

Σεξουαλική κακοποίηση του παιδιού
και
παιδοφιλία στο διαδίκτυο

Πτυχιακή Εργασία

Ζαχαροπούλου Μαρία
Νικολαντωνάκη Ελένη

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Χατζηφωτίου Σεβαστή

Σχολή Σ.Ε.Υ.Π
Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας
Ηράκλειο 2004

*Σεξουαλική κακοποίηση του παιδιού
και
παιδοφιλία στο διαδίκτυο*

Πτυχιακή Εργασία

Ζαχαροπούλου Μαρία
Νικολαντωνάκη Ελένη

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Χατζηφωτίου Σεβαστή

**Σχολή Σ.Ε.Υ.Π
Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας
Ηράκλειο 2004**

*“ Όταν άρχισα να μεγαλώνω με βασάνιζαν τα δένδρα
γιατί χαμογελάτε ; πήγε ο νους σας στην άνοιξη που είναι
σκληρή για τα μικρά παιδιά ”*

Γ. Σεφέρης από τον Στρατή Θαλασσινό

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της πτυχιακής αυτής εργασίας, οφείλουμε θερμές ευχαριστίες στην υπεύθυνη καθηγήτρια μας, κα. Χατζηφωτίου Σεβαστή όπου έδωσε από το χρόνο της, τις γνώσεις και την εμπειρία της, συμβουλές και ιδέες για την αρτιότερη οργάνωση της ύλης και συνέβαλε στην εκπόνηση αυτής.

Επίσης, θέλουμε να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα τους σπουδαστές της κοινότητας του Τ.Ε.Ι. Ηρακλείου, όπου με την συνεργασία τους μας βοήθησαν στην συλλογή στοιχείων του ερευνητικού μέρους της πτυχιακής αυτής εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	7
---------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Κακοποίηση του Παιδιού

1.1. Ιστορική αναδρομή.....	9
1.2. Ορισμός Κακοποίησης.....	10
1.3. Είδη κακοποίησης.....	11
1.3.1. Σωματική Κακοποίηση.....	11
1.3.2. Σεξουαλική Κακοποίηση.....	12
1.3.2.1. Αιμομιξία.....	13
1.3.2.2. Παιδοφιλία.....	14
1.3.3. Συναισθηματική ή Ψυχολογική Κακοποίηση.....	16
1.3.4. Παραμέληση.....	19
Συμπεράσματα.....	19

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Κοινωνική Πραγματικότητα του Φαινομένου

2.1. Εισαγωγή.....	18
2.2. Διεθνή κοινωνική πραγματικότητα.....	18
2.2.1. Υπηρεσίες και οι φορείς προστασίας ανηλίκων σε διεθνές επίπεδο.....	19
2.3. Ελληνική κοινωνική πραγματικότητα.....	27
2.3.1. Υπηρεσίες και οι φορείς προστασίας ανηλίκων σε εθνικό επίπεδο.....	27
2.4. Ενέργειες που έχουν γίνει σε παγκόσμιο επίπεδο.....	29
2.4.1. Ένα πρόγραμμα για την προστασία των παιδιών.....	29
2.4.2. Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριο ενάντια στην εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών.....	30
2.5. Ο ρόλος των Μ.Μ.Ε. στην παροχή πληροφόρησης για την σεξουαλικότητα στα παιδιά.....	33

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Θεσμικό Πλαίσιο

3.1. Εισαγωγή.....	35
3.2. Διεθνής νομοθεσία.....	36
3.3. Εθνική νομοθεσία.....	41

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV

Σεξουαλική Κακοποίηση ανηλίκων

4.1. Εισαγωγή.....	45
4.2. Εκτίμηση και διάγνωση της σεξουαλικής κακοποίησης.....	48
4.3. Άνδρες και Γυναίκες Δράστες.....	49
4.4. Χαρακτηριστικά των Ατόμων που Παραβιάζουν Παιδιά Σεξουαλικά.....	50
4.5. Συνέπειες της σεξουαλικής κακοποίησης.....	51
4.6. Θεραπευτικές επεμβάσεις.....	53
4.6.1. Η θεραπεία των σεξουαλικά κακοποιημένων παιδιών.....	54

4.6.1.1. Στάδια της αποκατάστασης.....	56
4.6.2. Η θεραπεία των παιδόφιλων.....	57
4.6.2.1. Συμπεριφορικές θεραπείες.....	57
4.6.2.2. Πρόληψη Υποτροπής.....	58
4.6.2.3. Οργανικές θεραπείες.....	59
4.6.2.3 Εκτίμηση θεραπειών.....	60

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

Παιδοφιλία στο Διαδίκτυο

5.1. Εισαγωγή.....	61
5.2. Ένα πρότυπο προβληματικής χρήσης Διαδικτύου.....	63
5.3. Η ανάπτυξη του διαδικτύου και το πρόβλημα του περιεχομένου.....	66
5.4. Κίνδυνοι για τα παιδιά.....	70
5.5. Παιδόφιλες συμπεριφορές	72
Συμπεράσματα.....	77

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού - Προτάσεις

6.1. Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού.....	79
6.1.1. Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού σε επίπεδο πρόληψης	79
6.1.2. Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού σε επίπεδο αντιμετώπισης	80
6.2. Προτάσεις.....	82
6.2.1. Γονείς.....	84
6.2.2. Σχολείο - Δάσκαλοι.....	85
6.2.3. Βιομηχανία.....	86
6.2.4. Κατασκευαστές της δημόσιας πολιτικής.....	88
6.2.5. Ιδιωτικές πρωτοβουλίες – Οργανώσεις.....	90
6.2.6. Διεθνή Συνεργασία.....	91

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

Μεθοδολογία

7.1. Εισαγωγή.....	93
7.2. Σκοπός.....	93
7.3. Στόχοι.....	93
7.4. Ο πληθυσμός μας	94
7.5. Δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε.....	94
7.6. Το εργαλείο της έρευνας μας.....	94
7.7. Αποτελέσματα έρευνας.....	96

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII

Ανάλυση δεδομένων

8.1. Ανάλυση Δεδομένων.....	97
8.2. Συμπεράσματα έρευνας.....	126

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IX

Συμπεράσματα.....	128
--------------------------	------------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πτυχιακή αυτή εργασία εκπονήθηκε από τις σπουδάστριες, του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας, Ζαχαροπούλου Μαρία και Νικολαντωνάκη Ελένη σε συνεργασία με την υπεύθυνη καθηγήτρια κα. Χατζηφωτίου Σεβαστή. Βασικός προβληματισμός που μας οδήγησε στην επιλογή του θέματος αποτέλεσε το γεγονός ότι υπάρχουν ανησυχητικές αυξητικές τάσεις της σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων και παιδοφιλίας στο διαδίκτυο. Θεωρήσαμε πρόκληση την διερεύνηση του θέματος αυτού αφ' ενός γιατί είναι σύγχρονο και αφ' ετέρου γιατί φαίνεται να έχει κινητοποιήσει την διεθνή επιστημονική κοινότητα. Σκοπός μας, μέσω της έρευνας, ήταν να διερευνήσουμε τις στάσεις, τις αντιλήψεις και τις συμπεριφορές των νέων γύρω από το φαινόμενο αυτό. Επιπροσθέτως, θα θέλαμε να εξετάσουμε αν οι νέοι σήμερα προβαίνουν ή αν θα προέβαιναν σε ακατάλληλες ενέργειες ως πιθανό αποτέλεσμα της επίσκεψής τους σε ιστοσελίδες παιδοφιλικού περιεχομένου.

Σε μια εποχή που η επίσημη κρατική μέριμνα – παρά τις αξιόλογες προσπάθειες της – δεν μπορεί σε κανένα μέρος του κόσμου να ανταποκριθεί στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες κοινωνίες, η επαγρύπνηση των υπευθύνων ενεργών πολιτών ιδιαίτερα σε θέματα ηθικής τάξης, έρχεται να απαντήσει αποτελεσματικά στην ανάγκη των καιρών.

Και ποια πιο επείγουσα ανάγκη από την προστασία των παιδιών; Του μέλλοντος, δηλαδή, της ανθρωπότητας ; Η αλληλεγγύη ανάμεσα στις γενεές, η ευθύνη μας απέναντι στους επερχόμενους που μας κάνει να γινόμαστε φειδωλοί κάπως στην σπατάλη των φυσικών αγαθών, όλη η προσπάθεια για την εξοικονόμηση του οικολογικού πλούτου και για τη διάδοση του περιβάλλοντος, θα μείνουν ατελέσφορες αν δεν έχουμε εξασφαλίσει την υγεία του σώματος, του πνεύματος και της ψυχής αυτών που αύριο θα αναλάβουν τη διακυβέρνηση της ζωής στον πλανήτη μας. Βέβαια εδώ ο λόγος για τα παιδιά όλου του κόσμου, που σήμερα, έστω κι αν ζουν σε διαφορετικές πολιτισμικά και οικονομικά κοινωνίες, αντιμετωπίζουν και γνωρίζουν τους ίδιους κινδύνους.

Το Internet είναι μια εφεύρεση της τεχνολογίας, χρήσιμη για τον άνθρωπο. Όμως, να ότι τελικά μπορεί να εξελιχθεί και σε έναν εφιάλτη μέσα από τον οποίον διασπείρεται και τελικά, μπορεί να πει κανείς, ότι και παγιώνεται μια σκοτεινή πλευρά της κοινωνίας, η οποία δεν τιμά καθόλου αυτήν την κοινωνία.

Είναι ιδιαίτερα επείγον το να ανοίξουμε τα μάτια μας. Καμία χώρα, κανένα άτομο δεν πρέπει να κλείνει τα μάτια του μπροστά σε αυτήν την πραγματικότητα και να θεωρεί ότι το παιδί προστατεύεται από τις παραδόσεις, τους θεσμούς, τη νομοθεσία, την εκκλησία. Το γνωρίζουμε όλοι. Η παγκοσμιοποίηση επιβάλλει τη χρήση του Internet, το οποίο το οποίο μπορεί να είναι το καλύτερο ή το χειρότερο εργαλείο όλων. Είναι καθήκον όλων μας να κάνουμε τα πάντα έτσι ώστε για το παιδί μας να είναι το καλύτερο.

Η δομή της παρούσας εργασίας αποτελείται από εννέα βασικά κεφάλαια. Καταρχήν έγινε μία καθολική προσπάθεια να καλυφθούν όλες οι πτυχές του κοινωνικού αυτού φαινομένου. Πιο συγκεκριμένα στα δύο πρώτα κεφάλαια γίνεται μία αναφορά για την κακοποίηση ανηλίκων γενικότερα καθώς και για τις διαστάσεις του φαινομένου αυτού τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο. Στην συνέχεια ακολουθεί το

θεσμικό πλαίσιο που ισχύει, αναλύοντας την ελληνική και την εκτός συνόρων νομοθεσία. Στα κεφάλαια 4 και 5 παρατίθεται το κύριο μέρος της εργασίας αυτής όπου γίνεται μία εκτενής ανάλυση των εννοιών της σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων και της παιδοφιλίας στο διαδίκτυο. Επίσης δεν πρέπει να λησμονηθεί ο σημαντικότερος ρόλος του κοινωνικού λειτουργού, σε όλα τα επίπεδα, που κατατάσσεται σε ξεχωριστό κεφάλαιο μαζί με τις προσωπικές μας προτάσεις. Στα τελευταία κεφάλαια καταγράφεται η μεθοδολογία της έρευνας και η παρουσίαση-ανάλυση των αποτελεσμάτων της. Τέλος, τα συνολικά συμπεράσματα αποτελούν την κατακλείδα της πτυχιακής αυτής εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ

1.1. Ιστορική αναδρομή

Η σημερινή αντίληψη της κακοποίησης παιδιών και η αντιμετώπιση της ως ιατροκοινωνικό πρόβλημα άρχισε, ουσιαστικά, από το 1962 όταν ένας παιδίατρος στις Ηνωμένες Πολιτείες, ο Henry Kempe, χρησιμοποίησε πρώτος τον όρο «Battered Child Syndrom» - «Το σύνδρομο του κακοποιημένου (χτυπημένου) παιδιού».

Ο Kempe έκανε μια περιγραφή των παιδιών που κακοποιούνται μέσα στην οικογένεια, των τραυμάτων τους, όπως και των γονιών που κακοποιούν τα παιδιά τους. Η περιγραφή του ήταν βασισμένη σε στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν από συναδέλφους του σε διάφορα παιδοψυχιατρικά κέντρα της Αμερικής. Οι πρώτες αντιδράσεις στις δημοσιεύσεις του Kempe ήταν δυσπιστία και άρνηση όμως σιγά σιγά άρχισε να γίνεται κατανοητό ότι «ατυχήματα» που είχαν μεγάλη συχνότητα στην παιδική ηλικία δεν ήταν πάντα αθώα ατυχήματα.

Με την άνοδο του επιπέδου ζωής, μεγαλύτερη έμφαση δίνεται στα ατομικά δικαιώματα. Η Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, ψηφίστηκε ομόφωνα στις 20 Νοεμβρίου 1959. Έχει 10 αρχές από τις οποίες οι τέσσερις έχουν άμεση σχέση με τη σημερινή αντίληψη της κακοποίησης παιδιών: (Αγάθωνος-Γεωργοπούλου, 1987)

Αρχή Δεύτερη : «Το παιδί θα απολαμβάνει ιδιαίτερη προστασία και θα του παρέχονται με νομοθετικά ή άλλα μέσα ευκαιρίες και δυνατότητες για να μπορέσει να αναπτυχθεί σωματικά, ψυχικά, ηθικά, πνευματικά και κοινωνικά με τρόπο φυσιολογικό και υγιεινό και σε συνθήκες ελευθερίας και αξιοπρέπειας. Όταν θεσπίζονται νόμοι για το σκοπό αυτό πρωταρχική φροντίδα θα είναι η εξασφάλιση των πραγματικών συμφερόντων του παιδιού».

Αρχή Τέταρτη : «το παιδί θα απολαμβάνει τα δικαιώματα της κοινωνικής ασφάλειας. Θα του αναγνωρίζεται το δικαίωμα να μεγαλώνει και να αναπτύσσεται με υγεία. Για το σκοπό αυτό θα παρέχεται στο παιδί και στη μητέρα του ιδιαίτερη φροντίδα και προστασία, στην οποία περιλαμβάνεται και η ικανοποιητική προγεννητική και μεταγεννητική μέριμνα. Το παιδί θα έχει δικαίωμα ικανοποιητικής διατροφής, στέγασης, ψυχαγωγίας και ιατρικής περίθαλψης».

Αρχή Έκτη : «Το παιδί έχει ανάγκη, για την πλήρη και αρμονική ανάπτυξη της προσωπικότητάς του, από αγάπη και κατανόηση. Θα μεγαλώσει, όπου είναι δυνατόν, με την ευθύνη και την φροντίδα των γονιών/κηδεμόνων του και πάντοτε σε μια ατμόσφαιρα στοργής και ηθικής και υλικής ασφάλειας»

Αρχή Ένατη : «το παιδί θα προστατεύεται από κάθε μορφή εγκατάλειψης, σκληρότητας και εκμετάλλευσης. Δεν θα είναι αντικείμενο κανενός είδους συναλλαγής»

Αυτά είναι αποσπάσματα από το πρωτότυπο της διακήρυξης σε επίσημη μετάφραση και γενικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι η στέρηση αυτών των δικαιωμάτων αποτελεί κακοποίηση παιδιού.

Το 1959 ο Kempe μίλησε στην Αμερικανική Παιδιατρική Εταιρία για το πρόβλημα της «Γονικής εγκληματικής παραμέλησης και βαριάς σωματικής κακοποίησης». Το 1960, η κοινωνική λειτουργός Elmer αναφέρθηκε στις δυσκολίες της αναγνώρισης της κακοποίησης ενώ το 1962 η ιστορία καταλήγει στον ορισμό του Kempe «Το σύνδρομο του κακοποιημένου παιδιού». Παράλληλα με την κλινική ευαισθητοποίηση, οι ιατροδικαστικές υπηρεσίες άρχισαν να ορίζουν πιο αυστηρά κριτήρια για την διάγνωση και την καταγγελία της βίας. Ο Kempe όμως, ήταν ο άνθρωπος που τελικά κινητοποίησε τη θεραπευτική ομάδα να κάνει έρευνες στον τομέα της κακοποίησης παιδιών καθορίζοντας τις πρώτες προϋποθέσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος σε διεπιστημονική βάση.

Με την πάροδο του χρόνου η πείρα έφερε και κάποια διερεύνηση στα όρια και στον ορισμό της κακοποίησης : ο όρος «battered baby syndrome», κατά λέξη «το σύνδρομο του χτυπημένου παιδιού» ήταν πράγματι έντονος και πέτυχε να κερδίσει την προσοχή του κόσμου. Ήταν όμως μια τυποποιημένη έκφραση που λειτουργούσε ως “ταμπέλα” και κρίθηκε αναγκαία η μετονομασία της. Έτσι λοιπόν, αργότερα αρχίζει να χρησιμοποιείται ο όρος “non accidental injury” – «τραύμα που δεν οφείλεται σε ατύχημα» όπως και ο γενικότερος όρος «child abuse» - «κακοποίηση παιδιών» που είναι και ο πιο διαδεδομένος.

1.2. Ορισμός Κακοποίησης

Ένα από τα πρωταρχικά βήματα στην διερεύνηση του φαινομένου αυτού είναι η καταγραφή ενός ορισμού που θα επεξηγεί επαρκώς τι είναι κακοποίηση παιδιών, έτσι ώστε να δημιουργηθεί μια βάση αναγνώρισης και συζήτησης του προβλήματος αυτού. Είναι σαφώς πολύ δύσκολο να οριστεί μια έννοια τόσο πολυσύνθετη και τόσο πολύπλευρη μιας και υπάρχουν αρκετές μεταβλητές. Θα πρέπει να αποδοθεί όμως ένας που να αντανακλά την πραγματικότητα του όρου σήμερα συνυπολογίζοντας ταυτόχρονα τις διάφορες παραμέτρους, που σαφώς είναι αναγκαίο να συμπεριληφθούν, για να μην θεωρηθεί ένας μονόπλευρος η ανεπαρκής ορισμός.

Έως σήμερα ερευνητές κατασκεύασαν ορισμούς με βάση τα σωματικά ευρήματα της κακοποίησης όπως οι κακώσεις που προξενήθηκαν, ενώ άλλοι πήραν ως οδηγό τα κίνητρα και την συμπεριφορά του δράστη. Τέτοιου είδους ορισμοί παραβλέπουν άλλους βασικούς αιτιολογικούς παράγοντες, εφόσον το αποτέλεσμα των πράξεων βίας εξαρτάται όχι μόνο από την συμπεριφορά του δράστη αλλά και από την αντίδραση του θύματος στην συμπεριφορά αυτή, σε συνδυασμό με περιβαλλοντικούς και άλλους τυχαίους παράγοντες.

Ο παιδίατρος R. Helfer ορίζει ως κακοποίηση «κάθε συναλλαγή ή έλλειψη συναλλαγής ανάμεσα σε ένα παιδί και ένα άτομο που το φροντίζει, που καταλήγει σε μη τυχαία βλάβη στη σωματική κατάσταση ή/και αναπτυξιακή διαδικασία του παιδιού» (Τσιάντης-Μανωλόπουλος, 1987)

1.3. Είδη κακοποίησης

Η κακοποίηση του παιδιού αποτελεί σήμερα μια πραγματικότητα και μια έννοια σαφώς καθορισμένη και προσδιορισμένη με βάση συγκεκριμένα στοιχεία. Εξαιτίας όμως του πολύπλευρου και πολυσύνθετου χαρακτήρα της έχει υπάρξει και η κατάλληλη κατηγοριοποίηση για τις διαφορετικές μορφές κακοποίησης, έτσι ώστε να υπάρχει μια πιο ξεκάθαρη κλινική εικόνα.

Σήμερα αναγνωρίζουμε τρεις βασικές μορφές της κακοποίησης:

- α) την σωματική
- β) την σεξουαλική
- γ) την συναισθηματική ή ψυχολογική
- δ) την παραμέληση

Οι παραπάνω μορφές κακοποίησης στο σύνολο τους στοιχειοθετούνται με βάση ορισμένους παραμέτρους και εμφανίζουν διαφορετική ψυχοπαθολογία, στοιχεία που παραθέτονται αναλυτικά παρακάτω.

1.3.1. Σωματική Κακοποίηση

Με τον όρο «σωματική κακοποίηση» νοείται οποιαδήποτε και καθ' οιονδήποτε τρόπο διατάραξη της ανατομικής ακεραιότητας των ιστών του σώματος του παιδιού και οποιαδήποτε κατάσταση είναι αποτέλεσμα μη τυχαίας δυσμενούς επίδρασης εξωγενούς παράγοντα ή αποτέλεσμα στέρσης ενός παράγοντα απαραίτητου για τη ζωή” (Ελ. Αγάθωνος-Γεωργοπούλου, 1987). Περιγράφεται ως μη τυχαία κάκωση που προκαλείται από άτομο το οποίο έχει αναλάβει την φροντίδα του παιδιού. Η σοβαρότητα των κακώσεων αυτών μπορεί να κυμαίνεται από μώλωπες ως κρανιοεγκεφαλικά αιματώματα που προκαλούν το θάνατο.

Η σωματική κακοποίηση ενός παιδιού τόσο από τους ίδιους τους γονείς όσο και από τρίτα άτομα αποτελεί μια πράξη κατακριτέα από το γενικό κοινωνικό σύνολο με εγκληματικές διαστάσεις. Για να μπορέσει κάποιος ειδικός να αξιολογήσει και να χαρακτηρίσει ένα τραύμα ως τέτοιου είδους θα πρέπει καταρχήν να έχει αποκλείσει τις πιθανότητες της α) απροσεξίας και γ) του πραγματικού ατυχήματος. Για την καλύτερη κατανόηση και εμβάνθυση του προβλήματος κρίνεται απαραίτητη η μελέτη ορισμένων παραγόντων όπως για παράδειγμα:

1. το ιστορικό της κάκωσης
2. τα σωματικά ευρήματα στο παιδί
3. οι γονείς
4. κοινωνικοί παράγοντες

Τα *χαρακτηριστικά* επίσης που θα πρέπει να θέσουν την υποψία της κάκωσης είναι:

1. η καθυστέρηση στην αναζήτηση βοήθειας
2. το ιστορικό με ασάφειες
3. οι πολλαπλές και πολύμορφες βλάβες
4. οι βλάβες διαφορετικής ηλικίας

5. η χαρακτηριστική συμπεριφορά του παιδιού
6. ο τρόπος που αναφέρονται οι γονείς στο παιδί (μαρτυρά απόρριψη-θυμό)

Το ιστορικό είναι ένα πολύτιμο εργαλείο στα χέρια κάθε ειδικού και η διαδικασία λήψης θα πρέπει να γίνεται άμεσα από τον εκάστοτε ειδικό που αντιμετωπίζει μια περίπτωση πιθανής σωματικής κακοποίησης παιδιού.

Τα στοιχεία που απαρτίζουν το ιστορικό μπορούν να αποδειχθούν πολύτιμα στην μετέπειτα διαλεύκανση της υπόθεσης και στην διεξαγωγή του πορίσματος. Θα πρέπει κατόπιν να γίνεται έλεγχος των στοιχείων (όσο αυτό είναι εφικτό) έτσι ώστε να μην υπάρχει ασυμβατότητα με τα αντικειμενικά ευρήματα.

Τα κύρια *κλινικά ευρήματα* σωματικής κακοποίησης ανήκουν στις εξής οχτώ κατηγορίες που συχνά επικαλύπτονται (Τσιάντης-Μανωλόπουλος, 1987) :

- 1) Κακώσεις στο δέρμα και στο στόμα. Περιλαμβάνουν μελανιές, εκδορές, σημάδια που έχουν γίνει σε διάφορα χρονικά διαστήματα, κοψίματα, αποτυπώματα δαχτύλων στο πρόσωπο, στον κορμό και στα πλευρά.
- 2) Ξηρά ή υγρά εγκαύματα. Εγκαύματα που έχουν προκληθεί από τσιγάρο, οικιακές συσκευές ή ακόμα από καυτό νερό.
- 3) Οστά και κλειδώσεις. Θεωρείται απαραίτητος, σε αυτήν την περίπτωση, ο ακτινολογικός έλεγχος κρανίου, θώρακος και μακρών οστών.
- 4) Κακώσεις στα μάτια και στον εγκέφαλο. Συνηθέστερα παρατηρούνται σε βρέφη καθώς προέρχονται από δυνατό τράνταγμα του σώματος και έντονη ταλάντωση του κρανίου.
- 5) Εσωτερικές αιμορραγίες. Μπορεί να προκληθεί εσωτερική αιμορραγία ζωτικών οργάνων συχνά χωρία εξωτερικά ευρήματα.
- 6) Δηλητηρίαση (ηθελημένη)
- 7) Σύνδρομο αιφνίδιου θανάτου. Αν και δύσκολο να διαγνωσθεί μπορεί να οφείλεται σε σωματική κακοποίηση.
- 8) Καθυστέρηση στην ανάπτυξη χωρίς οργανικά αίτια. Διαβαθμίσεις στην αναστολή ή καθυστέρησης της ανάπτυξης χωρίς οργανικό υπόστρωμα και που συχνά συνοδεύονται από προβλήματα συμπεριφοράς.

1.3.2. Σεξουαλική Κακοποίηση

Το κεφάλαιο αυτό αναφέρεται σε ένα άλλο είδος κακοποίησης που μπορεί να προσδιοριστεί ως διεστραμμένη. “Σεξουαλική κακοποίηση θεωρείται η συμμετοχή ή η έκθεση παιδιών και εφήβων σε πράξεις με σεξουαλικό περιεχόμενο υποκινούμενες από ενήλικα οι οποίες έχουν ως σκοπό τη σεξουαλική διέγερση ή/και ικανοποίηση του ενήλικα. Χαρακτηριστικά του φαινομένου είναι η ανηλικότητα του παιδιού, η σχέση εξάρτησης ή εμπιστοσύνης ανάμεσα στον ενήλικα και το παιδί, η έλλειψη συνειδητής κατανόησης της έννοιας και του περιεχομένου της πράξης αυτής, άρα και η έλλειψη συνειδητής συναίνεσης του παιδιού.” (<http://www.iatroclub.gr>). Αν και εξωτερικά, οι επιθετικές πράξεις μερικές φορές μοιάζουν πολύ, εδώ στοχεύουν στην ευχαρίστηση που αντιστοιχεί σε ένα άλλο είδος διέγερσης. Παρ’ όλο που η διέγερση

αυτή δεν είναι πάντα καθαρά σεξουαλική, η επιθυμία που ωθεί το άτομο να πράξει με αυτόν τον τρόπο είναι σεξουαλικής φύσεως.

Η σεξουαλική κακοποίηση είναι ένα σύνθετο φαινόμενο. Παρ' όλο που κατατάσσουμε κάθε σεξουαλική δραστηριότητα μεταξύ ενηλίκων και παιδιών στην κατηγορία της σεξουαλικής κακοποίησης θα πρέπει να είμαστε γνώστες των υποκατηγοριών που αυτές οι πράξεις ανήκουν. Μ' αυτόν τον τρόπο η κλινική εικόνα της εκάστοτε περίπτωσης γίνεται πιο ξεκάθαρη καθώς μας δίνεται η δυνατότητα να ξεδιαλύνουμε ουσιώδεις παράγοντες του προβλήματος όπως η φύση των σχέσεων ανάμεσα στο θύμα και το δράστη, η πρόθεση του δράστη και το είδος του σεξουαλικού αδικήματος που διαπράττει.

Οι διαφοροποιήσεις της σεξουαλικής κακοποίησης θεωρούνται ότι έχουν τεράστια σημασία στη διάγνωση και τη θεραπεία των περιπτώσεων. Παρακάτω παραθέτονται οι διαφοροποιήσεις αυτές πιο αναλυτικά για την καλύτερη κατανόηση τους.

- α) αιμομιξία
- β) παιδοφιλία (συμμετοχή σε πορνογραφικές δραστηριότητες)

Η σεξουαλική κακοποίηση μπορεί να πάρει ποικίλες μορφές, συμπεριλαμβάνοντας επίδειξη των γεννητικών οργάνων του ατόμου στο παιδί, αυνανισμός μπροστά στο παιδί, φιλία, αγκαλιές στο παιδί με ερωτικό τρόπο, άγγιγμα των γεννητικών οργάνων του παιδιού, υποχρέωση του παιδιού να αγγίζει τα γεννητικά όργανα του ατόμου ή προσπάθεια για ερωτική πράξη ή ερωτική πράξη με το παιδί.

1.3.2.1. Αιμομιξία

Η αιμομιξία αναφέρεται σε οποιαδήποτε σεξουαλική δραστηριότητα συμπεριλαμβανομένης της συνουσίας, της θωπείας και της επίδειξης των γεννητικών οργάνων ανάμεσα στο παιδί και έναν φυσικό γονιό, πατριο/μητριά, συγγενή ή κηδεμόνα. Εδώ συμπεριλαμβάνονται παππούδες/γιαγιάδες, αδελφοί και αδελφές. Τα χαρακτηριστικά που διακρίνουν τους δράστες είναι πολλά. Το σπουδαιότερο χαρακτηριστικό, όμως, είναι ότι το παιδί υποβάλλεται σε μια διεργασία «εξαρτημένης μάθησης» και συχνά η αιμομικτική σχέση συνεχίζεται για πολλά χρόνια.

Η αιμομιξία είναι ο πιο συχνός τύπος μια τέτοιας κακοποίησης ενώ παρατηρείται συνηθέστερα από γονείς τοξικομανείς και ιδιαίτερα αλκοολικούς, παρ' όλα αυτά έχει παρατηρηθεί ότι η αιμομιξία συμβαίνει σε όλες τις κοινωνικές τάξεις και ότι αυτές οι «ανώμαλες σεξουαλικές πράξεις» διαπράττονται από «φυσιολογικούς» ανθρώπους. Επίσης δεν είναι λίγες οι φορές που διαπιστώθηκε ότι η αιμομιξία προϋπήρχε και σε προηγούμενες γενιές μιας οικογένειας και έτσι παρατηρείται το ζήτημα της επανάληψης στις επόμενες γενιές. Όπως και να έχουν όμως τα πράγματα, είναι φανερό ότι στις περισσότερες περιπτώσεις, το πρόβλημα της αιμομιξίας έχει σχέση με την δυσλειτουργία της οικογένειας στο επίπεδο του ζευγαριού.

Ένα άλλο καθοριστικό ζήτημα που αφορά την αιμομιξία είναι το θέμα της συννενοχής. Εμφανίζεται σε περιπτώσεις όπου για παράδειγμα ο ένας από τους δύο γονείς επιτίθεται σεξουαλικά στο παιδί και ο άλλος είναι γνώστης της κατάστασης αυτής χωρίς όμως να προσπαθεί να προστατεύσει το παιδί που κινδυνεύει. Συνήθως ο

δεύτερος γονιός δυσκολεύεται να πιστέψει ότι συμβαίνει κάτι τέτοιο. Θεωρεί καλύτερο να το αποκλείσει ή να δείξει άρνηση στις σκέψεις αυτές. Αποφεύγει να καταγγείλει τον/την σύζυγο για αυτό που γίνεται ή ακόμα και να ρωτήσει και το παιδί αν όντως συμβαίνει κάτι τέτοιο. Η συνειδητή του συντρόφου μπορεί να έχει προσβάσεις σε ασυνείδητους μηχανισμούς καθώς και διεστραμμένες προθέσεις. Και στις δύο περιπτώσεις η ύπαρξη συμμαχίας είναι καταστρεπτική για το παιδί.

1.3.2.2. Παιδοφιλία

Ο όρος «παιδοφιλία» χρησιμοποιήθηκε επίσημα για πρώτη φορά στο DSM-III (American Psychiatric Association, 1980) για να περιγράψει μια ειδική κατηγορία ατόμων που κακοποιούν σεξουαλικά το παιδί (Child molesters), και παρουσιάζει κάποια ειδικά χαρακτηριστικά.

Στην μετέπειτα πορεία τα κριτήρια αυτά επιδέχονται κάποιες αλλαγές και έτσι σήμερα υιοθετούμε τα διαγνωστικά κριτήρια του DSM-IV τα οποία είναι τα εξής (Μάνου, 1997) :

- για μια περίοδο τουλάχιστο 6 μηνών, επανειλημμένες, έντονες, σεξουαλικά διεγερτικές φαντασιώσεις, σεξουαλικές παρορμήσεις ή συμπεριφορές που αφορούν σεξουαλική δραστηριότητα με ένα παιδί ή παιδιά της προεφηβικής ηλικίας (γενικά ηλικίας 13 ετών ή μικρότερα)
- Οι φαντασιώσεις, σεξουαλικές παρορμήσεις ή συμπεριφορές προκαλούν κλινικά σημαντική υποκειμενική ενόχληση ή έκπτωση στον κοινωνικό, επαγγελματικό ή άλλους σημαντικούς τομείς λειτουργικότητας.
- Το άτομο είναι τουλάχιστον 16 ετών και τουλάχιστον 5 χρόνια μεγαλύτερο από το παιδί ή τα παιδιά του πρώτου κριτηρίου

Όπως είναι φανερό η παιδοφιλία αφορά την σεξουαλική επαφή με προεφηβικά αγόρια ή κορίτσια ή και τα δύο. Τα άτομα που έλκονται από κοριτσάκια συνήθως προτιμούν την ηλικία των 8-10 ετών (ή και μικρότερα), ενώ αυτοί που έλκονται από αγόρια προτιμούν λίγο μεγαλύτερα παιδιά. Επίσης εκείνοι οι οποίοι έλκονται από αγόρια έχουν διπλάσιες πιθανότητες για υποτροπή.

Αρκετοί κλινικοί εκδηλώνουν τον προβληματισμό τους σχετικά με την ικανότητα των διαγνωστικών κριτηρίων. Το γεγονός ότι για να διαγνωσθεί η παιδοφιλία απαιτείται η ύπαρξη σημαντικής δυσφορίας ή διαταραχής στη λειτουργικότητα, μπορεί να δυσχεράνει την διάγνωση κάποιων περιστατικών. Επίσης η ηλικία του παιδιού μπορεί να δημιουργήσει πρόβλημα. Αν και η ύπαρξη ορίου ηλικίας είναι απαραίτητη, ο καθορισμός της έναρξης της εφηβείας στα 13 χρόνια δείχνει λίγο αυθαίρετος. Πολλοί δηλαδή μπορούν να υποστηρίξουν ότι το θύμα είχε πρόωμη ανάπτυξη και το σώμα του ήταν σχηματισμένο ως εφήβου. Σ' αυτήν δηλαδή την περίπτωση ο θύτης δεν θα έπρεπε να θεωρηθεί παιδόφιλος; Σε μια τέτοια περίπτωση ο ειδικός πρέπει να κρίνει αν όντως ο θύτης είναι παιδόφιλος ή όχι.

Σύμφωνα με το DSM-IV πρέπει να γίνεται μια κατηγοριοποίηση των παιδόφιλων. Θα πρέπει καταρχήν να προσδιορίζεται αν το άτομο αυτό :

1. ελκύεται σεξουαλικά από άτομα του αντίθετου φύλου (ετερόφυλος)

2. ελκύεται σεξουαλικά από άτομα του ίδιου φύλου (ομοφυλόφιλος)
3. ελκύεται σεξουαλικά και από τα δύο φύλα (αμφίφιλος)

Σημαντικό επίσης είναι να προσδιοριστεί αν το άτομο που διαπράττει σεξουαλικές πράξεις σε βάρος παιδιών ελκύεται σεξουαλικά μόνο από παιδιά (αποκλειστικός τύπος) ή τόσο από ανήλικους όσο και από ενήλικους (μη αποκλειστικός τύπος) (Μάνου, 1997):

Μέσα στα πλαίσια της παιδοφιλίας θα γίνει αναφορά και στην παιδική πορνογραφία που συνδέεται με το διαδίκτυο, δεδομένου ότι οι σύγχρονες πηγές πορνογραφίας το αφορούν άμεσα. Μπορούμε να χαρακτηρίσουμε το σμίξιμο αυτό της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών και της τεχνολογίας ως σύγχρονο έγκλημα.

Παιδική πορνογραφία μπορούν να θεωρηθούν φωτογραφίες ή ταινίες γυμνών παιδιών που τίθενται με σεξουαλικά προκλητικούς τρόπους, άλλες είναι των ντυμένων ή μερικών ντυμένων παιδιών ή άλλες σε βαθμό παρουσίας εσωρούχων. Οι εικόνες αυτές σε ανάμειξη των ενηλίκων καλούνται “ερωτικές”. Η σύνδεση μεταξύ όλων είναι ότι κατά κάποιο τρόπο εξυπηρετούν έναν σεξουαλικό σκοπό όχι για το παιδί αλλά για τον παραγωγό και τον θεατή. Μερικοί νομικοί ορισμοί της παιδικής πορνογραφίας αναγνωρίζουν αυτό, αλλά η παρουσία τέτοιων φωτογραφιών εφιστά επίσης την προσοχή μας στις προσωπικές και ουσιαστικά ψυχολογικές ιδιότητες της παιδικής πορνογραφίας για τον θεατή. Ο φωτογράφος δημιουργεί μια φωτογραφία, είτε σκόπιμα είτε διαφημιστικά και ο θεατής κατασκευάζει απ’ αυτήν την φωτογραφία κάποια σεξουαλική έννοια. Είναι εκείνος ο κύκλος της παραγωγής και της εξέτασης που χαρακτηρίζει την διαδικασία της παιδικής πορνογραφίας. Σημαντικό για την κατανόηση αυτού είναι οι έννοιες της σεξουαλικής φαντασίας της σεξουαλικής διέγερσης και της σεξουαλικής συμπεριφοράς.

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται αντιστοίχως ορισμένες από τις προειδοποιητικές σωματικές και ψυχολογικές ενδείξεις οι οποίες πιθανόν να οφείλονται σε σεξουαλική κακοποίηση (Παρασκευόπουλος, 1997).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Σωματικές προειδοποιητικές ενδείξεις πιθανής σεξουαλικής κακοποίησης του παιδιού.

- ✓ Αϋπνίες, εφιάλτες και φόβος για το σκοτάδι.
- ✓ Μώλωπες, γρατσουνιές και δαγκώματα
- ✓ Δυσκολία στο περπάτημα ή στο κάθισμα
- ✓ Διαταραχές στο φαγητό ή αλλαγές στις συνήθειες του φαγητού
- ✓ Νευρική ανορεξία
- ✓ Κατάθλιψη και απόπειρες αυτοκτονίας
- ✓ Επαναλαμβανόμενα προβλήματα στο ουροποιητικό σύστημα
- ✓ Κολπικές μολύνσεις ή βλάβη των γεννητικών οργάνων ή του πρωκτού
- ✓ Νυχτερινή ενούρηση
- ✓ Απροσδιόριστοι πόνοι
- ✓ Κνησμός ή ερεθισμός των γεννητικών οργάνων
- ✓ Εγκυμοσύνη (ιδιαίτερα αν συνοδεύεται από άρνηση να κατονομαστεί ο πατέρας
- ✓ Αφροδίσια νοσήματα

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Προειδοποιητικές συμπεριφορικές ενδείξεις πιθανής σεξουαλικής κακοποίησης του παιδιού.

- ✓ Έλλειψη εμπιστοσύνης προς τους μεγαλύτερους
- ✓ Φόβος για κάποιο συγκεκριμένο πρόσωπο
- ✓ Κλείσιμο στον εαυτό του και εσωστρέφεια
- ✓ Δραπέτευση από το σπίτι
- ✓ Το κορίτσι αναλαμβάνει το ρόλο της μητέρας
- ✓ Ξαφνικά προβλήματα στο σχολείο, φυγοπονία και μείωση της επίδοσης
- ✓ Χαμηλή αυτοεκτίμηση και μικρές προσδοκίες από τους άλλους
- ✓ Κλοπές
- ✓ Χρήση ναρκωτικών, οιοπνευματωδών ή διαλυτικών ουσιών
- ✓ Ζωγραφιές με σεξουαλικά θέματα
- ✓ Πορνεία
- ✓ Ροπή προς σεξουαλική και συναισθηματική εκμετάλλευση
- ✓ Μεταστροφή στη στάση απέναντι στο σεξ
- ✓ Φόβος για τις ιατρικές εξετάσεις στο σχολείο

1.3.5. Συναισθηματική ή Ψυχολογική Κακοποίηση

Η συναισθηματική ή η λεγόμενη ψυχολογική κακοποίηση των παιδιών είναι ένα περίπλοκο φαινόμενο και είναι αρκετά δύσκολο να οριστεί. Η πολυπλοκότητα του πηγάζει από το γεγονός ότι η συναισθηματική ή ψυχολογική κακοποίηση είναι αποτέλεσμα πολλαπλών και επαναλαμβανόμενων αποτυχιών του θύτη, που με τη σειρά τους, μπορεί να είναι το αποτέλεσμα σωματικών, σεξουαλικών, συζυγικών, οικονομικών και πολιτιστικών παραγόντων, καθώς και του παράγοντα της άγνοιας και της ψυχοπαθολογίας.

Η συναισθηματική κακοποίηση αναφέρεται στην εκτέλεση γονεϊκών –και όχι μόνο– πράξεων που φανερά ενοχλούν το παιδί ζημιώνοντας την νοητική, κοινωνική ή ψυχολογική του εξέλιξη, με αποτέλεσμα να αποκτά αρνητική εικόνα του εαυτού του ή να εμφανίζει διαταραγμένη συμπεριφορά. Παράγοντες που συμβάλλουν στην άσκηση της συναισθηματικής/ψυχολογικής κακοποίησης του παιδιού είναι σε μεγάλο βαθμό η χρήση ναρκωτικών ουσιών και η κατανάλωση αλκοόλ, η ύπαρξη ψυχικής διαταραχής και η ύπαρξη σοβαρών προσωπικών συγκρούσεων που μετατίθενται στο παιδί.

Στην συναισθηματική/ψυχολογική κακοποίηση του παιδιού θα μπορούσαμε να διακρίνουμε επιπλέον μορφές όπως για παράδειγμα :

- α) την λεκτική επίθεση ή τον εκφοβισμό
- β) τον εγκλεισμό ή τον περιορισμό (όπως το κλείδωμα ενός παιδιού μέσα σε ένα κλειστό χώρο)
- γ) την στέρηση τροφής, ρούχων, σκεπασμάτων

Οποιαδήποτε μορφή και αν έχει η συναισθηματική/ψυχολογική κακοποίηση αποτελεί μια απειλή για το παιδί και μια πηγή κακών για τον ψυχικό του κόσμο.

1.3.4. Παραμέληση

“Ως παραμέληση θεωρείται το φαινόμενο σύμφωνα με το οποίο η διατροφή, η ιατρική φροντίδα, η ένδυση, η στέγαση, η σχολική φοίτηση ή η παρακολούθηση που παρέχεται στο παιδί είναι έντονα ανεπαρκής ή ακατάλληλη σε βαθμό τέτοιο ώστε να παραβλέπεται ή να τίθεται σε σοβαρό κίνδυνο ή υγεία και η ανάπτυξή του. Ένα παιδί είναι παραμελημένο εάν αφηθεί χωρίς φροντίδα για μακρά χρονικά διαστήματα ή εάν εγκαταλειφθεί.” (<http://www.iatroclub.gr>)

Στα πλαίσια της παραμέλησης εντάσσεται και η ανεπάρκεια της αύξησης ή δυστροφία μη οργανικής αιτιολογίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η κακή μεταχείριση των παιδιών αποτελεί, όλο και περισσότερο, ένα σημαντικό κοινωνικό πρόβλημα για όλες τις χώρες του κόσμου. Είναι ένα πρόβλημα που υπήρχε πάντα με διάφορες μορφές. Η μορφή της κακοποίησης των παιδιών στην οποία επικέντρωσαν, κατά κύριο λόγο, την προσοχή τους οι ερευνητές και οι διάφοροι ειδικοί είναι η σωματική κακοποίηση και παραμέληση. Αντιθέτως η σεξουαλική και συναισθηματική κακοποίηση είναι μορφές που εξαιτίας της δύσκολης διάγνωσης τους δεν έχουν τύχει ανάλογης έρευνας και ανάλυσης. Σε αντίθεση με παλιότερα την τελευταία δεκαετία γίνεται μια αξιόλογη προσπάθεια ανάδειξης των προβλημάτων αυτών σε βασικό κοινωνικό πρόβλημα καθώς απασχολούν μεγάλο μέρος της κοινωνίας μας.

Παρόλα αυτά η κακοποίηση είναι ένα ζήτημα που τις περισσότερες φορές δεν τυγχάνει γνωστοποίησης εξαιτίας κοινωνικών στερεότυπων. Εκείνο όμως που εμείς επιλέξαμε να ερευνήσουμε παραπάνω είναι η σεξουαλική κακοποίηση και πιο συγκεκριμένα η παιδοφιλία σε συνδυασμό με το διαδίκτυο μιας και αποτελεί ένα σύγχρονο και συνεχώς αυξανόμενο έγκλημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

2.1. Εισαγωγή

Η διακίνηση πορνογραφικού υλικού που αφορά ανηλίκους, πρόκειται για ένα φαινόμενο το οποίο κατά τα τελευταία χρόνια γνωρίζει ευρύτατη διάσταση. Σ' αυτό έχει συμβάλλει και στη χώρα μας η ανάπτυξη του διαδικτύου και άλλων σύγχρονων μέσων επικοινωνίας.

Το διαδίκτυο δεν γνωρίζει ούτε εθνικά σύνορα ούτε την οποιαδήποτε διεθνή νομική νομοθεσία. Είναι το κατά τα φαινόμενα τέλει εγκληματικό εργαλείο. Οι χρήστες του μπορούν να παραμένουν εκατό τοις εκατό ανώνυμοι. Μπορούν να ανταλλάξουν άσεμνες φωτογραφίες παιδιών γνωρίζοντας ότι οι πιθανότητες να εντοπιστούν είναι ελάχιστες. Ένα πολύ δυνατό πλεονέκτημα για τους παιδόφιλους ώστε να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για να εξυπηρετήσουν τις προθέσεις και τις επιθυμίες τους οποιαδήποτε χρονική στιγμή.

Η παιδική πορνογραφία στο διαδίκτυο και η σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων για εμπορικούς σκοπούς βρίσκονται στην καρδιά του σύγχρονου κοινωνικού προβληματισμού, το πρόβλημα αυτό είναι πολυδιάστατο, πολύπλευρο, πρόσφατο και παγκοσμιοποιημένο.

2.2. Διεθνή κοινωνική πραγματικότητα

Στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπολογίζεται ότι 600.000 παιδιά κακοποιούνται κάθε χρόνο. Έρευνες που πραγματοποιήθηκαν στις διάφορες ευρωπαϊκές χώρες (Γαλλία, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο) αποκάλυψαν ότι κάθε χρόνο από τα 1000 παιδιά τα πέντε κακοποιούνται σοβαρά (Σιδέρης, 2002)

Στις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης, οι πολιτικές και οικονομικές αλλαγές στη δεκαετία του '90 αποκάλυψαν και δημιούργησαν ποικίλες καταστάσεις στις οποίες τα παιδιά είναι ιδιαίτερα τρωτά. Τέτοιες καταστάσεις περιλαμβάνουν τα παιδιά στα ιδρύματα, στους δρόμους, σε σύγκρουση με το νόμο ή αρκετά απλά ως θύματα της αυστηρής ένδειας ενώ μένουν με τις οικογένειες και τις κοινότητες. Σ' αυτές τις χώρες υπολογίζεται ότι τα 30 στα 1000 παιδιά – έξι φορές περισσότερο από ότι στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης - κακοποιούνται και ακόμη περισσότερο σε περιπτώσεις πιο ακραίων κοινωνικοοικονομικών συνθηκών (Amaldo, 2001).

Στο Internet υπάρχουν σήμερα περίπου 3,5 έως 4 εκατομμύρια sites. Απ' αυτά, πορνογραφικό περιεχόμενο περιέχουν περίπου 40 χιλιάδες sites. Σύμφωνα με κάποια στατιστικά στοιχεία, το περιεχόμενο κατανέμετε ως εξής : 83% εμπορικό, 6% επιστημονικό ή εκπαιδευτικό και περίπου 1,5% πορνογραφικό. Όσον αφορά το usenet και τα περίφημα newsgroups, αυτά ανέρχονται σε περίπου 40 έως 50 χιλιάδες, από τα οποία, 30 έως 40 έχουν περιεχόμενο παιδικής πορνογραφίας. Ακριβή στοιχεία δεν υπάρχουν γιατί τα μεγέθη αυτά μεταβάλλονται διαρκώς (Σιδέρης, 2000). Βάση των παραπάνω αριθμών θα μπορούσε να υποτεθεί ότι τα ποσοστά του παράνομου σε

σχέση με το συνολικό όγκο του περιεχομένου είναι σχετικά μικρά, βέβαια τα πράγματα αρχίζουν να διαφοροποιούνται αν ληφθούν υπόψη και άλλα στοιχεία. Για παράδειγμα, ο αριθμός των χρηστών που επισκέπτονται αυτά τα sites και ο όγκος των δεδομένων που διακινείται.

2.2.1. Υπηρεσίες και οι φορείς προστασίας ανηλίκων σε διεθνές επίπεδο

• UNESCO

Η UNESCO είναι ο μεγαλύτερος μη κυβερνητικός οργανισμός όσον αφορά την προστασία παιδιών και αντιπροσωπεύεται από 3 κινήματα

α) *Innocence in Danger* (αθωότητα σε κίνδυνο)

Είναι μια παγκόσμια κίνηση πολιτών για την προστασία της αθωότητας σε κίνδυνο, “η οποία έχει βασιστεί κυρίως σε δυο άρθρα της Συνθήκης των Δικαιωμάτων του Παιδιού

- άρθρο 13 : Τα παιδιά έχουν δικαίωμα πρόσβασης στην ενημέρωση
- άρθρο 34 : Όλα τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προστατεύσουν το παιδί από κάθε μορφής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και βίας” (Σιδέρης, 2000)

“Μέσα από την ιστοσελίδα του παρέχει, στοιχεία και οπτικοακουστικές πηγές για την σύνταξη πληροφοριών και εκπαιδευτικές καμπάνιες” (<http://www.Unesco.org>)

β) *Children's House* (Το σπίτι των παιδιών)

Το σπίτι των παιδιών είναι ένα κέντρο αλληλεπίδρασης πηγών και ένα μέρος συνάντησης για την ανταλλαγή των πληροφοριών που υπηρετεί το ευ ζην των παιδιών. Είναι αφιερωμένο να υποστηρίζει την παραγωγή και την διάδοση της γνώσης όσον αφορά τα παιδιά, το σπίτι των παιδιών διευκολύνει την μεταφορά των πλεονεκτημάτων της έρευνας και των προγραμμάτων στην πολιτική και την πράξη. Το πιο σημαντικό κριτήριο για την τοποθέτηση πληροφοριών στην ιστοσελίδα του σπιτιού είναι οι ανάγκες και ανησυχίες των παιδιών (<http://childhouse.uio.no>).

γ) *Observatory on the Information Society* (Παρατηρητήριο στην Κοινωνία της Πληροφορίας)

Τα κύρια αντικείμενα του Παρατηρητηρίου είναι να αυξήσει την ανησυχία για την συνεχή εξέλιξη των ηθικών, νομικών και κοινωνικών προκλήσεων που έχουν προκληθεί από τις νέες τεχνολογίες. Στόχος του είναι να γίνει μια υπηρεσία για το ευρύ κοινό στην οποία θα έχουν πρόσβαση όλοι ενώ θα μπορούν, επίσης, να ενημερώνονται για τις τελευταίες πληροφορίες στην εξέλιξη της κοινωνίας των πληροφοριών και να παρακολουθούν επίσημες συζητήσεις σε σχετικά θέματα (<http://www.Unesco.org>).

- **UNISEF**

Αντιπροσωπεύει την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, έτσι ώστε να φτάσει τις βασικές του ανάγκες και να επεκτείνει τις δυνατότητες τους να φτάσουν την μεγαλύτερη δυναμική τους, βοηθά τις αναπτυσσόμενες χώρες να χτίσουν την ικανότητα τους να σχεδιάζουν κατάλληλες πολιτικές και να παραδίδουν έπειτα αυτές τις υπηρεσίες στα παιδιά και τις οικογένειες τους. Η UNISEF έχει δεσμευθεί να εξασφαλίζει ειδική προστασία για τα πιο μειονεκτικά παιδιά - θύματα πολέμου, καταστροφών, υπερβολικής φτώχειας και ένδειας, όλων των τύπων της βίας και εκμετάλλευσης και εκείνων με αναπηρίες (<http://www.unisef.org>).

- **I.L.O.** (International Labour Organization – Διεθνής Οργανισμός Εργασίας για ανηλίκους)

Η οργάνωση I.L.O. σχηματίζει τα διεθνή εργασιακά δεδομένα με τη μορφή συνεδρίων και συστάσεων, θέτει στο minimum τα κριτήρια για τα βασικά εργασιακά δικαιώματα όπως είναι η ελευθερία του συνεταιρισμού και της κατάργησης αναγκαστικής εργασίας. Ενδιαφέρεται για τα δικαιώματα του παιδιού και της παιδικής εργασίας ενώ αναμειγνύεται ουσιαστικά στην καταπολέμηση της παιδικής πορνείας σαν ένα εργασιακό πρόβλημα (<http://www.ilo.org>).

- **C.R.I.N.** (Child Rights Information Network – Δίκτυο Πληροφόρησης για τα Δικαιώματα του παιδιού)

Ο οργανισμός αυτός έχει δεσμευθεί στην προώθηση της διεθνούς αντανάκλασης ηθικών, νομικών και κοινωνικών ζητημάτων του κυβερνοχώρου και του διαδικτύου και στην μείωση της βίας στην οθόνη. Η ιστοσελίδα του οργανισμού αυτού περιέχει ένα ευρύ φάσμα πληροφοριών και ειδήσεων (<http://www.crin.ch>).

- **Childnet International** (Διεθνές Δίκτυο Παιδιών)

Συνδέεται με εκπαιδευτικές ομάδες με σκοπό την ευημερία των παιδιών, κυβερνητικές και διεθνείς υπηρεσίες για να παρέχει πληροφορίες για το πώς τα παιδιά μπορούν να ωφεληθούν και να προστατευθούν από διεθνή επικοινωνιακά συστήματα όπως είναι το διαδίκτυο (<http://www.childnet-int.org>).

- **Children @ Risk** (Παιδιά σε κίνδυνο)

Στο πρώτο παγκόσμιο συνέδριο ενάντια στο εμπόριο της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών, που έγινε στη Στοκχόλμη τον Αύγουστο του 1996, η οργάνωση Redd Barna σε συνδυασμό με τον Νορβηγικό οργανισμό για τα παιδιά παρουσίασε την διεθνή πρωτοβουλία “Children @ Risk” για την καταπολέμηση της παιδικής πορνογραφίας στο διαδίκτυο, δημιουργώντας και το ανάλογο site για την παρεμπόδιση του (<http://childhouse.uio.no>).

- **D.C.I.** (Defense for Children International – Υπεράσπιση για τα Παιδιά Διεθνώς)

Είναι ένας ανεξάρτητος, μη κυβερνητικός οργανισμός που δημιουργήθηκε κατά την διάρκεια του Διεθνούς Έτους για το παιδί (1979) για να διασφαλίσει την εξέλιξη, την πρακτική και συστηματική διεθνή δράση ειδικά όσον αφορά την προώθηση και την

προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού. Οι στόχοι της οργάνωσης είναι : να υποστηρίξει την ενημέρωση και την αλληλεγγύη για καταστάσεις δικαιωμάτων των παιδιών, όπως επίσης γενικότερα θέματα και πρωτοβουλίες από τον κόσμο. Να αναζητά, να προωθεί και να συμπληρώνει τα πιο αποτελεσματικά μέσα διασφάλισης της προστασίας των δικαιωμάτων σε συγκεκριμένες καταστάσεις, τόσο από προληπτική όσο και από θεραπευτική άποψη (<http://www.childhub.ch>).

- **ECPAT International** (End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes – Σταματήστε την παιδική πορνεία, την Παιδική Πορνογραφία και την Διακίνηση των Παιδιών για Σεξουαλικούς Σκοπούς)

Η οργάνωση αυτή εργάζεται στην πολιτική δράση, τη νομοθεσία και την επιβολή νόμου, ανάπτυξη της ενημέρωσης στην τουριστική βιομηχανία, την εκπαίδευση και την κάλυψη των μέσων. Ξεκίνησε ως μια καμπάνια ενάντια στην παιδική πορνεία στον ασιατικό τουρισμό, αλλά από το παγκόσμιο Συνέδριο ενάντια στην Εμπορική Σεξουαλική Εκμετάλλευση των παιδιών, καταπολέμά την εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών σε μια παγκόσμια βάση. Διαθέτει εθνικές ομάδες και συνεργάζεται με 50 χώρες. (<http://www.ecpat.net>).

- **The International Bureau of Children's Rights** (Διεθνής Υπηρεσία για τα Δικαιώματα του Παιδιού)

Η υπηρεσία αυτή ασχολείται με δικαστικές διαδικασίες και την ετερόδικη νομοθεσία σε ότι αφορά τις διεθνείς διαστάσεις της παιδικής σεξουαλικής εκμετάλλευσης (<http://www.web.net>)

- **International Clearing House on Children and Violence on the Screen, Nordicom Documentation Center, University of Gothenberg** (Διεθνές Σπίτι Καθαρίσματος για τα Παιδιά και τη Βία στην Οθόνη)

Υποστηρίζεται από την Σουηδική Κυβέρνηση και την UNESCO. Συλλέγει και διαχωρίζει πληροφορίες για τα παιδιά, τους νέους και την βία των μέσων, από την προοπτική της Συνθήκης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των παιδιών. Προσπαθεί να πληροφορεί διάφορες ομάδες χρηστών – ερευνητές, δασκάλους, ανθρώπους των Μ.Μ.Ε., εθελοντικές οργανώσεις και άλλους ενδιαφερόμενους – για ερευνητικά ευρήματα που αφορούν τα παιδιά, τους νέους και τη βία των μέσων. Επίσης για έρευνες υπό εξέλιξη, την χρήση την πρόσβαση των παιδιών στα μέσα, για θετικές εναλλακτικές στην βία των μέσων. Ενώ ακόμα παρουσιάζει μέτρα και δραστηριότητες που στοχεύουν στην μείωση της βία στην τηλεόραση, στα φιλμ και στα άλλα μέσα. Εκδόθηκαν δυο ετήσια βιβλία (το 1998 και το 1999) (<http://nordicom.gu.se>)

- **ISCA** (The International Save the Children Alliance – Η Διεθνής Συμμαχία Σώστε τα Παιδιά)

Συντονίζει δραστηριότητες που βοηθούν την ανάπτυξη βοήθειας (και δικηγορική) για τα δικαιώματα του παιδιού και εξαπλώνεται μέσα από τη δουλειά των 25 μελών της σε πάνω από 100 χώρες ανά τον κόσμο (www.savechildren.or.jp)

- **ISPCAN** (International Society for the Prevention of Child Abuse and Neglect – Διεθνής Κοινωνία για την Πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και παραμέλησης)

Αποστολή της είναι να προλαμβάνει την βαρβαρότητα ενάντια στα παιδιά σε όλα τα έθνη, με οποιαδήποτε μορφή : σωματική, σεξουαλική κακοποίηση, παραμέληση, παιδιά του δρόμου, παιδική πορνεία (<http://www.ispcan.org>.)

- **IWF** (The Internet Watch Foundation – Ίδρυμα Παρακολούθησης Δικτύου)

Ο οργανισμός αυτός ιδρύθηκε εν μέρει ως απόκριση σε μια εν δυνάμει κατάσταση σύγκρουσης ανάμεσα στην αστυνομία και την βιομηχανία του Internet στην Αγγλία τον Αύγουστο του 1996. η τηλεφωνική γραμμή IWF δέχεται αναφορές για παράνομο περιεχόμενο. Μέχρι το 1999 αντιμετώπισαν περίπου 8.000 αναφορές και συμβούλευσαν τους παροχείς υπηρεσιών του Internet να αφαιρέσουν πάνω από 20.000 στοιχεία παράνομης παιδικής πορνογραφία στο Internet (βλ. Ι. Σιδέρης, 2000). Είναι ένα είδος ανεξάρτητης βιομηχανίας παρακολούθησης. Από τον Μάρτιο του 1999 εντόπισε και αφαίρεσε 2.000 εικόνες παιδικής πορνογραφία από το διαδίκτυο (<http://www.iwf.org.uk>)

- **INTERPOL**

Η Interpol είναι η μόνη διακυβερνητική οργάνωση εφαρμογής του νόμου η οποία είναι σε θέση να δίνει λύσεις. Και αυτό γιατί προσφέρει στα όργανα των 178 κρατών – μελών ένα πλήρες δίκτυο επικοινωνίας, τη βάση δεδομένων της εγκληματολογικής της υπηρεσία καθώς και όλα τα εργαλεία ανάλυσης εγκλημάτων που διαθέτει. Μέσω της Interpol οι αστυνομίες όλου του κόσμου έχουν την δυνατότητα να επικοινωνούν και να συνεργάζονται σε ζητήματα όπως η σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών και η παιδεραστία στο Internet. Η Interpol σε συνεργασία με ορισμένους από τους στρατηγικούς της εταίρους εργάζεται από κοινού με τους εκπροσώπους της βιομηχανίας και είναι υπό επεξεργασία ένας διεθνής κώδικας ηθικής και καλής πρακτικής έτσι ώστε αυτό το καταπληκτικό μέσο να μην γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης αυτών που έχουν δόλιες προθέσεις (Σιδέρης, 2000).

Η Interpol παρέχει πληροφορίες στο διαδίκτυο για τα παιδιά, πιθανές κακοποιήσεις και τι μπορεί να κάνει η διεθνής αστυνομία για την ανίχνευση εγκλημάτων και τον εντοπισμό των εγκλημάτων (<http://www.interpol.int>).

- **MAPI** (Movement Against Pedophilia on the Internet – Κίνηση Ενάντια στην Παιδοφιλία στο Διαδίκτυο)

Είναι μια ερευνητική ομάδα που εργάζεται για την παιδοφιλία και την παιδική πορνογραφία στο διαδίκτυο. Τα αντικείμενα της είναι να προωθεί διαπαιθαρχικές έρευνες στον τομέα αυτό, να ενημερώνει τους χρήστες του διαδικτύου και να είναι διαθέσιμη για τους παροχείς δικτύου όσον αφορά συμβουλές και συστάσεις (<http://www.info.fundp.ac.be>).

- **The Focal Point Against sexual Exploitation of Children** (Το Σημείο Εστίασης Εναντία στην Σεξουαλική Εκμετάλλευση των παιδιών)

Είναι ένα πρόγραμμα της ομάδας NGO για το Συνέδριο για τα Δικαιώματα του παιδιού. Δημιουργήθηκε για να διευκολύνει τις ανταλλαγές και τις συνεργατικές δραστηριότητες ανάμεσα σε ένα ευρύ “group υποστήριξης” φτιαγμένο από ειδικούς και παίζει ένα ηγετικό ρόλο στην καταγραφή, σε διεθνές επίπεδο, των ζητημάτων σεξουαλικής εκμετάλλευσης, κακοποίησης και βίας όπου τα θύματα είναι παιδιά (www.childhud.ch).

- **Redd Barna**

Είναι το Νορβηγικό Γραφείο (υπηρεσία) του Σώστε τα Παιδιά. Είναι ένας διεθνής οργανισμός που χειρίζεται όλες τις κύριες δραστηριότητες για χάρη των παιδιών. Αυτή η δουλειά συμπεριλαμβάνει αναφερόμενες υποθέσεις παιδικής πορνογραφίας στην Νορβηγική αστυνομία και φροντίζει ώστε κάθε περίπτωση να χειρίζεται από το ανάλογο εθνικό διεθνές όργανο (για την Νορβηγία <http://childhouse.uio.no> και για την Σουηδία <http://www.rd.se>).

Τοπικοί και Εθνικοί Οργανισμοί τοποθετούνται σε αυτό το κεφάλαιο γιατί μέσα από τις παγκόσμιες επιχειρήσεις τους λειτουργούν αποτελεσματικά ως διεθνείς.

- **Ask Jeeves for Kids!** (Ερωτήματα για τα Παιδιά)

Αυτό το site παρουσιάζει μια μέθοδο, για τα παιδιά, όπου μπορούν να ρωτούν διάφορα στην απλή γλώσσα, χωρίς τεχνικά πρόσθετα, και να παίρνουν απαντήσεις που θα τα κάνει να ψάχνουν ακόμα πιο πέρα (<http://www.ajkids.com>).

- **Casa Alianza**

Αυτός ο μη κυβερνητικός οργανισμός είναι αφιερωμένος στην αποκατάσταση και την υπεράσπιση των παιδιών των δρόμων στην Γουατεμάλα, την Ουδούρα και το Μεξικό. Η Casa Alianza φροντίζει περίπου 3.000 παιδιά από τα οποία ένας μεγάλος αριθμός είναι ορφανά από εμφύλιους πολέμους ή κακοποιημένα ή έχουν απορριφθεί από τις οικογένειές τους και τα οποία αρχίζουν να ληστεύουν ή εκδίδονται για τα προς το ζην (<http://www.casa-alianza.org>).

- **CME.** (Center for Media Education – Κέντρο για Μόρφωση των Μέσων)

Είναι ένας εθνικός οργανισμός, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που έχει αφιερωθεί στην βελτίωση της ποιότητας των ηλεκτρονικών μέσων, κυρίως για το καλό των παιδιών και των οικογενειών τους (<http://www.cme.org>).

- **Childnet International Hotlines** (Διεθνείς Επείγουσες Γραμμές για παιδικό δίκτυο)

Το forum για τους Παροχείς Hotlines στο διαδίκτυο είναι ένα πρόγραμμα που χρηματοδοτήθηκε αρχικά από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Πρόγραμμα Δάφνη) για να φέρει κοντά τις κύριες hotlines στην Ευρώπη που σχετίζονται με την παιδική πορνεία και άλλο παράνομο υλικό στο διαδίκτυο (www.inhope.org)

- **Cyberangels** (Κυβερνοάγγελοι)

Είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός με σκοπό την εκπαίδευση των γονιών, των δασκάλων και των μικρών χρηστών του διαδικτύου με το να έχουν ασφάλεια στο περιβάλλον του διαδικτύου σε μια on-line σύνδεση. Έχουν ακόμα ομάδες εθελοντών οι οποίοι ψάχνουν το διαδίκτυο για παιδική πορνογραφία και εργάζονται με υπηρεσίες επιβολής νόμου ανά τον κόσμο για να αναφέρουν παιδοφιλικές δραστηριότητες σε απευθείας σύνδεση. Έχουν δημιουργήσει τάξεις σε απευθείας σύνδεση όπου διδάσκουν την ασφάλεια και έχουν μια από τις πιο δημοφιλείς εθελοντική γραμμή για την αναφορά κυβερνοεγκλημάτων εναντίων των παιδιών (<http://www.cyberangels.org>).

- **Cyberrights and Cyberliberties** (Κυβερνοδικαιώματα και Κυβερνοελευθερίες)

Αυτό είναι ένα επεκτατικό site που ασχολείται με την νομοθεσία της παιδικής πορνογραφίας στο διαδίκτυο. Κυρίως καταγράφει περιπτώσεις του Ηνωμένου Βασιλείου (<http://www.leeds.ac.uk>).

- **Enough is Enough** (Φτάνει ως εδώ)

Είναι ένα αρκετά καλοφτιαγμένο site με οδηγίες για την ασφάλεια στο διαδίκτυο τόσο για τα παιδιά όσο και για γονείς (<http://www.enough.org>).

- **F.B.I.** (Federal Bureau of Investigation, Ομοσπονδιακό Γραφείο Έρευνας)

Ενώ η σε απευθείας σύνδεση εξερεύνηση των Η/Υ ανοίγει ένα νέο κόσμο δυνατοτήτων για τα παιδιά, επεκτείνοντας τους ορίζοντες τους και εκθέτοντας τα σε διαφορετικές κουλτούρες και τρόπους ζωής, μπορεί να εκτεθούν σε κίνδυνο στην διαδρομή της εξερεύνησης των πληροφοριών. Υπάρχουν άτομα που προσπαθούν να εκμεταλλευτούν σεξουαλικά τα παιδιά μέσω της χρήσης σε απευθείας σύνδεση υπηρεσιών και του διαδικτύου, κάποιιοι από αυτούς σταδιακά παραπλανούν τους στόχους τους δίνοντας τους προσοχή, αγάπη, καλοσύνη ακόμα και δώρα. Αυτά τα άτομα είναι συχνά πρόθυμα να αφιερώσουν μεγάλες ποσότητες χρόνου, χρημάτων και ενέργειας σε αυτήν την διαδικασία. Γι' αυτόν τον λόγο, το FBI έχει παρουσιάσει αυτήν την γραμμή πληροφόρησης για να βοηθήσει τους surfers να αρχίσουν να καταλαβαίνουν τις πολυπλοκότητες της σε απευθείας σύνδεση εκμετάλλευση των παιδιών (<http://www.fbi.gov>).

- **Filtering Facts** (Φιλτράροντας τα Γεγονότα)

Είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός στις Η.Π.Α που εργάζεται για την προστασία των παιδιών από τις επικίνδυνες επιδράσεις της πορνογραφίας, με την προώθηση της χρήσης λογισμικών φίλτρων στις βιβλιοθήκες. Παρέχει τις πληροφορίες που οι πολίτες, οι βιβλιοθηκάριοι και οι ακτιβιστές χρειάζονται για να υπολογίσουν την λανθασμένη αντίληψη και την παραπληροφόρηση σχετικά με την επικράτηση της πορνογραφίας του διαδικτύου στις βιβλιοθήκες και τη αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων φίλτρων για τους Ευρωπαϊκούς χρήστες. Το

site του οργανισμού αυτού περιέχει πληροφορίες την δουλειά τους και για αναμενόμενα δρώμενα που παρέχει έγγραφα και αναφορές ειδήσεων (<http://www.incore.org>).

- **News Agency for Children's Rights** (Εταιρεία Ειδήσεων για τα Δικαιώματα του Παιδιού)

Είναι ένας μη κυβερνητικός οργανισμός του οποίου αποστολή είναι να συμβάλλει στην αύξηση της ενημέρωσης, μέσω των media, για την προώθηση και την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των παιδιών και των νέων, λαμβάνοντας υπόψιν ότι ο εκδημοκρατισμός της πρόσβασης τους σε βασικά κοινωνικά δικαιώματα είναι μια θεμελιώδης συνθήκη για την κοινωνική ισότητα (<http://www.andi.org.br>).

- **Eurochild** (Ευρωπαϊδί)

Η αποστολή του Κέντρου για τα παιδιά της Ευρώπης είναι να παρέχει πληροφορίες στους δημιουργούς πολιτικής, στους ακαδημαϊκούς και στους ειδικούς που είναι υπεύθυνοι για δραστηριότητες που σχετίζονται με τα παιδιά. Είναι μια σημαντική, σε απευθείας σύνδεση, πηγή πληροφοριών για τα παιδιά στην Ευρώπη και διαθέτει ένα αρκετά μεγάλο τομέα για την παιδική προστασία (<http://eurochild.gla.ac.uk>).

- **The European Forum for Child Welfare** (Το Ευρωπαϊκό Φόρουμ για την ευημερία των παιδιών)

Το EFCW είναι ένα σύνολο μη κυβερνητικών οργανισμών που αφορούν την παιδική ευημερία ανά την Ευρώπη και ο ίδιος όμως σαν οργανισμός είναι μέρος του IFCW (Διεθνούς Φόρουμ για την Παιδική ευημερία). Το φόρουμ στοχεύει στην εξυπηρέτηση των χωρών – μελών του και να τους παρέχει υψηλή ποιότητα πρακτικής για τα παιδιά, ενώ επίσης στοχεύει στην αύξηση του προφίλ της παιδικής ευημερίας στα Ευρωπαϊκά Ιδρύματα (<http://www.efcw.org>).

- **National Center for Missing and Exploited Children** (Εθνικό Κέντρο για Εξαφανισμένα και Εκμεταλλευμένα Παιδιά)

Το NCMEC κάνει εθνικές προσπάθειες στις ΗΠΑ για να εντοπίσει και να περιθάλψει εξαφανισμένα παιδιά και να αυξήσει την δημόσια ενημέρωση για τους τρόπους πρόληψης της παιδικής απαγωγής και κακοποίησης (<http://www.missingkids.org>).

- **NCH Action for Children** (Δράση για τα παιδιά) (U.K.)

Προσπαθεί να καλυτερεύσει τις ζωές των πιο τρωτών παιδιών και νέων της Μ. Βρετανίας παρέχοντας ένα διαφορετικό φάσμα υπηρεσιών για αυτά και τις οικογένειες τους και κάνοντας καμπάνιες για λογαριασμό τους. Συμπεριλαμβάνει οδηγούς για τους γονείς όπως επίσης πληροφορίες για διάφορες πρωτοβουλίες που παρέχουν παρακολούθηση στο διαδίκτυο (www.nchafc.org).

- **A Parent's Guide to the Internet** (Ένας οδηγός γονιών στο διαδίκτυο)

Αυτό το βιβλίο βρίσκεται σε απευθείας σύνδεση δωρεάν. Η συγγραφέας, Parry Aftab, είναι μια δικηγόρος του κυβερνοχώρου και συνήγορος της παιδικής ασφάλειας. Αυτό

το site διδάσκει μέσω του διαδικτύου την ασφάλεια σε γονείς, παιδιά και δασκάλους. Η κα. Aftab έχει αναπτύξει προγράμματα για τα σχολεία, μιλώντας για τους κινδύνους που διατρέχουν τα παιδιά από τους παιδόφιλους και πως μπορούν να προφυλαχτούν. Το νέο της βιβλίο εκδόθηκε τον Οκτώβριο του 1999 με τίτλο “Ο Οδηγός γονιών για την Προστασία των Παιδιών στον Κυβερνοχώρο” (<http://www.familyguidebook.com>).

- **PBS Techknow**

Είναι ένα site διασκέδασης για παιδιά. Έχει ειδική σελίδα όπου τα παιδιά μαθαίνουν μέσω των παιχνιδιών πώς να προφυλάγονται στο διαδίκτυο (<http://pbs.org>).

- **The PREDA Foundation** (People’s Recovery, Empowerment and Development Assistance Foundation - Ίδρυμα για περίθαλψη, Ενδυνάμωση Ατόμων και Ανάπτυξης Βοήθειας)

Είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που εργάζεται σε εθνικό και διεθνές επίπεδο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, κυρίως των γυναικών και των παιδιών. Διευθύνει μια κατοικήσιμη θεραπευτική κοινότητα για κακοποιημένα και κακοποιημένα παιδιά. Κάνει καμπάνιες ενάντια της παιδικής εργασίας, της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών και αναζητά να επιμορφώνει γύρω από το AIDS. Ο οργανισμός αυτός υπήρξε ακόμη ένα όργανο για την εμφάνιση νέας νομοθεσίας σχετικά με την καταδίκηση των παιδόφιλων και των καταχραστών των παιδιών (<http://www.preda.org>).

- **Safe Use of the Internet** (Ασφαλή Χρήση Διαδικτύου)

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος μιας μοναδικής έρευνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Σχέδιο Πιλοτικής Ενημέρωσης, για να εκτιμήσει πώς να ενθαρρύνει καλύτερα την ασφαλή χρήση του διαδικτύου από τα παιδιά σε όλη την Ευρώπη (<http://www.netaware.org>).

- **SOC-UM** (Safeguarding Our Children-United Mothers – Διαφυλάσσοντας τα παιδιά μας-Ενωμένες Μητέρες)

Ο SOC-UM είναι ένας οργανισμός, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που είναι αφιερωμένος στη δημόσια ενημέρωση, την εκπαίδευση και την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης. Επίσης εξυπηρετεί ως μια πηγή σε αυτούς που έχουν πληγωθεί από παιδική κακοποίηση. Είναι υψηλά πληροφοριακό και αλληλεπιδραστικό και παρέχει πρόσβαση στην πληροφόρηση τόσο για θέματα ασφάλειας όσο και για κατανόηση των φαινομένων της παιδικής κακοποίησης και της παιδοφιλίας. Επίσης διαθέτει hotlines για την αναφορά παράνομων sites ή γενικά για πληροφορίες που θέτουν σε κίνδυνο τα παιδιά (<http://www.soc-um.org>).

- **Young Media Australia**

Αυτό το site παρέχει οδηγούς μάθησης για τους γονείς, οδηγίες ασφάλειας του διαδικτύου, ειδικά μαθήματα σε γονείς και δίνει εύκολες εισηγήσεις στις βασικές έννοιες του διαδικτύου (<http://www.young media.org.au>).

2.3. Ελληνική κοινωνική πραγματικότητα

Για την σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση των παιδιών στην Ελλάδα, όπως σε όλες τις χώρες δεν υπάρχουν ασφαλείς αριθμοί. Δεν γνωρίζουμε την πραγματική έκταση του φαινομένου.

Ο καθηγητής εγκληματολογίας Α. Τσιγκρής επιχείρησε και διεξήγαγε τέσσερις έρευνες που στόχοι τους ήταν η καταγραφή της πραγματικής εικόνας όσον αφορά εγκλήματα βιασμού, αιμομικτικού βιασμού, της μαστροπείας καθώς και άλλες μορφές σεξουαλικής κακοποίησης με θύματα παιδιά στην Ελλάδα.

“Βάση των ερευνών αυτών το 1993 σε όλα τα αστυνομικά τμήματα της χώρας αναφέρθηκαν 63 υποθέσεις βιασμού με θύματα παιδιά, την χρονική περίοδο 1980 έως 1993 εκδικάστηκαν, σε όλα τα Μικτά Ορκωτά Δικαστήρια της ευρύτερης περιφέρειας του εφετείου της Αθήνας, 114 δικαστικές αποφάσεις βιασμού παιδιών.

Την περίοδο 1980 έως 1993 εκδικάστηκαν 15 δικαστικές αποφάσεις αιμομικτικού βιασμού με θύματα παιδιά, σε όλα τα Μικτά Ορκωτά Δικαστήρια της ευρύτερης περιφέρειας του εφετείου της Αθήνας. Την περίοδο 1988 έως 1996, 27 υποθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης είχαν διαλευκανθεί.

Αναφορικά με τα εγκλήματα της εμπορίας και σεξουαλικής εκμετάλλευσης του παιδιού, κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι τα εγκλήματα αυτού του τύπου σπάνια φτάνουν στη γνώση της αστυνομίας και ακόμα πιο σπάνια στο δικαστήριο προκειμένου να εκδικασθούν. Μέσα σε χρονικό διάστημα πέντε ετών, εκδικάστηκαν – από το Τριμελές Πλημμελειοδικείο της Αθήνας – μόνο τέσσερις υποθέσεις που αφορούσαν τα εγκλήματα της σωματεμπορίας με θύματα παιδιά. Τα εγκλήματα εμπορίας και σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών αγνοούνται από τους επίσημους φορείς και από τις αστυνομικές δικαστικές και σωφρονιστικές στατιστικές. Η έλλειψη νομιμοποιημένου θύματος – ακόμα και η παντελής απουσία του – σε συνδυασμό με την οργάνωση της συγκεκριμένης μορφής εγκληματικότητας, συνηγορούν στην διαδικασία παραγωγής και συντήρησης του μεγάλου αριθμού σκοτεινού αριθμού της (Σιδέρης, 2000).

2.3.1. Υπηρεσίες και οι φορείς προστασίας ανηλίκων σε εθνικό επίπεδο

- **Ελληνική Αστυνομία**

Συγκεκριμένα στην Ελληνική Αστυνομία δεν υπάρχει ειδικό τμήμα που να ερευνά αποκλειστικώς το έγκλημα στον κυβερνοχώρο. Όσον αφορά την παιδική πορνογραφία, ενώ θα έπρεπε να ερευνάται από κάποιο αντίστοιχο τμήμα της αστυνομίας οι περιπτώσεις αυτές βρίσκονται στην αρμοδιότητα του τμήματος ανηλίκων με την σύμπραξη της ομάδας δίωξης του Ηλεκτρονικού Οικονομικού Εγκλήματος όπου επειδή κατά κανόνα τα περισσότερα εγκλήματα του κυβερνοχώρου έχουν οικονομικό αντικείμενο, θεωρείται πιο εξειδικευμένο στο σχετικό αντικείμενο και στελεχώνεται από εκπαιδευμένους στο ηλεκτρονικό έγκλημα αστυνομικούς (<http://www.army.gr>).

- **Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών**

Σε κάθε περίπτωση όμως την σχετική έρευνα συνδράμει με τις ειδικές γνώσεις της η Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών (Δ.Ε.Ε.) και ειδικότερα το εργαστήριο γραφολογίας, στο οποίο υπάγεται και λειτουργεί ο Τομέας Ανάλυσης Ψηφιακών δεδομένων. Ο Τομέας αυτός δημιουργήθηκε το 1992, στελεχώνεται δε από ειδικά εκπαιδευμένους αστυνομικούς, με τεχνογνωσία στην εξέταση λογισμικού κατασχεθέντων ηλεκτρονικών υπολογιστών, στο “σπάσιμο” κωδίκων κλπ (<http://www.army.gr>).

- **ΕΕΤΤ (Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων)**

Η ΕΕΤΤ αποτελεί την Κανονιστική Αρχή της Ελλάδας. Η ΕΕΤΤ ιδρύθηκε το 1992 και ασχολείται με το πρόβλημα του περιεχομένου από μια οπτική γωνία που προκύπτει από την ανάγκη για την δημιουργία αυτού που αποκαλείται «ασφαλές περιβάλλον». Δηλαδή την εξασφάλιση των προϋποθέσεων εντός των οποίων αφ’ ενός μεν οι τηλεπικοινωνιακές εταιρείες θα αναπτύσσουν τις δραστηριότητες τους χωρίς να κινδυνεύουν να κατηγορηθούν ότι διακινούν παράνομο περιεχόμενο, αφ’ ετέρου οι χρήστες θα χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες χωρίς να κινδυνεύουν να συναντήσουν παράνομο ή επιβλαβές περιεχόμενο (Σιδέρης, 2000).

Η ΕΕΤΤ μέσα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, προσπάθησε να προετοιμάσει τη χώρα μας για την αντιμετώπιση του προβλήματος σε συνεργασία με την αγορά. Η συνεργασία αυτή είχε την μορφή μιας Ομάδας Εργασίας με τη συμμετοχή των παροχών υπηρεσιών του Internet, για τη μελέτη του προβλήματος, από τα αποτελέσματα της έρευνας αποφασίσθηκε να ακολουθηθεί και στη χώρα μας η πρακτική της Αυτορρύθμισης και της Αυτοπροστασίας, Αυτορρύθμιση από την πλευρά της αγοράς με βάση κανόνες δεοντολογίας και αυτοδέσμευσης, και Αυτοπροστασία από την πλευρά των χρηστών. Η υλοποίηση του μοντέλου αυτού, πήρε τελικά την μορφή μιας αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας με την ονομασία «Ελληνικό Όργανο Αυτορρύθμισης για το περιεχόμενο στο Internet» και διακριτικό τίτλο «Safenet». Στους άμεσους στόχους της Safenet είναι η λειτουργία μιας «Θερμής γραμμής» για την υποδοχή καταγγελιών από τους πολίτες (Σιδέρης, 2000).

- **Safeline**

Ο βασικός ρόλος της SafeLine είναι ρόλος μεσολαβητού μεταξύ των πολιτών και των Ελληνικών αστυνομικών αρχών, λαμβάνοντας τις καταγγελίες των πρώτων και προωθώντας τις στις αρχές. Η δυνατότητα αυτή πηγάζει από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των πολιτών ως ατόμων και ως συνόλου που προκύπτουν από τους ελληνικούς νόμους και το Σύνταγμα της Ελλάδας. Επομένως, ο πολίτης χρήστης του Internet που διαπιστώνει ή θεωρεί ότι το υλικό που αναρτάται στη συγκεκριμένη ηλεκτρονική σελίδα είναι παράνομο, έχει το δικαίωμα και την ηθική υποχρέωση να το αναγγείλει (<http://safeline.ics.forth.gr>).

2.4. Ενέργειες που έχουν γίνει σε παγκόσμιο επίπεδο.

Μέσα στα πλαίσια του ενδιαφέροντος της παγκόσμιας κοινότητας για το θέμα της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας στο διαδίκτυο έχουν διεξαχθεί δύο παγκόσμια συνέδρια. Μετά την λήξη του Πρώτου Παγκοσμίου Συνεδρίου η Ευρωπαϊκή Ένωση υιοθέτησε ένα σχέδιο δράσης για την προστασία των παιδιών που βρίσκονται σε κίνδυνο. Η μετέπειτα και πιο πρόσφατη κίνηση ως σήμερα είναι το Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριο το οποίο επισφράγισε το προηγούμενο συνέδριο αξιολογώντας το, ενώ επίσης ενέκρινε και νέα μέτρα αντιμετώπισης της εμπορικής σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών.

2.4.1. Ένα πρόγραμμα για την προστασία των παιδιών.

Το Πρώτο Παγκόσμιο Συνέδριο για τη σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών για εμπορικούς σκοπούς, που διενεργήθηκε στη Στοκχόλμη από τις 27 έως τις 31 Αυγούστου 1996, καθώς και η διάσκεψη της UNESCO, που πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι 18 και 19 Ιανουαρίου 1999, καταδίκασαν τη διάδοση μέσω Internet εικόνων και κειμένων με θέμα την παιδική πορνογραφία.

Το 1996, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε:

- “Πράσινο Βιβλίο για την προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας στο πλαίσιο των οπτικοακουστικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών πληροφόρησης, πρόταση "σύστασης κάποιου είδους πανευρωπαϊκού οργανισμού αυτορρύθμισης ο οποίος θα εποπτεύεται/διοικείται από μια διεθνή αρχή. Αυτός ο οργανισμός αυτορρύθμισης θα εξετάζει τυχόν προσφυγές για τη μετάδοση παράνομου ή επιβλαβούς περιεχομένου και θα εντοπίζει τους παραβάτες. Επίσης, θα είναι υπεύθυνος για την προβολή απαιτήσεων για την αφαίρεση παράνομου περιεχομένου, και σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, θα αναλαμβάνει δράση κατά των παραβατών”.
- ανακοίνωση σχετικά με τη δημοσίευση παράνομου ή βλαβερού περιεχομένου στο Internet, που παρουσιάζει τις επιλογές πολιτικής για ανάληψη άμεσης δράσης για την καταπολέμηση του βλαβερού και παράνομου περιεχομένου που δημοσιεύεται στο Internet και,
- ανακοίνωση σχετικά με την καταπολέμηση του παιδεραστικού σεξουαλικού τουρισμού” (<http://www.europarl.eu.int>).

Μετά το ψήφισμα που ενέκρινε το Συμβούλιο Υπουργών Τηλεπικοινωνιών στις 27 Σεπτεμβρίου 1996, η Επιτροπή υπέβαλε διάφορα έγγραφα σχετικά με την πρόληψη της διάδοσης παράνομου περιεχομένου στο Internet και ιδίως την παιδική πορνογραφία.

Μετά την ανακοίνωση και το Πράσινο Βιβλίο, ακολούθησε, στις αρχές Νοεμβρίου 1996, έκθεση της ομάδας εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με το παράνομο και βλαβερό περιεχόμενο στο Internet. Σύμφωνα με την έκθεση της ομάδας εργασίας, στο αυτορρυθμιζόμενο σύστημα θα πρέπει να περιληφθεί και κώδικας δεοντολογίας για τους φορείς παροχής υπηρεσιών Internet, μία ειδική γραμμή

υποβολής καταγγελιών εκ μέρους του κοινού και η σύσταση ενός ανεξάρτητου αυτορρυθμιστικού οργάνου στο οποίο θα συμμετέχουν εκπρόσωποι του κλάδου και χρήστες, προκειμένου να γνωμοδοτεί για περιπτώσεις παραβιάσεων του κώδικα δεοντολογίας (<http://www.europarl.eu.int>).

Στις 25 Ιανουαρίου 1999, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθέτησε ένα πολυετές κοινοτικό πρόγραμμα δράσης που αποσκοπεί στην προώθηση της ασφαλέστερης χρήσης του Διαδικτύου για την καταπολέμηση του παράνομου και επιβλαβούς περιεχομένου στα παγκόσμια δίκτυα.

Το πολυετές αυτό κοινοτικό σχέδιο δράσης *στοχεύει* :

- “στην προώθηση της αυτορρύθμισης του κλάδου
- στην ενθάρρυνση της χρήσης φίλτρων και συστημάτων ταξινόμησης
- στην αύξηση της ευαισθητοποίησης των χρηστών
- στην εκτίμηση των νομικών επιπτώσεων
- στην διεθνή συνεργασία” (<http://www.europarl.eu.int>).

Το πρόγραμμα δράσης για ένα ασφαλέστερο Διαδίκτυο διαρθρώνεται γύρω από τέσσερις γραμμές δράσης :

1. “Δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικτύου "θερμών γραμμών" για να αναφέρουν οι καταναλωτές τις υποψίες τους για παιδική πορνογραφία.
2. Ενθάρρυνση της αυτορρύθμισης και των κωδίκων συμπεριφοράς.
3. Ανάπτυξη συστημάτων φιλτραρίσματος και κατάταξης. Αυτή είναι μια τεχνική πρωτοβουλία, να δημιουργηθούν δηλαδή τρόποι ώστε τεχνικά να μπορεί ο χρήστης να φιλτράρει το περιεχόμενο και να μην μπορεί το παιδί του να μπει σε παράνομο και επιβλαβές περιεχόμενο.
4. Ενθάρρυνση δράσεων ευαισθητοποίησης” (<http://www.net-consumers.org>)

2.4.2. Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριο ενάντια στην εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών.

Το Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριο ενάντια στην εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών πραγματοποιήθηκε στην Yokohama, στην Ιαπωνία από της 17 έως 20 Δεκεμβρίου του 2001 και τιτλοφορείται “Yokohama σφαιρική υποχρέωση το 2001”. Στο συνέδριο αυτό συμμετείχαν εκπρόσωποι των κυβερνήσεων, διακυβερνητικές οργανώσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις, ο ιδιωτικός τομέας και μέλη της κοινωνίας πολιτών από όλο τον κόσμο.

Ο κύριος στόχος του συνεδρίου ήταν να αναθεωρηθεί η πρόοδος που σημειώθηκε από το πρώτο παγκόσμιο συνέδριο ενάντια στην εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών, ειδικότερα πως η «ατζέντα» για δράση η οποία καλούσε τις κυβερνήσεις να εφαρμόσουν εθνικά σχέδια δράσης, έχουν εφαρμοσθεί από τις συγκεκριμένες χώρες. Ο άλλος στόχος της διάσκεψης ήταν να επινοηθούν περαιτέρω μέθοδοι για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση, να βελτιώσει εκείνους τους αναποτελεσματικούς μεθόδους και να ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες για την ανάπτυξη συνεργασίας (www.canne.net).

Στο συνέδριο αυτό επιβεβαίωσαν, το αρχικό τους μέλημα, την προστασία και την προώθηση των συμφερόντων και των δικαιωμάτων του παιδιού και έδωσαν έμφαση στις εξελίξεις που έχουν γίνει από το πρώτο παγκόσμιο συνέδριο.

Οι εξελίξεις αυτές είναι οι ακόλουθες :

- Δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση στα δικαιώματα του παιδιού και την αναγκαιότητα για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της Συνθήκης των δικαιωμάτων του παιδιού από το κρατικό σύνταγμα ώστε να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον όπου τα παιδιά να είναι σε θέση να απολαύσουν τα δικαιώματα τους.
- Υπήρξε αυξανόμενη κινητοποίηση των κυβερνήσεων, των τοπικών αρχών και του μη κυβερνητικού τομέα, καθώς επίσης και της διεθνής κοινότητας, να προωθήσουν και να προστατεύσουν τα δικαιώματα του παιδιού και να βοηθήσουν τα παιδιά και τις οικογένειές τους να προστατεύσουν το μέλλον τους.
- Υιοθετήθηκαν πολύπλευρα, διεπιστημονικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένων πολιτικών, νόμων, προγραμμάτων, μηχανισμών, πόρων και διάδοσης των δικαιωμάτων του παιδιού, ώστε να εξασφαλιστεί ότι τα παιδιά είναι σε θέση να μεγαλώσουν με ασφάλεια και με αξιοπρέπεια
- Ενισχύθηκαν ενέργειες ενάντια στην παιδική πορνεία, την παιδική πορνογραφία και την διακίνηση των παιδιών για σεξουαλικούς λόγους, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών και διεθνών ημερήσιων διατάξεων, στρατηγικών ή σχεδίων δράσης για να προστατευθούν τα παιδιά από τη σεξουαλική εκμετάλλευση, και νέων νόμων για να ποινικοποιήσουν αυτό το φαινόμενο.
- Προωθήθηκε η αποτελεσματικότερη εφαρμογή και επιβολή πολιτικών, νόμων και προγραμμάτων για να αποτραπεί και να εξεταστεί το φαινόμενο της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών, συμπεριλαμβανομένων των εκστρατειών πληροφόρησης για να βελτιώσει την ενημέρωση, την καλύτερη εκπαιδευτική πρόσβαση των παιδιών, τα κοινωνικά μέτρα υποστήριξης για τις οικογένειες και τα παιδιά για να αντιμετωπίσουν την φτώχεια, την εγκληματικότητα την σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών, και την δίωξη εκείνων που εκμεταλλεύονται τα παιδιά
- Παροχή εγκαταστάσεων φιλικών προς τα παιδιά, όπως τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας, δικαστικές και διοικητικές διαδικασίες για την αποτροπή των παραβιάσεων των δικαιωμάτων του παιδιού και την παροχή αποτελεσματικών «θεραπειών».
- Υπήρξε περιεκτική, συστηματική και συνεχής συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, όπως των οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένων των φορέων παροχής υπηρεσιών Διαδικτύου και άλλων επιχειρήσεων, για την ενίσχυση της προστασίας των παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της υιοθέτησης και της εφαρμογής εταιρικών του κώδικα δεοντολογίας, για να προστατευθούν τα παιδιά από τη σεξουαλική εκμετάλλευση.

- Υπήρξε μεγαλύτερη συμμετοχή από τα παιδιά και τους νέους στην προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων τους, ειδικότερα μέσω δικτύων και φόρουμ νέων και τη συμμετοχή των νέων ως πληροφοριοδότες και συμβούλους.
- Επιτεύχθηκε ουσιαστικότερη συνεργασία ανάμεσα και μεταξύ των τοπικών και εθνικών κυβερνήσεων, διακυβερνητικών οργανώσεων, μη κυβερνητικών οργανώσεων, περιφερειακών/υπό-περιφερειακών και διεθνών οργανισμών, κοινοτήτων, και άλλων βασικών παραγόντων, και υπήρξε πιο στενή συνεργασία μεταξύ των Ηνωμένων Εθνών και άλλων μηχανισμών ελέγχου του προβλήματος, ειδικά της Επιτροπής των Δικαιωμάτων του παιδιού που αφορά τη πώληση των παιδιών, τη παιδική πορνεία και παιδική πορνογραφία.

Οι συμμετέχοντες του συνεδρίου αναγνώρισαν ότι πρέπει να γίνουν πολλά περισσότερα για την προστασία των παιδιών σε παγκόσμιο επίπεδο. Έτσι κατέληξαν και δεσμεύθηκαν στα εξής :

- Να **ενθαρρύνουν** την πρόωρη επικύρωση των σχετικών διεθνών οργάνων, σχετικά με την απαγόρευση και την άμεση δράση για την εξαφάνιση των χειρότερων μορφών παιδικής εργασίας, και το προαιρετικό πρωτόκολλο της Συνθήκης των δικαιωμάτων του παιδιού που αφορούν την πώληση παιδιών, την παιδική πορνεία και την παιδική πορνογραφία.
- Να **ενισχύσουν** τις προσπάθειές τους ενάντια στην εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών, ειδικότερα με την εξέταση των πρωταρχικών αιτιών όπου τα παιδιά εκτίθενται στον κίνδυνο της εκμετάλλευσης, όπως της ένδειας, ανισότητας, διάκρισης, δίωξης, βίας, του VIH/AIDS, τις δυσλειτουργίας των οικογενειών, μέσω των περιεκτικών μέτρων συμπεριλαμβανομένων των εγκεκριμένων εκπαιδευτικών μεθόδων για τα παιδιά, ειδικά κορίτσια, προγράμματα ενάντια στην φτώχεια, κοινωνικά μέτρα υποστήριξης, αυξανόμενη δημόσια ευαισθητοποίηση, φυσική και ψυχολογική αποκατάσταση και κοινωνική επανένωση των θυμάτων, και δράση για να ποινικοποιηθεί η εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών σε όλες τις μορφές.
- Να **εξασφαλίσουν** επαρκή κατανομή των πόρων για να αντιμετωπίσουν την εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών, και για να προωθήσουν την εκπαίδευση και τις πληροφορίες ώστε να προστατεύσουν τα παιδιά από τη σεξουαλική εκμετάλλευση, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών προγραμμάτων για τα δικαιώματα του παιδιού που απευθύνεται στα παιδιά, τους γονείς, σε αυτούς που επιβάλλουν το νόμο, στους φορείς παροχής υπηρεσιών και σε άλλους βασικούς δράστες.
- Να **απαναδιαπράξουν** την Διακήρυξη και την Ημερήσια Διάταξη για τη Δράση του πρώτου παγκόσμιου συνεδρίου ("η Διακήρυξη και η ημερήσια διάταξη της Στοκχόλμης για τη δράση"), και ειδικότερα την ανάπτυξη των εθνικών ημερήσιων διατάξεων, των στρατηγικών ή των σχεδίων δράσης, οριζόμενων στα σημεία εστίασης και στην περιεκτική ανάλυση γένους συλλογή δεδομένων, και στην αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων, συμπεριλαμβανομένων τους νόμους για τα δικαιώματα των παιδιών και της επιβολής νόμου.

- Να **λαμβάνουν** τα επαρκή μέτρα για να εξεταστούν οι αρνητικές πτυχές των νέων τεχνολογιών, ειδικότερα της παιδικής πορνογραφίας στο διαδίκτυο, αναγνωρίζοντας την δυνατότητα των νέων τεχνολογιών για την προστασία των παιδιών από την εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση, μέσω της διάδοσης και της ανταλλαγής των πληροφοριών και της δικτύωσης μεταξύ των συνεργατών.
- Να **επιβεβαιώσουν** την σημασία της οικογένειας και να **ενισχύσουν** την κοινωνική προστασία των παιδιών, των νέων και των οικογενειών μέσω των εκστρατειών ευαισθητοποίησης σε κοινοτικό επίπεδο επιτήρησης/έλεγχος της εμπορικής σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών.
- **Επανάλαβαν** την σημασία και την επιτακτικότητα για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της Συνθήκης των δικαιώματα του παιδιού από το κρατικό σύνταγμα και παρόμοια όργανα, και **υπογράμμισαν** την πίστη τους στο δικαίωμα των παιδιών να προστατευθούν από την εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση υπό τη μορφή της παιδικής πορνείας, παιδικής πορνογραφίας και της προώθησης των παιδιών για σεξουαλικούς λόγους.
- **Επιβεβαίωσαν** την υποχρέωσή τους να χτίσουν έναν πολιτισμό σεβασμού προς όλα τα άτομα που βασίζεται στη αρχή της μη-διάκρισης και να αποβάλουν την εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών, ειδικότερα μοιράζοντας τη γνώση που αποκόμισαν από το πρώτο παγκόσμιο συνέδριο και βελτιώνοντας τη συνεργασία.
- **Δεσμεύθηκαν** να προωθήσουν τη συνεργασία σε όλα τα επίπεδα και σε συνδυασμό των προσπαθειών να αποβάλουν όλες οι μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης και σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών παγκοσμίως.
- **Δήλωσαν** ότι η σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών δεν πρέπει να ανεχτεί και **δεσμεύθηκαν** να ενεργήσουν αναλόγως.

2.5. Ο ρόλος των M.M.E. στην παροχή πληροφόρησης για την σεξουαλικότητα στα παιδιά.

Είναι γεγονός ότι τα παιδιά από μικρή ηλικία δείχνουν ένα έντονο ενδιαφέρον για την σεξουαλικότητα και αρχίζουν να ψάχνουν πληροφορίες γύρω από το σεξ και τα σώματα τους καθώς αναπτύσσουν σιγά σιγά μία αίσθηση του εαυτού τους ως σεξουαλικά όντα.

Οι περισσότεροι θα συμφωνούσαν ότι σε έναν ιδανικό κόσμο, τα παιδιά θα αναζητούσαν πληροφορίες για την σεξουαλικότητα πρώτιστα από τους γονείς τους. Θα ήταν σε θέση, και οι δύο πλευρές, να μιλήσουν για το σεξ, την σεξουαλικότητα και τις σχέσεις σε μια ατμόσφαιρα πλήρους σεβασμού. Σε αυτόν τον κόσμο, τα παιδιά θα μπορούσαν να προβάλλουν τα ερωτήματα τους χωρίς φόβο και οι γονείς θα μπορούσαν να απαντήσουν σε αυτά χωρίς αμηχανία, θυμό και ανησυχία.

Εντούτοις, στη πράξη οι γονείς είναι συχνά απρόθυμοι να μιλήσουν στα παιδιά τους για το σεξ. Όταν όμως το κάνουν, οι πληροφορίες που παρέχουν είναι συχνά περισσότερο για τις σωματικές αλλαγές απ'ότι για την συναισθηματική έκταση που συνοδεύει την σεξουαλικότητα ή ακόμα παραπάνω για τους κινδύνους που

ελλοχεύουν. Ακόμα λοιπόν και αν παρέχεται μια υποτυπώδης ενημέρωση δεν ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες μάθησης και προετοιμασίας των παιδιών.

Σε πολλές κοινωνίες σήμερα το ζήτημα της σεξουαλικότητας αντιμετωπίζεται ως ένα θέμα «ταμπού». Ακόμα και οι σεξουαλική εκπαίδευση που παρέχεται στα σχολεία, σε κάποιες χώρες, δεν παρέχει μια κατανοητή εικόνα. Πράγματι η σεξουαλική εκπαίδευση στα σχολεία είναι αρκετά αμφισβητούμενη λόγω του ότι το περιεχόμενο της ορίζεται σε πολύ στενά όρια.

Εφόσον λοιπόν στην πράξη οι γονείς και τα σχολεία δεν παρέχουν στα παιδιά επαρκείς απαντήσεις στα ερωτήματα που αυτά έχουν είναι επόμενο αυτά να στραφούν σε άλλες πηγές προκειμένου να έχουν πρόσθετη πληροφόρηση. Αυτές οι άλλες πηγές είναι οι φίλοι, που πολύ συχνά μοιράζονται την παραπληροφόρηση που έχουν, καθώς επίσης και τα Μ.Μ.Ε. Τα μέσα μπορούν να είναι μια ιδιαίτερα ελκυστική πηγή πληροφοριών καθώς μπορεί να προσεγγιστεί ανώνυμα. Η ανωνυμία αυτή των μέσων, και του Διαδικτύου ειδικότερα, προσφέρει έναν τρόπο να ληφθούν οι πληροφορίες για τα πολύ ευαίσθητα θέματα για την σεξουαλικότητα και την σεξουαλική υγεία και επιτρέπει στο παιδί την αποφυγή των πρόσωπο με πρόσωπο συζητήσεων.

Πέρα όμως από την ενημέρωση που μπορούν να παρέχουν τα Μ.Μ.Ε. στα παιδιά έχουν την δύναμη να μεταδίδουν αρκετά μηνύματα που στην πλειοψηφία τους μπορούν να χαρακτηριστούν αρνητικά. Παρατηρείται ότι πολύ συχνά τα μέσα προβάλλουν μια έντονη σεξουαλική αφθονία ακόμα και σε προγράμματα που δεν θεωρούνται ακατάλληλα. Πιο συγκεκριμένα η τηλεόραση προβάλλει έντονα λανθασμένα πρότυπα σεξουαλικής συμπεριφοράς όπως η συνουσία χωρίς προφυλάξεις, η συνεχής εναλλαγή ερωτικών συντρόφων, η ερωτική επαφή έπειτα από κατάποση οινοπνεύματος ή χρήση ναρκωτικών ουσιών κ.α.

Η προβολή όλων αυτών όμως δεν αντιπαραβάλλει τις συνέπειες που μπορεί να έχουν στην πραγματική ζωή. Η μόνη αναφορά προστασίας που γίνεται έχει ως αντικείμενο την πρόληψη της εγκυμοσύνης και όχι σοβαρότερες και πιο επικίνδυνες συνέπειες. Ακόμα παραπάνω σε πολλές περιπτώσεις το σεξ συνδυάζεται με τη βία και την επιθετικότητα σε μια προσπάθεια επιδίωξης περαιτέρω εμπορικής επιτυχίας.

Τα πρότυπα αυτά εμφανίζονται ακόμα και σε βίντεο μουσικής. Όλο και πιο συχνά η αγορά μουσικών βίντεο αναδεικνύει τον συνδυασμό της μουσικής έκφρασης και της σεξουαλικότητας. Ακόμα και αν δεν εμφανίζεται ερωτική πράξη υπονοείται έντονα η σεξουαλική επιθυμία με όλο και περισσότερες εικόνες ημίγυμων ατόμων με λάγνα βλέμματα και αλαβάστρινα κορμιά. Ακόμα όμως και τα έντυπα μέσα διεκδικούν ένα ανάλογο ρόλο. Εκτός από τα περιοδικά με πορνογραφικό περιεχόμενο που διανέμονται χωρίς έλεγχο από τα συνοικιακά περίπτερα, και που καταδεικνύουν πολύ γραφικές σεξουαλικές πράξεις στις σελίδες τους, πολλά είναι τα ενημερωτικά περιοδικά που δεν προσφέρουν τίποτα παραπάνω. Αναφέρονται αυθαίρετα στην σεξουαλική πράξη και την σεξουαλική συμπεριφορά χωρίς να δίνουν την βαρύτητα και την εγκυρότητα που απαιτείται. Είναι λίγα τα έντυπα που βοηθούν στην κατανόηση της ανάγκης για υγιή σεξουαλική συμπεριφορά καθώς επίσης και στην εστίαση στη λήψη απόφασης για να γίνει κάποιος σεξουαλικά ενεργός.

Αν και οι σεξουαλικές εικόνες και η συμπεριφορά είναι κοινές στα μέσα που περιγράφονται παραπάνω, τα περισσότερα από εκείνα τα μέσα δεν απεικονίζουν αυστηρά το σεξουαλικό περιεχόμενο περιλαμβάνοντας για παράδειγμα την πλήρη γύμνια, είναι περισσότερο σεξουαλικές απεικονίσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

3.1. Εισαγωγή

Η Συνθήκη Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού είναι η κύρια ώθηση πίσω από τις προσπάθειές μας να συγκρατήσουμε την διεθνή διάσταση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών. Η γενική συνέλευση Ηνωμένων Εθνών υιοθέτησε αυτήν την Συνθήκη στις 20 Νοεμβρίου 1989 και τέθηκε σε ισχύ στις 2 Σεπτεμβρίου 1990, αφού είχε επικυρωθεί από τα 20 κράτη που απαιτούνται σύμφωνα με το άρθρο 49. Αυτή η σύμβαση είναι μοναδική μεταξύ των διεθνών οργάνων των ανθρώπινων δικαιωμάτων δεδομένου ότι καλύπτει την πλήρη σειρά των ανθρώπινων δικαιωμάτων, όχι μόνο αστικών και πολιτικών αλλά και οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών. Εκτός από αυτό το ευρύ πεδίο περιέχει επίσης δύο σημαντικές εννοιολογικές καινοτομίες :

- η πρώτη είναι η αρχή του καλύτερου συμφέροντος για το παιδί που πρέπει να είναι η κατευθυντήρια αρχή σε όλες τις ενέργειες σχετικά με τα παιδιά
- η δεύτερη είναι ότι οι απόψεις των παιδιών πρέπει να είναι δεδομένο οφειλόμενο βάρος σύμφωνα με την ηλικία και την ωριμότητα του παιδιού

Η Συνθήκη για τα δικαιώματα του παιδιού δεν στέκεται μόνη της. Είναι ένα αναπόσπαστο τμήμα μιας ημερήσιας διάταξης των ανθρώπινων δικαιωμάτων με μια μακροχρόνια ιστορία που έχει κερδίσει την αυξανόμενη ώθηση από το 1945 στα πλαίσια των Ηνωμένων Εθνών. Έχει την ιστορία της μέσα στο πρόγραμμα των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Η πρώτη, πέντε σημείων δήλωση δικαιωμάτων παιδιών, γνωστή ως Διακήρυξη της Γενεύης, υιοθετήθηκε από την πέμπτη συνέλευση της ένωσης των εθνών το 1924 και η Συνθήκη Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού πρέπει να αντιμετωπισθεί ως αποκορύφωμα περισσότερων από έξι δεκαετιών δραστηριότητας εντός της διεθνούς κοινότητας εξ ονόματος των παιδιών.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα τελευταία χρόνια μια αλλαγή της έμφασης έχει πραγματοποιηθεί στον τομέα των διεθνών ανθρώπινων δικαιωμάτων. Η αρχική εστίαση ήταν στον καθορισμό των προτύπων καθώς επίσης και τον προσδιορισμό και την καταγγελία των παραβιάσεων των δικαιωμάτων. Τώρα υπάρχει ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής των οργάνων των ανθρώπινων δικαιωμάτων μαζί με το προοδευτικό επίτευγμα των παροχών που περιέχουν. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα όσον αφορά την Συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού. Αν και υπάρχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα πιο επίσημα θέματα όπως οι σχετικές αλλαγές στη εσωτερική νομοθεσία των κρατικών συμβαλλόμενων μερών και το κρατικό συμβαλλόμενο μέρος υποβάλλει έκθεση στην Επιτροπή των δικαιωμάτων του παιδιού υπάρχει επίσης ιδιαίτερη πίεση από τις διακυβερνητικές αντιπροσωπείες και τους ενδιαφερόμενους τομείς της κοινωνίας πολιτών να εξασφαλιστεί ότι οι διοικητικές και λειτουργικές διαδικασίες λαμβάνουν χώρα προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή και ο έλεγχος.

3.2. Διεθνής νομοθεσία

“Ένα από τα μέγιστα εμπόδια στην δημιουργία επιθετικών νομικών μηχανισμών απάντησης για την προστασία των παιδιών από την παιδική πορνογραφία στον κυβερνοχώρο είναι το ζήτημα της σύγκρουσης μεταξύ ορισμένων συνταγματικών δικαιωμάτων. Μεταξύ των δικαιωμάτων που προστατεύονται στα περισσότερα συντάγματα και αναφέρονται ενάντια σε οποιοδήποτε είδος περιορισμού ή κανονισμού του διαδικτύου, είναι το δικαίωμα στην ελεύθερη ομιλία και έκφραση, το δικαίωμα στην μυστικότητα και το δικαίωμα για τους ανθρώπους γενικά να λάβουν και να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες και στην εκπαίδευση. Οι συνήγοροι των πραγματικών ελευθεριών είναι προσεκτικοί οποιασδήποτε παρέμβασης με τις ανωτέρω ελευθερίες και οποιαδήποτε προσπάθεια να τις περιορίσουν επικροτείται με κραυγές λογοκρισίας” (Arnaldo, 2001).

“Οι εξελίξεις στον κυβερνοχώρο έχουν καταστήσει ουσιαστικά την υπάρχουσα νομοθεσία παιδικής πορνογραφίας ξεπερασμένη. Η περισσότερη διεθνή νομοθεσία για την πορνογραφία παιδιών είναι βασισμένη στην τυπωμένη ύλη ως μέσο, με ένα πραγματικό παιδί ως πρότυπο. Αλλά εξαιτίας σημαντικών τεχνολογικών εξελίξεων και ικανοτήτων, που καθιστούν πιθανή την δημιουργία των ψευδό-εικόνων ή "morphing" εικόνες παιδιών, η περισσότερη νομοθεσία που απαγορεύει την παιδική πορνογραφία έχει γίνει ατελέσφορη” (Arnaldo, 2001).

“Η παιδική πορνογραφία στο διαδίκτυο θίγει τα ίδια προβλήματα όπως οποιαδήποτε μορφή πορνογραφίας, μέχρι το σημείο που οι διαφορετικές χώρες, οι κοινωνίες και οι πολιτισμοί έχουν διαφορετικά επίπεδα ανοχής σχετικά με αυτό που αποτελεί το απαράδεκτο υλικό. Τα πολιτιστικά και ηθικά πρότυπα είναι αρκετά διαφορετικά, και δεδομένου ότι στις περισσότερες περιπτώσεις είναι οι καθοριστικοί παράγοντες της νομοθεσίας, δεν προκαλεί καμία έκπληξη ότι οι προκύπτοντες νόμοι είναι επίσης αρκετά διαφορετικοί” (Arnaldo, 2001).

Μέχρι τώρα δεν υπάρχει κανένας διεθνώς καθιερωμένος και αναγνωρισμένος καθορισμός της παιδικής πορνογραφίας. Πρέπει να υιοθετηθούν πρότυπα ως προς αυτό που μπορεί να θεωρηθεί παιδική πορνογραφία, επίσης να επεκταθεί στις ψευδο-εικόνες ή "morphing" εικόνες των παιδιών. Το επιχείρημα ότι δεν υπάρχουν θύματα όταν δεν χρησιμοποιούνται πραγματικά παιδιά για την παραγωγή πορνογραφίας δεν έχει καμία ισχύ.

Ο νόμος πρόληψης πορνογραφίας των Ηνωμένων Εθνών για τα παιδιά, του 1996, διεύρυνε τον ομοσπονδιακό καθορισμό της παιδικής πορνογραφίας, ο οποίος προηγουμένως κάλυπτε μόνο τις ερωτικές εικόνες των πραγματικών ανηλίκων. Η παράγραφος 2 του νόμου του 1996 εξηγεί γιατί οι ψευδό-εικόνες των παιδιών πρέπει να θεωρούνται παράνομες:

“Η παραγόμενη από υπολογιστή παιδική πορνογραφία οδηγεί σε πολλούς από τους ίδιους τύπους αρνητικών αποτελεσμάτων, και θέτει σε κίνδυνο την ευημερία των παιδιών, ως φωτογραφική παιδική πορνογραφία, και παρέχει ένα κυβερνητικό ενδιαφέρον εξαναγκάζοντας την απαγόρευση παραγωγής, τη διανομή, την κατοχή, την πώληση ή την προβολή όλων των μορφών παιδικής πορνογραφίας, συμπεριλαμβανομένων των παραγόμενων από υπολογιστή

απεικονίσεων, ή που εμφανίζονται να είναι, των παιδιών που συμμετέχουν στη σεξουαλικά ρητή συμπεριφορά” (Arnaldo, 2001).

Η ετερόδικος νομοθεσία είναι εν δυνάμει ένα ισχυρότατο εργαλείο για την εφαρμογή διεθνών μέτρων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και ειδικότερα των διατάξεων που αφορούν άμεσα την προστασία ανηλίκων έναντι της σεξουαλικής εκμετάλλευσης.

Μια χώρα που θέτει σε ισχύ την ετερόδικη νομοθεσία “επιτρέπει την δίωξη κάποιου που επισκέπτεται μια χώρα με σκοπό το σεξ (“σεξουαλικός τουρισμός” με σκοπό τα παιδιά) ή άλλα άτομα που έχουν διαπράξει σεξουαλικά εγκλήματα κατά ανηλίκων σε άλλη χώρα και όχι στη χώρα προέλευσης τους” (Σιδέρης, 2002).

Η ετερόδικος νομοθεσία δεν είναι κάτι καινούργιο ούτε περιορίζεται σε θέματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης. “Από τον Οκτώβριο του 1999 ο ποινικός κώδικας 24 κρατών μπορεί να εφαρμοστεί και σε άλλες χώρες σε περίπτωση σεξουαλικών εγκλημάτων κατά ανηλίκων. Αυτές είναι : Αυστραλία, Βέλγιο, Καναδάς, Κίνα, Δανία, Φιλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ισλανδία, Ιρλανδία, Ιταλία, Ιαπωνία, Ολλανδία, Νέα Ζηλανδία, Νορβηγία, Πορτογαλία, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Ταϊβάν, Ταϊλάνδη, Ηνωμένο Βασίλειο, Ηνωμένες Πολιτείες” (Σιδέρης, 2002).

Οι προσπάθειες για να καταπολεμηθούν οι άμεσες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών όπως είναι η πορνεία, πρέπει να συνοδεύονται από προσπάθειες να συγκρατηθούν περισσότερες έμμεσες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης όπως την πορνογραφία παιδιών. Οι κυβερνήσεις εξετάζουν τους τρόπους στους οποίους η ετερόδικη νομοθεσία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την καταπολέμηση της διεθνούς διανομής πορνογραφικού υλικού σχετικά με τα παιδιά. Απ’ αυτήν την άποψη η εφαρμογή της ετερόδικης νομοθεσίας μπορεί να ενδιαφερθεί περισσότερο για την διανομή πορνογραφικού υλικού και λιγότερο για την παραγωγή του.

Πώς μπορεί κάποιος να καθορίσει την πορνογραφία παιδιών στα πλαίσια της διεθνούς συνεργασίας επιβολής νόμου για να καταπολεμήσει την παιδοφιλία και την πορνογραφία παιδιών στο διαδίκτυο;

Η INTERPOL, ο Διεθνής Εγκληματικός Οργανισμός Αστυνομίας, έχει μια μόνιμη ομάδα εργασίας σχετικά με τις παραβάσεις ενάντια στους ανηλίκους που εργάζονται σε αυτά τα θέματα, και η εργασία τους είναι βασισμένη στον ακόλουθο καθορισμό:

“Η πορνογραφία παιδιών είναι η συνέπεια της εκμετάλλευσης ή της σεξουαλικής κακοποίησης που διαπράττεται ενάντια σε ένα παιδί. Μπορεί να οριστεί ως οποιαδήποτε έννοια της απεικόνισης ή της παραγωγής σεξουαλικής κακοποίησης παιδιού, συμπεριλαμβανομένου του ήχου και των τυπωμένων υλών, που επικεντρώνεται σε σεξουαλικές δραστηριότητες ή στα γεννητικά όργανα των παιδιών” (Arnaldo, 2001).

Ο πολλαπλασιασμός και η εμφάνιση της σε απευθείας σύνδεση επικοινωνίας θέτουν ιδιαίτερες προκλήσεις σε όλες τις νομοθετικές περιοχές. Σύμφωνα με το διεθνές ποινικό δίκαιο, το κράτος που έχει την αρμοδιότητα είναι αυτό του οποίου την περιοχή σημειώθηκε η παρατυπία. Το πραγματικό πρόβλημα με το Διαδίκτυο είναι, επομένως, ο εντοπισμός της παράβασης (www.unisef.com).

Στο διεθνές ποινικό δίκαιο, τρεις θεωρίες επικαλύπτουν και συνδυάζουν όσον αφορά το πρόβλημα του εντοπισμού της παρατυπίας που σημειώνεται μέσω του Διαδικτύου (Arnaldo, 2001) :

- η θεωρία της δράσης σύμφωνα με την οποία η παράβαση τοποθετείται στο ίδιο ακριβώς μέρος που διαπράχθηκε υπό την ακριβέστερη έννοια της λέξης,
- η θεωρία του αποτελέσματος που, στη συνέχεια, είναι βασισμένη στον προσδιορισμό της θέσης όπου η παράβαση έχει διαπραχθεί.
- και τελικά, η θεωρία της πανταχού παρουσίας, μια συγχώνευση των δυο παραπάνω, που καθιστά την επιβολή νόμου πιθανή οπουδήποτε τα στοιχεία του εγκλήματος είναι προσιτά.

Σύμφωνα με αυτήν την θεωρία, θα μπορούσαμε, επομένως, να βρεθούμε αντιμέτωποι με μια πληθώρα νόμων που θα μπορούσε να εφαρμοστούν, δεδομένου ότι θα υπάρξουν τόσοι νόμοι όσο τον αριθμό κρατών που διαπερνούνται μέσω του δικτύου, έστω για ένα δευτερόλεπτο.

Στον Ευρωπαϊκό χώρο γίνεται προσπάθεια να ρυθμιστεί το θέμα του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο, η προσπάθεια αυτή βρίσκεται ακόμα σε εξέλιξη. Σχετικές προσπάθειες έχουν γίνει τόσο στα πλαίσια του Συμβουλίου της Ευρώπης, όσο και στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ελλάδα συνεργάζεται με τα άλλα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και άλλων Διεθνών Οργανισμών, για την αντιμετώπιση των σχετικών θεμάτων.

A) Συμβούλιο Ευρώπης και έγκλημα στον κυβερνοχώρο.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει ασχοληθεί τόσο με το ηλεκτρονικό έγκλημα, όσο και με το έγκλημα στον κυβερνοχώρο. Έχουν εκδοθεί δύο σχετικές με το θέμα συστάσεις και ειδικότερα :

- α) “Η Σύσταση No R (89) 9 σχετική με το έγκλημα που διαπράττεται με ηλεκτρονικό υπολογιστή (Recommendation No R (89) 9 on Computer - related crime).
- (β) Η Σύσταση No R (95) 13 για τα ποινικά δικονομικά προβλήματα που συνδέονται με την τεχνολογία των πληροφοριών (Recommendation No R (95) 13 Problems of criminal procedural Law connected with information technology)”(<http://www.army.gr>).

Από το Συμβούλιο της Ευρώπης καταρτίστηκε Διεθνής Σύμβαση με αντικείμενο την καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο και υπογράφηκε από 33 κράτη (N. 185, Βουδαπέστη, 23.11.2001). Στην κατάρτιση της Σύμβασης αυτής έλαβε μέρος και η Ελλάδα. Σκοπός της Σύμβασης είναι η προστασία της Κοινωνίας από το έγκλημα στον κυβερνοχώρο με τη θέσπιση της κατάλληλης νομοθεσίας. Κύριο χαρακτηριστικό της είναι ότι καθιερώνει την υποχρέωση εναρμόνισης των εθνικών νομοθεσιών σε θέματα εγκλημάτων στον κυβερνοχώρο.

Συγκεκριμένα οι σκοποί της Σύμβασης είναι:

- α) η εναρμόνιση των εσωτερικών ποινικών νομοθεσιών των κρατών μελών στον τομέα της εγκληματικότητας στον κυβερνοχώρο,
- β) η θέσπιση εσωτερικών δικονομικών ποινικών διατάξεων, που είναι απαραίτητες για την έρευνα, δίωξη και εκδίκαση των εγκλημάτων του κυβερνοχώρου, καθώς και των άλλων εγκλημάτων που διαπράττονται με τη χρήση συστημάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών, αλλά και για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων, που βρίσκονται σε ηλεκτρονική μορφή,
- γ) η θέσπιση γρήγορων και αποτελεσματικών κανόνων στον τομέα της διεθνούς συνεργασίας (<http://www.lawnet.gr>).

Η Σύμβαση περιλαμβάνει:

- α) διατάξεις ουσιαστικού ποινικού δικαίου,
- β) διατάξεις ποινικού δικονομικού δικαίου. Οι διατάξεις αυτές δεν αναπτύσσονται στην παρούσα μελέτη,
- γ) διατάξεις διεθνούς δικαστικής συνεργασίας. Οι διατάξεις αυτές δεν αναπτύσσονται στην παρούσα μελέτη (<http://www.lawnet.gr>).

Οι διατάξεις ουσιαστικού ποινικού δικαίου αφορούν:

- α) διατάξεις που αναφέρονται σε εγκλήματα κατά της εμπιστευτικότητας, ακεραιότητας και διαθεσιμότητας των δεδομένων και συστημάτων,
- β) διατάξεις για εγκλήματα σχετιζόμενα με υπολογιστές,
- γ) διατάξεις για εγκλήματα σχετικά με το περιεχόμενο,
- δ) διατάξεις για αδικήματα σχετικά με παραβιάσεις πνευματικών και συγγενικών δικαιωμάτων (<http://www.lawnet.gr>).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έμεινε αδιάφορη απέναντι στο ηλεκτρονικό έγκλημα γενικότερα και στον κυβερνοχώρο (Internet) ειδικότερα. Στις 17.2.1997 εκδίδεται το Νο 97/C 70/01 ψήφισμα του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, που συνήλθαν στα πλαίσια του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όσον αφορά τις διατάξεις για εγκλήματα σχετικά με το περιεχόμενο κύριο χαρακτηριστικό του ψηφίσματος αυτού είναι ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζει τα θετικά οφέλη που προσφέρει ο κυβερνοχώρος, ιδιαίτερα στον τομέα της εκπαίδευσης, παρέχοντας δυνατότητες στους πολίτες, μειώνοντας τα εμπόδια ως προς τη δημιουργία και τη διανομή περιεχομένου και προσφέροντας ευρεία πρόσβαση σε όλο και πλουσιότερες πηγές ψηφιακών πληροφοριών. Το παραπάνω ψήφισμα αναγνωρίζει επίσης την ανάγκη καταπολέμησης της παράνομης χρήσης των τεχνικών δυνατοτήτων του κυβερνοχώρου, ιδιαίτερα για αξιόποινες πράξεις κατά των παιδιών.

Χαρακτηριστικό επίσης του ψηφίσματος αυτού είναι ότι, η Ευρωπαϊκή Ένωση διαχωρίζει το περιεχόμενο του διαδικτύου, δηλαδή τα δεδομένα - στοιχεία (data), που διακινούνται, σε παράνομο και επιβλαβές.

Το σχετικό ψήφισμα (97/C 70/01/17-2-1997) του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το παράνομο και επιβλαβές περιεχόμενο του διαδικτύου (Internet), δεν καθορίζει τι είναι παράνομο και τι είναι επιβλαβές περιεχόμενο.

Προς το παρόν ως παράνομο περιεχόμενο μπορεί να θεωρηθεί καθετί που, είναι μεν παράνομο (και) εκτός δικτύου, μπορεί δε (τεχνικώς) να κινηθεί και εντός κυβερνοχώρου (π.χ. συκοφαντική δυσφήμιση) (<http://www.army.gr>).

Το "επιβλαβές περιεχόμενο" αποτελεί ευρύτερη έννοια απ' αυτή του "παράνομου περιεχομένου". Εννοείται ότι, οτιδήποτε είναι επιβλαβές, δεν είναι οπωσδήποτε και παράνομο. Η έννοια του "επιβλαβούς περιεχομένου" ενέχει σε μεγάλο βαθμό και το υποκειμενικό στοιχείο. Ένα παράδειγμα οι εκατοντάδες θέσεις (sites) που αναφέρονται στο Σατανισμό και στη λατρεία του Σατανά. Για πολλούς το περιεχόμενο των sites αυτών αποτελεί κλασσική μορφή "επιβλαβούς περιεχομένου". Για άλλους όμως αποτελεί μια μορφή ελεύθερης έκφρασης της προσωπικότητας ή ακόμα και μια μορφή ανεξιθρησκίας (<http://www.army.gr>).

Η συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού είναι η κύρια ώθηση πίσω από οποιοσδήποτε προσπάθειες για να ελέγξουν την Διεθνή διάσταση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών. Η γενική συνέλευση Ηνωμένων Εθνών υιοθέτησε αυτή τη Συνθήκη στις 20 Νοεμβρίου 1989 και τέθηκε σε ισχύ στις 2 Σεπτεμβρίου 1990, αφού είχε επικυρωθεί από 20 κράτη που απαιτούνται σύμφωνα με το άρθρο 49.

Αυτή η Σύμβαση είναι μοναδική μεταξύ των διεθνών οργάνων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, δεδομένου ότι καλύπτει μια πλήρη σειρά των δικαιωμάτων του παιδιού όχι μόνο αστικών και πολιτικών (ιδιαίτερα στα άρθρα 23 και 24) αλλά και οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων (ιδιαίτερα στο άρθρο 10). Εκτός από αυτό το ευρύ πεδίο που καλύπτει περιέχει επίσης και δυο σημαντικές εννοιολογικές καινοτομίες. Η πρώτη είναι η αρχή του καλύτερου συμφέροντος για το παιδί όπου "σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν τα παιδιά, είτε αυτές λαμβάνονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς κοινωνικής προστασίας, είτε από τα δικαστήρια, τις διοικητικές αρχές ή από τα νομοθετικά όργανα, πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού" (άρθρο 3, παράγραφος 1) (βλ. Τα Δικαιώματα του Παιδιού στην Υγεία, Η εφαρμογή της Σύμβασης του Ο.Η.Ε. για τα δικαιώματα του παιδιού στην υγεία, 2002). Η δεύτερη είναι ότι "τα Συμβαλλόμενα Κράτη εγγυώνται στο παιδί που έχει ικανότητα διάκρισης το δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης της γνώμης του σχετικά με οποιοδήποτε θέμα που το αφορά, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις του παιδιού ανάλογα με την ηλικία του και το βαθμό ωριμότητας του" (άρθρο 12, παράγραφος 1) (Ι.Υ.Π., 2002).

Ένα από τα κίνητρα για την καθιέρωση της συγκεκριμένης Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των παιδιών είναι η αναγνώριση της ειδικής ευπάθειας τους. Κατά συνέπεια η Συνθήκη περιέχει διάφορα άρθρα ενδιαφερόμενα για την προστασία τους από την κακοποίηση και την βία. Μεταξύ αυτών το άρθρο 34, που

εξετάζει την σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών αναγνωρίζεται ότι είναι το σημαντικότερο.

ΑΡΘΡΟ 34

“Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προστατεύσουν το παιδί από κάθε μορφής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και βίας. Για το σκοπό αυτό τα Κράτη, ειδικότερα, παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα σε εθνικό, διμερές και πολυμερές επίπεδο για να εμποδίσουν :

- α) την παρακίνηση ή τον εξαναγκασμό των παιδιών σε παράνομη σεξουαλική δραστηριότητα.
- β) την εκμετάλλευση των παιδιών για παράνομη πορνεία ή για άλλες παράνομες σεξουαλικές δραστηριότητες.
- γ) την εκμετάλλευση των παιδιών για την παραγωγή θεαμάτων ή υλικού πορνογραφικού χαρακτήρα” (Ι.Υ.Π. 2002).

Μέσα στις Συμβάσεις του συνεδρίου, το θέμα της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών περιλαμβάνεται επίσης και στα άρθρα 32 και 34-36, βάση των οποίων τα Συμβαλλόμενα Κράτη προστατεύουν το παιδί από κάθε μορφή εκμετάλλευσης επιβλαβή για οποιαδήποτε πλευρά της ευημερίας του, επίσης τα Συμβαλλόμενα Κράτη πρέπει να παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εμποδίσουν την απαγωγή, την πώληση ή το δουλεμπόριο παιδιών για οποιοδήποτε σκοπό και με οποιαδήποτε μορφή. Τέλος το άρθρο 19 αναφέρεται στην προστασία των παιδιών από κάθε μορφή βίας και εκμετάλλευση, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας.

3.3. Εθνική Νομοθεσία

Στην Ελληνική έννομη τάξη μέχρι πρότινος, δεν υπήρχε γενικός νόμος που να αναφέρεται αποκλειστικώς σε θέματα διαδικτύου και ειδικότερα να ρυθμίζει την συμπεριφορά των χρηστών του διαδικτύου από άποψη ποινικού δικαίου, κατ' επέκταση δεν υπήρχε ούτε ειδική νομοθεσία που να αναφέρεται στην παιδική πορνογραφία. Μόλις το 2002 ψηφίστηκε νόμος σχετικά με την διακίνηση πορνογραφικού υλικού, μέχρι να ψηφιστεί ο νόμος αυτός υπήρχε μόνο ο νόμος 1805/88, ο οποίος όμως αφορούσε την ηλεκτρονική εγκληματικότητα.

Ο ν.1805/88, ο οποίος τροποποίησε ή συμπλήρωσε τις σχετικές διατάξεις του ποινικού κώδικα (άρθρα 13γ, 370B, 370Γ, 386Α), αφορά τα εγκλήματα που διαπράττονται με ηλεκτρονικούς υπολογιστές (Computer crimes), δηλαδή αναφέρεται γενικά στην ηλεκτρονική εγκληματικότητα. Όταν καταρτιζόταν ο νόμος αυτός, το διαδίκτυο δεν είχε λάβει τις σημερινές του διαστάσεις και κατά συνέπεια δεν είχε γίνει αισθητή η ανάγκη κατάρτισης ειδικότερης νομοθεσίας (<http://www.lawnet>).

Ανεξάρτητα όμως από το εάν ο παραπάνω ν.1805/1988 επαρκεί ή όχι για την ποινική κάλυψη των θεμάτων που προκύπτουν από την ανάπτυξη της πληροφορικής, το βέβαιο είναι ότι, δεν επαρκεί να καλύψει τα εγκλήματα που έχουν παρουσιαστεί από τη χρήση του διαδικτύου.

Ο Ποινικός Κώδικας μέχρι πρότινος προέβλεπε τη δίωξη δύο μόνο εγκλημάτων κατά των ανηλίκων, τα εγκλήματα αυτά είναι η μαστροπεία (άρθρο 349 Π.Κ.) και η σωματεμπορία (άρθρο 351 Π.Κ.).

Άρθρο 349 Π.Κ., παρ. 1

“Όποιος για να εξυπηρετήσει ακολασία άλλων προάγει στην πορνεία ή εξωθεί στη διαφθορά ανήλικα πρόσωπα η υποθάλπει ή διευκολύνει τη πορνεία ή τη διαφθορά των ανηλίκων τιμωρείται με φυλάκιση εννέα μηνών μέχρι τριών ετών και με χρηματική ποινή, αν δεν υπάρχει περίπτωση να τιμωρηθεί για άλλη βαρύτερη αξιόποινη πράξη” (<http://gort.gr>).

Άρθρο 351 Π.Κ., παρ. 1

“Όποιος για να εξυπηρετήσει την ακολασία άλλων: **α)** προσλαμβάνει ή παρασύρει, έστω και με τη συναίνεσή της, ανήλικη γυναίκα με σκοπό την πορνεία **β)** με τη βία, με απατηλά μέσα, με απειλές, με επιβολή ή κατάχρηση εξουσίας ή με κάθε άλλο εξαναγκαστικό μέσο προσλαμβάνει ή παρασύρει ενήλικη γυναίκα με σκοπό την πορνεία **γ)** με τα προαναφερόμενα μέσα κατακρατεί παρά τη θέλησή της σε οίκο ανοχής μια γυναίκα ή την εξαναγκάζει να παραδοθεί σε πορνεία τιμωρείται με φυλάκιση ενός έτους μέχρι τριών ετών κι με χρηματική ποινή αν δεν συντρέχει περίπτωση βαρύτερης αξιόποινης πράξης” (<http://gort.gr>).

Είναι εμφανές ότι τα δύο παραπάνω άρθρα δεν καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα της προσβολής των δικαιωμάτων του παιδιού, κατ' επέκταση δεν καλύπτουν επαρκώς το θέμα της παιδικής πορνογραφίας. Η ανάγκη για άμεση δημιουργία ποινικής διάταξης που να καλύπτουν όλες τις δράσεις εις βάρος ανηλίκων ήταν επιτακτική.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, αφού προηγήθηκε ένας γόνιμος επιστημονικός διάλογος και υιοθετήθηκαν πολλές από τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν από αρμόδιους φορείς (Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ισότητας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Βουλής, Πανεπιστήμια, Δικηγορικοί Σύλλογοι, Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, Παρατηρητήριο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Ένωση Ελληνίδων Νομικών, Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου κ.λ.π.), και ενσωματώνοντας τις προβλέψεις διεθνών και κοινοτικών κειμένων προώθησε και ψηφίστηκε από τη Βουλή ο νόμος 3064/2002, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 15 Οκτωβρίου του 2002 (<http://petsalnikos.gr>).

Ο νόμος 3064/2002 αναφέρεται στην “καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της πορνογραφίας ανηλίκων και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής και αρωγή στα θύματα των πράξεων αυτών” (ΦΕΚ. Αρ. Φύλλου 258, 2002). Με το νόμο αυτό επιχειρείται η αποτελεσματική αντιμετώπιση της εμπορίας των ανθρώπων, της διακίνησης πορνογραφικού υλικού που αφορά ανήλικους και γενικά των πράξεων που προσβάλλουν την σφαίρα της γενετήσιας ελευθερίας ή συνδέονται με την οικονομική εκμετάλλευση της γενετήσιας ζωής.

Βάση του ν.3064/2002 εκτός του δουλεμπόριο αντιμετωπίζονται πλέον και οι σύγχρονες μορφές εμπορίας ανθρώπων, όπως είναι αυτές που γίνονται με σκοπό την αφαίρεση οργάνων του σώματος, την εξαναγκαστική ή απατηλή εκμετάλλευση της

εργασίας προσώπων, αλλά και την στρατολόγηση ανηλίκων με σκοπό την χρησιμοποίησή τους σε ένοπλες συγκρούσεις. Επεκτείνεται η ίση προστασία μεταξύ ανδρών και γυναικών. Αναμορφώνεται το έγκλημα της μαστροπείας ώστε να παρέχεται ουσιαστική προστασία στους ανηλίκους. Το έγκλημα της σωματεμπορίας μετατρέπεται στη βασικότερη διάταξη του οικείου κεφαλαίου του ποινικού κώδικα. Ασκείται πλέον αυτεπαγγέλτως ποινική δίωξη σοβαρών αξιόποινων πράξεων (ορισμένων μάλιστα σε βαθμό κακουργήματος), όπως η κατάχρηση σε ασέλγεια, η αποπλάνηση παιδιών, η κατάχρηση ανηλίκων σε ασέλγεια και η ασέλγεια με κατάχρηση εξουσίας.

Επίσης διευρύνεται το αξιόποιο της διευκόλυνσης της ακολασίας άλλων με την διευκόλυνση της ασέλγειας με ανήλικο, έστω και συγκαλυμμένα, μέσω της δημοσίευσης αγγελιών αλλά και με άλλους τρόπους, όπως είναι η δημοσίευση εικόνων, αριθμών τηλεφώνων, αλλά και μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων.

Τέλος, με ρητή πρόβλεψη του νόμου αντιμετωπίζεται το ιδιαίτερο θέμα της πορνογραφίας ανηλίκων, που με την ανάπτυξη του Διαδικτύου έχει προσλάβει ανησυχητικές διαστάσεις και θεσπίζεται για πρώτη φορά το έγκλημα της πορνογραφία ανηλίκων. Με την εμπορία ανθρώπων συνδέεται και η διακίνηση πορνογραφικού υλικού με αναφορά στους ανηλίκους, των οποίων η ευπαθής θέση λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη και το προστατευόμενο όριο ηλικίας αυξάνεται και ανέρχεται στα 18 έτη. Η πορνογραφία ανηλίκων τιμωρείται στη χώρα μας με αυστηρές ποινές, το ελάχιστο όριο των οποίων σε ορισμένες περιπτώσεις είναι δέκα έτη και χρηματική ποινή.

Συγκεκριμένα το άρθρο 6 του ν.3064/2002 αναφέρει τα εξής (ΦΕΚ. Αρ. Φύλλου 258, 2002):

ΑΡΘΡΟ 6

1. Όποιος από κερδοσκοπία παρασκευάζει, κατέχει, προμηθεύεται, αγοράζει, μεταφέρει, διακινεί, διαθέτει, πωλεί ή θέτει με οποιονδήποτε τρόπο σε κυκλοφορία πορνογραφικό υλικό τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων έως εκατό χιλιάδων.
2. Πορνογραφικό υλικό κατά την έννοια της προηγούμενης παραγράφου συνιστά κάθε περιγραφή ή πραγματική ή εικονική αποτύπωση, σε οποιονδήποτε υλικό φορέα, του σώματος ανηλίκου που αποσκοπεί στην γενετήσια διέγερση, καθώς και η καταγραφή ή αποτύπωση, σε οποιονδήποτε υλικό φορέα, πραγματικής, προσποιητής ή εικονικής ασελγούς πράξης που ενεργείται για τον ίδιο σκοπό από ή με ανήλικο.
3. Αν κάποια από τις πράξεις της πρώτης παραγράφου αφορά πορνογραφικό υλικό που συνδέεται με την εκμετάλλευση της ανάγκης, της πνευματικής αδυναμίας, της κουφότητας ή της απειρίας ανηλίκου ή με την άσκηση σωματικής βίας κατ' αυτού, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και χρηματική ποινή πενήντα χιλιάδων έως εκατό χιλιάδων ευρώ και αν η πράξη είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη του παθόντος, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή εκατό χιλιάδων έως πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ.

Πέρα από τις αμιγώς καταστατικού χαρακτήρα προβλέψεις, για πρώτη φορά στη χώρα μας, έχουν περιληφθεί και διατάξεις για την προστασία των θυμάτων των προαναφερόμενων εγκλημάτων, κατ'επέκταση και των θυμάτων παιδιών της πορνογραφίας. Η προστασία αυτή, ενδεικτικά αφορά τη ζωή, τη σωματική ακεραιότητα, την προσωπική και γενετήσια ελευθερία τους, προβλέπεται, επίσης, η παροχή αρωγής για τη στέγαση, τη διατροφή, την περίθαλψη και ψυχολογική στήριξη τους καθώς και την εξασφάλιση νομικού προστάτη. Ειδικά για τους ανηλίκους προβλέπεται η ένταξη τους σε προγράμματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής τους κατάρτιση.

Η Συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, η οποία έχει αναλυθεί στην Διεθνής νομοθεσία, είναι ανοιχτή για εφαρμογή σε όλα τα κράτη. Η Συνθήκη αυτή έχει επικυρωθεί και από την Ελλάδα με το νόμο 2101/1992. Όπου ρητά ορίζεται ότι τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εμποδίσουν την εκμετάλλευση των παιδιών για την παραγωγή θεαμάτων ή υλικού πορνογραφικού χαρακτήρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ

4.1. Εισαγωγή

Είναι γεγονός ότι η σεξουαλική κακοποίηση συναντάται αρκετά κοντά με την σωματική κακοποίηση, παρόλα αυτά είναι πιο εύκολο για την σεξουαλική κακοποίηση να ξεφύγει της αποκάλυψης μιας και δεν παρουσιάζει τα εμφανή αποτελέσματα της σωματικής κακοποίησης. Προκαλεί περισσότερη ενοχή και ντροπή τόσο στον θύτη όσο και στο θύμα και γι' αυτό συχνά συνοδεύεται από μία συνωμοσία σιωπής. Αυτό συμβαίνει σε οικογένειες όπου ένα μέλος, συνήθως ο ένας από τους δύο γονείς, κακοποιεί σεξουαλικά το παιδί. Οι οικογένειες στο σύνολο τους γίνονται περισσότερο αντιδραστικές και συνεργατικές όταν ο κίνδυνος προέρχεται εκ των έξω.

Η σεξουαλική κακοποίηση παιδιού μπορεί να οριστεί ως η χρησιμοποίηση παιδιού από ενήλικα για σεξουαλική ηδονή και ικανοποίηση. Ένα παιδί μπορεί να υποστεί επίσης σεξουαλική κακοποίηση από άλλο παιδί ή έφηβο. Τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια είναι δυνατόν να υποστούν κακοποίηση από πολύ νεαρή ηλικία.

Η σεξουαλική κακοποίηση παιδιών περιλαμβάνει:

- Σεξουαλικά αγγίγματα-περιλαμβανομένης της διείσδυσης
- Ανυανισμό μεταξύ ενηλίκων και παιδιών
- Κολπική ή πρωκτική συνουσία
- Στοματικό έρωτα
- Επαφή με τα γεννητικά όργανα ή σεξουαλική επαφή
- Επίδειξη γεννητικών οργάνων
- Χρησιμοποίηση παιδιών σε πορνογραφική κινηματογράφηση ή φωτογράφιση
- Έκθεση παιδιών σε πορνογραφικές ταινίες ή φωτογραφίες
- Ενθάρρυνση ή εξαναγκασμός παιδιών να εκπορνευτούν
- Ενθάρρυνση ή εξαναγκασμός παιδιών να γίνουν μάρτυρες σεξουαλικών πράξεων.

Σημάδια πάνω στο σώμα που θεωρούνται ενδεικτικά σεξουαλικής κακοποίησης ελλείπει εναλλακτικής λογικής εξήγησης περιλαμβάνουν: (www.familyviolence.gov)

- Δυσκολία στο περπάτημα.
- Πόνο κατά την διάρκεια της ούρησης.
- Αιμορραγία.
- Συχνή εμφάνιση ψυχοσωματικών ασθενειών.
- Τραυματισμό του υμένα.
- Επιμήκυνση του υμένα με απώλεια του υμενικού ιστού.
- Τραυματισμό του βλεννογόνου του πρωκτού.

- Εφηβική εγκυμοσύνη θα πρέπει να εγείρει υποψία για σεξουαλική παραβίαση ιδιαίτερα όταν η ταυτότητα του πατέρα είναι ασαφής ή μυστική.

Εκτός από τα σημάδια στο σώμα, τα παιδιά μπορεί συμπεριφέρονται κατά τρόπο που να υποδηλώνει σεξουαλική παραβίαση. Τα παρακάτω αναφέρονται με επιφύλαξη και θα πρέπει να ερμηνεύονται μέσα στα πλαίσια άλλων πληροφοριών και δεδομένων. Οι ενδείξεις αυτές της συμπεριφοράς που πιθανόν να εμφανίσει ένα κακοποιημένο παιδί είναι:

Φόβος. Είναι η πιο κοινή αρχική αντίδραση. Για αυτό το λόγο το παιδί που εκφράζει υπερβολικό φόβο (ή/και ανησυχία), χωρίς να υπάρχει προφανής λόγος, πρέπει να εξετάζεται με επιφύλαξη.

Ανικανότητα να εμπιστευθεί. Εξαιτίας της προδοσίας που βίωσε το παιδί στα χέρια ενός ενήλικου και επειδή το έκανε να νιώθει αβοήθητο περιορίζεται στη συνέχεια σημαντικά η ικανότητα του παιδιού να εμπιστευθεί. Αυτή η έλλειψη εμπιστοσύνης μπορεί να επηρεάσει μελλοντικές διαπροσωπικές σχέσεις κατά πολλούς τρόπους.

Θυμός και εχθρικότητα. Τα παιδιά σπάνια μπορούν να εκφράσουν το θυμό τους έναντι του επιτιθέμενου και ως αποτέλεσμα ο θυμός αυτός στρέφεται σε άλλους. Παρόλα αυτά σε κάποιες περιπτώσεις το παιδί βρίσκει την ευκαιρία να απελευθερώσει τον θυμό του εναντίον του δράστη.

Ακατάλληλη σεξουαλική συμπεριφορά. Τα σεξουαλικά κακοποιημένα παιδιά είναι πιθανό να επιχειρήσουν να δείξουν ή να πουν σε άλλους τι συνέβη με το να κάνουν αυτά που έγιναν σε εκείνα. Ένα παιδί επίσης μπορεί να επιχειρήσει να αποκτήσει μία αίσθηση κυριαρχίας του τραύματος με την επανάληψη των γεγονότων υπό μία συμβολική μορφή. Για παράδειγμα, παιδιά-θύματα σεξουαλικής επίθεσης (κυρίως αγόρια) μπορεί να επιχειρήσουν να εξαφανίσουν το συναίσθημα της αδυναμίας τους με το να κάνουν σε άλλα παιδιά αυτό που έγινε σε αυτά, μία μορφή ταύτισης δηλαδή με τον επιτιθέμενο.

Κατάθλιψη. Εξαιτίας της δυσχέρειας τους να εκφράσουν την οργή τους για αυτό που τους συνέβη, τα κακοποιημένα παιδιά μπορεί να παρουσιάσουν κατάθλιψη καθώς και σημάδια συναισθηματικής συστολής.

Ενοχή ή ντροπή. Επειδή τα πολύ μικρά παιδιά είναι από την φύση τους εγωκεντρικά, μπορεί λανθασμένα να αναλάβουν την ευθύνη για πράξεις άλλων εναντίων τους. Η τάση αυτή σε συνδυασμό με τις προσπάθειες του κακοποιού να ρίξει το φταίξιμο στο θύμα εντείνει συχνά την ενοχή του παιδιού για αυτό που συνέβη.

Προβλήματα στο σχολείο. Μία ξαφνική πτώση της σχολικής επίδοσης μπορεί να είναι ένα σύμπτωμα σεξουαλικής κακοποίησης. Παρ' όλα αυτά σε κάποιες περιπτώσεις δεν υπάρχει ταλάντωση της σχολικής επίδοσης και αυτό γιατί το παιδί μπορεί να βρει ασφάλεια στη δομή του σχολικού περιβάλλοντος.

Σωματικά παράπονα. Πολλά παιδιά που έχουν κακοποιηθεί σεξουαλικά εσωτερικεύουν το τραύμα τους και μπορεί να επιδείξουν ποικίλες σωματικές διαταραχές όπως πονοκεφάλους ή στομαχόπονους που δεν οφείλονται σε οργανικά αίτια.

Διαταραχές ύπνου. Είναι σύνηθες φαινόμενο τα σεξουαλικά κακοποιημένα παιδιά να παρουσιάζουν διαταραχές στον ύπνο. Οι πιο συνηθισμένες είναι ο φόβος να κοιμηθούν μόνα τους ή ακόμα και νυχτερινοί εφιάλτες.

Διαταραχές στην διατροφή. Μερικά θύματα σεξουαλικής κακοποίησης παρουσιάζουν σημαντικές διαταραχές στην διατροφή και όπως έχει παρατηρηθεί εμφανίζουν μία ξαφνική αύξηση ή μείωση στην όρεξη τους. Ένας κλινικός πρέπει να δώσει μεγάλη προσοχή στο ζήτημα της ανορεξίας ή της βουλιμίας σε ένα παιδί γιατί αυτό μπορεί να κρύβει ένα τραύμα από σεξουαλική επίθεση.

Φοβική ή διαφυγών συμπεριφορά. Τα παιδιά θύματα σεξουαλικής κακοποίησης είναι πιθανό να παρουσιάσουν φοβική συμπεριφορά και να αποκτήσουν φοβίες που δεν είχαν πριν το συμβάν. Οι φοβίες αυτές μπορεί να ποικίλλουν από αγοραφοβία στο σχολείο έως φοβία κάποιων ξένων που πιθανώς μοιάζουν εμφανισιακά με τον άνθρωπο που τα κακοποίησε.

Επιθετική συμπεριφορά. Τα παιδιά μπορεί να γίνουν επιθετικά σαν αποτέλεσμα ενός σεξουαλικού τραύματος. Περιπτώσεις επιθετικότητας σε παιδιά που δεν εξηγούνται θα πρέπει να εξετάζονται προσεκτικά ως πιθανή απόδειξη κακοποίησης.

Αυτοκαταστροφική συμπεριφορά. Αυτό μπορεί να είναι το αποτέλεσμα της ενοχής και της ντροπής που κρύβει μέσα του ένα παιδί. Πολλά κακοποιημένα παιδιά νιώθουν καταστρεμμένα ή ανάξια και η αντίδραση τους μπορεί να πάρει αυτή την μορφή.

Απόδραση. Τα μεγαλύτερα σε ηλικία παιδιά είναι πιθανό να προσπαθήσουν να το σκάσουν από το σπίτι τους προκειμένου να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα τους.

Στην περίπτωση όπου τα κλινικά γνωρίσματα παραπέμπουν στην πιθανότητα κακοποίησης παιδιού, είναι σκόπιμο να επεκτείνουμε το κλινικό ιστορικό, έχοντας υπόψη ορισμένα σημεία.

Τα ακόλουθα χαρακτηριστικά οδηγούν στην υπόθεση ότι το παιδί υπέστη κακώσεις από τους γονείς.

- Όταν υπάρχει μια ανεξήγητη καθυστέρηση από την ώρα που έγινε ο τραυματισμός ως την ώρα που το παιδί μεταφέρθηκε στο γιατρό.
- Όταν μοιάζει απίθανο το ατύχημα, που περιέγραψαν οι γονείς, να οδήγησε στον τραυματισμό που παρουσιάζει το παιδί ή όταν τα χαρακτηριστικά του περιστατικού, όπως τα διηγούνται οι γονείς ή οι κηδεμόνες, είναι φανερό ή αποδεικνύεται ότι είναι ψευδή.
- Όταν το παιδί έχει επισκεφθεί επανειλημμένα άλλους γιατρούς και άλλα νοσοκομεία για διάφορα προβλήματα.
- Όταν οι γονείς είναι άρρωστοι ή εσωστρεφείς ή συμπεριφέρονται με ανάρμοστο τρόπο. (Kaplan, Benjamin, Sadock, 1985)

Συχνότερα παραβιάζονται σεξουαλικά τα παιδιά από κάποιον που γνωρίζουν, συγγενή και οικογενειακό φίλο, παρά από άγνωστους. Τέτοια κακοποίηση μπορεί να συνεχίζεται για χρόνια και σε μερικές περιπτώσεις μέχρι την ενηλικίωση.

Τα παιδιά συνήθως νιώθουν συγχυσμένα όταν κακοποιούνται από κάποιον στον οποίο εμπιστεύονται την προστασία τους. Μπορεί να μην συνειδητοποιούν πάντοτε ότι αυτό που τους συμβαίνει είναι παραβίαση. Η σεξουαλική κακοποίηση είναι γεγονός με σοβαρές τραυματικές συνέπειες για την ψυχική υγεία του παιδιού, που πιθανόν να επηρεάσουν και στην ενηλικίωση.

Τα θύματα της σεξουαλικής κακοποίησης βρίσκονται σε όλες τις κατηγορίες και τις εθνοπολιτιστικές κοινότητες. Τα παιδιά που έχουν φυσικές ή διανοητικές ανικανότητες είναι ιδιαίτερα τρωτά στη σεξουαλική κακοποίηση. Τα παιδιά δεν είναι ικανά να δώσουν την ενημερωμένη συγκατάθεση στη σεξουαλική δραστηριότητα επειδή δεν μπορούν πλήρως να καταλάβουν τη σεξουαλική επαφή ενήλικων-παιδιών ή να προβλέψουν τις συνέπειες.

Τα παιδιά που είναι απομονωμένα από άλλα διατρέχουν το μεγαλύτερο κίνδυνο σεξουαλικής κακοποίησης. Αυτά τα παιδιά έχουν λίγη επαφή με τους φίλους, τους αδελφούς και τις αδελφές ή τους ενήλικους που μπορούν να εμπιστευθούν. Μερικοί παραβάτες είναι σε θέση να εκμεταλλευθούν ένα παιδί που είναι ήδη απομονωμένο. Άλλοι σεξουαλικοί παραβάτες κατορθώνουν να απομονώσουν το παιδί με το χειρισμό των ανθρώπων και των καταστάσεων.

Τα παιδιά-θύματα θέλουν πάντα να πουν για την κακοποίηση τους έτσι ώστε να τη σταματήσουν, αλλά συχνά φοβούνται ότι δεν θα τα πιστέψουν ή δεν θα τα προστατεύσουν, ακόμη παραπάνω φοβούνται αυτό που θα συμβεί εάν το πουν. Είναι σύνηθες για τα παιδιά να καθυστερήσουν την αφήγηση για την κακοποίηση τους για ένα έτος ή για περισσότερο αφότου εμφανίζεται.

Οι απαντήσεις των παιδιών στη σεξουαλική κακοποίηση ποικίλλουν. Ο τρόπος με τον οποίο οι ενήλικοι αντιδρούν στην κοινοποίηση του παιδιού είναι ένας σημαντικός παράγοντας στον επηρεασμό του πώς το παιδί αντιμετωπίζει την κακοποίηση και το ρόλο του/της σε αυτό. Το να γίνει πιστευτό και να παρέχεται σε αυτό η οικογενειακή υποστήριξη μπορεί να βοηθήσει το παιδί για να αντιμετωπίσει και να μειώσει μερικά από τα τραυματικά αποτελέσματα της σεξουαλικής κακοποίησης.

4.2. Εκτίμηση και διάγνωση της σεξουαλικής κακοποίησης.

Μία γενική σωματική εξέταση είναι απαραίτητο να εφαρμόζεται για την ανίχνευση ενδείξεων σωματικών τραυμάτων ή μόλυνσης εξαιτίας πιθανής σεξουαλικής κακοποίησης. Αυτό γιατί είναι πιθανό η σεξουαλική κακοποίηση να συνοδεύεται από σωματική κακοποίηση. Το στόμα, ο πρωκτός και τα εξωτερικά γεννητικά όργανα του παιδιού πρέπει να ελέγχονται για ενδείξεις τραύματος. Η εξέταση αυτή θα πρέπει να γίνεται με την μέγιστη ευαισθησία και προσοχή αλλιώς το παιδί μπορεί να το εκλάβει ως μία επανάληψη της σεξουαλικής επίθεσης. Οι διαδικασίες θα πρέπει να εξηγούνται τόσο στους γονείς όσο και στο ίδιο το παιδί πριν την πραγματοποίηση της εξέτασης. Πολλές φορές, κυρίως στα κορίτσια, δεν είναι απαραίτητη η χρησιμοποίηση ιατρικών εργαλείων μιας και ο ειδικός μπορεί να βγάλει τα συμπεράσματα του μέσα από την παρατήρηση και την απλή θεώρηση των εξωτερικών χειλών, του κόλπου και του παρθενικού υμένα των γεννητικών οργάνων. Η παρουσία ενός οιδήματος, ερεθίσματος, αιματώματος ή μίας σχισμής τείνει να

επιβεβαιώσει την σεξουαλική επαφή. Σε ένα αρσενικό παιδί το μόριο θα πρέπει να εξετάζεται για απόδειξη τραυματισμού. Τα ούρα του παιδιού πρέπει να εξετάζονται για παρουσία αίματος και πιθανή ανίχνευση τραύματος της ουρήθρας. Τόσο όμως στα αγόρια όσο και στα κορίτσια πρέπει να εξετάζεται ο πρωκτός για μελανιές, σχισμές και αιμορραγία για την ανίχνευση πιθανής πρωκτικής διείσδυσης (Kaplan, Sadock, 1985).

Επίσης τα διαγνωστικά τεστ για την παρουσία σπέρματος είναι εξίσου σημαντικά μιας και μπορούν να παρέχουν νόμιμες και έγκυρες αποδείξεις σεξουαλικής επίθεσης. Πρέπει να συλλεχθούν δείγματα από τον κόλπο, το στόμα και τον πρωκτό και να καλλιεργηθούν για την πιθανή παρουσία στοιχείων ικανών να βοηθήσουν στην διαλεύκανση μιας σεξουαλικής κακοποίησης. Επίσης θεωρείται απαραίτητη η εξέταση του παιδιού για την ύπαρξη σεξουαλικά μεταδιδόμενων ασθενειών μιας και σε αρκετά μεγάλο ποσοστό μεταδίδονται με την επαφή και μπορεί και αυτό να αποτελέσει ένα ισχυρό αποδεικτικό στοιχείο (Kaplan, Sadock, 1985).

4.3. Άνδρες και Γυναίκες Δράστες

Η σεξουαλική κακοποίηση είναι ένα αδίκημα που διαπράττεται στις πλείστες περιπτώσεις από άνδρες. Οι γυναίκες-δράστες μέχρι τώρα, αποτελούν τη μειοψηφία. Όμως, έχουν επισημανθεί τρεις ομάδες γυναικών που ενέχονται σε σεξουαλική κακοποίηση:

- Γυναίκες που παραβιάζουν παιδί από κοινού με αρσενικό σύντροφο.
- Γυναίκες συνένοχοι που διευκολύνουν την παραβίαση από αρσενικό σύντροφο.
- Γυναίκες που παραβιάζουν ένα παιδί οι ίδιες (www.familyviolence.gov).

Η πιο συνηθισμένη ίσως κατηγορία γυναικών που συναντάται στις σημερινές κοινωνίες ανά τον κόσμο είναι εκείνη της γυναίκας συνενόχου. Εδώ αναφερόμαστε κυρίως σε περιπτώσεις αιμομιξίας όπου τυπικός δράστης είναι ο σύζυγος ή ο θετός πατέρας του παιδιού και σε πλειοψηφία τα παιδιά-θύματα κορίτσια. Σε αυτήν την περίπτωση η μητέρα τις περισσότερες φορές γνωρίζει τι συμβαίνει είτε γιατί της το έχει εκμυστηρευτεί το παιδί, είτε γιατί το έχει η ίδια αντιληφθεί. Συναντούμε συνήθως μητέρες που δέχονται το πρόβλημα επειδή αδυνατούν να το εμποδίσουν. Ιδιαίτερα αδύναμες είναι οι γυναίκες που είχαν παρόμοιες εμπειρίες και δεν μπορούν να ανταποκριθούν στο συζυγικό και μητρικό τους ρόλο. Μητέρες που δεν έχουν τα απαραίτητα εφόδια αλλά και την τόλμη να αυτονομηθούν και να αναλάβουν οι ίδιες την προστασία των παιδιών τους. Συχνά στο όνομα του οικογενειακού δεσμού, όχι μόνο δεν στηρίζουν το παιδί τους στην αποκάλυψη της κακοποίησης, αλλά πολλές φορές το παροτρύνουν να μην αντιδρά και να υπακούει στο δράστη ή ακόμη το κατηγορούν πως λέει ψέματα.

Η μητέρα συνεπώς συμβάλλει καταλυτικά στην απόκρυψη του προβλήματος στην προσπάθεια της να διατηρήσει τον ίδιο τον οικογενειακό πυρήνα, αλλά και την εικόνα του προς τα έξω σύμφωνα με τις κοινά αποδεκτές κοινωνικές αξίες. Διότι η σεξουαλική κακοποίηση του παιδιού μέσα στην οικογένεια ταυτίζεται σχεδόν πάντα με την παραβίαση του αιμομικτικού φραγμού, που στις σύγχρονες κοινωνίες προκαλεί την κοινωνική απέχθεια και υψηλές δικαστικές ποινές.

Σε αυτήν την περίπτωση η θέση του παιδιού θύματος σεξουαλικής κακοποίησης μέσα στην οικογένεια είναι αδιέξοδη. Με δράστη τον πατέρα ή τον σύντροφο και μια μητέρα που σιωπά συννεοχικά, το παιδί λόγω της ανηλικιότητας του βρίσκεται σε κατάσταση αδυναμίας και απόγνωσης, δεν είναι σε θέση ν' αναλάβει την αποκάλυψη του δράστη και την επιδίωξη της τιμωρίας του τόσο εξαιτίας της σύγχυσης και της άγνοιας του, όσο και εξαιτίας της πίεσης που του ασκεί η οικογένεια άμεσα και έμμεσα, τον κίνδυνο του σκανδάλου και της διάλυσης της οικογένειας, με αποτέλεσμα να βρίσκεται στην παράδοξη θέση να προστατεύει με τη σιωπή του το δράστη και όλη την οικογένεια.

4.4. Χαρακτηριστικά των Ατόμων που Παραβιάζουν Παιδιά Σεξουαλικά

Υπαίτιοι σεξουαλικής παραβίασης παιδιών υπάρχουν σε όλους τους τομείς της κοινωνίας και μπορεί να προέρχονται από οποιοδήποτε επάγγελμα, κοινωνικοοικονομική τάξη, εθνική καταγωγή ή θρησκευτική ομάδα. Μερικές φορές κατέχουν ηγετικές θέσεις και μπορεί, κατά συνέπεια, να είναι αξιοσέβαστα μέλη της κοινωνίας.

Οι δράστες περιγράφονται ως άτομα με κυριαρχική συμπεριφορά, στερημένα στην παιδική ηλικία ή φέρουν οι ίδιοι εμπειρίες διαφόρων μορφών βίας, σεξουαλικής, σωματικής ή ψυχολογικής κακοποίησης, ακόμα και παραμέλησης. Ειδικότερα ο πατέρας δράστης ζηλεύει και επιθυμεί το παιδί του, στη ζωή του οποίου επεμβαίνει έντονα, ανεξάρτητα από την ηλικία του και συχνά είναι ένα άτομο που αναζητάει στη σχέση με τη σύζυγο μία εξιδανικευμένη εικόνα της μητέρας του. Τα παιδιά μπορεί, επίσης, να πέσουν θύματα παραβίασης από ενήλικες που αυτοπαρουσιάζονται ως οικογενειακοί φίλοι. Πολλοί είναι οι δράστες που κακοποιούν παιδιά που βρίσκονται είτε στο άμεσο οικογενειακό περιβάλλον, είτε έξω από αυτό (The open University, 1985).

Αντίθετα με τη γενικευμένη εικόνα που έχει το κοινό, οι υπαίτιοι σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών είναι ευγενικοί και δείχνουν να νοιάζονται και να φροντίζουν τα παιδιά. Φροντίζουν να βρίσκονται σε χώρους και επαγγέλματα που έχουν άμεση σχέση με το παιδί. Αυτό είναι μέρος της τακτικής τους για ανάπτυξη στενών σχέσεων με τα παιδιά, έτσι ώστε να τους επιτραπεί να επιδοθούν στην παραβίαση χωρίς να τύχουν υποψίας και χωρίς να αποκαλυφθούν (The open University, 1985).

Επίσης, μπορεί να πείσουν τους εαυτούς τους ότι δεν βλάπτουν καθόλου το παιδί. Οι υπαίτιοι σεξουαλικής παραβίασης παιδιών ξοδεύουν μεγάλη ενέργεια για να προσεγγίσουν τα παιδιά και να κερδίσουν την εμπιστοσύνη τους. Ενδοοικογενειακά, αυτού του είδους η συμπεριφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστη. Επίσης εφαρμόζουν τεράστιες πιέσεις πάνω στο παιδί για να κρατήσει μυστική την παραβίαση (The open University, 1985).

4.5. Συνέπειες της σεξουαλικής κακοποίησης

Η επίδραση της σεξουαλικής κακοποίησης στα παιδιά έχει μελετηθεί και ερευνηθεί από πολλές αρμόδιες αρχές. Ο Conte προτείνει τους παρακάτω λόγους για το ευρύ φάσμα των παραφράσεων και των διαφορετικών αποτελεσμάτων από τις διάφορες μελέτες για την παιδική σεξουαλική κακοποίηση.

Αυτές οι διαφορές μπορούν να οφείλονται σε διάφορους *παράγοντες* (Wallance, 2002):

1. Διαφορετική επίδραση. Μερικά θύματα σεξουαλικής κακοποίησης προσβάλλονται περισσότερο από άλλα και αυτό το θέμα έχει προκαλέσει αρκετή σκέψη στους ερευνητές. Παρόλα αυτά, ένα ευρύ φάσμα παραγόντων συμβάλουν σε αυτό το πρόβλημα, όπως για παράδειγμα η ηλικία του θύματος, η χρήση βίας, η διάρκεια της κακοποίησης και άλλες μεταβλητές που στο σύνολο τους οδηγούν σε μεθοδολογικά προβλήματα.
2. Ουσιαστικές συνέπειες. Μερικές από τις ουσιαστικές συνέπειες της σεξουαλικής κακοποίησης επικεντρώνουν στις συμπεριφορικές και ψυχολογικές επιδράσεις στο θύμα. Η παρουσία της βίας, της διάρκειας και τη ηλικία του θύματος κατά την εποχή που έγινε το τελευταίο συμβάν, συνδέονται όλα με αρνητικές επιδράσεις.
3. Πολιτικά συμφραζόμενα. Η συνεχής συζήτηση για τις επιδράσεις ή την έλλειψη τους προσθέτει σύγχυση σ' αυτό το θέμα.
4. Μεθοδολογικά ζητήματα. Μελέτες για τις συνέπειες της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης έχουν κατακριθεί ως απομονωμένα δείγματα από ειδικές ομάδες πληθυσμού όπως οι ιερόδουλες, οι σπουδαστές κολεγίου, οι φυλακισμένοι και άλλους μη αντιπροσωπευτικούς πληθυσμούς.

Αν και οι έρευνες διαφέρουν στην τυπολογία και στις μεταβλητές, οι δεδομένες συνέπειες στο θύμα είναι αυτό που πρέπει να εξεταστεί : εξαιτίας της ιδιαίτερης επίδρασης της σεξουαλικής κακοποίησης στα θύματα και την ανάπτυξη τους.

Αυτές οι συνέπειες μπορούν να ταξινομηθούν σε διάφορες μορφές ή αντιδράσεις. Κάθε ομάδα ταξινόμησης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να κρίνουμε την επίδραση της σεξουαλικής κακοποίησης στο θύμα. Μια από τις πιο κοινές συνέπειες της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης είναι η αναχαίτιση του στρες. Το στρες μπορεί να ταξινομηθεί ως (α) οξύ, (β) δευτερεύων, (γ) τριτογενές.

Τα συμπτώματα του οξύ στρες μπορεί να εμφανιστούν στην έναρξη της κακοποίησης ή όταν οι πράξεις φανερώνονται σε άλλους. Το παιδί μπορεί να παρουσιάσει κάθε ένα από τα συμπτώματα που παραθέτονται στην ενότητα και που πιθανό να αποτελούν ενδείξεις σεξουαλικής κακοποίησης.

Τα συμπτώματα του δευτερεύοντος στρες μπορεί να συμβούν εάν η κακοποίηση συνεχίζεται για μεγάλο χρονικό διάστημα. Το θύμα έχει προσαρμοστεί στην κατάσταση και είναι ικανό να λειτουργεί κανονικά, τουλάχιστον επιφανειακά.

Μερικοί ερευνητές υποστηρίζουν ότι η ντροπή, η ενοχή και η χαμηλή αυτοεκτίμηση είναι συμπτώματα δευτερεύοντος στρες που βρέθηκαν σε σεξουαλικά κακοποιημένα παιδιά. Παρόλα αυτά, αυτά τα συμπεράσματα υπόκεινται σε κριτική από άλλους αρμόδιους που υποστηρίζουν ότι αυτά τα ευρήματα δεν ισχύουν πάντα. Οι απόπειρες αυτοκτονίας και η αυτό-καταστροφική συμπεριφορά εμφανίζονται να είναι υψηλότερες σε πιθανότητα στα θύματα αυτά από ότι στον γενικό πληθυσμό. Ο φόβος, το άγχος, το αίσθημα απομόνωσης και ο στιγματισμός έχει βρεθεί ότι υπάρχουν σε κάποιες μελέτες που έχουν γίνει σε παιδιά-θύματα σεξουαλικής κακοποίησης. Αλλά συμπτώματα δευτερεύοντος στρες περιλαμβάνουν δυσκολία στις διαπροσωπικές σχέσεις και σεξουαλική ανωμαλία.

Τα συμπτώματα του τριτογενούς στρες περιλαμβάνουν καταστάσεις στις οποίες το θύμα ταυτίζεται με το θύτη. Πολλές φορές μπορεί να μην υπάρχουν επιφανειακά συμπτώματα τριτογενούς στρες.

Ο Tower θέτει κάποιους παράγοντες που επηρεάζουν τον βαθμό του στρες ή του τραύματος που βιώνει ένα παιδί-θύμα (Wallance, 2002) :

1. Ο τύπος κακοποίησης. Μερικά θύματα αιμομιξίας εμφανίζονται να είναι περισσότερο επηρεασμένα από τις πράξεις από ότι τα θύματα κακοποίησης από ξένο παραβάτη. Παρόλα αυτά αν ο εκτός οικογένειας θύτης ενήργησε με σαδιστικό ή βίαιο τρόπο, αυτό μπορεί να έχει βαθιές επιδράσεις στο θύμα.
2. Η ταυτότητα του παραβάτη. Όταν αυτός που κακοποιεί είναι γνωστός και βρίσκεται κοντά στο θύμα, το τραύμα φαίνεται να είναι μεγαλύτερο απ' ότι το τραύμα που προκαλείται από ένα άγνωστο παραβάτη.
3. Η διάρκεια της κακοποίησης. Οι περισσότερες αιμομικτικές σχέσεις διαρκούν από 1 έως 3 χρόνια. Η μακροχρόνια κακοποίηση προκαλεί περισσότερο στρες απ' ότι ένα μεμονωμένο συμβάν. Η εξαίρεση σε αυτόν τον κανόνα είναι ένα μεμονωμένο συμβάν που περιλαμβάνει βία.
4. Η έκταση της κακοποίησης. Όσο πιο προοδευτική είναι η κακοποίηση τόσο πιο τραυματική είναι. Εάν για παράδειγμα υπάρχει διείσδυση η εμπειρία της σεξουαλικής κακοποίησης είναι πολύ τραυματική.
5. Η ηλικία κατά την οποία άρχισε η κακοποίηση. Τα παιδιά αναπτύσσονται αυξητικά. Όταν αρχίσει η κακοποίηση θα προκαλέσει διάφορους τύπους προβλημάτων, ανάλογα με την ηλικία του παιδιού.
6. Οι αντιδράσεις των άλλων στην αποκάλυψη της κακοποίησης. Όταν ένα παιδί λέει σε ενήλικες για την κακοποίηση που έχει υποστεί, η αντίδραση τους μπορεί να επιδράσει στο πώς το παιδί θα αντιληφθεί τον εαυτό του. Εάν ο ενήλικος μειώνει την κακοποίηση ή κατηγορεί το παιδί, το παιδί με την σειρά του μπορεί να μην συζητήσει τα γεγονότα αυτά έως την ενηλικίωση του. Το να κρατηθεί μυστικό η κακοποίηση προσθέτει ακόμα παραπάνω πόνο στο ήδη τραυματισμένο θύμα.
7. Η προσωπικότητα του παιδιού. Ο καθένας από εμάς είναι ένα ξεχωριστό άτομο. Κάθε θύμα θα αντιδράσει με έναν διαφορετικό τρόπο στην κακοποίηση και θα υποφέρει για διαφορετικούς τύπους και μορφές τραυμάτων.

Οι Hartman και Burgess έχουν αναπτύξει ένα εννοιολογικό πλαίσιο για την κατανόηση της σύνδεσης ανάμεσα στην σεξουαλική κακοποίηση και τον βαθμό προσαρμοστικότητας του θύματος. Αυτή η διαδικασία έχει δύο απόψεις : τις φάσεις της σεξουαλικής κακοποίησης και της ανάρρωσης και ιδέες για την επεξεργασία τραυματικών γεγονότων της ζωής. Η πρώτη φάση μιλάει για την εμπειρία, την αποκάλυψη και την ανάρρωση του παιδιού-θύματος από την σεξουαλική κακοποίηση. Η δεύτερη φάση απευθύνεται στο πώς το παιδί αντιμετωπίζει το συμβάν και προσαρμόζεται στο γεγονός της κακοποίησης.

Η πρώτη άποψη αυτού του εννοιολογικού πλαισίου συντίθεται από τέσσερις ξεχωριστές φάσεις : τις συνθήκες προ-κακοποίησης, την επεξεργασία του γεγονότος, την αποκάλυψη του γεγονότος και τις σχεδιασμένες αντιδράσεις στο συμβάν (Wallance, 2002) :

Φάση 1 : Προ-τραύματος – Συνθήκες προ-κακοποίησης.

Όπως υπονοεί ο τίτλος, αυτή είναι η περίοδος πριν την σεξουαλική δραστηριότητα. Το σύνολο των εμπειριών και των συναισθημάτων του θύματος δίνει μια ένδειξη τρωτότητας και επίφοβων παραγόντων για απροσαρμοστικότητα. Αυτές οι εμπειρίες περιλαμβάνουν την ποιότητα των σχέσεων με ετεροθαλή αδέρφια και ενήλικες, πρώιμες εμπειρίες κοινωνικοποίησης και άλλες πηγές. Προϋπάρχοντα πιστεύω και αξίες είναι δύσκολο να έχουν σχέση με την κακοποίηση.

Φάση 2 : Τραυματική διαδικασία – Επεξεργασία του γεγονότος.

Αυτή η φάση ενώνει την πραγματική σεξουαλική δραστηριότητα και την αποκάλυψη της κακοποίησης. Η δραστηριότητα μπορεί να είναι ένα μεμονωμένο συμβάν ή μία σειρά πράξεων. Παράγοντες όπως η σχέση του παραβάτη με το θύμα, ο βαθμός βίας ή εξαναγκασμού που χρησιμοποιείται κατά την διάρκεια της επίθεσης, οι τύποι μηχανισμών άμυνας που χρησιμοποιούνται από το θύμα κατά την διάρκεια της κακοποίησης και η ηλικία του παιδιού, συμβάλλουν όλοι στον βαθμό στρες που ενυπάρχει κατά την διάρκεια αυτής της φάσης.

Φάση 3 : Αποκάλυψη – Η διαδικασία αποκάλυψης του γεγονότος.

Η φάση της αποκάλυψης έχει να κάνει με στρεσογόνους παράγοντες συνδεδεμένους με εξωτερικές δυνάμεις έξω από τον έλεγχο του παιδιού. Το πώς θα ανταποκριθεί το σύστημα στην αποκάλυψη του θύματος μπορεί να επηρεάσει την ποσότητα στρες που επιβάλλεται στο παιδί. Σωματικές εξετάσεις, συνεντεύξεις με ενήλικες στο εγκληματολογικό σύστημα και μέλη της οικογένειας όλα προσθέτουν πίεση και στρες στο παιδί. Διαφορετικές μορφές στρες είναι πιθανό να συμβούν, ανάλογα με το εάν ο επιτιθέμενος είναι μέλος της οικογένειας ή ξένος. Εάν ο παραβάτης είναι μέλος της οικογένειας η αντίδραση των υπολοίπων στην αποκάλυψη του γεγονότος θα επηρεάσει ανάλογα το παιδί. Εάν ο παραβάτης είναι κάποιος ξένος, ανεξάρτητα από το εάν βρίσκεται στην φυλακή ή είναι ελεύθερος, θα επηρεάσει τον βαθμό στρες του παιδιού.

Φάση 4 : Μετατραυματικό πόρισμα – Σχεδιασμένες αντιδράσεις.

Αυτή η φάση κρατάει για τουλάχιστον δύο χρόνια μετά την παράβαση και/ή την θεραπεία. Πώς προσαρμόζεται το παιδί στην κατάσταση; Συζητά η οικογένεια και το

παιδί για την κακοποίηση και ανταποκρίνεται στις αντιδράσεις του παιδιού σε αυτό; Το πόσο άμεσα η οικογένεια χειρίζεται αυτήν την χρονική περίοδο θα επηρεάσει το στρες που νιώθει το παιδί.

Η δεύτερη φάση της επεξεργασίας της σεξουαλικής κακοποίησης περιλαμβάνει την εξέταση των αντιδράσεων του θύματος πριν την κακοποίηση. Οι λεπτομέρειες της κακοποίησης διατηρούνται στην ενεργή μνήμη μέχρι το θύμα να τις απωθήσει στην μακρινή μνήμη. Η θεραπεία βοηθά στην επεξεργασία του γεγονότος. Αυτή η επεξεργασία των πληροφοριών και η αποθήκευση των δυσάρεστων αναμνήσεων επιτρέπει στο παιδί να λειτουργεί στην κοινωνία. Η ικανότητα του παιδιού να ξεπεράσει την σεξουαλική κακοποίηση εξαρτάται από μία σωρεία παραγόντων. Οι ειδικοί μαθαίνουν ακόμα πώς τα παιδιά συμβιβάζονται με την κακοποίηση και πώς προσαρμόζονται στο τραύμα της σεξουαλικής κακοποίησης.

4.6. Θεραπευτικές επεμβάσεις.

4.6.1. Η θεραπεία των σεξουαλικά κακοποιημένων παιδιών.

Στο σημείο αυτό τίθεται το ζήτημα αν το σεξουαλικά κακοποιημένο παιδί μπορεί να ανακάμψει απ' αυτήν την τραυματική εμπειρία, επίσης είναι σημαντικό να διερευνηθούν οι παράγοντες εκείνοι που βοηθούν σε αυτήν την αποκατάσταση. Σημαντικό ρόλο στην αποκατάσταση των παιδιών που έχουν κακοποιηθεί σεξουαλικά διαδραματίζουν η οικογενειακή υποστήριξη, η πρόσθετη-οικογενειακή υποστήριξη, ο υψηλός αυτοσεβασμός, και η πνευματικότητα.

Κάθε θεραπευτικό πλάνο για την παιδική σεξουαλική κακοποίηση πρέπει να σχεδιάζεται με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να παρέχει ένα ασφαλές περιβάλλον για το παιδί. Επομένως, ένα αποτελεσματικό θεραπευτικό πρόγραμμα πρέπει να έρχεται αντιμέτωπο με την οικογενειακή δυσλειτουργία, την ψυχοπαθολογία του παιδιού θύματος και τους περιβαλλοντικούς παράγοντες που διαιωνίζουν την κακοποίηση. Η πιο σημαντική προτεραιότητα είναι η προστασία του παιδιού και η προφύλαξη του από περαιτέρω σεξουαλικές επιθέσεις. Μόλις το παιδί βρεθεί σε ασφαλές περιβάλλον αρχίζει η διαδικασία αντιστροφής των σοβαρών συναισθηματικών τραυμάτων της εμπειρίας τους. Σημαντικό ρόλο στο σημείο αυτό μπορεί να διαδραματίσει η ψυχοθεραπεία και η παιγνιοθεραπεία. (Kaplan, Benjamin, Sadock, 1985).

Είναι σημαντικό για τα παιδιά-θύματα να σταματήσουν οποιαδήποτε ενοχή που μπορούν να αισθανθούν για την κακοποίηση. Οι διασκέψεις σχετικά με τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών, η ανάγνωση για τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών, και η υποβολή στην ψυχοθεραπεία μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά να αισθανθούν καλύτερα και να επιστρέψουν σε μια κανονικότερη ζωή. Οι συμβουλευτικές και άλλες υπηρεσίες υποστήριξης είναι επίσης σημαντικές για την καλύτερη αποκατάσταση των κακοποιημένων παιδιών. Ακόμη, η μετάβαση του χρόνου θεωρείται ένα βασικό στοιχείο στην αποκατάσταση.

Μια περιπλοκή για τον προγραμματισμό της επεξεργασίας με τα σεξουαλικά κακοποιημένα παιδιά είναι ότι τα αποτελέσματα της σεξουαλικής κακοποίησης ποικίλλουν ευρέως. Αυτό είναι πρώτιστα επειδή η σεξουαλική κακοποίηση καλύπτει ένα ευρύ φάσμα. Η πιο χαρακτηριστική σεξουαλική εμπειρία κακοποίησης

αποτελείται από ένα ή περισσότερα γεγονότα που δεσμεύονται από έναν γνωστό αλλά σχετικό παραβάτη, αλλά η σεξουαλική κακοποίηση μπορεί να περιλάβει τις βίαιες επιθέσεις από τους ξένους, τρέχουσα κακοποίηση από τους γονείς, πειθώ για να συμμετάσχει σε μια σχέση εκμετάλλευσης και μια εμπορική εκμετάλλευση μέσω της πορνογραφίας ή την παιδική πορνεία. Οι σοβαρότερες εκβάσεις συνδέονται με τη βίαιη εμπειρία, όταν υπάρχει απειλή κατά της ζωής, περισσότερη ή συχνότερη κακοποίηση, όταν υπάρχει σεξουαλική διείσδυση, και όταν ο παραβάτης είναι πιο στενός ή σημαντικότερος στο θύμα. Τα παιδιά που έχουν μια προγενέστερη ιστορία του τραύματος διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο για τα προβλήματα. Είναι πιθανό ένα μεγάλο ποσοστό σεξουαλικά κακοποιημένων παιδιών να αναπτύξουν μετατραυματικό στρες. Η σεξουαλική κακοποίηση στην παιδική ηλικία συνδέεται επίσης με τον αυξανόμενο κίνδυνο για ποικίλες συνθήκες διανοητικής υγιεινής, προβλήματα σχέσης, και επανα-θυματοποίηση στην ενηλικίωση. Επιπλέον, η σεξουαλική κακοποίηση συχνά συνοδεύεται από άλλες μορφές κακοποίησης και δυσμενείς εμπειρίες παιδικής ηλικίας που επηρεάζουν τη ρύθμισή τους (www.ispcan.org).

Εκτός από τον καθορισμό της κακοποίησης σε ένα παιδί, είναι σημαντικό να καθοριστεί η γονική απάντηση. Ενώ οι περισσότεροι γονείς υποστηρίζουν τα παιδιά τους, μερικοί είναι αρνητικοί σε αυτό, ειδικά σε περιπτώσεις αιμομιξίας, και αυτό επιβαρύνει την ψυχολογική κατάσταση των παιδιών. Το επίπεδο γονικού κινδύνου για την σεξουαλική κακοποίηση έχει επίσης επίδραση στον κίνδυνο των παιδιών.

Σε περιπτώσεις όπου τα παιδιά δεν έχουν μερικά συμπτώματα και ενισχύονται από ένα ενθαρρυντικό περιβάλλον, η επίσημη επεξεργασία μπορεί να μην είναι απαραίτητη και μια συνοπτική ψυχο-εκπαιδευτική επέμβαση μπορεί να είναι ικανοποιητική. Σε άλλες περιπτώσεις τα παιδιά που θα έχουν σημαντικές συνέπειες κακοποίησης θα ωφεληθούν από την εστιασμένη στην κακοποίηση θεραπεία. Οι χαρακτηριστικές συνέπειες είναι μετατραυματικό στρες, κατάθλιψη, και ανησυχία. Μερικά προβλήματα σχετικά με την κακοποίηση μπορεί να πρέπει να είναι σε μια πιο υψηλή προτεραιότητα και απαιτούν την πρόσθετη εξειδικευμένη επέμβαση. Παραδείγματος χάριν, είναι πιθανό ένα ποσοστό των παιδιών να αναπτύξει σεξουαλικά προβλήματα συμπεριφοράς που πρέπει να εξεταστούν αμέσως για να αποτρέψουν τη ζημιά σε άλλα παιδιά. Ακόμα σε άλλες περιπτώσεις, τα παιδιά θα έχουν τα αποτελέσματα κακοποίησης και άλλων προβλημάτων που μπορούν να είναι ανεξάρτητα από την κακοποίηση αλλά απαιτούν την άμεση προσοχή όπως η κατάχρηση ουσιών, η αυτοκτονία, ή η αντικοινωνική συμπεριφορά.

Η προσέγγιση θεραπείας για τον τραυματικό αντίκτυπο της κακοποίησης που έχει βρεθεί για να είναι αποτελεσματική είναι η γνωστική συμπεριφορική θεραπεία. Αυτή η επέμβαση στηρίζεται στις καθιερωμένες ψυχολογικές αρχές που ρυθμίζονται για την εφαρμογή στα σεξουαλικά κακοποιημένα παιδιά. Είναι βασισμένη στην προϋπόθεση ότι τα παιδιά μπορούν να αναπτύξουν υποθετικούς αρνητικούς συναισθηματικούς συνειρμούς στις μνήμες ή τις υπενθυμίσεις τους, της εμπειρίας κακοποίησης και ότι μπορούν να υιοθετήσουν τις γνωστικές διαστρεβλώσεις για το γεγονός (τα). Αυτές οι αντιδράσεις μπορούν να προκαλέσουν τον κίνδυνο (π.χ., παρειασθητικές μνήμες, αναδρομές στο παρελθόν, εφιάλτες), μπορούν να οδηγήσουν στην απροσάρμοστη αποφυγή (π.χ., παράλογος περιορισμός των δραστηριοτήτων, διαχωρισμός), ή μπορούν τελικά να αλλάξουν τις πεποιθήσεις για τους εαυτούς τους και για τους άλλους (π.χ., φόβος όλων των ατόμων, χαμηλή αυτοεκτίμηση). Η προσέγγιση περιλαμβάνει την εκμάθηση να προσδιορίζουν και να εκφράζουν

αρνητικά συναισθήματα σχετικά με την κακοποίηση, όπως η γνωστική αντιμετώπιση, η βαθμιαία έκθεση, η διόρθωση γνωστικών διαστρεβλώσεων και δεξιοτήτων κακοποίησης-πρόληψης (www.ispcan.org).

Στους γονείς δίνεται επίσης θεραπεία έτσι ώστε να βοηθηθούν στην κατανόηση και την απάντηση των αντιδράσεων των παιδιών τους καθώς επίσης και στον χειρισμό τους στον κίνδυνο με τρόπους που επιτρέπουν σε αυτούς να είναι πιο διαθέσιμοι στα παιδιά τους. Τα συστατικά της γονικής συμπεριφοράς είναι παρόμοια με εκείνα για τα παιδιά. Επιπλέον, οι γονείς διδάσκονται ότι οι αποτελεσματικές στρατηγικές συμπεριφοράς αποκρίνονται στις συμπεριφορικές αντιδράσεις των παιδιών.

4.6.1.1. Στάδια της αποκατάστασης

Η διαδικασία ανάκαμψης κάθε ατόμου είναι μοναδική. Εντούτοις, οι περισσότεροι μοιράζονται μερικές ομοιότητες. Τα άτομα αυτά μπορούν να δοκιμάσουν τα ακόλουθα στάδια της αποκατάστασης (<http://www.he-sc.gc.ca>):

Άρνηση : Δεν είναι ασυνήθιστο για τα άτομα αυτά να παγιδευτούν σε αυτό το στάδιο για πολλά έτη αφότου έχει τελειώσει ο φυσικός χαρακτήρας της κακοποίησης. Πολλά κακοποιημένα άτομα αναπτύσσουν εθιστικές ή καταναγκαστικές συμπεριφορές προσπαθώντας να καλύψουν τα συναισθήματα και τις συγκινήσεις που συνδέονται με την παιδική σεξουαλική κακοποίηση.

Ταραγμένη συνειδητοποίηση : Σε αυτή τη φάση, αρχίζουν να αναγνωρίζουν τη σύνδεση μεταξύ του προηγούμενου τραύματός τους και να παρουσιάζουν ανησυχίες. Αυτή η νέα συνειδητοποίηση μπορεί να εισαγάγει τα συναισθήματα της ανησυχίας, του πανικού και του φόβου.

Κίνδυνοι : Τα παιδιά που έχουν κακοποιηθεί σεξουαλικά μπορούν να είναι σε μια κατάσταση στην οποία οι κίνδυνοι της σιωπής γίνονται πιο επίπονοι από τον κίνδυνο που περιλαμβάνεται να μιλήσουν έξω. Η λήψη της μεμονωμένης παροχής συμβουλών ή/και η προσχώρηση στις ομάδες υποστήριξης μπορούν να διαδραματίσουν έναν ρόλο στη θεραπευτική διαδικασία.

Θυμός : Αφότου φτάνουν και γίνονται πιο ενήμεροι για τις επιδράσεις της κακοποίησης, τα παιδιά εμφανίζουν συχνά τον ενταγμένο θυμό. Αυτός ο θυμός είναι ένα αναμενόμενο, φυσικό μέρος της θεραπευτικής διαδικασίας. Οι σκέψεις της κοινοποίησης και οι αντιμετώπισεις μπορούν να εξουσιάσουν αυτό το στάδιο. Ο θυμός μπορεί να διοχετευθεί προς καθέναν που συγχώρησε ή προστάτευσε τον παραβάτη, καθένα που δεν εξέτασε σοβαρά την κοινοποίησή τους για την κακοποίηση, και προς καθένα που αισθάνονται ότι πρέπει να έχει σχέση αλλά δεν έλαβε ποτέ μέτρα που βοηθούν.

Κατάθλιψη : Σε αυτή τη φάση, ως ενήλικοι πλέον μπορούν να υπενθυμίσουν τα αρνητικά μηνύματα ή τις κριτικές που έλαβαν από τον κακοποιό τους ως παιδί. Εάν αυτά φαίνονται έγκυρα, μπορούν να αναγκάσουν το άτομο να γίνει καταθλιπτικό. Όταν βρίσκονται αντιμέτωποι με την κατάθλιψη αισθάνονται συχνά ανίκανοι να κάνουν θετικές αλλαγές. Εάν τα συμπτώματα και οι ωθήσεις της κατάθλιψής τους

προσδιορίζονται και υπάρχει μία κατάλληλη ομάδα υποστήριξης, οι πιθανότητες τους να συντριβούν με τα συναισθήματα της απελπισίας μπορούν να ελαχιστοποιηθούν.³⁸

Σαφήνεια των συναισθημάτων και των συγκινήσεων : Για τα άτομα που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση, ένα βασικό συστατικό στη θεραπεία πρόκειται να εκφράσει και να μοιραστεί τα συναισθήματά τους. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί από τα ίδια τα άτομα που μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να προσδιορίζουν μία ευρεία ποικιλία των συναισθημάτων και των συγκινήσεων, καθώς επίσης και που βρίσκουν τους τρόπους να απελευθερωθούν χωρίς να βλαφτούν. Μια καλή ομάδα υποστήριξης μπορεί να είναι εξαιρετικά πολύτιμη αυτή τη στιγμή.

Ανασυγκρότηση : Αυτή η φάση περιλαμβάνει πολλές θετικές αλλαγές στις τοποθετήσεις και τα συναισθήματα των ατόμων. Σε αυτό το στάδιο, αναπτύσσουν μια νέα αίσθηση της εμπιστοσύνης σε άλλους και αρχίζουν να εμπιστεύονται. Αυτή η φάση περιλαμβάνει την εκμάθηση από το παρελθόν, την εξέταση του παρόντος και τον προγραμματισμό για το μέλλον.

Συνέχεια : Αυτό το στάδιο περιλαμβάνει μια μετατόπιση στην εστίαση από την αρνητική εμπειρία του παρελθόντος στα θετικά σχέδια για το μέλλον. Τα επίπονα συναισθήματα και οι συγκινήσεις δεν εξουσιάζουν τις μνήμες από το παρελθόν. Οι θετικές δεξιότητες αντιμετώπισης που αναπτύσσονται στα πιο αρχικά στάδια, ενισχύονται και βοηθούν τα άτομα να προχωρήσουν με τις ζωές τους. Διάφορες δεξιότητες αντιμετώπισης που μπορούν να βοηθήσουν τα κακοποιημένα παιδιά να προχωρήσουν περιλαμβάνουν την εκμάθηση να αγαπούν και να γίνονται αποδεκτά, την προσωπική αύξηση του αυτοσεβασμού, την δημιουργία μιας υγιούς ομάδας υποστήριξης, την εκμάθηση να εξετάζεται η πίεση αποτελεσματικά, και αναγνώριση όταν παρέλθει το κατάλληλο χρονικό διάστημα να αφήσει τα επίπονα συναισθήματα που συνδέονται με το παρελθόν.

4.6.2. Η θεραπεία των παιδόφιλων.

Οι θεραπευτικές πρακτικές που εφαρμόζονται δεν είναι ειδικές για παιδόφιλους αλλά είναι αυτές που εφαρμόζονται σε όλες τις σεξουαλικές παρεκκλίσεις. Οι ειδικές παρεκκλίνουσες φαντασιώσεις και τάσεις που παρουσιάζουν οι παιδόφιλοι παίζουν σημαντικό ρόλο στις επιμέρους προσεγγίσεις. Οι γενικές ψυχοθεραπευτικές προσεγγίσεις στοχεύουν στην κατανόηση της δυναμικής της σεξουαλικής παραπτωματικότητας, στην αύξηση της υπευθυνότητας του δράστη, στην αύξηση της ενσυναισθησίας, στη μείωση των γνωσιακών διαστροφών, στη βελτίωση της κοινωνικής λειτουργικότητας, στο χειρισμό του άγχους, και στη σεξουαλική εκπαίδευση. Αρκετές από αυτές τις προσεγγίσεις δεν αναπτύχθηκαν ειδικά για σεξουαλικούς παραπτωματίες.

4.6.2.1. Συμπεριφορικές θεραπείες

Οι περισσότεροι ερευνητές υποθέτουν ότι η παρεκκλίνουσα σεξουαλική διέγερση είναι αποτέλεσμα διαδικασίας μάθησης ή εξάρτησης. Οι θεραπείες αυτές εστιάζονται στην αλλαγή σεξουαλικού προτύπου και της παιδοφιλικής κατεύθυνσης προς την σεξουαλική προτίμηση των ενηλίκων. Αν και υπάρχουν ενδείξεις θετικής επίδρασης

στα πρότυπα σεξουαλικής διέγερσης δεν φαίνεται ότι η σεξουαλική προτίμηση θα μπορούσε να τροποποιηθεί. Οι συμπεριφορικές προσεγγίσεις στη θεραπεία των παιδόφιλων κατευθύνονται στην τροποποίηση των προτύπων διέγερσης μειώνοντας την παρεκκλίνουσα διέγερση και αυξάνοντας την φυσιολογική διέγερση (Γιωτάκος, 2003).

Γενικά, τρεις είναι οι πλέον χρησιμοποιημένες μέθοδοι για την μείωση της παιδοφιλικής παρεκκλίνουσας διέγερσης :

- οι "τεχνικές αποστροφής"
- η "συγκαλυμμένη ευαισθητοποίηση"
- η "τεχνική κορεσμού"

Αν και υπάρχουν ενδείξεις μείωσης και πιθανόν τροποποίησης της παρεκκλίνουσας διέγερσης, δεν φαίνεται να μειώνονται τα ποσοστά υποτροπής.

Οι Laws & Marshall (1991), εξέτασαν τη χρησιμότητα της συμπεριφορικής τεχνικής *"επανεξάρτηση μέσω του αυνανισμού"*. Μία μορφή της τεχνικής αυτής είναι η *"οργανωτική επανεξάρτηση"*, κατά την οποία, στη διάρκεια του αυνανισμού, τη στιγμή του οργασμού το άτομο τροποποιεί την παρεκκλίνουσα φαντασίωση και φαντασιώνει ένα φυσιολογικό ερέθισμα. Μία άλλη τεχνική είναι η *"τροποποίηση της φαντασίωσης"* κατά την οποία το άτομο τροποποιεί το περιεχόμενο των φαντασιώσεων του σύμφωνα με ένα εβδομαδιαίο πρόγραμμα, αλλά όχι στη διάρκεια αυνανισμού. Μία άλλη μορφή είναι ο *"κατευθυνόμενος αυνανισμός"* κατά τον οποίο το άτομο ενισχύεται και κατευθύνεται να αυνανίζεται αποκλειστικά με φυσιολογικά ερεθίσματα. Τέλος, η *"θεραπεία κορεσμού"*, κατά την οποία το άτομο ενθαρρύνεται να φαντασιώνει και να αυνανίζεται με αποκλίνοντα ερεθίσματα για μεγάλα χρονικά διαστήματα, κυρίως μάλιστα αμέσως μετά την εκσπερμάτιση, ώστε να προκληθεί κορεσμός, κόπωση και τελικά απέχθεια. Γενικά, υπάρχουν κάποιες ενδείξεις για αποτελεσματικότητα των τεχνικών αυτών, αλλά είναι αμφίβολη η μακροχρόνια αποτελεσματικότητά τους. Έχει φανεί επίσης ότι στις τεχνικές αυτές υπάρχει ιδιοσυγκρασιακού τύπου απαντητικότητα. Τέλος, φάνηκε ότι θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν περισσότερες από μία τεχνικές ταυτόχρονα, με σκοπό την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας (Γιωτάκος, 2003).

Παράλληλα με τις τεχνικές αυτές είναι χρήσιμη η κατανόηση από το άτομο των παραγόντων εκείνων που οδηγούν στη σεξουαλική παραπρωματικότητα. Για παράδειγμα, το άτομο μπορεί να κατανοήσει ότι οι παρεκκλίνουσες φαντασιώσεις είναι περισσότερο πιθανό να συμβούν όταν αισθάνεται ψυχολογικά πιεσμένο ή υπάρχουν συναισθήματα μοναξιάς και αναξιότητας.

4.6.2.2. Πρόληψη Υποτροπής

Η έννοια της πρόληψης υποτροπής για τους σεξουαλικούς παραπρωματίες υιοθετήθηκε από έρευνες στους χρήστες ουσιών. Οι Marlett & Gordon (1985), εξέφρασαν την εξής στρατηγική για την πρόληψη υποτροπής στα άτομα που κάνουν χρήση ουσιών: Ανίχνευση των ατόμων που έχουν υψηλή πιθανότητα υποτροπής, εκπαίδευση των ατόμων στην ανίχνευση καταστάσεων που αυξάνουν την πιθανότητα υποτροπής ή καταστάσεων που προδιαθέτουν σε υποτροπή, και εκπαίδευση σε

διάφορες τεχνικές που στοχεύουν στην μείωση των πιθανοτήτων υποτροπής. Ο Pithers (1983), επέκτεινε την στρατηγική αυτή στους σεξουαλικούς παραπτώματιες, δίνοντας έμφαση καταρχήν στην ανίχνευση καταστάσεων υψηλής επικινδυνότητας και αργότερα στην εκπαίδευση χειρισμού των καταστάσεων αυτών με σκοπό την πρόληψη ης υποτροπής. Γενικά, οι παρεμβάσεις με σκοπό την πρόληψη υποτροπής θα μπορούσαν να ομαδοποιηθούν σε αυτές που στοχεύουν στην αύξηση της ικανότητας αυτοδιαχείρισης και σε αυτές που τροποποιούν το περιβάλλον. Δίνεται έμφαση σε γνωσιακές - συμπεριφορικές τεχνικές, έχοντας υπόψη ότι τα σεξουαλικά παραπτώματα δεν είναι μεμονωμένα συμβάντα αλλά αποτελούν κομμάτια στην γνωσιακή συμπεριφορική αλυσίδα. Στην αλυσίδα αυτή περιγράφονται τα στάδια της συγκεκριμένης δομής της προσωπικότητας, του δυσφορικού συναισθήματος εγκατάλειψης, της εισόδου σε καταστάσεις υψηλής επικινδυνότητας και αναζήτησης πιθανού θύματος, και τέλος της δράσης επάνω σε κάποιο παιδί (Γιωτάκος, 2003).

Ο Ward (1995), διερευνώντας τις γνώσεις της αλυσίδας αυτής υποστήριξαν τη σπουδαιότητα της εκτίμησης που κάνει ο δράστης σχετικά με τη σχέση του με το παιδί. Εάν η εκτίμηση για τη σχέση του είναι θετική η πιθανότητα υποτροπής στο μέλλον είναι αυξημένη, ενώ εάν η εκτίμηση είναι αρνητική, ο δράστης θα αντισταθεί σε μελλοντικές τάσεις κακοποίησης παιδιού. Ο θεραπευτής θα πρέπει να σχεδιάσει λεπτομερή χάρτη της αλυσίδας των γεγονότων που οδηγούν στην κακοποίηση. Οι γνωσιακοί - συμπεριφορικοί στόχοι θα πρέπει να εστιάζονται με βάση την αλυσίδα αυτή. Για παράδειγμα, θα πρέπει να διευκρινίζεται εάν παράγοντες όπως ανεργία ή κοινωνική απομόνωση είναι σε θέση να οδηγήσουν σε αναζήτηση κάποιας σχέσης με παιδιά, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε φαντασιώσεις σεξουαλικής σχέσης μαζί τους και τέλος στη σεξουαλική δράση πάνω σε αυτά. Θεραπευτικοί στόχοι επομένως είναι η ενημέρωση, ο χειρισμός του άγχους, η εκπαίδευση κοινωνικών δεξιοτήτων, η σεξουαλική εκπαίδευση, και οι συμπεριφορικές παρεμβάσεις που μειώνουν την παρεκκλίνουσα σεξουαλική διέγερση.

4.6.2.3. Οργανικές θεραπείες

Σκοπός των οργανικών θεραπειών είναι να καταστείλει τις σεξουαλικές τάσεις και συμπεριφορές ώστε η παρεκκλίνουσα σεξουαλικότητα να περιοριστεί. Αυτή η καταστολή μπορεί να επιτευχθεί:

- Αναστέλλοντας την υποφυσιακή γοναδοτροπική λειτουργικότητα χορηγώντας αντιανδρογόνα, όπως οξεϊκή μεδρόξυπρογεστερόνη.
- Μπλοκάροντας την ανδρογενετική δράση των οργάνων στόχων χορηγώντας αντιανδρογόνα, όπως οξεϊκή κυπροτερόνη.
- Αφαιρώντας τα κύρια κέντρα παραγωγής τεστοστερόνης με χειρουργικό ευνουχισμό.
- Καταστρέφοντας νευροχειρουργικά τις εγκεφαλικές περιοχές που επηρεάζουν τη σεξουαλική λειτουργία. Οι δύο τελευταίες μέθοδοι δεν χρησιμοποιούνται πλέον για δεοντολογικούς λόγους (Γιωτάκος 2003).

Σκοπός της φαρμακοθεραπείας είναι η μείωση της λίμπιντο, της αποκλίνουσας σεξουαλικής φαντασίωσης και διέγερσης, και της συχνότητας της παρεκκλίνουσας συμπεριφοράς. Υποστηρίχθηκε αρχικά ότι η φαρμακοθεραπεία είναι σε θέση όχι

μόνο να μειώσει τη λίμπιντο αλλά και να τροποποιήσει την κατεύθυνση της σεξουαλικής ορμής. Μελλοντικές έρευνες δεν έδειξαν κάτι τέτοιο, ενώ επιπλέον δεν φάνηκε κάποια εκλεκτική επίδραση στην παρεκκλίνουσα σεξουαλική διέγερση.

4.6.2.4 Εκτίμηση θεραπειών

Μέχρι στιγμής υπάρχουν αρκετά αντικρουόμενα αποτελέσματα στις έρευνες που αφορούν στην έκβαση των θεραπευτικών προγραμμάτων. Πρωταρχικός στόχος είναι η μείωση της συχνότητας υποτροπής. Είναι γνωστό όμως ότι οι επίσημες αναφορές από τα αρχεία της αστυνομίας τείνουν να υποεκτιμούν την πραγματική διάσταση του φαινομένου της παιδοφιλίας. Εκτίμηση από ανεπίσημες πηγές δείχνει 3 φορές υψηλότερα ποσοστά (Marshall & Barbaree, 1989). Παράγοντες ανεξάρτητοι από τις θεραπευτικές παρεμβάσεις δείχνουν επίσης να επηρεάζουν τη συχνότητα υποτροπής.

Οι Marshall & Barbaree (1989), ταυτοποίησαν κάποια χαρακτηριστικά των παιδόφιλων που σχετίζονται με υποτροπή. Οι δράστες που δείχνουν ισχυρά παρεκκλίνουσα σεξουαλική συμπεριφορά, διαπράττουν πιο σοβαρές πράξεις, έχουν μεγαλύτερο αριθμό θυμάτων και πραγματοποιούν ολοκληρωμένη σεξουαλική επαφή κατά τη διάπραξη, έχουν πολύ μεγαλύτερες πιθανότητες να υποτροπιάζουν. Παρόμοια, οι δράστες με χαμηλή νοητική ικανότητα και χαμηλή κοινωνικοοικονομική κατάσταση έχουν μεγαλύτερο κίνδυνο υποτροπής. Τέλος, βρήκαν ότι, οι παιδόφιλοι που τείνουν να υποτροπιάζουν είναι περισσότερο πιθανό να έχουν ισχυρά παρεκκλίνουσα σεξουαλική συμπεριφορά, υψηλά σκορ ψυχοπαθητικότητας, ιστορικό προηγούμενης θεραπευτικής παρακολούθησης, διάγνωση διαταραχής προσωπικότητας, και να είναι άγαμοι (Marshall & Barbaree, 1989).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΠΑΙΔΟΦΙΛΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

5.1. Εισαγωγή

Ξέρουμε σχετικά λίγα για την παιδική πορνογραφία, μιας και είναι ένα θέμα που δεν έχει προσελκύσει πολλή συστηματική ερευνητική προσπάθεια. Έχουμε εντυπωσιακά λίγη γνώση για να υποβάλουμε ερωτήσεις για τη φύση της, τη σχέση της με τη σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών, και την ευρύτερη σχέση της με το διαδίκτυο (είτε ως μέσο διανομής, είτε ως παράγοντα από μόνο του) (Taylor and Quayle, 2003).

Ένα εξίσου δύσκολο θέμα βρίσκεται στην απόφαση τι αποτελεί πραγματικά την πορνογραφία παιδιών. Η εξέταση των φωτογραφιών από τις καταληφθείσες συλλογές των παραβατών καταδεικνύει ότι μια ευρεία ποικιλία των εικόνων συλλέγεται και υπό κάποια έννοια χρησιμοποιείται από τους ενηλίκους σεξουαλικά ενδιαφερόμενους στα παιδιά για να τροφοδοτήσουν τις φαντασίες τους. Αυτό θίγει τα σύνθετα ζητήματα για την φύση της πορνογραφίας όταν προσπαθούμε να τον καθορίσουμε από τα αντικειμενικά μέτρα σε αντιδιαστολή με την εξέταση της λειτουργίας που έχει για το άτομο και την χρήση στην οποία τίθεται. Αυτό θίγει τα εξίσου σύνθετα και θεμελιώδη ζητήματα για το σεξουαλικό ενδιαφέρον για τα παιδιά, το γιατί και το πώς εκείνο το ενδιαφέρον βρίσκει την έκφραση στην παιδική πορνογραφία (Taylor and Quayle, 2003).

Η "παιδική πορνογραφία είναι η συνέπεια της εκμετάλλευσης ή της σεξουαλικής κακοποίησης που διαπράττεται ενάντια σε ένα παιδί. Μπορεί να οριστεί ως οποιαδήποτε μέσα απεικόνισης ή προώθησης σεξουαλικής κακοποίησης ενός παιδιού, συμπεριλαμβανομένης της τυπωμένης ή ακουστικής ύλης, που επικεντρώνεται σε σεξουαλικές πράξεις ή στα γεννητικά όργανα των παιδιών" (<http://www.Unisef.gr>).

Από ψυχολογική άποψη οι Svedin και Back (1996) καθορίζουν την παιδική πορνογραφία ως "ένα κείμενο ή μια εικόνα – δηλ. φωτογραφία, φωτογραφική διαφάνεια, ταινία ή πρόγραμμα από υπολογιστή – που προορίζεται να προκαλέσει σεξουαλικό συναίσθημα ή ανάπτυξη της φαντασίας στους ενηλίκους" (βλ. Taylor and Quayle, 2003).

Μπορούμε να θεωρήσουμε το Διαδίκτυο απλά ως μέσο διανομής, αλλά, τουλάχιστον στο πλαίσιο που ενδιαφερόμαστε για αυτό, το ίδιο το Διαδίκτυο έχει επίσης έναν σημαντικό ψυχολογικό ρόλο που διαδραματίζει στη ανάπτυξη και τη διάδοση της πορνογραφίας παιδιών. Η πορνογραφία παιδιών και το Διαδίκτυο αντιπροσωπεύουν ένα ακριβές παράδειγμα του σύγχρονου εγκλήματος – το σμίξιμο της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών και των νέων τεχνολογιών. Αυτό προκαλεί και επεκτείνει την κατανόησή μας της σχέσης μεταξύ του ατόμου και των υπολογιστών, και τον ρόλο που ο υπολογιστής μπορεί να διαδραματίσει στη σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών (Taylor and Quayle, 2003).

Στο διαδίκτυο υπάρχουν απεριόριστες πληροφορίες και ένα μεγάλο μέρος από αυτό αφορά το σεξουαλικό υλικό. Στο διαδίκτυο, κάποιος μπορεί να επιδιώξει συμβουλές

για τα σεξουαλικά προβλήματα, να ψάξει για σεξουαλικό υλικό (κείμενο, εικόνες, βίντεο) και να συμμετάσχει σε ρομαντικές και σεξουαλικές σχέσεις. Ο Griffiths το 2000 απαριθμεί τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους το διαδίκτυο χρησιμοποιείται για σεξουαλικούς λόγους.

Αυτοί περιλαμβάνουν (Taylor and Quayle, 2003) :

- την αναζήτηση σεξουαλικού υλικού για εκπαιδευτική χρήση
- την αγορά ή πώληση σεξουαλικών αγαθών για την περαιτέρω χρήση σε μια απευθείας σύνδεση
- την επίσκεψη ή και την αγορά αγαθών στα σε απευθείας σύνδεση εικονικά καταστήματα σεξ
- την αναζήτηση υλικού για ψυχαγωγικούς/αυνανιστικούς λόγους μέσω της χρήσης on-line
- την αναζήτηση σεξουαλικών συνεργατών για μια διαρκή ή παροδική σχέση
- την αναζήτηση ατόμων που γίνονται έπειτα θύματα του σεξουαλικού εγκλήματος στο διαδίκτυο
- την συμμετοχή και διατήρηση των σε απευθείας σύνδεση σχέσεων μέσω των δωματίων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή/και συνομιλίας

Οι σκοποί και χρήσεις της παιδικής πορνογραφίας είναι οι εξής (Arnaldo, 2001) :

- Οι αποστολές και/ή παραγωγοί της παιδικής πορνογραφίας είναι προμηθευτές που ικανοποιούν μια απαίτηση. Αυτό οδηγεί φυσικά στη διαφήμιση της διαθεσιμότητας των παιδιών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή ιστοσελίδων πορνογραφικού υλικού, υπό μορφή καταλόγων που παρουσιάζουν εικόνες των παιδιών και που απαριθμούν τις ηλικίες, τις υπηκοότητες, τις φυσικές ιδιότητες και τις σεξουαλικές προτιμήσεις τους.
- Οι χρήστες ή οι θεατές της παιδικής πορνογραφίας - συμπεριλαμβανομένων των παιδόφιλων - μπορούν να την χρησιμοποιήσουν ως μορφή φυγής ή φαντασίας, και για αυτούς η πορνογραφία είναι μια διέξοδος, που οδηγεί όχι πιο μακριά από τον αυνανισμό. Υπάρχουν εκείνοι, εντούτοις, για τους οποίους το θέαμα της παιδικής πορνογραφίας χρησιμεύει για να υποκινήσει τη σεξουαλική επιθυμία ως προοίμιο στην πραγματική σεξουαλική δραστηριότητα με τα παιδιά.
- Η παιδική πορνογραφία μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους παιδόφιλους να εκμηδενίσουν τις απαγορεύσεις των παιδιών προκειμένου να παραπλανηθούν ή να ενθαρρυνθούν για να συμμετάσχουν ελεύθερα είτε στην πορνεία είτε στην πορνογραφία. Οι παιδόφιλοι και οι καταχραστές παιδιών χρησιμοποιούν επίσης την ενήλικη πορνογραφία για να νομιμοποιήσουν τις ενέργειές τους και για να πειστούν ότι η συμπεριφορά τους δεν είναι ανώμαλη.
- Η πορνογραφία παιδιών μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί ως μέσο ανταλλαγής με άλλους εκμεταλλευτές στις δημόσιες και ιδιωτικές αγορές του σεξ. Σεξουαλικά οι ρητές εικόνες των παιδιών μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να εκβιάσουν τα παιδικά θύματα στην υπακοή ή τη σιωπή. Υπάρχουν

στοιχεία ότι η παιδική πορνογραφία χρησιμοποιείται ως ενεργό εργαλείο από τους ομοφυλόφιλους για την στρατολόγηση των νέων αγοριών.

- Αν και τα χρήματα δεν είναι συνήθως η αρχική ανησυχία των χρηστών, μπορεί να είναι πολύ κερδοφόρα για τους παραγωγούς. Το σκληροπυρηνικό πορνογραφικό υλικό κρυπτογραφείται και οι παραγωγοί πωλούν το κλειδί στον κώδικα έναντι αμοιβής.
- Η παραγωγή και η διάδοση του πορνογραφικού υλικού χρησιμοποιούνται για να απευαισθητοποιήσουν την κοινωνία γενικά, και για να στείλουν ένα μήνυμα ότι τα παιδιά είναι νόμιμα συνεργάτες του σεξ. Αυτό είναι μια πολύ δόλια στρατηγική, δεδομένου ότι καθιστά το ευρύ κοινό εξοικειωμένο στη παρουσία παιδιών στην πορνογραφία και ελαττώνει οποιαδήποτε αγανάκτηση που κανονικά θα αισθάνονταν κάτω από τις συνηθισμένες περιστάσεις.

5.2. Ένα πρότυπο προβληματικής χρήσης Διαδικτύου

Τα ζητήματα που προκύπτουν παραπάνω είναι θέματα ιδιαίτερης δημόσιας ανησυχίας και έχει σημειωθεί πολλές φορές ότι υπάρχει πολύ λίγη ανάλυση στο συγκεκριμένο τομέα καθώς και μία χαρακτηριστική απουσία εννοιολογικής σκέψης από την οποία έχουν ξεχωρίσει εμπειρικές προσεγγίσεις για την διαχείριση του προβλήματος. Σε μια προσπάθεια να εξεταστεί αυτό το χάσμα, παρουσιάζεται παρακάτω ένα πρότυπο ενήλικου σεξουαλικού ενδιαφέροντος για τα παιδιά και προβληματικής χρήσης διαδικτύου. Ένα τέτοιο πρότυπο μπορεί να εξυπηρετήσει διάφορες λειτουργίες. Επιτρέπει σε μας να σκεφτούμε τις σεξουαλικές παραβάσεις ενάντια στα παιδιά που προκύπτουν από τη χρήση διαδικτύου ως μέρος μιας σύνθετης σειράς συμπεριφορών, παρά οποιαδήποτε ενιαία δραστηριότητα. Τέτοιες συμπεριφορές προκύπτουν σε σχέση με άλλους, αν και, εξαιτίας της παραβατικής διαδικασίας, δεν θα συμμετάσχουν όλοι οι άνθρωποι που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο σε αυτήν την παραβατική συμπεριφορά στον ίδιο βαθμό. Παραδείγματος χάριν, το πρόσωπο που μεταφορτώνει την παιδική πορνογραφία ως τμήμα μιας σειράς πορνογραφιών, αλλά που δεν επικοινωνεί με άλλους, δεν ανταλλάσσει ή παράγει το υλικό, μπορεί να είναι ποιοτικά διαφορετικό από το πρόσωπο που χρησιμοποιεί τα παιδιά μέσα στον κοινωνικό κόσμο τους για να παραγάγει τις εικόνες που εμπορεύεται στο διαδίκτυο. Ο τελευταίος έχει σημειώσει απαραίτητως μια παράβαση ενάντια σε ένα παιδί στην παραγωγή του υλικού, αλλά είχε επίσης την προγενέστερη ενασχόληση με τον κόσμο της πορνογραφίας διαδικτύου που απαίτησε την παραγωγή των εικόνων. Είναι επίσης εμφανές ότι ενώ υπάρχουν άνθρωποι που έχουν αναγνωρίσει προηγουμένως ένα σεξουαλικό ενδιαφέρον για τα παιδιά, για τους οποίους το Διαδίκτυο γίνεται ένα μέσο να συναντήσουν τις εκφρασμένες προτιμήσεις τους, είναι εκείνοι εξίσου που φαίνονται να μην έχουν καμία προγενέστερη γνώση ότι οι εικόνες μπορεί να τους διεγείρουν σεξουαλικά. Στην τελευταία περίπτωση, δεν ξέρουμε εάν τέτοια "κρυμμένα" ενδιαφέροντα θα μπορούσαν να έχουν βρει έκφραση χωρίς το διαδίκτυο. Αυτό το πρότυπο μας επιτρέπει επίσης να εξετάσουμε τις γνώσεις ή τις "προσωπικές απόψεις" που οι άνθρωποι παράγουν σε σχέση με τις δραστηριότητές τους, οι οποίες τους επιτρέπουν να συμπεριφέρονται με τρόπους που τους φέρνουν σε σύγκρουση με το νόμο.

Στην ανάπτυξη του προτύπου, τρία ζητήματα φαίνονται σημαντικά. Το πρώτο σημειώνει ότι το ενήλικο σεξουαλικό ενδιαφέρον για τα παιδιά στο διαδίκτυο

αγκαλιάζει τόσο τις παράνομες όσο και τις νόμιμες δραστηριότητες. Η συλλογή παιδικής πορνογραφίας είναι παράνομη, αλλά η συζήτηση για τη φαντασία ή τη συμμετοχή σε σεξουαλικές συζητήσεις ενώ μπορεί να είναι ακατάλληλες δεν είναι απαραίτητα παράνομες. Η διανομή των πληροφοριών για την ασφάλεια υπολογιστών δεν είναι παράνομη, αλλά η διανομή των πληροφοριών για την πρόσβαση στα παιδιά είναι παράνομη από πολλές απόψεις (Taylor and Quayle, 2003).

Επιπλέον, όπως έχουμε σημειώσει, δεν είναι απαραίτητα όλες οι εικόνες που είναι ελκυστικές, και συλλέγονται από τους ενήλικους με ένα σεξουαλικό ενδιαφέρον για τα παιδιά παράνομες. Οποιοδήποτε πρότυπο της συμπεριφοράς σε αυτήν την περιοχή, επομένως, πρέπει να αγκαλιάσει όχι μόνο τις σαφείς παραβατικές συμπεριφορές, αλλά και άλλες που σχετίζονται εν τούτοις όχι απαραίτητα με τις παράνομες δραστηριότητες. Το δεύτερο ζήτημα υπογραμμίζει την έννοια της διαδικασίας ως βασικό στοιχείο στην κατανόηση της έκφρασης της συμπεριφοράς για την οποία ενδιαφερόμαστε. Η παράβαση είναι μια δυναμική παρά στατική διαδικασία, με τα άτομα να κινούνται κατά μήκος μιας σειράς πιθανών συνεχειών, σχετικής με τον κορεσμό της σεξουαλικής διέγερσης, των διαδικασιών της ενασχόλησης, της συλλογής και, της παρακολούθησης, και της εξερεύνησης των διαφορετικών σε απευθείας σύνδεση προσωπικοτήτων. Η προηγούμενη ιστορία των παραβατικών επαφών, οι προσωπικές περιστάσεις και η ευκαιρία είναι επίσης κρίσιμα στοιχεία.

Το τρίτο ζήτημα αναφέρει ότι η χρήση του διαδικτύου για σεξουαλικούς λόγους επεκτείνεται πέρα από τα σχετικά στενά όρια της ανησυχίας μας με την παιδική πορνογραφία και αγκαλιάζει πολλές άλλες μορφές σεξουαλικού ενδιαφέροντος. Αυτό που αναφέρεται ως "κυβερνοσέξ" φαίνεται να είναι ένα μεγαλύτερο μέρος της εμπειρίας πολλών ανθρώπων στο Διαδίκτυο και για μερικούς η εμπειρία μπορεί να έχει προβληματικές ιδιότητες. Η χρήση του διαδικτύου για σεξουαλικούς λόγους, δεν είναι μοναδική στην κοινότητα των παιδόφιλων, και οι γενικότερες προβληματικές ιδιότητες του "κυβερνοσέξ" μπορούν να βρουν τους παραλλήλους τους στην παιδοφιλική συμπεριφορά και δραστηριότητα.

Μέσα στα τελευταία χρόνια ένας τρόπος για την προβληματική χρήση διαδικτύου έχει προκύψει στην έννοια του "εθισμού διαδικτύου". Αυτό θεωρείται ως ένα είδος τεχνολογικού εθισμού που περιλαμβάνει την υπερβολική αλληλεπίδραση ανθρώπου-μηχανής, η οποία μπορεί να είναι είτε παθητική (όπως η τηλεόραση) είτε ενεργητική (όπως τα παιχνίδια υπολογιστών). Τέτοια αλληλεπίδραση θεωρείται ότι "συνήθως περιέχει την πρόκληση και τα ενισχυτικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα που μπορούν να συμβάλουν στην προώθηση των εθιστικών τάσεων". Ο Cooper (2000) έχει εστιάσει επίσης στις εθιστικές και καταναγκαστικές ιδιότητες σχετικές με τη χρήση διαδικτύου, που υπογραμμίζει περισσότερο τη σεξουαλικότητα ως κρίσιμο παράγοντα, παρά τις διαδικασίες διαδικτύου. Η ετικέτα του εθισμού μπορεί να θεωρηθεί ως προβληματική, εντούτοις, και τα διαγνωστικά εργαλεία όπως το DSM-IV χρησιμοποιούν άντ' αυτού τον όρο εξάρτησης, ενώ άλλοι όπως ο Cooper μίλησαν για την παθολογική χρήση. Εντούτοις, όσον αφορά τους ανθρώπους που μεταφορτώνουν την παιδική πορνογραφία, καμία από αυτές τις ετικέτες δεν εμφανίζεται ικανοποιητική, όπως φαίνεται και προτείνεται ένα πρότυπο της χρήσης διαδικτύου ως ασθένεια, που το συσχετίζουν επίσης σε ένα ακραίο τέλος μιας συνέχειας της συμπεριφοράς. Αντίθετα, στα πλαίσια του προτύπου που προτείνεται, θα φαινόταν χρησιμότερο να θεωρηθεί η μεταφόρτωση της παιδικής πορνογραφίας σαν "προβληματική" (Taylor and Quayle, 2003).

Στο παράρτημα 1 εμφανίζεται το πρότυπο προβληματικής χρήσης διαδικτύου για το οποίο αναφερόμαστε παραπάνω. Σύμφωνα με το πρότυπο αυτό δίνεται μια ιδιαίτερη έμφαση στους προσωπικούς παράγοντες του ατόμου που έχουν άμεση σχέση με την προβληματική χρήση διαδικτύου. Οι παράγοντες αυτοί διαχωρίζονται σε δύο κατηγορίες : είναι, πρώτον, οι παρελθοντικοί οι οποίοι αναφέρονται σε γεγονότα κατά την περίοδο της εφηβείας και αποτελούν το προοίμιο για την απόκτηση μιας παραβατικής συμπεριφοράς. Τέτοιου είδους γεγονότα είναι για παράδειγμα η πρόωμη σεξουαλική εμπειρία και η φτωχή εφηβική κοινωνικοποίηση. Δεύτερον είναι οι παροντικοί, των οποίων τα γεγονότα έχουν άμεση σχέση με την τρέχουσα προσωπικότητα του ατόμου και αναφέρονται στο υπαρκτό σεξουαλικό ενδιαφέρον για τα παιδιά, στην προηγούμενη παραβατική επαφή και δυσαρέσκεια με την τρέχουσα προσωπικότητα. Οι παρελθοντικοί και παροντικοί παράγοντες μπορούν να θεωρηθούν ως “οι συμβάλλουσες αιτίες” για την παραβατική συμπεριφορά που περιγράφεται παραπάνω.

Τα γεγονότα αυτά έχουν άμεση σχέση με τη χρήση διαδικτύου και την ανάπτυξη προβληματικών γνώσεων. Ακόμα περισσότερο διαδικασίες όπως η πρόσβαση σε κοινότητα διευκόλυνσης και η απόκτηση δεξιοτήτων υπολογιστών οδηγούν πέρα από την απλή χρήση διαδικτύου, σε συνδυασμό με τις προβληματικές γνώσεις/μαθήσεις, σε πιθανή προβληματική χρήση διαδικτύου. Το πρότυπο ενισχύεται περαιτέρω με την ύπαρξη κάποιων μαθησιακών/κοινωνικών παραγόντων, όπως η αυξημένη φαντασία σε σχέση με την σεξουαλική συμπεριφορά, η μειωμένη κοινωνική επαφή, η αυξημένη ενδυνάμωση και έλεγχος και τέλος η εγκυρότητα και προτυποποίηση.

Οι παραπάνω παράγοντες στο σύνολο τους συνιστούν πιθανή παραβατική συμπεριφορά. Η δέσμευση με το Διαδίκτυο είναι μια δυναμική διαδικασία, και στην περίπτωση της παραβατικής δραστηριότητας, φαίνεται να περιλαμβάνει μια διαδικασία της κλιμάκωσης. Ως αποτέλεσμα αυτών των διαδικασιών, το πρότυπο προτείνει διάφορες συμπεριφοριστικές εκβάσεις, μερικές από τις οποίες είναι σαφώς μορφές παράνομης συμπεριφοράς. Το πρότυπο προτείνει τέσσερις μορφές παραβατικής συμπεριφοράς: μεταφόρτωση, εμπορικές συναλλαγές, αποπλάνηση και παραβατικές επαφές. Όλες περιστρέφονται γύρω από τη δέσμευση με το Διαδίκτυο και την κατοχή της παιδικής πορνογραφίας.

Το πρότυπο που έχει αναπτυχθεί σε αυτό το κεφάλαιο επιστρά την προσοχή σε ένα πρότυπο διαδικασίας της προβληματικής χρήσης Διαδικτύου που συνδέεται με τις διαστρεβλωμένες γνώσεις. Αυτό το πρότυπο επιτρέπει να εξεταστούν διάφορα στάδια στα οποία οι παραβάτες κινούνται με την ενασχόληση με το διαδίκτυο, και τις γνώσεις/μαθήσεις που υποστηρίζουν και στηρίζουν τη δέσμευση αυτή. Παρ’ όλο που δεν αντιπροσωπεύει το σύνολο των προβληματικών γνώσεων σχετικά με αυτήν την παραβατική συμπεριφορά, παρέχει ένα χρήσιμο εννοιολογικό πλαίσιο που μπορεί να βοηθήσει στις θεραπευτικές αξιολογήσεις και στην επέμβαση. Ένα τέτοιο εννοιολογικό πλαίσιο είναι επιθυμητό στα πλαίσια της κατανόησης μας της συμπεριφοράς των παραβατών και της διαχείρισης των παραβάσεών τους, επειδή προτείνει ότι οι παραβάτες κινούνται μέσα από στάδια ανάμειξης με το διαδίκτυο που διατηρούνται σε μεγάλο βαθμό από προβληματικές γνώσεις σχετικά με το άτομο και το υλικό που έχει εξεταστεί.

5.4. Η ανάπτυξη του διαδικτύου και το πρόβλημα του περιεχομένου

Στο παρελθόν, το να αποκτήσεις παιδική πορνογραφία ήταν δύσκολο. Απαιτούσε ένα μέτρο της φυσικής έκθεσης του προσώπου που περιλαμβάνεται για να αναγνωριστεί, δεδομένου ότι ήταν υποχρεωτική μια επίσκεψη σε ένα εξειδικευμένο sex shop, ή έπρεπε να δοθεί σε μια οργάνωση διαταγής ταχυδρομείου ένα όνομα και η διεύθυνση. Επίσης η ιδιωτική ανταλλαγή των εικόνων μεταξύ των ατόμων γινόταν, αλλά πάλι ο κίνδυνος της αναγνώρισης παρέμενε. Οι εικόνες (υπό μορφή ενιαίων εικόνων, περιοδικά, ταινίες κινηματογράφου και πρόσφατα βίντεο) μπορεί να ήταν δαπανηρές για να αποκτηθούν από τις εμπορικές πηγές, επειδή ακόμα κι αν δεν ήταν παράνομες, η ανοικτή αναγνώριση ενός σεξουαλικού ενδιαφέροντος για τα παιδιά δεν είναι κάτι που έχει γίνει αποδεκτό στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες. Αναγνωρίζοντας αυτό, οι λιανοπωλητές της παιδικής πορνογραφίας θα μπορούσαν να χρεώσουν μεγάλα χρηματικά ποσά για το υλικό τους.

Τώρα οι περιστάσεις έχουν αλλάξει. Ενώ η ανοικτή εμπορική πώληση της παιδικής πορνογραφίας δεν ανέχεται πλέον σε οποιαδήποτε δυτική χώρα, παράδοξα η διαθεσιμότητα της παιδικής πορνογραφίας είναι ευκολότερη και σε περισσότερο άφθονο ανεφοδιασμό από πριν. Αυτό είναι λόγω του διαδικτύου. Το διαδίκτυο επιτρέπει την ταχεία, αποδοτική και προ πάντων ανώνυμη διανομή της παιδικής πορνογραφίας σε μια σφαιρική κλίμακα. Καθένας με μια μικρή ποσότητα της τεχνικής πείρας μπορεί να έχει πρόσβαση στην παιδική πορνογραφία μέσω είτε του World Wide Web, είτε των ομάδων πληροφόρησης. Επιπλέον, ένα μεγάλο μέρος του σχετιζόμενου με πορνογραφία διαδικτύου είναι ελεύθερο. Η παιδική πορνογραφία είναι ένα από τα λίγα προϊόντα που μπορούν να μεταφερθούν μέσω του διαδικτύου, υπό την έννοια ότι οι πληροφορίες που απαιτούνται για να κατασκευάσουν μια εικόνα μπορούν να είναι γρήγορα και εύκολα διανεμημένες πέρα από μια υπάρχουσα ευρέως διαθεσιμότητα διαδικτύου. Κατά συνέπεια, το διαδίκτυο επιτρέπει σε αυτήν την περίπτωση όχι μόνο την μετάβαση των πληροφοριών, αλλά και την παράδοση ενός προϊόντος - μια εικόνα ή μια τηλεοπτική ακολουθία υπό τον όρο ότι ο παραλήπτης έχει το λογισμικό για να αποκωδικοποιήσει και να κατασκευάσει μια εικόνα (Taylor and Quayle, 2003).

Οι πληροφορίες που έχουν περαστεί στο διαδίκτυο ως εικόνα είναι ένα τέλειο αντίγραφο μιας αρχικής, η οποία μπορεί να αναπαραχθεί ατέλειωτα χωρίς απώλεια καθορισμού ή οποιονδήποτε άλλης ιδιότητας. Μόλις αντιγραφεί μια εικόνα και κατανεμηθεί το διαδίκτυο, η περαιτέρω διανομή της είναι πλήρως εκτός ελέγχου. Εάν μια εικόνα έχει διαβιβαστεί σε μια πηγή διαδικτύου, η αφαίρεση της αρχικής πηγής, επομένως, δεν έχει καμία επίδραση στην επόμενη διανομή. Αυτό σημαίνει ότι μόλις αντιγραφεί μια εικόνα και διανεμηθεί στο Internet, είναι ουσιαστικά πάντα διαθέσιμη. Μπορεί πάντα να αντιγραφεί περαιτέρω, μπορεί πάντα να διανεμηθεί, και παραμένει πάντα. Ο μόνος σίγουρος τρόπος είναι μια εικόνα να επισημανθεί και να αποβληθεί κάθε αντίγραφο, έναν αδύνατο στόχο δεδομένης της σφαιρικής κλίμακας της διανομής αυτών των εικόνων (Taylor and Quayle, 2003).

Τέτοια διανομή των εικόνων δεν είναι τυχαία, ούτε εκείνοι με ένα εμπορικό ενδιαφέρον για την παραγωγή του υλικού την οδηγούν απλώς. Οι άνθρωποι που ενώνονται στο Internet, σε μεγάλο βαθμό, διαμορφώνουν μια κοινότητα. Οι Κοινότητες μπορούν να αποτελούνται από μερικούς ανθρώπους ή χιλιάδες. Η ιδιότητα μέλους των κοινοτήτων που διαμορφώνεται στο διαδίκτυο αλλάζει συνεχώς

και εξελίσσεται όπως οι άνθρωποι αποκρίνονται σε αυτό το μέσο. Για εκείνους που έχουν ένα σεξουαλικό ενδιαφέρον για τα παιδιά, τέτοιες κοινότητες χρησιμοποιούνται για να ομαλοποιήσουν εκείνα τα ενδιαφέροντα αλλά χρησιμοποιούνται επίσης στις πληροφορίες μεριδίου και εμπορίου, και ιδιαίτερα τις φωτογραφίες των παιδιών (Taylor and Quayle, 2003).

Στο πιο καλοκάγαθο του, το διαδίκτυο διευκολύνει την πρόσβαση σε μια ευρεία ποικιλία της παιδικής πορνογραφίας. Ο Tate (1990) πρότεινε ότι το ιδιαίτερο πλεονέκτημα του διαδικτύου στον παιδόφιλο είναι η ασφάλεια του, δεδομένου ότι η συλλογή μιας ολόκληρης ζωής μπορεί να κρυφτεί σε ένα μικρό ποσό ηλεκτρικών εξαρτημάτων, συσσωρεύοντας τις πιθανότητες βαριά ενάντια στην ανακάλυψη. Αυτό που φαίνεται επίσης να συμβαίνει είναι ότι το διαδίκτυο λειτουργεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να υπάρχουν σταθερές συνδέσεις με άλλες περιοχές, μερικές από τις οποίες επισημαίνονται από τη λέξη “παράνομη” και ότι αυτές ενεργούν στην συνέχεια ως χαρακτηριστικό ερέθισμα για την πρόσβαση σε όλο και περισσότερο ακραίο υλικό. Οι παραβάτες συχνά αναζητούν εικόνες που είναι των νεότερων και πιο μικρών παιδιών, ή περισσότερων ακραίων δραστηριοτήτων. Μπορεί οι προοδευτικές ιδιότητες της αναζήτησης για την νεότητα και τη διαφορά και της ταχύτητας της εξοικείωσης να είναι υπερβάλλουσες στο διαδίκτυο λόγω του καθαρού όγκου του διαθέσιμου υλικού και του χρονικού διαστήματος που οι χρήστες ξοδεύουν με αυτό (Taylor and Quayle, 2003).

Το διαδίκτυο είναι μια πολύ ελκυστική θέση για τους παραγωγούς και τους καταναλωτές της παιδικής πορνογραφίας για διάφορους λόγους. Αρχικά, η τεχνολογία καθιστά τη σταθερή ενημέρωση πολύ εύκολη - μερικές υπηρεσίες υποστηρίζουν ότι ενημερώνουν το υλικό τους δύο φορές την εβδομάδα. Αφετέρου, φθάνει σε ένα σφαιρικό ακροατήριο γρηγορότερα από οποιαδήποτε άλλα μέσα. Τρίτον, παρέχει ποιότητα εικόνας με λιγότερη δαπάνη από ότι τους κατάλογους από χαρτί που συνήθιζε να είναι το πιο κοινό μέσο. Τέταρτον, οι εικόνες και οι ταινίες μπορούν να μεταφορτωθούν στον υπολογιστή και έχουν το πλεονέκτημα πέρα από την ταινία ότι η ποιότητά τους δεν χειροτερεύει με την ηλικία ή με τη μεταφορά σε έναν άλλο υπολογιστή. Πέμπτον, εκείνοι που διανέμουν την πορνογραφία επιδιώκουν την ασφάλεια στη αντιληπτή ανωνυμία που προσφέρεται από το διαδίκτυο, επιτρέποντας στον χρήστη να εφεύρουν ουσιαστικά οποιαδήποτε ταυτότητα και να καθοδηγήσουν ένα μήνυμα μέσω των διαφορετικών χωρών προκειμένου να αποφευχθεί η ανίχνευση (Arnaldo, 2001).

Η τεχνολογία υπολογιστών έχει μετασχηματίσει την παραγωγή της παιδικής πορνογραφίας σε μια περίπλοκη, καθολική και ιδιόκτητη βιομηχανία. Καθένας με την πρόσβαση σε έναν υπολογιστή και ένα modem μπορεί να συνδεθεί σε on line εμπορικές υπηρεσίες και το διαδίκτυο, αυτό το αξιοπρόσεκτο δίκτυο που συνδέει περίπου 100 εκατομμύρια ανθρώπους τον έναν με το άλλο στις τέσσερις γωνίες της σφαίρας. Κατ' αυτό τον τρόπο, το Διαδίκτυο γίνεται γρήγορα ο σημαντικότερος παράγοντας στη σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών και το κύριο μέσο της ανταλλαγής της παιδικής πορνογραφίας. Αποκλείει οποιαδήποτε απλή αναλογία με τα υπάρχοντα μέσα ή με τους άλλους παραδοσιακούς τρόπους επικοινωνίας.

Το αποδεικτικό υλικό διαιρείται σε τρεις κατηγορίες (Taylor and Quayle, 2003).:

- 1) ενδεικτικό - υλικό που απεικονίζει τα ντυμένα παιδιά, το οποίο προτείνει ένα σεξουαλικό ενδιαφέρον για τα παιδιά
- 2) άσεμνο - υλικό που απεικονίζει τα γυμνά παιδιά που προτείνει ένα σεξουαλικό ενδιαφέρον για τα παιδιά
- 3) ιδιαίτερα άσεμνο - υλικό που απεικονίζει τα παιδιά στις αυστηρά σεξουαλικές πράξεις.

Αυτό το είδος κατηγοριοποίησης μπορεί να είναι χρήσιμο για τις αντιπροσωπείες επιβολής νόμου στα αρχικά στάδια της έρευνας των περιπτώσεων της παιδικής πορνογραφίας. Αλλά είναι πολύ ευρύ, και λόγω αυτού δεν μας διευκολύνει στην κατανόηση μας. Επιπλέον, προσθέτει ελάχιστα στη γνώση για τις ιδιότητες των παραβατών που περιλαμβάνονται είτε στην παραγωγή είτε στην κατοχή της παιδικής πορνογραφίας, είτε των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων ενήλικου σεξουαλικού ενδιαφέροντος για τα παιδιά.

Στο παράρτημα 2, ο πίνακας συνοψίζει ένα σύστημα δέκα κατηγοριών για την βαθμολόγηση των μεμονωμένων και τμηματικών εικόνων παιδικής πορνογραφίας. Οι κατηγορίες αυτές των φωτογραφιών μπορούν να διακριθούν βασισμένες στην αυξανόμενη σεξουαλική πράξη. Το σύστημα κατηγοριών που περιγράφεται εστιάζεται αμεσότερα στις εικόνες σχετικές με το ενήλικο σεξουαλικό ενδιαφέρον για τα παιδιά.

Συγκεκριμένα τα επίπεδα ταξινόμησης της παιδικής πορνογραφίας είναι τα εξής (Taylor and Quayle, 2003) :

1. ενδεικτικό
2. γυμνισμός
3. ερωτικό
4. έκθεση
5. ερωτική τοποθέτηση
6. αυστηρή ερωτική τοποθέτηση
7. σεξουαλική δραστηριότητα
8. επίθεση
9. μικτή επίθεση
10. σαδιστικό/κτηνωδία

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι συλλογές των φωτογραφιών των παιδιών δεν είναι αυτές καθ' εαυτές από μόνες τους ενδεικτικές οτιδήποτε ακατάλληλου. Είναι το πλαίσιο σε εκείνες τις φωτογραφίες, και ο τρόπος στους οποίους οργανώνονται, ή αποθηκεύονται, ή θέματα τα οποία μπορούν να προκαλέσουν ανησυχία. Οι περισσότερες οικογένειες έχουν εξ ολοκλήρου κατάλληλες εικόνες των παιδιών τους, και τέτοιες εικόνες δεν είναι σε επίπεδο όπου είναι ενδεικτικές ενήλικου σεξουαλικού ενδιαφέροντος για τα παιδιά εκτός αν είναι υπό κάποια έννοια απρεπές. Επιπλέον, στο ίδιο πλαίσιο η απεικόνιση των παιδιών με εσώρουχό, ή γυμνά, μπορούν να είναι

εξ ολοκλήρου κατάλληλα. Οι εμπορικές οργανώσεις περιλαμβάνουν την παραγωγή του εσώρουχου ή την ενδυμασία των παιδιών και μπορούν επίσης κατάλληλα να χρησιμοποιηθούν φωτογραφίες των μερικώς ντυμένων παιδιών με σαφώς ακατάλληλο τρόπο. Τέτοιες φωτογραφίες μπορούν, εντούτοις, να χρησιμοποιηθούν άπρεπα από τους ενηλίκους με ένα σεξουαλικό ενδιαφέρον για τα παιδιά. Μέσα σε εκείνο το ακατάλληλο πλαίσιο, ουσιαστικά οι αθώες εικόνες μπορούν να εμπέσουν στην κατηγορία ενδεικτικού υλικού (το επίπεδο 1). Το επίπεδο 1 μπορεί να περιλαμβάνει τις περισσότερες κοινές εικόνες των παιδιών, είτε παρμένες εμπορικά είτε από οικογενειακές συλλογές. Οι λόγοι για το συνυπολογισμό αυτού του είδους φωτογραφιών με υλικό σχετικό με το ενήλικο σεξουαλικό ενδιαφέρον για τα παιδιά είναι ότι ο βαθμός στον οποίο μια φωτογραφία μπορεί να είναι σεξουαλική πέρα από τα ψέματα όχι τόσο του αντικειμενικού περιεχόμενου του, αλλά στη χρήση στην οποία η εικόνα μπορεί να τεθεί. "Ο Howitt (1995) εφιστά την προσοχή στη σημασία σχετικά με αυτού του είδους αθώας φωτογραφίας στην προώθηση και τη στήριξη της σεξουαλικής φαντασίας." (Taylor and Quayle, 2003).

Αυτή η γενική συζήτηση είναι επίσης σχετική με τις εκτιμήσεις της απεικόνισης των παιδιών και της γυμνότητας των παιδιών στις καλλιτεχνικές τοποθετήσεις, όπως βρίσκεται στο επίπεδο 2. Οι ιδιότητες που απαιτούνται για να κριθεί το "καλλιτεχνικό" μπορούν να είναι σύνθετες, δεν είναι απαραίτητο να υποτεθεί ότι οι εικόνες γυμνών ή ημίγυμνων παιδιών είναι απαραίτητως ακατάλληλες. Φυσικά, τα κίνητρα του παραγωγού είναι σημαντικά, αλλά το πιο σημαντικό είναι το πλαίσιο στο οποίο τέτοιες φωτογραφίες αντιμετωπίζονται. Η επίδειξη τέτοιων φωτογραφιών μέσα σε μια έκθεση επίδειξης και σε ένα σαφές καλλιτεχνικό πλαίσιο, παραδείγματος χάριν, φαίνεται λογική. Η παρουσία τέτοιων εικόνων μέσα στις συλλογές του πιο σαφώς πορνογραφικού υλικού, εντούτοις, σε αυτό το επίπεδο αποτελούν εκ πρώτης όψεως τους λόγους για να υποτεθεί ότι τέτοιες εικόνες είναι σεξουαλικές για τους ενηλίκους που έχουν σεξουαλικό ενδιαφέρον στα παιδιά.

Οι εικόνες που θα μπορούσαν να ταξινομηθούν στο επίπεδο 6 ή μεγαλύτερο από τον πίνακα του παραρτήματος είναι πιθανό να είναι παράνομες, δεδομένου ότι σαφώς υπό κάποια έννοια υπογραμμίζουν το σεξουαλικό ενδιαφέρον. Οι εικόνες στο επίπεδο 2 (που περιλαμβάνουν τις εικόνες των γυμνών ή ημίγυμνων παιδιών στις στάσεις γυμνιστών) μπορεί ή δεν μπορεί να είναι παράνομες, αν ένας τοπικός νόμος απαγορεύει αυστηρά τις σεξουαλικές εικόνες των ντυμένων παιδιών, είναι απίθανο ότι όλες οι εικόνες των επιπέδων 4 και 5 θα είναι παράνομες.

Στο επίπεδο 3 οι εικόνες (λαθραία ληφθείσες φωτογραφίες των παιδιών που παρουσιάζουν είτε το εσώρουχο είτε διάφορους βαθμούς γύμνιας) αντιπροσωπεύουν ένα ιδιαίτερο είδος διλήμματος, που επεξηγεί εν μέρει το ζήτημα που τίγεται παραπάνω.

Χαρακτηριστικά, αυτές είναι εικόνες των μικρών παιδιών που παίζουν στις πισίνες ή τις παραλίες, που είναι πλήρως ή μερικώς ντυμένα. Αυτές οι φωτογραφίες μπορούν να μην είναι απαραίτητως παράνομες σε πολλές περιπτώσεις, και μπορούν πράγματι να είναι όμοιες με τις νόμιμες οικογενειακές φωτογραφίες.

Οι εικόνες στα επίπεδα 7, 8, 9 και 10 απαραίτητως περιλαμβάνουν την παρουσία κάποιου άλλου στην εικόνα, είτε έναν ενήλικο, είτε ένα ζώο. Αυτές μπορούν να

θεωρηθούν ως εικόνες σεξουαλικής επίθεσης ή βιασμού σε εξέλιξη, και να εμπέσουν σαφώς σε όλους τους σύγχρονους νομικούς ορισμούς της παιδική πορνογραφίας.

Η εντόπιση μιας εικόνας, ή μιας σειράς εικόνων, σε κάποιο επίπεδο στην ταξινόμηση που περιγράφεται ανωτέρω μπορεί να μην είναι πάντα ένας πλήρης και ικανοποιητικός χαρακτηρισμός μιας ιδιαίτερης συλλογής των εικόνων. Άλλα ζητήματα που περιβάλλουν το υλικό μπορούν επίσης να παίξουν έναν ρόλο στον καθορισμό της αίσθησης του βαθμού και της δριμύτητας της σεξουαλικής δώξης.

Οι παράγοντες που δείχνουν τη μεγαλύτερη δριμύτητα μέσα σε ένα δεδομένο επίπεδο μπορούν να είναι :

1. Όσον αφορά τις συλλογές, το μέγεθός τους και η ποιότητα της οργάνωσής τους. Το μέγεθος της συλλογής μπορεί να είναι ενδεικτικό του βαθμού συμμετοχής στις διαδικασίες της συλλογής υλικού, και του βαθμού στον οποίο ένα άτομο έχει απορροφηθεί από το ενήλικο σεξουαλικό ενδιαφέρον του για την κοινότητα παιδιών. Η ιδεοληπτική ταξινόμηση ή η οργάνωση του υλικού είναι επίσης μια ένδειξη της συμμετοχής του παραβάτη με τις εικόνες "σε μη απευθείας σύνδεση" ενασχόλησης με το υλικό. Τα σύνθετα συστήματα κατηγοριοποίησης μπορούν επίσης να είναι ενδεικτικά της συμμετοχής με την ανταλλαγή φωτογραφιών.
2. Η παρουσία νέου/ιδιωτικού υλικού. Αυτό μπορεί επίσης να αφορά την έκταση στην οποία ο συλλέκτης έχει πρόσβαση στους παραγωγούς, ή τον κύκλο γύρω από τον οποίο το νέο και εκτιμημένο υλικό κυκλοφορεί. Πάλι μπορεί να είναι ενδεικτικό του βαθμού συμμετοχής στον κόσμο της παιδικής πορνογραφίας.
3. Από την άποψη των παραγόντων παραγωγής, η προσθήκη του υποδηλωτικού υλικού που είτε δείχνει την διαθεσιμότητα του παιδιού, είτε που υπερβάλλει τις υποδηλωτικές ιδιότητες της φωτογραφίας.
4. Η ηλικία του παιδιού. Τα πρόσφατα στοιχεία (Taylor 1999) προτείνουν ότι η ηλικία των παιδιών στη νέα παιδική πορνογραφία μειώνεται. Τα πολύ μικρά παιδιά (5 ετών και κάτω) μπορούν να είναι ιδιαίτερα τρωτά στη συμμετοχή στην παιδική πορνογραφία, δεδομένου ότι μπορούν να είναι πιο ευαίσθητα σε αυτό που για ένα μεγαλύτερο παιδί θα φαινόταν ακατάλληλο, όπως τα αιτήματα για γδύσιμο. Τα πολύ μικρά παιδιά μπορούν να έχουν ελάχιστη ή καμία συνειδητοποίηση του σεξουαλικού πλαισίου σε αυτό που καλούνται για να κάνουν ή την ακαταλληλότητα του, και μπορούν να υπόκεινται στη σεξουαλική καταπίεση χωρίς τον ίδιο κίνδυνο κοινοποίησης για τους ενηλίκους. Σε αυτές τις περιπτώσεις, υπάρχει μια μεγαλύτερη δυσαναλογία στη δύναμη μεταξύ του δράστη και του θύματος, και η έλλειψη γλωσσικών δεξιοτήτων μπορεί να μειώσει την ικανότητα του παιδιού να αποκαλύψει την επίθεση. Οι εικόνες που περιλαμβάνουν μωρά είναι ιδιαίτερα δυσάρεστες, δεδομένου ότι εκμεταλλεύονται απαραίτητα τις καταστάσεις της συνολικής εξάρτησης.

5.4. Κίνδυνοι για τα παιδιά

Ενώ η αξία του Διαδικτύου όπως ένα εκπαιδευτικό εργαλείο αναγνωρίζεται λόγω του πλούτου των πληροφοριών που υπάρχουν εκεί μέσα - ένα μεγάλο μέρος του οποίου είναι σημαντικό για τις αναπτυσσόμενες χώρες - αυτή η ίδια τεχνολογική κατάπληξη μπορεί να θέσει απειλές για τα παιδιά. Μια από αυτές είναι η παιδική πορνογραφία, ένα ενοχλητικό φαινόμενο που έχει παράγει την αυξανόμενη ανησυχία για το διαδίκτυο τα τελευταία χρόνια (Amaldo, 2001).

Υπάρχουν δύο τρόποι με τους οποίους τα παιδιά μπορούν να επηρεαστούν ενδεχομένως και να βλαφτούν από την παιδική πορνογραφία στο διαδίκτυο: α) με την έκθεση τους σε αυτό ως αμελείς θεατές, ή β) μόνοι τους να γίνονται το θέμα των ταινιών και των φωτογραφιών διαδίδοντας τις στο διαδίκτυο. Η παιδική πορνογραφία στην οποία τα παιδιά μπορούν να εκτεθούν μπορεί να λάβει την μορφή κειμένου, εικόνων ή επικοινωνιών μέσω του ηλεκτρονόμου "chat rooms". Μεταφέροντας τις στους πίνακες δελτίων, με τις ομάδες πληροφόρησης και άλλες μορφές επικοινωνίας του διαδικτύου. Εντούτοις, αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει νεαρά άτομα στο συμπέρασμα ότι εάν είναι στην οθόνη, κατόπιν πρέπει να είναι σωστό (Amaldo, 2001).

Οι κίνδυνοι, πιο συγκεκριμένα, είναι οι ακόλουθοι (<http://www.unesco.org>):

- το Διαδίκτυο διευκολύνει τα έργα μιας διεθνούς υπόγειας αγοράς για την παιδική πορνογραφία.
- οι ενήλικες ομάδες που κανονικά δεν θα ήταν ενδιαφερόμενες στην πορνογραφία παιδιών γίνονται ενδιαφερόμενοι για το αντικείμενο από περιέργεια και συγκίνηση αναζητώντας την εύκολη πρόσβαση. Κανονικά, τα παιδιά δεν είναι καταναλωτές της παιδικής πορνογραφίας, αν και μπορούν να έρθουν αντιμέτωπα με το αντίστοιχο υλικό μπορούν είτε να τραυματιστούν, είτε να εξοικειωθούν με τις γραφικές παρουσιάσεις. Εν πάση περιπτώσει, η ομάδα δυνητικών χρηστών επεκτείνεται πέρα από τους αρχικούς πορνογραφικούς κύκλους.
- με την υψηλή προσοχή και το αυξανόμενο ενδιαφέρον για το ζήτημα, ακόμη και τα νόμιμα ΜΜΕ μπορούν να περιληφθούν μέσω, π.χ., "του παιχνιδιού" με το θέμα στις διαφημίσεις, που δημιουργώντας τις "αμφίθυμες" εικόνες όπου τα ενήλικα πρότυπα ποζάρουν ως παιδιά κ.λ.π.
- καθώς οι μηχανισμοί αγοράς ισχύουν, τα παιδιά γίνονται ένα πιθανό "σεξουαλικό προϊόν πωλήσεων".
- τα παιδιά ως θύματα είναι ιδιαίτερα σε κίνδυνο σε δύο περιπτώσεις σε αυτήν την "αγορά": - ως προϊόν ανταλλαγής μέσα στους κύκλους παιδί-πορνογραφίας (οικογένειες, φίλοι, κ.λ.π.) - ως εμπορικό προϊόν παρόμοιο με την πορνεία στις περιοχές με την υψηλή ένδεια όπου "πωλείται" ενάντια στο νόμιμο.

Τα κορίτσια διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο για σεξουαλική κακοποίηση από ότι τα αγόρια. Και τα κορίτσια και τα αγόρια διατρέχουν αυξανόμενο κίνδυνο εάν έχουν ζήσει χωρίς έναν από τους φυσικούς γονείς τους, έχουν μια μητέρα που δεν μπορεί να

αντεπεξέλθει στις οικογενειακές υποχρεώσεις, ή θεωρούν την οικογενειακή ζωή τους ως δυσάρεστη (Finkelhor, 1984).

Σύμφωνα με τον Finkelhor τα αγόρια τα οποία που έχουν κακοποιηθεί σεξουαλικά διατρέχουν έναν αυξανόμενο κίνδυνο να κακοποιηθούν σεξουαλικά, τα κορίτσια τα οποία ζουν μαζί με τους πατριούς διατρέχουν έναν αυξανόμενο κίνδυνο έναντι των κοριτσιών που ζουν με το βιολογικό τους πατέρα και ότι τα παιδιά με ειδικές ικανότητες/ανάγκες διατρέχουν έναν αυξανόμενο κίνδυνο έναντι υπολοίπων φυσιολογικών παιδιών.

Θεωρεί επίσης χαμηλού κινδύνου παιδιά εκείνα τα οποία: ξέρουν να βάζουν δικά τους όρια και είναι ικανά να τα διατηρούν, έχουν την ικανότητα να τα κάνουν γνωστά σε τρίτους, είναι ικανά να αναγνωρίζουν προβλήματα και να μιλάνε για αυτά, έχουν αυτοπεποίθηση στο να εκφράζουν τις δικές τους απόψεις και ανησυχίες τους παρά τις αντίθετες απόψεις που μπορεί να εκφράζουν οι ενήλικες.

Από την άλλη μεριά, τα υψηλού κινδύνου παιδιά είναι μικρά ή μεγάλα παιδιά τα οποία είναι παθητικά, εξαρτώμενα, αποσυρμένα, ανήσυχα, έντρομα, αδύναμα, αδύναμα να αρθρώσουν ανησυχίες, αδύναμα να αναγνωρίσουν λανθάνουσα συμπεριφορά και ακόμα λιγότερο να την αναφέρουν.

5.5. Παιδόφιλες συμπεριφορές

Ο όρος “παιδόφιλος” είναι κλινικός, στην προέλευση του σημαίνει “εραστής των παιδιών”, και χρησιμοποιείται για να αναφερθεί σε έναν ενήλικο που έχει διαταραχή προσωπικότητας και περιλαμβάνει ένα συγκεκριμένο ενδιαφέρον για τα ανήλικα παιδιά. Μερικοί παιδόφιλοι ενδιαφέρονται είτε για θηλυκά είτε για αρσενικά θύματα, συνήθως όμως δεν παρουσιάζουν καμία συνεπή προτίμηση γένους. Αν και η πλειοψηφία των παιδόφιλων είναι αρσενικοί εντούτοις υπάρχει ένα ποσοστό των παιδόφιλων που ανήκει στο ασθενές φύλο. Μέχρι σήμερα ο όγκος της έρευνας για τους σεξουαλικούς παραβάτες έχει εστιαστεί στα ενήλικα αρσενικά χωρίς να λαμβάνεται υπόψιν ο αριθμός των γυναικών με παιδοφιλικές τάσεις, με αποτέλεσμα να υπάρχει πολύ λίγη έως ανύπαρκτη δημοσιευμένη λογοτεχνία σε αυτήν την περιοχή και να αποτελείται κυρίως από τις περιγραφές κλινικών περιστατικών που έχουν καταγραφεί.

Οι παιδόφιλοι δεν ενεργούν όλοι με τον ίδιο τρόπο στο σεξουαλικό ενδιαφέρον. Διακρίνονται δυο τύποι παιδόφιλων (Taylor and Quayle, 2003) :

1. Περιστασιακός παιδόφιλος.

Είναι ο μη αποκλειστικός τύπος παιδόφилου που είναι σεξουαλικά ενεργός τόσο με παιδιά όσο και με ενήλικους.

2. Προνομακός παιδόφιλος .

Είναι ο αποκλειστικός τύπος παιδόφилου που ελκύεται σεξουαλικά μόνο από παιδιά.

Οι περιστασιακοί παιδόφιλοι επιτίθενται σεξουαλικά στα παιδιά χωρίς απαραίτητως να αισθάνονται οποιαδήποτε σεξουαλική έλξη προς αυτά. Αυτές είναι συχνά απομονωμένες ορμητικές πράξεις που δεσμεύονται από άτομα με παθολογικές

προσωπικότητες. Η συμπεριφορά του τύπου αυτού είναι λιγότερο επίμονη και περισσότερο προβλέψιμη από αυτήν των προνομιακών παιδόφιλων (Arnaldo, 2001).

Οι προνομιακοί παιδόφιλοι δεν αποτελούν μια ομοιογενή ομάδα από τον τρόπο που λειτουργούν. Υπάρχουν τρεις μορφές συμπεριφοράς με τις οποίες μπορούν να ενεργήσουν (Arnaldo, 2001). :

1. η αποπλάνηση ακολουθείται από τους παιδόφιλους που παρακινούνται από μια μορφή ναρκισσισμού.
2. οι «εσωστρεφείς» παιδόφιλοι στερούνται τις διαπροσωπικές δεξιότητες της προηγούμενης μορφής και τείνουν να κακοποιήσουν πολύ μικρά παιδιά.
3. οι «σαδιστικοί» παιδόφιλοι αντλούν την σεξουαλική ευχαρίστηση από την επιβολή του πόνου στα θύματα τους.

Παρ' όλα αυτά ο Conte (Wallance, 2002) περιγράφει κάποιους παράγοντες που θεωρούνται σημαντικοί για την εκτίμηση των χαρακτηριστικών των παραβατών.

Αυτοί είναι :

- η μέτρηση του σεξουαλικού ερεθισμού είναι ουσιαστικό να διαχωρίζεται ανάμεσα στις διάφορες κατηγορίες σεξουαλικών παραβατών
- ο ρόλος των σεξουαλικών φαντασιώσεων με τα παιδιά είναι σημαντικός εξαιτίας της σύνδεσης του με την παρεκκλίνουσα σεξουαλικότητα. Οι φαντασιώσεις με παιδιά σε συνδυασμό με τον αυνανισμό του ατόμου, κατά την διάρκεια των φαντασιώσεων οδηγεί σε μία μορφή πρόβας για επαφή με τα υποψήφια θύματα
- οι τύποι ορθολογισμών που χρησιμοποιούνται από τους ενήλικους παραβάτες που έχουν σεξουαλικές σχέσεις με παιδιά είναι ένα κρίσιμο σημείο. Αυτοί οι ορθολογισμοί συχνά παίρνουν την μορφή δηλώσεων ή σκέψεων των παραβατών για να δικαιολογήσουν με αυτόν τον τρόπο τις πράξεις τους.

Πέρα από τις διάφορες μορφές ψυχοπαθολογίας που συναντώνται στην παιδική κακοποίηση, ο Finkelhor (1984) καθόρισε τέσσερις παράγοντες που έχουν σχέση με την σεξουαλική κακοποίηση. Ονομάζει αυτή τη θεωρία ως «το μοντέλο των τεσσάρων προϋποθέσεων της σεξουαλικής κακοποίησης». Αυτό το μοντέλο καθιερώνει τις προϋποθέσεις που δημιουργούν ένα προσωπικό και κοινωνικό περιεχόμενο για την έκφραση καταχρηστικών σεξουαλικών συμπεριφορών.

Οι προϋποθέσεις αυτές όπως παρατίθενται παρακάτω είναι :

- το κίνητρο για σεξουαλική κακοποίηση. Το κίνητρο για να κακοποιήσει κάποιος σεξουαλικά ένα παιδί συμπεριλαμβάνει συναισθηματική αντιπαράθεση, σεξουαλικό ερεθισμό και μπλοκάρισμα. Η συναισθηματική αντιπαράθεση περιλαμβάνει την ικανοποίηση μίας συναισθηματικής ανάγκης σε συσχετισμό με το παιδί κατά ένα σεξουαλικό τρόπο. Ο σεξουαλικός ερεθισμός συμβαίνει όταν το παιδί γίνεται η πηγή της σεξουαλικής ευχαρίστησης. Το μπλοκάρισμα συμβαίνει όταν άλλες εναλλακτικές μορφές σεξουαλικής ικανοποίησης δεν είναι παρούσες, διαθέσιμες ή λιγότερο

ικανοποιητικές. Το κίνητρο για την κακοποίηση ενός παιδιού βασίζεται σε ατομικά όπως επίσης και σε κοινωνιολογικά επίπεδα. Οι ατομικές επεξηγήσεις συμπεριλαμβάνουν την ανάγκη για δύναμη και έλεγχο, την ασυνείδητη επανάκτηση ενός παιδικού τραύματος και την βιολογική ανωμαλία. Οι κοινωνιολογικοί λόγοι περιλαμβάνουν την ανδροκρατούμενη κοινωνία που απαιτεί την ανδρική κυριαρχία, την παιδική πορνογραφία και το ερωτικό πορτραίτο των παιδιών στα Μ.Μ.Ε.

- η υπερνίκηση των εσωτερικών ανασταλτικών παραγόντων. Ο σεξουαλικός παραβάτης πρέπει να ξεπεράσει τις εσωτερικές ανασφάλειες που θα τον εμπόδιζαν να κακοποιήσει σεξουαλικά ένα παιδί. Κάποια από αυτά ξεπερνιούνται με την κατανάλωση αλκοόλ ή την χρήση ναρκωτικών ουσιών, μία υπάρχουσα ψύχωση, την ανικανότητα του παραβάτη να ταυτιστεί με τις ανάγκες του θύματος και τις αδύναμες εγκληματικές κυρώσεις εναντίον των παραβατών.
- η υπερνίκηση των εξωτερικών ανασταλτικών παραγόντων. Αυτές οι συνθήκες είναι έξω από τον έλεγχο του παραβάτη. Αυτοί οι παράγοντες περιλαμβάνουν κοινωνικές καταστάσεις όπως ο τύπος και η ποσότητα επιτήρησης που λαμβάνει το παιδί και η έλλειψη μιας πατρικής φιγούρας κοντά στο παιδί που να το προστατεύει. Επιπροσθέτως, η έλλειψη κοινωνικής υποστήριξης για τις μητέρες, οι φραγμοί στην ισότητα και η διάβρωση των κοινωνικών δικτύων της οικογένειας συμβάλλουν στην ικανότητα του παραβάτη να ξεπεράσει τους εξωτερικούς ανασταλτικούς παράγοντες.
- η υπερνίκηση της αντίστασης του παιδιού. Αυτοί οι παράγοντες αφορούν την ικανότητα του θύματος να αντισταθεί στις σεξουαλικές προτάσεις. Το παιδί μπορεί να είναι συναισθηματικά ανασφαλές, αποκλεισμένο ή να έχει ελλιπή γνώση της σεξουαλικής εμπειρίας. Το θύμα μπορεί να νιώσει ανήμπορο ή μπορεί να υπάρχει μία κατάσταση εμπιστοσύνης ανάμεσα στο θύμα και τον δράστη.

Δεν υπάρχει καμία ευδιάκριτη ή ξεκάθαρη απάντηση στο γιατί οι ενήλικοι κακοποιούν σεξουαλικά τα παιδιά. Ο παραβάτης μπορεί να διαπράττει αυτές τις πράξεις για μία σωρεία αιτιών. Τόσο οι ψυχολογικές δυνάμεις όσο και οι κοινωνικές δομές έχουν θέση σε αυτό το περίπλοκο σχέδιο που επιτρέπει στους ενήλικες να έχουν σεξουαλικές σχέσεις με τα παιδιά.

Ο Finkelhor (1984) σκόπευε το πρότυπο προϋπόθεσης να είναι ένα γενικό σχεδιάγραμμα για όλα τα είδη σεξουαλικής κακοποίησης, αλλά, εντούτοις, έδωσε έμφαση στη σημασία δύο διαστάσεων για να ταξινομηθούν αυτοί που κακοποιούν σεξουαλικά τα παιδιά: (α) η δύναμη του κινήτρου και (β) η αποκλειστικότητα της σεξουαλικής προτίμησης. Σύμφωνα με το πρότυπο προϋπόθεσης, η διάσταση του κινήτρου έχει τρία συστατικά (Taylor and Quayle, 2003) :

1. συναισθηματική συμφωνία - ο παραβάτης έχει συναισθηματική ανάγκη να σχετιστεί με παιδιά
2. σεξουαλική διέγερση - τα παιδιά είναι μια πιθανή πηγή σεξουαλικής ικανοποίησης

3. παρεμπόδιση - η ενήλικη σεξουαλική και συναισθηματική ικανοποίηση είναι μη διαθέσιμη στον παραβάτη για διάφορους λόγους, π.χ. χαμηλή κοινωνική ικανότητα και σεξουαλική ανησυχία.

Αν και ο Finkelhor (1984) υποστήριξε ότι η περισσότερη σεξουαλική συμπεριφορά περιλαμβάνει κάποιο μη σεξουαλικό κίνητρο, το πρότυπο προϋπόθεσης δίνει μεγάλη έμφαση στη σεξουαλική διέγερση, όσον αφορά το κίνητρο, και τη σεξουαλική προτίμηση ως σημαντική διάσταση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών (Taylor and Quayle, 2003).

Ο ρόλος της φαντασίας στο ευρύ ζήτημα ενήλικου σεξουαλικού ενδιαφέροντος για τα παιδιά γίνεται κατανοητός ελάχιστα αλλά είναι σαφώς μια σημαντική μεταβλητή στην παιδική πορνογραφία. “Μερικοί ενήλικοι έχουν τις φαντασίες για τα παιδιά στις ψυχικές αντιπροσωπεύσεις της σεξουαλικότητάς τους. Δεν τις εξωτερικεύουν είτε επειδή αισθάνονται ένοχοι για αυτές τις αντιπροσωπεύσεις, φοβούνται τις κυρώσεις, ή φοβούνται μην τους ανακαλύψουν, το οποίο είναι, στο ελάχιστο, μια ένδειξη της αναμφισβήτητης ψυχικής σύγκρουσης μέσα τους. Μπορούν ενδεχομένως να θρέψουν αυτές τις φαντασίες με ειδικευμένες δημοσιεύσεις, πορνογραφικές κασέτες ή με την επίσκεψη των χώρων διαδικτύου. Είναι σημαντικό για αυτούς τους ενήλικους να αξιολογήσουν την ακριβή θέση που αυτές οι φαντασίες καταλαμβάνουν στις ζωές τους, φαντασίες που, αδιαφιλονίκητα, τους καθιστούν τρωτούς. Οι ευρείες εκστρατείες πληροφόρησης μπορούν να χτιστούν γύρω από αυτό το θέμα και πρέπει να περιλάβουν το γεγονός ότι ένα πρόσωπο που βρίσκεται στην κατοχή του πορνογραφικού υλικού που περιλαμβάνει τα παιδιά μπορεί να χρεωθεί με τη λήψη του παράνομου υλικού” (<http://www.unesco.org>). Υπό μια γενική έννοια, η σχέση μεταξύ της φαντασίας και της δράσης παραμένουν σκοτεινές. Διάφοροι συντάκτες έχουν βεβαιώσει ότι στην παιδοφιλία η κίνηση από τη φαντασία στη δράση είναι κρίσιμη, ενώ ο Howitt (1995) σημειώνει μια ατελή αντιστοιχία μεταξύ της φαντασίας και της δράσης. Έχει προτείνει ότι η ιδέα της φαντασίας θα μπορούσε να φανεί με τον έναν από δύο τρόπους υπό μια ψυχαναλυτική έννοια όπου η φαντασία ενεργεί ως επιθυμία-εκπλήρωση και είναι επομένως χωριστή από την καθημερινή ζωή ή αυτό θα μπορούσε να αντιμετωπισθεί ως φαντασία που είναι ένας πρόδρομος στη δράση. Μπορεί εκείνοι που είναι προδιαθετημένοι για να παραβατήσουν σεξουαλικά να είναι οι πλέον πιθανοί να παρουσιάσουν μια επίδραση από την έκθεση πορνογραφίας και είναι επίσης οι πλέον πιθανοί να παρουσιάσουν ισχυρότερα αποτελέσματα. Η παραβατική προδιάθεση είναι πιθανό να ωθήσει το άτομο να αναζητήσει το πορνογραφικό και φανταστικό υλικό, το οποίο είναι λιγότερο πιθανό σε εκείνους χωρίς ένα σεξουαλικό ενδιαφέρον για τα παιδιά.

Μια σημαντική εννοιολογική εκτίμηση που τονίζεται τα τελευταία χρόνια είναι ο ρόλος που διαδραματίζεται από διαδικασίες γνώσεων και σκέψεων στο ενήλικο σεξουαλικό ενδιαφέρον για τα παιδιά. Τέτοιες γνώσεις περιλαμβάνουν τις αποφάσεις που λαμβάνονται από το πρόσωπο με ένα σεξουαλικό ενδιαφέρον για τα παιδιά που τον τοποθετούν στον κίνδυνο για την προσβολή, τις υψηλού κινδύνου καταστάσεις που απειλούν τον έλεγχό του, και τις σκέψεις και τα συναισθήματα που μπορούν να οδηγήσουν στην παραβατική συμπεριφορά. Ο Nelson (1988) δήλωσε ότι διάφοροι κοινοί παράγοντες κινδύνου μπορούν να κατακρημνίσουν την παραβατική συμπεριφορά. Αυτοί περιλαμβάνουν την παρουσία ενός πιθανού θύματος, την χρήση των απαγορευμένων όπως το οινόπνευμα ή τα φάρμακα, διαπροσωπική σύγκρουση,

αιτιολογήσεις για τη συμμετοχή στη συμπεριφορά και αρνητική επίπτωση ή διάθεση (Taylor and Quayle, 2003).

Οι γνωστικές διαστρεβλώσεις θεωρούνται από πολλούς ως απαραίτητη προϋπόθεση του παιδόφιλου. Αν και δεν υπάρχει κανένα εννοιολογικό πρότυπο που ξεετάζει τις γνωστικές διαστρεβλώσεις μόνο, υπάρχουν πολλές θεωρίες και πρότυπα της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών που αναφέρονται στις γνωστικές διαστρεβλώσεις ως σημαντική άποψη μιας τέτοιας παραβατικής συμπεριφοράς. Οι γνωστικές διαστρεβλώσεις, παρέχουν στους παραβάτες ένα ερμηνευτικό πλαίσιο που τους επιτρέπει να αναλύουν τα θύματα και τα κίνητρα των άλλων ως σεξουαλικά και να δικαιολογούν και να συγχωρούν τους εαυτούς τους (και τους άλλους) για την παραβατική τους συμπεριφορά. Όπως με την πλειοψηφία των γνωστικών εξηγήσεων, είναι ασαφές εάν οι ψεύτικες γνώσεις, όπως το να έρθουν σε σεξουαλική επαφή με ένα παιδί είναι ένας καλός τρόπος για έναν ενήλικο να διδάξει ένα παιδί για το sex είναι αιτιολογήσεις κατόπιν παράβασης, ή υπάρχουν πριν από την παράβαση.

Είναι αναγκαίο να γίνει ένας *διαχωρισμός των παραγόντων* που οδηγούν τα άτομα σε μια τέτοια παιδόφιλη πράξη (<http://www.unesco.org>).

1. Προ – επίθεσης συναισθηματικοί παράγοντες

Η εμφάνιση μιας καταθλιπτικής κατάστασης, ένα ανήσυχο συναίσθημα της πλήξης, μια αίσθηση της αποτυχίας και η αδυναμία αναφέρονται συχνά από τους παιδόφιλους ως πρόδρομοι μιας ανόδου στην παρεκκλίνουσα σεξουαλική διέγερσή τους.

2. Λογικοί παράγοντες

Στην προνομιακή παιδοφιλία, η πραγματική πράξη πολύ σπάνια πραγματοποιείται στην ώθηση. Μπορεί συνήθως να χωριστεί σε ακριβείς ακολουθίες: μια συγγενική στρατηγική, μια στρατηγική προσέγγισης, αξιολόγηση του κινδύνου, πραγματοποίηση της πράξης.

Αυτό περιλαμβάνει μια διαδικασία που αναπτύσσεται πέρα από τα ποικίλα χρονικά διαστήματα. Απαιτεί την καθιέρωση των σχέσεων είτε με την οικογένεια είτε με μια ακολουθία του παιδιού που επιλέγεται. Τα θύματα επιλέγονται βάσει των προσωπικών κριτηρίων όπως το φύλο, την ηλικία και τα γενικά φυσικά χαρακτηριστικά. Η αρχική επαφή γίνεται χρησιμοποιώντας τις διάφορες στρατηγικές, που κυμαίνονται από τη συνομιλία, τα δώρα, την επίδειξη ενδιαφέροντος για τις επιθυμίες του παιδιού ή τα χόμπι του και στη χρήση των απειλών και της δύναμης. Ο παιδόφιλος αξιολογεί συνεχώς τον σχετικό κίνδυνο. Αυτός, επομένως, λαμβάνει υπόψη τέτοιους παράγοντες όπως η παρουσία ή απουσία πιθανών μαρτύρων, πιθανής καταγγελίας από το παιδί, την υποτιθέμενη αντίδραση του γονέα ή συγγενή και κοντινών συνεργατών, εκδίκηση, αναφορά την αστυνομία, κ.λπ.

Υπάρχουν δύο κύριοι τύποι θεραπείας (<http://www.unesco.org>) :

A. ψυχολογική θεραπεία

B. βασισμένη σε φάρμακα θεραπεία

A. Αυτές οι θεραπείες έχουν από κοινού την έμφασή τους στη σημασία του ελέγχου των αποτελεσμάτων. Είναι βασισμένες στις γνωστικές-συμπεριφορικές θεωρίες, εστιάζουν στη διευκόλυνση της ανάπτυξης των, μερικές φορές, ανεπαρκών κοινωνικών ειδικοτήτων και των δεξιοτήτων. Οι βασισμένες στη συστημική θεραπείες επιδιώκουν να δημιουργήσουν τη δυναμική της ομάδας. Υπάρχουν επίσης κάποιες θεραπείες που επικεντρώνονται στην ανάλυση του υπομονετικού “κοινωνικού δικτύου” ή την ιστορία. Είναι πολύ δύσκολο να καθοριστεί η αποτελεσματικότητα αυτών των θεραπειών κυρίως επειδή έχουν συνταχθεί ουσιαστικά στην φυλάκιση ή ως αποτέλεσμα μιας ποινής. Είναι δυνατό ότι είναι γνήσιου οφέλους σε μερικούς παιδόφιλους.

B. Οι αντιναρκωτικές ορμονικές θεραπείες είναι φημισμένες ότι είναι αποτελεσματικές στο ωστικό συστατικό των ανεπιθύμητων, παρεκκλινουσών σεξουαλικών φαντασιών (και επομένως να μειώσουν ή να αποβάλουν τον πειρασμό να πραγματοποιηθούν οι πράξεις της σεξουαλικής επιθετικότητας). Η αποτελεσματικότητά τους παύει μόλις τις σταματά ο ασθενής τους.

Στην προσπάθεια να αποκριθεί στο θέμα εάν η θεραπεία είναι αποτελεσματική, κάποιος θα πρέπει να είναι καλά πληροφορημένος για να υποβάλει μια άλλη ερώτηση, δηλαδή εάν οι όροι κάτω από τους οποίους η θεραπεία πραγματοποιείται αυτήν την περίοδο είναι κατάλληλοι για τα συγκεκριμένα ζητήματα που τίθενται από την παιδοφιλία. Μια ερώτηση που είναι προς το παρόν πολύ δύσκολο να απαντηθεί δεδομένου της έλλειψης των αρκετά επιμελημένων πληροφοριών. Αυτό που είναι σίγουρο είναι ότι η έννοια της θεραπείας είναι ουσιαστικά βασισμένη στη έννοια της πρόληψης υποτροπής, μια πολύ επίσης γενική έννοια που δεν πιάνει πλήρως την ποικιλομορφία της συμπεριφοράς παιδόφιλων και που μειώνει το θέμα στην πράξη του.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην εποχή μας η διάδοση και η επιρροή της πορνογραφίας είναι μεγαλύτερη όσο ποτέ άλλοτε. Το διαδίκτυο και οι αναρίθμητοι πλέον τηλεοπτικοί σταθμοί που προσφέρουν είτε δωρεάν είτε με πληρωμή κάθε μορφής πορνογραφικό περιεχόμενο, βρίσκονται πολύ κοντά σε όλους μας.

Οι σύγχρονες τεχνολογίες επιτρέπουν τόσο σε ενήλικες αλλά και σε παιδιά ή έφηβους μία εξαιρετικά εύκολη πρόσβαση σε πορνογραφικές φωτογραφίες, ταινίες ή κείμενα, οποιαδήποτε ώρα ή ημέρα. Το πρόβλημα γίνεται ακόμη σοβαρότερο από το γεγονός ότι όλα αυτά μπορούν να γίνουν με μεγάλη ευκολία και συστηματικά από το σπίτι, χωρίς να γίνεται εύκολα αντιληπτό από τους άλλους. Η παιδική πορνογραφία στο διαδίκτυο εκτός από τη φοβερή εξάπλωση που έχει πάρει, χαρακτηρίζεται από την εύκολη πρόσβαση, την ανωνυμία και το χαμηλό κόστος.

Παλαιότερα η παιδική πορνογραφία ήταν περιορισμένη. Εκτός από τις φωτογραφίες που δεν ήταν εύκολο να τις προμηθευτεί ο οποιοσδήποτε και ιδιαίτερα τα παιδιά, υπήρχαν στους κινηματογράφους οι σχετικές ταινίες. Στις περιπτώσεις αυτές τόσο η πρόσβαση όσο και το περιεχόμενο υπόκειντο σε έλεγχο.

Σήμερα το διαδίκτυο επιτρέπει πρακτικά σε όλους την πρόσβαση σε πληθώρα δικτυακών τόπων με πολύμορφο πορνογραφικό περιεχόμενο. Η ποιότητα του περιεχομένου που προβάλλεται από τους πορνογραφικούς δικτυακούς τόπους είναι συχνά επικίνδυνη. Συχνά δεν προβάλλονται κανονικές σεξουαλικές συμπεριφορές αλλά τροποποιημένες καταστάσεις με στόχο την εμπορική εκμετάλλευση. Οι σκηνές ή οι φωτογραφίες που προβάλλονται σε πορνογραφικά βίντεο δημιουργούν εσφαλμένες εντυπώσεις για το τι συμβαίνει στην πραγματικότητα. Προβάλλονται συχνά άτομα που αρχίζουν σεξουαλικές πράξεις μετά από προκλήσεις, με τον ευκολότερο τρόπο, οπουδήποτε και με οποιονδήποτε, γνωστούς ή άγνωστους.

Βλέπουμε λοιπόν ότι η νέα αυτή κατάσταση είναι ιδιαίτερα ανησυχητική. Επηρεάζει σήμερα ένα τεράστιο αριθμό ανθρώπων, είναι δυνατόν να τροποποιεί τις αντιλήψεις, δίνει λανθασμένα μηνύματα τόσο στα παιδιά και τους νέους όσο και στους ενήλικες. Πρέπει λοιπόν να τονίσουμε ότι στην εποχή μας, στην κοινωνία της πληροφορίας, η παιδική πορνογραφία συνεχίζει να παίρνει τέτοιες διαστάσεις που απειλεί να διαταράξει τις ανθρώπινες σχέσεις, την ανάπτυξη των παιδιών καθώς και την κοινωνική ζωή στο σύνολο της.

Όλο και περισσότεροι παράγοντες των σύγχρονων κοινωνιών αρχίζουν να αντιλαμβάνονται τα κοινωνικά και ψυχολογικά προβλήματα που συνεχίζουν να δημιουργούνται και να συσσωρεύονται διαχρονικά λόγω της πρόσφατης εκπληκτικής εξάπλωσης της παιδικής πορνογραφίας. Πιστεύουμε ότι είναι σημαντικό όλοι, οι σημαίνοντες κοινωνικοί και πολιτειακοί παράγοντες όπως επίσης και το πλατύ κοινό, να συνειδητοποιήσουν το μέγεθος του προβλήματος και τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει βραχυπρόθεσμα αλλά και μακροπρόθεσμα η ανεπιθύμητη αυτή κατάσταση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

6.2. Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού

6.2.1. Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού σε επίπεδο πρόληψης

Ένας σημαντικός τομέας στον οποίο η συμμετοχή του κοινωνικού λειτουργού μπορεί να είναι πολύτιμη, είναι ο τομέας της πρόληψης. Σε κάθε πρόβλημα πριν από την οργάνωση της αντιμετώπισης και της θεραπείας θα πρέπει να εξετάζεται και η πρόληψη ως το πιο σημαντικό μέρος μιας συνολικής θεώρησης. Ειδικότερα όσον αφορά την Ελληνική πραγματικότητα είναι γεγονός ότι ο τομέας της πρόληψης μειονεκτεί έναντι των άλλων τομέων ενώ πιο συγκεκριμένα ο κοινωνικός λειτουργός έχει την δυνατότητα να ασχοληθεί σε προληπτικό χαρακτήρα επίπεδο με ελάχιστες κατηγορίες προβλημάτων. Παρ' όλα αυτά παρακάτω παραθέτονται κάποιες σκέψεις για το πώς θα έπρεπε να λειτουργεί προληπτικά ο κοινωνικός λειτουργός στο πρόβλημα της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών και της παιδοφιλίας στο διαδίκτυο.

Ο κοινωνικός λειτουργός επιδιώκει την ευαισθητοποίηση των ατόμων, αναζητά ομάδες – στόχους τις οποίες θα μπορούσε να τα κινητοποιήσει και να τα παρακινήσει να εμπλακούν σε προληπτικές διαδικασίες ενώ επίσης ερευνά το πώς οι εκστρατείες πρόληψης θα σχετίζονται άμεσα με τα ενδιαφερόμενα άτομα, στην προκειμένη περίπτωση τα παιδιά και τους γονείς.

Σημαντική υποσημείωση στο όλο θέμα είναι ότι ακόμα και αν και ο κοινωνικός λειτουργός δεν έχει την δυνατότητα να εργαστεί προληπτικά μέσω μια υπηρεσίας θα πρέπει ο ίδιος να δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες και να προσανατολίζεται σε συνεργατικές διαδικασίες πρόληψης ακόμα και αν αυτό δεν κατατάσσεται στις άμεσες αρμοδιότητες του.

Ακόμα παραπάνω πιο σημαντικός είναι ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού στο εκπαιδευτικό σύστημα. Συγκεκριμένα θα πρέπει να εφαρμόζονται ενημερωτικά προγράμματα σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς και τους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων προκειμένου να δημιουργείται μια βάση ανάπτυξης του προβλήματος που θα οδηγεί πέρα από την ενημέρωση στην ώθηση των ενδιαφερομένων μερών για δραστηριοποίηση.

Πιο αναλυτικά, οι στόχοι που θα πρέπει να θέσει ο κοινωνικός λειτουργός σε προληπτικό επίπεδο είναι οι εξής :

- παροχή σωστής και υπεύθυνης ενημέρωσης για τους κινδύνους που εγκυμονεί το διαδίκτυο
- ενημέρωση για τους τρόπους προφύλαξης των παιδιών από τις “παγίδες” που κρύβει το διαδίκτυο
- παρότρυνση των γονιών για ενασχόληση με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και το περιβάλλον διαδικτύου για να είναι σε θέση να :
 - a. να γνωρίζουν το περιεχόμενο και τις υπηρεσίες που προσφέρει το διαδίκτυο

β. να ελέγχουν και να συμβουλεύουν τα παιδιά τους για την διαδικτυακή συμπεριφορά

Πριν όμως από την εφαρμογή των παραπάνω ο κοινωνικός λειτουργός είναι σημαντικό να επεξηγήσει αναλυτικά την σπουδαιότητα του συγκεκριμένου προβλήματος που μαστίζει την σημερινή κοινωνία και την οικογένεια. Θα πρέπει επίσης να τονίσει το εύρος του προβλήματος σε συνδυασμό με την ταχύτητα εξάπλωσής του. Τέλος κρίνεται αναγκαίο να δοθούν τα κατάλληλα κίνητρα στους συμμετέχοντες προκειμένου οι ίδιοι να μην μείνουν άπραγοι και να συνεισφέρουν και αυτοί με την σειρά τους.

Πέρα όμως από τη διάθεση για συνεργασιμότητα ο κοινωνικός λειτουργός θα πρέπει να ενθαρρύνεται από την υπηρεσία του για να μπορεί να πραγματοποιεί το έργο του. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να διατίθεται τα κατάλληλα εφόδια όπως επίσης και τα κίνητρα προκειμένου να μπορεί να αντεπεξέλθει πιο ολοκληρωμένα.

6.2.2. Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού σε επίπεδο αντιμετώπισης

Στο υποκεφάλαιο αυτό κρίνεται αναγκαίο να τονιστεί η έλλειψη δυνατότητας συμμετοχής του κοινωνικού λειτουργού στην αντιμετώπιση του φαινομένου της παιδοφιλίας στο διαδίκτυο, αναφερόμενοι βέβαια στην ισχύουσα κατάσταση που αφορά τη χώρα μας. Επομένως, δεν είναι δυνατή η ανάπτυξη του θέματος αυτού σε αντίθεση με τις αρμοδιότητες – δυνατότητες που έχει ο κοινωνικός λειτουργός για την αντιμετώπιση του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης του παιδιού.

Κάθε θεραπευτικό πλάνο για την παιδική σεξουαλική κακοποίηση πρέπει να σχεδιάζεται με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να παρέχει ένα ασφαλές περιβάλλον για το παιδί. Επομένως, ένα αποτελεσματικό θεραπευτικό πρόγραμμα πρέπει να έρχεται αντιμέτωπο με την οικογενειακή δυσλειτουργία, την ψυχοπαθολογία του παιδιού θύματος και τους περιβαλλοντικούς παράγοντες που διαιωνίζουν την κακοποίηση. Η πιο σημαντική προτεραιότητα είναι η προστασία του παιδιού και η προφύλαξη του από περαιτέρω σεξουαλικές επιθέσεις. Πρώτον είναι αναγκαία η αναφορά του περιστατικού στο τοπικό αστυνομικό τμήμα, το οποίο μετέπειτα αρχίζει μία άμεση εκτίμηση της περίπτωσης σε συνεργασία με τις υπηρεσίες προστασίας του παιδιού. Σε περίπτωση που η αναφορά κακοποίησης αποδειχτεί αληθινή ο κοινωνικός λειτουργός ερευνά εάν είναι ασφαλές για το παιδί να μείνει στο περιβάλλον αυτό ή εάν πρέπει να απομακρυνθεί άμεσα. Ο κοινωνικός λειτουργός μπορεί ακόμα να παρακολουθεί την οικογένεια και την εξέλιξη της ή ακόμα παραπέρα να την εντάξει σε κάποιο πρόγραμμα μέσω του οποίου να μπορεί να την ελέγχει.

Όσον αφορά τους γονείς τόσο η ατομική όσο και ομαδική ψυχοθεραπεία μπορεί να αποδειχτούν χρήσιμα επιστημονικά εργαλεία. Οι γονείς που κακοποιούν σεξουαλικά τα παιδιά τους εντάσσονται σε εξειδικευμένα προγράμματα που χρησιμοποιούν διάφορες τεχνικές συμπεριφοράς προκειμένου να αποβάλλουν τα ανώμαλα παιδοφιλικά τους ένστικτα. Η οικογενειακή θεραπεία θεωρείται απαραίτητη στο σημείο αυτό κυρίως για τον δεύτερο γονέα και τα υπόλοιπα παιδιά της οικογένειας, εάν υπάρχουν. Μόνο η οικογενειακή θεραπεία είναι εκείνη που μπορεί να βοηθήσει τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας να ενδυναμωθούν και να συνεχίσουν τη ζωή τους με τις λιγότερες δυνατές απώλειες. Η παρέμβαση επίσης του κοινωνικού λειτουργού

σκοπό έχει να ενδυναμώσει τον γονεϊκό και προστατευτικό ρόλο του μη παραβατικού γονιού. Είναι σημαντικό να βοηθηθεί ο γονιός στο να κατανοήσει τις σοβαρές ψυχοσωματικές συνέπειες που είχε και θα έχει η κακοποίηση που υπέστη το παιδί στο ίδιο και να διδαχθεί τρόπους καλύτερης αλληλεπίδρασης με το παιδί καθώς επίσης και τρόπους προστασίας από περαιτέρω κακοποίηση.

Όταν ένα παιδί απομακρυνθεί από το επικίνδυνο περιβάλλον, ο κοινωνικός λειτουργός προσπαθεί να αντιστρέψει τα σοβαρά συναισθηματικά τραύματα που έχει το παιδί από την τρομακτική αυτή εμπειρία. Η παρέμβαση πρέπει να αντιμετωπίσει τις ψυχοπαθολογικές συνέπειες της κακοποίησης, κάτι που μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα μέσω της ψυχοθεραπείας και της παιγνιοθεραπείας. Ένα βασικό συστατικό της θεραπευτικής διαδικασίας είναι η τροποποίηση των παθολογικών ταυτοποιήσεων και του εσωτερικού κόσμου του κακοποιημένου παιδιού καθώς επίσης και η ελευθερία του παιδιού να κυριαρχήσει την τραυματική θυματοποίηση του μέσω μίας ελεγχόμενης επανάληψης του γεγονότος, μία συμβολική ερμηνεία στην οποία βασικό ρόλο παίζουν οι κούκλες και η ζωγραφική. Το παιδί θα πρέπει να μάθει πώς να βάζει όρια στο θυμό του ενώ επίσης να ενθαρρύνετε να εξωτερικεύει το θυμό του ή να τον εκφράζει συμβολικά μέσα από το παιχνίδι. Το δέσιμο με την επιθετικότητα θα πρέπει επίσης να ξεετάζεται μέσα από την εισαγωγή διαδικασιών εξιδανίκευσης και τυπικά παιχνίδια λανθάνουσας κατάστασης (Kaplan, Sadock, 1985).

Η καλύτευση τώρα στην αυτοεκτίμηση του παιδιού πραγματώνεται σταδιακά αφού το παιδί συμφιλιωθεί με την ζεστή προσέγγιση και την αποδοχή που βλέπει από τον κοινωνικό λειτουργό. Το παιδί πρέπει να πειστεί ότι η σεξουαλική κακοποίηση του προήλθε από ψυχοπαθολογικά προβλήματα του γονιού και ότι δεν έχει να κάνει με το ίδιο σαν άτομο. Είναι πολύ σημαντικό για την ψυχική ισορροπία του παιδιού, να προσπαθήσουν οι ειδικοί να βοηθήσουν το παιδί να ξεπεράσει τις τυχόν τύψεις του για την θυματοποίηση του. Πολλά από τα παιδιά που έχουν κακοποιηθεί σεξουαλικά έχουν παρατηρηθεί να κατηγορούν τους εαυτούς τους για αυτό που τους έχει συμβεί. Πιστεύουν ότι κατά κάποιο τρόπο είναι τα ίδια οι υπαίτιοι της απεχθούς αυτής κακοποίησης και φτάνει για την τυχόν διάλυση της οικογένειάς τους. Αν μη τι άλλο λοιπόν αυτές οι σκέψεις πρέπει να εξαιρεθούν από το μυαλό του κακοποιημένου παιδιού και να του παρατεθούν οι πραγματικές αιτίες του ατυχούς συμβάντος.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο που έχουν να αντιμετωπίσουν οι κοινωνικοί λειτουργοί είναι εκείνο του στιγματισμού του παιδιού, κυρίως σε μικρές κοινωνίες. Η θεραπευτική παρέμβαση θα πρέπει να προσανατολίζεται στην προστασία του παιδιού από τον περιβαλλοντικό και κοινωνικό αποκλεισμό καθώς επίσης και στην ομαλή ένταξη και ανάπτυξη του παιδιού στο κοινωνικό πλαίσιο που το περιβάλλει. Για τους παραπάνω λόγους είναι απαραίτητο να δίνονται ερεθίσματα στο παιδί για ενδυνάμωση διαφόρων ικανοτήτων του ενώ εξίσου σημαντικό είναι να αποκτήσει ξανά το παιδί ομαδικές εμπειρίες και να αναπτύξει διαπροσωπικές υποστηρικτικές σχέσεις, μέσα από τις οποίες θα μπορέσει να αποβάλλει τον φόβο του και να δείξει εμπιστοσύνη. Θεραπευτική δραστηριότητα στο στάδιο αυτό μπορεί να θεωρηθεί τόσο το ομαδικό παιχνίδι που αποδεικνύεται χρήσιμο στην σύναψη σχέσεων και στην δημιουργία αλληλεπιδράσεων όσο και κατάλληλα αναπτυξιακά παιχνίδια που προωθούν την ικανότητα του παιδιού να παίζει και να προβάλλει τις δεξιότητές του.

6.2. Προτάσεις

Ένα μεγάλο μέρος της συζήτησης για "την πορνογραφία στο διαδίκτυο" εστιάζεται στα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των λύσεων τεχνικής και δημόσιας πολιτικής. Οι λύσεις της τεχνολογίας φαίνεται να προσφέρουν γρήγορες και ανέξοδες αποτυπώσεις που επιτρέπουν στους ενήλικες κηδεμόνες να θεωρήσουν ότι το πρόβλημα έχει εξεταστεί, και είναι δελεαστικό να πιστεύουν ότι η χρήση της τεχνολογίας μπορεί να μειώσει δραστικά ή ακόμα και να αποβάλει την ανάγκη για ανθρώπινη επίβλεψη. Οι προσεγγίσεις δημόσιας πολιτικής υπόσχονται να αποβάλουν τις πηγές του προβλήματος.

Αυτή η εστίαση είναι ασύνετη: ούτε η τεχνολογία ούτε η δημόσια πολιτική δεν μπορούν από μόνες τους να παράσχουν μια πλήρη - ή ακόμα και σχεδόν πλήρης - λύση. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι ούτε η τεχνολογία ούτε η δημόσια πολιτική μπορεί να είναι υποκατάστατο της εκπαίδευσης, της αρμόδιας ενήλικης επίβλεψης, και της ηθικής χρήσης Διαδικτύου.

Για αυτούς τους λόγους, η σημαντικότερη εύρεση είναι ότι αναπτύσσοντας στα παιδιά και τη νεολαία μια ηθική της κατάλληλης επιλογής και των δεξιοτήτων για την κατάλληλη συμπεριφορά είναι θεμελιώδης για όλες τις προσπάθειες να προστατευθούν - όσον αφορά το ακατάλληλο σεξουαλικό υλικό στο διαδίκτυο καθώς επίσης και πολλούς άλλους κινδύνους του διαδικτύου και του φυσικού κόσμου. Οι κοινωνικές και εκπαιδευτικές στρατηγικές είναι κεντρικές σε τέτοια ανάπτυξη, αλλά η τεχνολογία και η δημόσια πολιτική είναι επίσης σημαντικές - και τα τρία μπορούν να ενεργήσουν μαζί για να ενισχύσουν ο ένας του άλλου την αξία.

Οι κοινωνικές και εκπαιδευτικές στρατηγικές είναι μια αρχική εστίαση επειδή τα περισσότερα παιδιά είναι πιθανό να έρθουν αντιμέτωπα με το υλικό που αυτά - ή οι γονείς τους - θεωρούν ακατάλληλο, ή βρίσκονται οι ίδιοι στις on-line καταστάσεις που είναι ενδεχομένως επικίνδυνες. Οι γονείς πρέπει να ισορροπήσουν τις ανησυχίες τους για την έκθεση σε επιβλαβές υλικό του διαδικτύου ενάντια στα οφέλη που αποκομίζονται από την έκθεση τους στα θετικά πράγματα του διαδικτύου, και το θέμα για το πώς τα παιδιά μπορούν να μάθουν να χειρίζονται και να υπερασπίζονται τους εαυτούς τους γίνεται πρωταρχικό ζήτημα.

Οι κοινωνικές και εκπαιδευτικές στρατηγικές είναι επίσης σημαντικές για την εκπαίδευση των παιδιών για το πώς να αναγνωρίζουν και να αποφεύγουν καταστάσεις που μπορούν να τους εκθέσουν στο ακατάλληλο υλικό. Αν και η τεχνολογία, που διαδραματίζει επίσης έναν ρόλο, η ανάπτυξη "των έξυπνων οδών" για το πώς να αποφύγουν το πρόβλημα είναι πιθανό να είναι μια πολύ πιο αξιόπιστη και γερή προσέγγιση στην προστασία.

Εν ολίγοις, ένα παιδί που έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο και επιλέγει υπεύθυνα το κατάλληλο υλικό ενώ ξέρει τι να κάνει σχετικά με το ακατάλληλο υλικό είναι πολύ πιο ασφαλές από ένα παιδί του οποίου οι γονείς και οι σχολικοί δάσκαλοι στηρίζονται πρώτιστα στην τεχνολογία και τη δημόσια πολιτική για να λύσουν το πρόβλημα τους. Επιπλέον, οι κοινωνικές και εκπαιδευτικές στρατηγικές για να προωθήσουν και να διδάξουν την κατάλληλη επιλογή έχουν τη δυνατότητα εφαρμογής αρκετά πέρα από το περιορισμένο θέμα "της προστασίας των παιδιών από το διαδίκτυο," επειδή είναι σχετικές για να διδάξουν τα παιδιά να σκεφτούν αυστηρά τα μηνύματα μέσω, να διεξάγουν τις αποτελεσματικές αναζητήσεις διαδικτύου των πληροφοριών, να

πλοηγήσουν με εμπιστοσύνη, και να αξιολογήσουν την αξιοπιστία των πληροφοριών που λαμβάνουν.

Οι κοινωνικές και εκπαιδευτικές στρατηγικές δεν είναι γρήγορες ή ανέξοδες, και απαιτούν σωστή εφαρμογή. Οι ενήλικοι πρέπει να εκπαιδευθούν για να διδάξουν τα παιδιά πώς να κάνουν καλές επιλογές στο διαδίκτυο. Πρέπει να είναι πρόθυμοι να συμμετάσχουν μερικές φορές σε δύσκολες συνομιλίες.

Εργαλεία βασισμένα στην τεχνολογία, όπως για παράδειγμα τα φίλτρα, μπορούν να παρέχουν στους γονείς και σε άλλους υπεύθυνους ενήλικες πρόσθετες επιλογές ως προς το πόσο καλύτερα μπορούν να εκπληρώσουν τις ευθύνες τους. Αν και ακόμη και οι πιο ενθουσιώδεις προμηθευτές τεχνολογίας αναγνωρίζουν ότι οι τεχνολογίες τους δεν είναι τέλειες και ότι η επίβλεψη και η εκπαίδευση είναι απαραίτητες όταν αποτυγχάνει η τεχνολογία, τα εργαλεία δεν χρειάζονται να είναι τέλεια για να είναι χρήσιμα – και όταν χρησιμοποιούνται κατάλληλα μπορούν να είναι μια σημαντική πλευρά των σημαντικών προγραμμάτων για την ασφάλεια διαδικτύου.

Κατ' αρχάς, η τεχνολογία μπορεί να βοηθήσει στο να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον ανάπτυξης των παιδιών που οι γονείς μπορούν να συγκρατήσουν και να διαμορφώσουν σύμφωνα με τις αξίες τους και την ωριμότητα των παιδιών τους. Σε ένα πλαίσιο διαδικτύου, ένα ελεγχόμενο και συγκρατημένο περιβάλλον δεν σημαίνει ότι με κάθε πληκτρολόγηση και κλικ ενός ποντικιού προγραμματίζονται εκ των πρότερων τα πάντα. Αλλά σημαίνει ότι το παιδί μπορεί να ασκήσει τις επιλογές μέσα στο ασφαλές σύνολο ορίων που έχουν ορίσει οι γονείς και δεδομένου ότι ένα παιδί μαθαίνει περισσότερα και αναπτύσσει μεγαλύτερη ωριμότητα, εκείνα τα όρια μπορούν να επεκταθούν στους τρόπους που επιτρέπουν τη μεγαλύτερη ελευθερία της επιλογής.

Ένα παράδειγμα περιβάλλοντος συγκρατημένης τεχνολογίας έχει να κάνει με την ηλικία στην οποία βρίσκεται το παιδί. Από την παιδική ηλικία έως την προεφηβική ή εφηβική ηλικία περιορίζεται αυστηρά ο έντονος φιλτραρισμένος έλεγχος. Οι γονείς που επιθυμούν να παρέχουν ένα πιο ακίνδυνο περιβάλλον μπορεί να καθυστερήσουν την εισαγωγή των λιγότερο περιοριστικών μέτρων εκείνων που επιθυμούν να προωθήσουν μια πιο ελεύθερη ροή των πληροφοριών στα παιδιά τους μπορούν να επιταχύνουν την εισαγωγή των λιγότερο περιοριστικών μέτρων.

Δεύτερον, η τεχνολογία μπορεί να βοηθήσει να κρατήσει τους γονείς και άλλους αρμόδιους ενήλικους ενήμερους για αυτό που τα παιδιά τους κάνουν on-line. Μια λύση παροχής καθοδήγησης που θα βοηθήσει το παιδί να κάνει ενημερωμένες και κατάλληλες επιλογές στηρίζεται στην παρουσία ειλικρίνειας για την παρουσία ελέγχου. Σε περίπτωση που το παιδί συλληφθεί να κάνει κάτι λανθασμένο είναι πιθανό να οδηγηθεί στη συμπεριφορά που μειώνει απλά την ροή των πληροφοριών προς τον γονέα.

Τρίτον, η τεχνολογία προσφέρει πολλά επιθυμητά οφέλη: ταχύτητα, εξελισσιμότητα, τυποποίηση, και μειωμένο κόστος. Επειδή οι μη τεχνικές προσεγγίσεις παίρνουν αρκετό χρόνο από τους γονείς, τους δασκάλους, και άλλους για τους οποίους είναι πολύτιμος για να αντιμετωπίσουν πολλά άλλα ζητήματα σχετικά με την ανατροφή των παιδιών, συμβαίνει συχνά ένα μίγμα των μη τεχνικών στρατηγικών και των

βασισμένων στην τεχνολογία εργαλείων να παρέχει τον οικονομικώς πιο αποδοτικό τρόπο να προστατευθούν τα παιδιά στο διαδίκτυο.

Όσον αφορά τον ρόλο που η δημόσια πολιτική μπορεί να διαδραματίσει στην προστασία των παιδιών, ο κανονισμός μπορεί να βοηθήσει να διαμορφώσει το περιβάλλον στο οποίο αυτές οι στρατηγικές και τα εργαλεία χρησιμοποιούνται για να μειώσουν τουλάχιστον ως ένα ορισμένο βαθμό την διαθεσιμότητα του ακατάλληλου σεξουαλικού υλικού στο διαδίκτυο. Η δημόσια πολιτική μπορεί να βοηθήσει για να επηρεάσει την ενήλικη σε απευθείας σύνδεση βιομηχανία για να λάβει μέτρα που θα απαγορεύουν την πρόσβαση των παιδιών στο υλικό τους.

Η επιτυχής επιβολή νόμου εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των κατάλληλα διατυπωμένων καταστατικών, τους επαρκείς πόρους, και μια προθυμία να επιβληθεί η υπάρχουσα νομοθεσία και ο κανονισμός. Στον χώρο της ασφάλειας διαδικτύου, η συμμετοχή των πολιτών είναι επίσης ένα απαραίτητο στοιχείο της επιβολής νόμου. Η κατάλληλη κατάρτιση του προσωπικού επιβολής νόμου - συμπεριλαμβανομένων εκείνων που παίρνουν τις καταγγελίες, εκείνων που ερευνούν τις καταγγελίες, και εκείνων που διώκουν ποινικώς τις περιπτώσεις - σε κρατικό, και τοπικό επίπεδο παραμένει κρίσιμο στην αποτελεσματική επιβολή νόμου.

6.2.1. Γονείς

Οι γονείς έχουν την αρχική ευθύνη για τα παιδιά σε μικρή ηλικία. Έχουν ευθύνες απέναντι στα παιδιά τους στον φυσικό κόσμο, και έχουν αντίστοιχες αρμοδιότητες για τον κυβερνοχώρο. Όσον αφορά τη χρήση διαδικτύου, οι γονείς πρέπει να δείχνουν ενδιαφέρον και υπευθυνότητα για να οδηγούν τα παιδιά τους σε ασφαλείς και ηθικά κατάλληλες επιλογές.

Πιο συγκεκριμένα, οι γονείς πρέπει να λάβουν τα ακόλουθα σημεία υπόψη :

- Όταν τα παιδιά είναι μικρά θεωρείται κατάλληλο να εφαρμόζεται μια ευρύτερη και πιο εκτενής σειρά των προφυλάξεων και μια περιορισμένη σειρά των επιλογών. Εντούτοις, καθώς τα παιδιά ωριμάζουν, οι προφυλάξεις μπορούν γενικά να χαλαρώσουν και το εύρος των επιλογών να επεκταθεί. Εδώ η τεχνολογία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να περιορίσει την πρόσβαση σε ακατάλληλο υλικό, μέσω των ειδικών φίλτρων που περιορίζουν την έκθεση του παιδιού σε αυτό που οι γονείς έχουν ορίσει προηγουμένως.
- Διαλογικός διάλογος μεταξύ των δυο γενεών. Επειδή τα παιδιά υπερεκτιμούν συχνά τη δυνατότητά τους να κρίνουν σωστά τις προθέσεις των ανθρώπων που δεν ξέρουν, είναι σημαντικό να υπάρχει σωστή ενημέρωση των παιδιών από τους γονείς για τη χρήση διαδικτύου και τους κινδύνους που αυτή επιφυλάσσει.
- Πέρα από την παραπάνω πρόταση και σε συνδυασμό με αυτή, ένα περιβάλλον στο οποίο το παιδί θα αισθανθεί την άνετη ομιλία του γονιού είναι πιθανότερο να οδηγήσει στη συνομιλία για τα ενδεχομένως σοβαρά ζητήματα. Εάν φοβούνται την αντίδρασή του σε αυτό που πρόκειται να πουν, θα είναι λιγότερο πιθανό να αναφέρουν μια ανησυχητική κατάσταση. Κατά συνέπεια, θα πρέπει ο γονιός να σκεφτεί εκ των προτέρων την στάση του σε περίπτωση

που το παιδί εκτίθεται σε ακατάλληλο υλικό καθώς επίσης και να επιδεικνύει μια θετική συμπεριφορά αντιμετώπισης των προβλημάτων και των προβληματισμών του παιδιού.

- Οι πολιτικές του σχολείου του παιδιού, της βιβλιοθήκης, και των οικογενειακών φίλων σχετικά με τη χρήση και την πρόσβαση διαδικτύου έχουν μια επίδραση στην εμπειρία διαδικτύου του παιδιού. Οι γονείς θα πρέπει να είναι ενήμεροι των διαφόρων αυτών πολιτικών, εάν οι γονείς εγκρίνουν αυτές τις πολιτικές θα πρέπει να συντονιστούν οι διαθέσιμες εμπειρίες διαδικτύου στο σπίτι και στο σχολείο, στη βιβλιοθήκη, ή στα σπίτια των φίλων.
- Τα παιδιά συχνά αντιγράφουν αυτό που οι γονείς τους λένε προφορικά και πράγματι κάνουν έτσι. Εάν θεωρεί κάποιος ότι η εξέταση του σεξουαλικά υλικού είναι ακατάλληλη για τα παιδιά, πρέπει να εξηγήσει στο παιδί γιατί αυτή η συμπεριφορά είναι ακατάλληλη για αυτό και να θέσει ένα καλό παράδειγμα στην οικογένειά.
- Το παράνομο ή ακατάλληλο υλικό μπορεί να αναφερθεί στις αρμόδιες αρχές.
- Τέλος, μια γονική έλλειψη γνώσης για τον πολιτισμό διαδικτύου και της ποικιλομορφίας της πιθανής εμπειρίας διαδικτύου ήταν - και συνεχίζει να είναι - μια πηγή προβληματισμού και υπερβολικού φόβου. Για αυτόν τον λόγο, η γονική εκπαίδευση για το διαδίκτυο συνεχίζει να είναι ένα σημαντικό μέρος ενός σημαντικού προγράμματος της εκπαίδευσης ασφάλειας διαδικτύου για τα παιδιά.

6.2.2. Σχολείο - Δάσκαλοι

Οι δάσκαλοι έχουν την ευθύνη για τους μαθητές και για την παροχή ενός ασφαλούς περιβάλλοντος. Επιπλέον, οι δάσκαλοι και οι σχολικοί διοικητές μπορούν να επιθυμήσουν να λάβουν υπόψη τα ακόλουθα σημεία :

- Οι εκπαιδευτικές και ενημερωτικές ανάγκες των νέων στις διάφορες ηλικίες - από τον παιδικό σταθμό στους τελειόφοιτους γυμνάσιου - ποικίλλουν πάρα πολύ, και η περιεκτικότητα στο διαδίκτυο που τίθεται στην διάθεση των σπουδαστών σε αυτά τα διάφορα στάδια ανάπτυξης πρέπει να αντιστοιχηθεί με τις ανάγκες, τις δεξιότητες, και την ωριμότητά τους. Επιπλέον, οι δάσκαλοι έχουν έναν σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση των γονέων για το διαδίκτυο - τα οφέλη του και τους κινδύνους του - είναι πηγές συμβουλών για το πώς να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους που το διαδίκτυο μπορεί να θέσει.
- Παρά το δαπανηρό κόστος των λύσεων τεχνολογίας, θεωρείται σήμερα απαραίτητη η χρήση τους για να εξασφαλισθεί η πρόσβαση των παιδιών σε κατάλληλο υλικό. Είναι απαραίτητο να πραγματοποιείται η διαδικασία του φιλτραρίσματος στους η
- ηλεκτρονικούς υπολογιστές που βρίσκονται στο σχολείο καθώς επίσης και εξειδικευμένο προσωπικό που θα μπορεί να αντεπεξέλθει στις τεχνολογικές ανάγκες.
- Προσπάθειες για παροχή εκπαιδευτικού υλικού και εκπαίδευσης στους γονείς πρέπει να αποτελέσουν τα πολυάσχολα οικογενειακά προγράμματα καθώς

επίσης και, ίσως, μια ορισμένη αντίσταση μεταξύ μερικών για να εξετάσουν τα βασισμένα στην τεχνολογία ζητήματα με τα οποία είναι άγνωστες. Με την επίδειξη πώς η τεχνολογία θα μπορούσε να έχει τις χρήσιμες εφαρμογές ακόμη και σε τέτοιους τόπους συναντήσεως, ένα πλαίσιο προκύπτει φυσικά στο οποίο είναι δυνατό να θιχτούν τα ζητήματα σχετικά με τους νέους, το Διαδίκτυο, και την κηδεμονία. Επίσης, συντονισμός με εθελοντικές οργανώσεις έξω από το σχολείο και βιβλιοθήκες μπορούν να καταστήσουν περισσότερους πόρους διαθέσιμους.

6.2.3. Βιομηχανία

Τα διάφορα συστατικά της βιομηχανίας μπορούν να έχουν μια σημαντική συμβολή στην ασφάλεια διαδικτύου των παιδιών. Τα τμήματα της βιομηχανίας σχετικά με το συγκεκριμένο ζήτημα περιλαμβάνουν τους ISPs και τις σε απευθείας σύνδεση φορείς παροχής υπηρεσιών, τους κατασκευαστές των συσκευών πρόσβασης όπως οι προσωπικοί υπολογιστές, τους προμηθευτές λογισμικού, προμηθευτές περιεχόμενων, και την ενήλικη σε απευθείας σύνδεση βιομηχανία.

Αρχικά πρέπει να αναφερθούμε στην αναγκαιότητα να υπάρξει συνεργασία όλων των προμηθευτών διαδικτύου και από κοινού ρυθμίσεις, κώδικες συμπεριφοράς και να διοργανωθούν εκστρατείες ενημέρωσης στο δίκτυο. Χρειαζόμαστε επίσης τη βοήθεια των συστημάτων ηλεκτρονικής πληρωμής και των φορέων πιστωτικών καρτών δεδομένου ότι επιτρέπουν τη λήψη και αποστολή πληροφοριών. Οι τηλεπικοινωνίες επίσης έχουν να παίξουν έναν πολύ σημαντικό ρόλο δεδομένου ότι η σύνδεση στο διαδίκτυο γίνεται μέσω των τηλεφωνικών γραμμών.

- Οι ISPs (Προμηθευτές Υπηρεσιών Διαδικτύου) θα πρέπει :
 - να παρέχουν εύκολα κατανοητούς και εφαρμοσμένους γονικούς ελέγχους. Η ευελιξία συχνά δεν χρησιμοποιείται επειδή η παρουσίαση μιας σειράς των επιλογών είναι συγχυσμένες για το γονέα που προσπαθεί να διαμορφώσει ένα σύστημα. Αφ' ετέρου, μια ενιαία προσέγγιση δεν λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των μεμονωμένων παιδιών. Μια προσέγγιση στην απλούστευση των γονικών ελέγχων, που εφαρμόζονται από μερικούς φορείς παροχής υπηρεσιών, είναι να τεθούν τα μέτρα προεπιλογής ανάλογα με την ηλικία ενός παιδιού, δίνοντας στον γονέα την δυνατότητα να ρυθμίσει αυτές τις προεπιλογές κατάλληλα.
 - να σχεδιασθούν και να παραχθούν εκπαιδευτικές και φιλικές στο παιδί περιοχές. Είναι αναγκαίο να βρεθούν διάφορα μέσα και να συγκεντρωθεί υλικό φιλικό στο παιδί και περιεχόμενο που θα προσέλκυε την προσοχή των παιδιών σε απευθείας σύνδεση. Για να επιτύχει στην κρίσιμη μάζα, τέτοιο περιεχόμενο έχει ως σκοπό πέρα από μια ευρεία ποικιλία των θεμάτων, να συμπεριλάβει πληροφορίες για τις σχέσεις, τη σεξουαλική υγεία, και άλλα θέματα που να ενδιαφέρουν τους εφήβους και τα παιδιά.
 - να απέχει από τη μεταφορά του υλικού που θεωρούν παράνομο, όπως η πιθανή πορνογραφία παιδιών. Παραδείγματος χάριν οι ISPs θα μπορούσαν να απέχουν από τη μεταφορά των ομάδων πληροφόρησης USENET για να φέρουν τα μεγάλα ποσοστά παιδικής πορνογραφίας.

- Οι κατασκευαστές των συσκευών πρόσβασης όπως οι προσωπικοί υπολογιστές θα μπορούσαν :
 - να παρέχουν στο “πακέτο” σημειώσεις για ασφάλεια διαδικτύου και τις καλύτερες πρακτικές. Πολλά τέτοια φυλλάδια που δημοσιεύονται από τις αξιόπιστες οργανώσεις είναι διαθέσιμα δωρεάν, και οι πληροφορίες "εκτός του πακέτου" σχετικά με την ασφάλεια διαδικτύου θα μπορούσαν να είναι μια πολύτιμη διαδρομή στη μεγαλύτερη δημοσιότητα για τέτοιες προσπάθειες.
 - να παρέχουν διαμόρφωση επιλογών για τα παιδιά μιας οικογένειας. Στο μεγαλύτερο κόστος, η αρχική διαδικασία διαμόρφωσης και οργάνωσης της μηχανής θα μπορούσε να τροποποιηθεί έτσι ώστε να λαμβάνει υπόψιν τον ιδιοκτήτη για το εάν τα παιδιά αναμένεται να χρησιμοποιήσουν την συσκευή. Σε αυτή την περίπτωση, η διαδικασία θα μπορούσε να καθοδηγήσει τον ιδιοκτήτη μέσω μιας διαδικασίας οργάνωσης για τους γονικούς ελέγχους για την χρήση της συσκευής.

- οι προμηθευτές λογισμικού θα μπορούσαν :
 - να αναπτύξουν το λογισμικό για να αποτρέψει το πιάσιμο στην παγίδα. Να υπενθυμίσουμε ότι το πιάσιμο στην παγίδα αναφέρεται στο φαινόμενο στο οποίο ένας χρήστης που προσπαθεί να αφήσει μια σεξουαλικά αυστηρή περιοχή διαβιβάζεται αυτόματα σε μια άλλη τέτοια περιοχή. Μερικά προγράμματα είναι διαθέσιμα σήμερα υπερεμφανιζόμενα ως "διαφημίσεις φραγμών", και αυτό λειτουργεί ως αποτρεπτικό για το πιάσιμο την παγίδα επίσης. Εντούτοις, αυτά τα προγράμματα πρέπει να επικαλεσθούν προτού να εμφανιστεί η υπερεμφανιζόμενη αγγελία ή, και θέτουν εκτός λειτουργίας επίσης μερικών χρήσιμων χαρακτηριστικών γνωρισμάτων των ιστοχώρων. Ένα "κουμπί πανικού" θα μπορούσε να εγκατασταθεί που είναι πάντα διαθέσιμο στη οθόνη του χρήστη, και εάν ένας χρήστης παγιδευτεί, κλικάροντας στο "κουμπί πανικού" μπορεί να κλείσει όλα τα τρέχοντα ανοιχτά παράθυρα.
 - να ενσωματώσουν τις ετικέτες που είναι βασισμένες στις επιλογές φιλτραρίσματος στους χρήστες διαδικτύου.
 - να περιλάβουν στο λογισμικό μέτρα ασφαλείας διαδικτύου των ενηλίκων για την προστασία των παιδιών τους. Παραδείγματος χάριν, επάνω στην αρχική εγκατάσταση ενός προϊόντος λογισμικού, το πρόγραμμα οργάνωσης λογισμικού θα μπορούσε να ρωτήσει εάν ο χρήστης θέλησε να δει μια οθόνη των μέτρων ασφαλείας διαδικτύου για τα παιδιά, και σε αυτή την περίπτωση, θα μπορούσε να επιδείξει τέτοια μέτρα ή να σε κατευθύνει σε έναν κατάλληλο ιστοχώρο.

- Η ενήλικη σε απευθείας σύνδεση βιομηχανία θα μπορούσε :
 - να ενσωματώσει την εκπαιδευτική και ψυχαγωγική αξία στο περιεχόμενο που αναπτύσσεται για τα παιδιά.
 - να λάβει αποτελεσματικότερα μέτρα για να κρατήσει τα παιδιά από την πρόσβαση των προϊόντων της. Παραδείγματος χάριν, οι χειριστές των ενηλίκων ιστοχώρων θα μπορούσαν να οργανώσουν τις αρχικές σελίδες τους χωρίς σεξουαλικό υλικό (δηλ., το κυβερνο-αντίστοιχο ενός χαρτιού περιτυλίγματος εγγράφου γύρω από ένα ενήλικο περιοδικό). Κατά συνέπεια,

τα παιδιά που ψάχνουν στον Ιστοχώρο δεν θα έβρισκαν ποτέ το σεξουαλικό υλικό άμεσα.

- να χρησιμοποιήσει μια σύμβαση για να απαιτήσει μια περισσότερο υπεύθυνη συμπεριφορά μεταξύ των θυγατρικών που χρησιμοποιούν το περιεχόμενο το οποίο παρέχεται από εμπορικές πηγές προσανατολισμένες στο σεξουαλικό στοιχείο για ενήλικες. Παραδείγματος χάριν, μια σύμβαση μεταξύ ενός προμηθευτή περιεχομένου και μιας θυγατρικής μπορεί να απαιτήσει ότι η θυγατρική θα έπρεπε να βάλει το περιεχόμενό της πίσω από τα περιτυλίγματα και τα λοιπά, και οι εταιρίες που παρέχουν περιεχόμενο ανεφοδιασμού θα ήταν σε θέση να τους τιμωρήσει εάν δεν το έκαναν.

Τέλος, η βιομηχανία τεχνολογίας πληροφοριών δεν πρέπει να αποθαρρυνθεί από την ανάληψη των σοβαρών βασισμένων στην τεχνολογία προσπαθειών να βοηθήσει τους γονείς και άλλους αρμόδιους ενηλίκους για να βελτιώσει και να ενισχύσει την ασφάλεια της εμπειρίας διαδικτύου των παιδιών τους και για να μειώσει το ποσό ακατάλληλου υλικού στο οποίο μπορούν να εκτεθούν. Πράγματι, ως αρχικό δικαιούχο της ηλικίας διαδικτύου (καθώς επίσης και συμβάλλοντας στη δημιουργία του), η βιομηχανία τεχνολογίας πληροφοριών έχει αμφισβητήσιμα την ειδική ευθύνη να βοηθήσει τα παιδιά στην προστασία τους από το διαδίκτυο.

6.2.4. Κατασκευαστές της δημόσιας πολιτικής

Η δημόσια πολιτική τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο θα μπορούσε να βοηθήσει στην διαμόρφωση του περιβάλλοντος στο οποίο η πρόσβαση διαδικτύου εμφανίζεται.

Οι ενέργειες δημόσιας πολιτικής είναι οι αποτελεσματικότερες όταν βασίζονται στην αξιόπιστη επιστήμη, και όταν απεικονίζουν μια ισχυρή κοινωνική και ηθική συναίνεση. Παραδείγματος χάριν, το συναίσθημα ότι η παιδική πορνογραφία και η σεξουαλική παρενόχληση τους είναι λάθος μοιράζεται από τους ανθρώπους μεταξύ ενός πολύ ευρέως φάσματος των πολιτικών απόψεων. Κατά συνέπεια, είναι λογικό να ειπωθεί ότι αυτά είναι σοβαρά εθνικά προβλήματα, και η εξέταση τους συνεχίζει να είναι ένας σημαντικός στόχος για το έθνος. Επιπλέον, η κλίμακα αυτών των προβλημάτων αυξάνεται με μεγάλη ταχύτητα.

Οι δημόσιοι φορείς χάραξης πολιτικής πρέπει επίσης να είναι προσεκτικοί των φτηνών, εύκολων, ή γρήγορων λύσεων. Είναι αλήθεια ότι το κόστος των κοινωνικών και εκπαιδευτικών στρατηγικών είναι αρκετά υψηλότερο από τις δαπάνες των προστατευτικών τεχνολογιών - αλλά τα οφέλη που αυξάνουν είναι επίσης αντίστοιχα υψηλότερα.

Τέλος, είναι απαραίτητο να υπογραμμιστεί το γεγονός ότι η δημόσια πολιτική μπορεί να πάει αρκετά πέρα από την δημιουργία της νομικής τιμωρίας για την παραβίαση κάποιου εγκεκριμένου κανόνα της συμπεριφοράς. Βεβαίως, οι νομικές κυρώσεις είναι μια πιθανή επιλογή δημόσιας πολιτικής, και τέτοιες κυρώσεις ενεργούν και για να τιμωρήσουν εκείνους που συμπεριφέρονται με έναν τρόπο αντίθετα προς το νόμο και για να αποτρέψουν άλλους από το φερθούν με παρόμοιο τρόπο. Αλλά η δημόσια πολιτική μπορεί να χρησιμοποιηθεί ευρύτερα και μπορεί να διαμορφώσει το

περιβάλλον διαδικτύου από πολλές απόψεις. Παραδείγματος χάριν, η δημόσια πολιτική μπορεί να χρησιμοποιηθεί:

- για την εφαρμογή νόμων κατά της δημιουργίας, διανομής και επεξεργασίας παιδικού πορνογραφικού υλικού και προώθηση νομικών μεταρρυθμίσεων σε περιπτώσεις όπου ο νόμος αποτυγχάνει και δεν καλύπτει τις παραμέτρους αυτές.
- για την ενίσχυση των φορέων παιδικής προστασίας ανηλίκων που ιεραρχούν τις ανάγκες των παιδιών με μια παιδοκεντρική κοινωνική αντίληψη. Η ενίσχυση ακόμη της έρευνας στο χώρο της πρόνοιας, η στελέχωση των υπηρεσιών με επιστημονικό προσωπικό και προώθηση της διεπιστημονικής προσέγγισης των προβλημάτων, η ενίσχυση και διατήρηση των μη κυβερνητικών οργανώσεων και των άτυπων δικτύων φροντίδας των παιδιών, η ενίσχυση των εναλλακτικών μορφών παιδικής προστασίας (αναδοχή, υιοθεσία) όταν η οικογένεια κρίνεται ακατάλληλη ή δεν υπάρχει.
- για την ανάπτυξη προγραμμάτων θεραπείας στα παιδιά-θύματα αλλά και στους ενήλικες-θύτες, όπου κρίνεται απαραίτητο, δημιουργία σύγχρονων ξενώνων βραχυχρόνιας παραμονής των παιδιών για άμεση προστασία, προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και ευκαιρίες επαγγελματικής απασχόλησης για την κοινωνική επανένταξη των παιδιών που έχουν υποστεί σεξουαλική εκμετάλλευση.
- για έρευνα υποστήριξης στα θέματα που είναι σχετικά με το ζήτημα της ασφάλειας διαδικτύου. Μερικά από τα σχετικά θέματα είναι ο αντίκτυπος της έκθεσης στο σεξουαλικό υλικό στα παιδιά στις διάφορες ηλικίες, τα σχέδια χρήσης διαδικτύου των παιδιών, και η αποτελεσματικότητα - πρακτικής των διάφορων κοινωνικών και εκπαιδευτικών στρατηγικών, των βασισμένων στην τεχνολογία εργαλείων, και της δημόσιας πολιτικής σε κρατικό και τοπικό επίπεδο στην αύξηση της ασφάλειας της εμπειρίας διαδικτύου των παιδιών. Αφορά τη δυνατότητα της έρευνας και της ανάπτυξης στις τεχνολογίες με σκοπό συγκεκριμένα να προσδιορίσει ακριβώς το σεξουαλικό υλικό και με αυτόν τον τρόπο να ενισχύσει και να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα των εργαλείων που μπορεί να βοηθήσει στο να μειώσει την έκθεση των παιδιών στα ακατάλληλα υλικά και την εμπειρία διαδικτύου.
- για να προωθήσει την εκπαίδευση βασικών μέσων ασφαλείας διαδικτύου. Η προώθηση μπορεί να συμπεριλάβει :
 - χρηματοδότηση της ανάπτυξης των πρότυπων προγραμμάτων σπουδών για τη βασική εκπαίδευση μέσων και την ασφάλεια διαδικτύου.
 - ενθαρρυντική και ενισχυτική επαγγελματική ανάπτυξη για τους δασκάλους στην ασφάλεια διαδικτύου και τη βασική εκπαίδευση μέσων. Η επαγγελματική ανάπτυξη των δασκάλων στον τομέα της χρήσης διαδικτύου για παιδαγωγικούς λόγους δεν είναι επαρκής συγκριτικά με τις υπάρχουσες ανάγκες.
 - την υποστήριξη που θα πρέπει να υπάρχει για να εκπαιδεύσει τους γονείς, τους δασκάλους και άλλους αρμόδιους ενηλίκους για τα ζητήματα εκπαίδευσης ασφαλείας διαδικτύου.

- επιχορηγήσεις οι οποίες θα μπορούσαν να τεθούν στην διάθεση των μη κερδοσκοπικών και κοινοτικών οργανώσεων για να τρέξουν τα προγράμματα ασφάλειας διαδικτύου.
 - για να υποστηριχθεί η ανάπτυξη και η πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας υλικό διαδικτύου που είναι εκπαιδευτικό και ελκυστικό στα παιδιά κατά τρόπο κατάλληλο για την ηλικία τους.
 - σε αυτορρυθμιστικές προσπάθειες υποστήριξης από τα ιδιωτικά συμβαλλόμενα μέρη. Παραδείγματος χάριν, η δημόσια πολιτική μπορεί να παρέχει οικονομικά ή νομικά κίνητρα στους ISPs και παροχής περιεχόμενου ώστε να υιοθετήσουν πρακτικές αυτό-αστυνόμευσης. Μια τέτοια αυτό-αστυνόμηση στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στο κοινό για να εκθέσει το ενδεχομένως παράνομο υλικό ή συμπεριφορά.
 - τέλος, οι κατασκευαστές της δημόσιας πολιτικής πρέπει να λάβουν υπόψη τις διεθνείς διαστάσεις του διαδικτύου.

6.2.6. Ιδιωτικές πρωτοβουλίες – Οργανώσεις

Σε μια εποχή όπου οι πόροι είναι περιορισμένοι ενώ η ευαισθητοποίηση και οι καταγγελίες γύρω από το ζήτημα αυτό είναι σε άνοδο και εντείνεται ταυτόχρονα η απαίτηση για μια πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών, οι ακτιβιστές και οι ομάδες δράσεις μπορούν να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν μια συνεκτική στρατηγική την οποία στη συνέχεια μπορούν να την προτείνουν στα όργανα που επεξεργάζονται τις εκάστοτε πολιτικές. Ορισμένα από τα άμεσα βήματα και τις πρωτοβουλίες που θα έπρεπε να αναλάβουν οι εθνικές μη κυβερνητικές οργανώσεις είναι τα ακόλουθα:

1. Εκστρατείες ενημέρωσης του κοινού με ευρεία κάλυψη από τα ΜΜΕ για να αφυπνισθεί και να ενημερωθεί η κοινωνία για την πολυπλοκότητα του προβλήματος της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών, όπως και για το γεγονός ότι υπάρχει ένα μεγάλο φάσμα σχετικών αδικημάτων.
2. Προσφορά συμβουλευτικών υπηρεσιών σε γονείς, εκπαιδευτικούς, παιδιά, κοινωνικούς λειτουργούς καθώς και σε όλους τους ενδιαφερόμενους πολίτες.
3. Ανάπτυξη τεχνολογιών και εξειδίκευσης έτσι ώστε να γίνεται έγκαιρος εντοπισμός των νέων χώρων σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών, συμπεριλαμβανομένης και της παράνομης χρήσης του κυβερνοχώρου.
4. Αξιολόγηση της υπάρχουσας νομοθεσίας που αφορά τη σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών και την παιδική πορνογραφία. Περαιτέρω επέκτασή της όπου κριθεί απαραίτητο.
5. Ειδική εκπαίδευση των ατόμων που υπηρετούν σε φορείς επιβολής του νόμου, των εισαγγελέων, δικαστών και γενικά όλων αυτών που χειρίζονται υποθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών.
6. Προγράμματα υποστήριξης και θεραπείας για τα παιδιά-θύματα σεξουαλικής κακοποίησης και τις οικογένειές τους τα οποία θα έχουν σαν βάση τον ίδιο τον κοινωνικό ιστό.

7. να υποστηρίξουν και να αναπτύξουν τις πρωτοβουλίες για την χρήση των τεχνικών μέσων για να καταπολεμηθεί το επιβλαβές περιεχόμενο στο διαδίκτυο, ιδιαίτερα μέσω της χρήσης των φίλτρων και των συστημάτων αυτό αξιολόγησης.

6.2.6. Διεθνή συνεργασία

Εκτός όμως από τους παραπάνω παράγοντες πολύ σημαντικό ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η συνεργασία μεταξύ των διαφόρων κρατών του κόσμου. Σε ζητήματα όπως αυτό της παιδικής πορνογραφίας στο διαδίκτυο, η προστασία των παιδιών είναι η πρώτη προτεραιότητα για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Για αυτόν τον λόγο, η διεθνής συνεργασία πρέπει να ενθαρρυνθεί και να ενισχυθεί μέσω των συμφωνιών σε διεθνές, περιφερειακό και διμερές επίπεδο, στηριγμένη στις εμπειρίες που αποκτιούνται από την εφαρμογή των υπάρχοντων υπομνημάτων συμφωνίας, όπως εκείνα μεταξύ της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου και των Φιλιππίνων, και της Γερμανίας και της Ταϊλάνδης.

Αυτές οι συμφωνίες πρέπει να συνεπάγονται:

- α) συνεργασία μεταξύ των σχετικών υπουργείων
- β) συνεργασία μεταξύ των αντιπροσωπειών επιβολής νόμου
- γ) συνεργασία μεταξύ των νομικών επαγγελματιών
- δ) ανταλλαγή των πληροφοριών και ανάπτυξη των βάσεων δεδομένων
- ε) εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών διερμηγέων
- ζ) υποστήριξη και πόροι
- η) ανταλλαγή των ερευνητικών αποτελεσμάτων
- θ) έλεγχος και τεκμηρίωση της εφαρμογής της ετερόδικης νομοθεσίας και των διμερών συμφωνιών

Η διεθνής συνεργασία πρέπει να περιλάβει, αλλά να μην περιοριστεί, περαιτέρω συζήτηση του προαιρετικού πρωτοκόλλου σχεδίων της Συνθήκης Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού στην πώληση των παιδιών, παιδική πορνεία και παιδική πορνογραφία.

Πρέπει επίσης να δημιουργηθεί μία ομάδα εργασίας σε διεθνές επίπεδο για να αναπτύξει μια χωριστή συνθήκη που θα συμφιλίωνε τους νομικούς, διοικητικούς και εξεταστικούς κανόνες των ενδιαφερόμενων εθνών προκειμένου να διευκολυνθεί η εφαρμογή της ετερόδικης νομοθεσίας σε περιπτώσεις σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών.

Η ημερήσια διάταξη αυτής της ομάδας εργασίας πρέπει να περιλάβει, αλλά να μην περιοριστεί σε:

- α) ορισμούς των σεξουαλικών ενοχλήσεων ενάντια στα παιδιά
- β) συμφιλίωση των χρονολογικών ηλικιών των παιδιών όσον αφορά τις σεξουαλικές ενοχλήσεις ενάντια στα παιδιά και της ηλικίας της συγκατάθεσης στις σεξουαλικές δραστηριότητες

- γ) αλληλεξάρτηση μεταξύ των κανόνων της διπλής εγκληματικότητας και του καθορισμού των ηλικιών
- δ) διεθνείς συμφωνίες για, και την πιθανή αποβολή, διπλή εγκληματικότητα,
- ε) κανόνες σχετικά με την κατάθεση
- ζ) πρότυπα της αποδεκτής απόδειξης

Για να εξασφαλιστεί αποτελεσματική συνεργασία σε διεθνές επίπεδο μεταξύ των κρατών και της κοινωνίας πολιτών, πρέπει να επιδιωχθούν οι απαραίτητοι πόροι για την καθιέρωση ενός ειδικευμένου, μόνιμου φόρουμ για την ανταλλαγή των πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένου ενός ιστοχώρου στο διαδίκτυο.

Η κατάρτιση των σχετικών επαγγελματιών, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού επιβολής νόμου, δικαστές, εργαζόμενοι ευημερίας και ερευνητές, πρέπει να λάβουν υπόψη τις ειδικές απαιτήσεις των θυμάτων ηλικιών και των μαρτύρων ηλικιών, όσον αφορά τις διατάξεις της Συνθήκης Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού. Επιπλέον, η ειδική κατάρτιση για τα εθνικά σημεία εστίασης επιπέδων μέσα σε όλα τα επαγγέλματα που περιλαμβάνονται στην εφαρμογή της ετερόδικης νομοθεσίας στην καταπολέμηση των διεθνών διαστάσεων της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών που πραγματοποιείται, ειδικότερα σχετικά με την εμπειρία που αποκτιέται στα υπάρχοντα επιμορφωτικά προγράμματα.

Τα ζητήματα κατάρτισης περιλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται σε:

- α) επικοινωνία με και ακρόαση των παιδιών,
- β) πολιτιστικές έννοιες και γλωσσικά ζητήματα που περιλαμβάνονται στην κατανόηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών,
- γ) η ανάπτυξη των φιλικών προς το παιδί ερευνών, εξεταστικών και νομικών διαδικασιών,
- δ) κατάλληλες ερευνητικές δεξιότητες.

Έρευνα και τεκμηρίωση πρέπει να παρέχουν τη βάση για πληροφορημένη συνεργασία. Ειδικότερα, η έρευνα απαιτείται για:

- α) έλεγχο και αξιολόγηση της εφαρμογής της ετερόδικης νομοθεσίας στην καταπολέμηση των διεθνών διαστάσεων της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών,
- β) αντίκτυπο των επιμορφωτικών προγραμμάτων για τους επαγγελματίες σε αυτόν τον τομέα,
- γ) δυνατότητα της ετερόδικης νομοθεσίας στην καταπολέμηση της διάδοσης της πορνογραφίας παιδιών, ιδιαίτερα μέσω των ηλεκτρονικών δικτύων όπως το διαδίκτυο,
- δ) αντίκτυπο στα παιδιά της συμμετοχής στη διεθνή νομική δράση ενάντια στους σεξουαλικούς παραβάτες παιδιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

7.1. Εισαγωγή

Στα πλαίσια της πτυχιακής μας εργασίας, σε συνδυασμό με το θεωρητικό μέρος, ασχοληθήκαμε με έρευνα σχετικά με την σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων και την παιδοφιλία στο διαδίκτυο. Ως ερευνητικό εργαλείο στην έρευνα αυτή χρησιμοποιήσαμε ερωτηματολόγιο που απαρτιζόταν τόσο από κλειστές και ανοικτές ερωτήσεις όσο και από προκατασκευασμένες. Ο πληθυσμός της έρευνας ήταν σπουδαστές της κοινότητας του Τ.Ε.Ι. Κρήτης. Η έρευνα αυτή διήρκησε περίπου τρεις μήνες εξαιτίας του αυξημένου αριθμού δείγματος που μας ζητήθηκε.

7.2. Σκοπός

Κύριος σκοπός της έρευνας μας ήταν να διερευνήσουμε τις στάσεις, τις αντιλήψεις και τις συμπεριφορές των νέων γύρω από το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων και παιδοφιλίας στο διαδίκτυο και το αν προβαίνουν ή αν θα προβούν σε τέτοιες ενέργειες ως πιθανό αποτέλεσμα της επίσκεψής τους σε αντίστοιχες ιστοσελίδες. Μέσα από τη συλλογή, τη μελέτη, την επεξεργασία, την ανάλυση και την αξιολόγηση των απαντήσεων που έδωσαν οι ερωτώμενοι, προσπαθήσαμε να παρουσιάσουμε μία, όσο το δυνατό πιο κοντά στην πραγματικότητα, εικόνα που να καταδεικνύει και να αντικατοπτρίζει την παρούσα κατάσταση του μέγιστου αυτού προβλήματος στη χώρα μας.

7.3. Στόχοι

Επιμέρους στόχοι μας ήταν,

- Να ερευνήσουμε ένα αρκετά σύγχρονο και πρωτότυπο θέμα το οποίο αναπτύσσεται με εξαιρετικά γοργούς ρυθμούς.
- Να διευρύνουμε τις πληροφορίες και τις γνώσεις μας για το φαινόμενο της παιδοφιλίας στο διαδίκτυο.
- Να ευαισθητοποιήσουμε το ευρύ κοινό για τους πολύ σοβαρούς κινδύνους που εγκυμονεί το διαδίκτυο για τα παιδιά.
- Να επισημάνουμε επίσης ότι είναι ζήτημα όλων μας και θα πρέπει να γνωρίζουμε πώς μπορούμε να συνεισφέρουμε έτσι ώστε να προστατεύσουμε τα παιδιά.
- Να διαπιστώσουμε την ύπαρξη ευαισθησίας, σε ζητήματα που έχουν να κάνουν με τέτοια αποτρόπαια εγκλήματα, ανάλογα με τη σχολή φοίτησης του ερωτώμενου.
- Να δούμε την σχέση του νεανικού πληθυσμού με το διαδίκτυο και το κατά πόσο είναι γνώστες ή συμμετοχοί απαγορευμένων περιοχών.

- Να καταγράψουμε τα συναισθήματα που προκαλούνται στο χρήστη μέσα από τη θεώρηση παιδοφιλικού υλικού.

7.4. Ο πληθυσμός μας

Πριν την έναρξη της ερευνητικής διαδικασίας θεωρήσαμε σκόπιμο να συγκεκριμενοποιήσουμε το πληθυσμιακό δείγμα στο οποίο θα απευθυνόμασταν. Καταρχήν το πιο σημαντικό κριτήριο επιλογής ήταν η σχέση της ομάδας-στόχου με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και συγκεκριμένα με το διαδίκτυο, μιας και οι ερωτώμενοι που δήλωναν ότι δεν είχαν χρησιμοποιήσει το διαδίκτυο αποκλειόντουσαν άμεσα από το δείγμα μας. Έπειτα από κάποιες συζητήσεις, πάντα με τη σύμφωνη γνώμη της υπεύθυνης καθηγήτριας, καταλήξαμε από κοινού στην επιλογή των σπουδαστών της κοινότητας του Τ.Ε.Ι. Κρήτης που εδρεύει στην πόλη του Ηρακλείου. Αυτό γιατί θεωρήσαμε ότι ως σπουδαστές και ως νέοι αποτελούν μία πληθυσμιακή ομάδα που σαφώς είναι τεχνολογικά ενήμερη, παρακολουθεί τις εξελίξεις και έχει πιο άμεση σχέση με το διαδίκτυο. Οι ερωτώμενοι έπρεπε να είναι από 18 ετών και άνω. Τώρα, μετά το τέλος της έρευνας, μπορούμε να πούμε ότι το δείγμα μας κινήθηκε ηλικιακά από 18 έως 25 ετών.

7.5. Δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε

Σε πρώτη φάση μία βασική δυσκολία που προέκυψε ήταν ο υψηλός αριθμός δείγματος που μας ζητήθηκε. Τα ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν ανέρχονται περίπου στα 500 ενώ από αυτά χρησιμοποιήθηκαν για περαιτέρω ανάλυση μόνο τα 410 μιας και τα υπόλοιπα 90 δήλωναν ότι δεν είχαν σχέση με υπηρεσίες διαδικτύου. Ο μεγάλος αυτός αριθμός δείγματος, πρωτοφανής για πτυχιακή εργασία, οδήγησε στην παράταση της έρευνας κατά ένα περίπου μήνα περισσότερο από το διάστημα που είχαμε δηλώσει στο χρονοδιάγραμμα μας.

Στη συνέχεια μία άλλη δυσκολία που έκανε την εμφάνιση της είχε να κάνει με τη δομή του ερωτηματολογίου. Πιο αναλυτικά, για να μην προκαταβάλουμε τον ερωτώμενο θεωρήσαμε σκόπιμο να προσθέσουμε και άλλες θεματικές ενότητες, γεγονός όμως που οδήγησε στην δημιουργία ενός μεγάλου ερωτηματολογίου που κούραζε. Αυτό είχε ως συνέπεια πολλές απαντήσεις να είναι μονολεκτικές πράγμα που ήταν αρνητικό για την μετέπειτα ανάλυση.

7.6. Το ερωτηματολόγιο ως εργαλείο της έρευνας μας

Έπειτα από συνεννόηση με την υπεύθυνη καθηγήτρια καταλήξαμε στην δομημένη συνέντευξη, την χρήση δηλαδή ερωτηματολογίου ως το κύριο ερευνητικό εργαλείο στην διεξαγωγή της έρευνας μας. Βασικό κριτήριο για την επιλογή αυτή αποτέλεσε η φύση των ερωτήσεων. Πιο συγκεκριμένα οι ερωτήσεις σε μεγάλο βαθμό ήταν πολύ προσωπικές και το θέμα πολύ ευαίσθητο γι' αυτό θεωρήσαμε ότι ο ερωτώμενος θα απαντούσε με περισσότερη ειλικρίνεια σε ένα ανώνυμο ερωτηματολόγιο, που κατά την διάρκεια της συμπλήρωσης του δεν υπήρχε άμεσος έλεγχος των συνεντευκτών. Προκειμένου να εξασφαλίσουμε μεγαλύτερη αξιοπιστία και εχεμύθεια των

απαντήσεων, αποφασίσαμε να φτιάξουμε ένα ειδικά διαμορφωμένο «κουτί» μέσα στο οποίο τοποθετούσαν οι απαντώντες τα ερωτηματολόγια μετά τη συμπλήρωσή τους.

Ακόμη παραπάνω το ερωτηματολόγιο διαθέτει τα εξής πλεονεκτήματα :

- Σε κάθε άτομο τίθενται οι ίδιες ερωτήσεις, με τον ίδιο τρόπο, έτσι ώστε οι όποιες διαφορές ανάμεσα στις απαντήσεις να θεωρούνται σαν πραγματικές διαφορές και όχι ως αποτέλεσμα της έρευνας αυτής καθαυτής.
- Επιτρέπει τη συγκρισιμότητα ανάμεσα στις απαντήσεις.
- Βασίζεται σε μία στάνταρ δομή.
- Ερωτάται ένας μεγάλος αριθμός ατόμων, ώστε να είναι αντιπροσωπευτικός του πληθυσμού, για τους σκοπούς της γενίκευσης.

Το ερωτηματολόγιο μας εκτός από τα δημογραφικά στοιχεία περιέχει τέσσερις διαφορετικές ενότητες για τη χρήση διαδικτύου. Πιο συγκεκριμένα αναφερθήκαμε σε ιστοσελίδες σχετικά με τον αθλητισμό, τις γνωριμίες με συντρόφους ή φίλους, την παιδοφιλία και την εγκληματικότητα. Η τοποθέτηση της παιδοφιλίας στη θέση αυτή δεν έγινε τυχαία μιας και προτιμήσαμε να μην μπει ως τελευταία ενότητα για να μη παραγκωνιστεί από τους ερωτώμενους ενώ δεν μπήκε στις πρώτες θέσεις γιατί προτιμήσαμε να κάνουμε τους ερωτώμενους να αισθανθούν άνετα και να μην τους προκαταβάλουμε αρνητικά.

Οι ερωτήσεις μας διευκόλυναν τον ερωτώμενο να απαντήσει, καθώς ήταν ανοικτού, κλειστού τύπου και προκατασκευασμένες. Όπως γνωρίζουμε από την έρευνα, ο συνδυασμός κλειστών, ανοικτών και προκατασκευασμένων ερωτήσεων διευκολύνει κατά πολύ τον ερωτώμενο. Όταν ένα ερωτηματολόγιο έχει μονάχα ανοικτές ερωτήσεις είναι πολύ κουραστικό και δύσκολο να απαντηθεί. Επιπλέον, όταν διαθέτει ερωτήσεις μονάχα κλειστού τύπου και προκατασκευασμένες κινδυνεύει να μην εξασφαλιστεί απόλυτη αντικειμενικότητα και ειλικρίνεια στις απαντήσεις. Αντίθετα όταν επικρατεί συνδυασμός όλων των παραπάνω, τότε μπορούμε να εξασφαλίσουμε περισσότερο αντικειμενικές απαντήσεις και να βγάλουμε ποιοτικότερα αποτελέσματα. Συμπληρωματικά θα λέγαμε ότι με την προσθήκη των ανοικτών ερωτήσεων δόθηκε η δυνατότητα στους ερωτώμενους να εκφράσουν τις προσωπικές τους απόψεις και να έχουμε μετέπειτα μία ποικιλία μεταβλητών.

Οι ερωτήσεις μας ήταν διατυπωμένες με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορούσαμε να αντλήσουμε τα στοιχεία που θα μας χρησίμευαν στην έκδοση των δικών μας συμπερασμάτων.

Οι κυριότερες ερωτήσεις στο ερωτηματολόγιο μας αφορούν :

- Τη γνώση και την αναζήτηση παιδοφιλικών ιστοσελίδων στο διαδίκτυο.
- Το κίνητρο για την αναζήτηση ανάλογων ιστοσελίδων.
- Την συμμετοχή ή όχι σε προτάσεις-δράσεις που προτείνονταν μέσα από παιδοφιλικές ιστοσελίδες.
- Τα προκύπτοντα συναισθήματα των χρηστών.

- Τους τρόπους προστασίας των παιδιών από την εκμετάλλευση τους στο διαδίκτυο.

Στο παράρτημα της πτυχιακής μας εργασίας παραθέτουμε αυτούσιο το ερωτηματολόγιο μας.

7.7. Αποτελέσματα της έρευνας

Τα αποτελέσματα της έρευνας μας βασίστηκαν σε συλλογή, μελέτη, επεξεργασία και αξιολόγηση 410 ερωτηματολογίων. Η επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας έγινε στο πρόγραμμα SPSS και η ανάλυση των αποτελεσμάτων στο WORD.

Παρακάτω θα παρουσιάσουμε τα συνολικά αποτελέσματα της έρευνας πεδίου, μέσω πινάκων, διαγραμμάτων και σχολίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

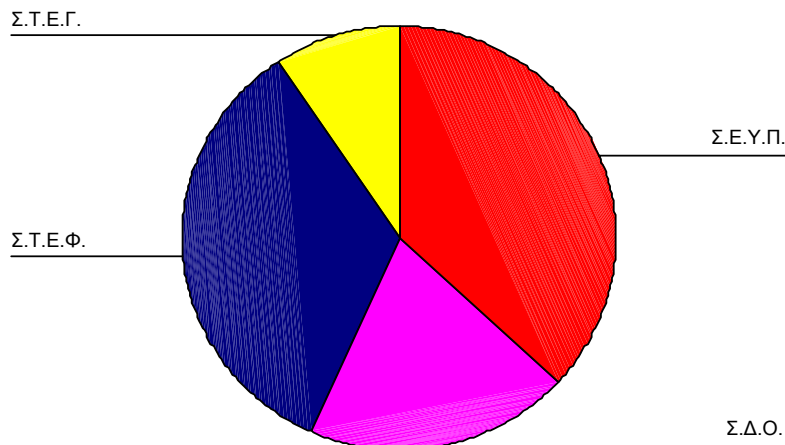
8.1. Ανάλυση δεδομένων

Από το συνολικό ποσοστό του δείγματος μας (410 απαντώντες) οι 173 ήταν άνδρες (42,2%) και 237 οι γυναίκες (57,8%). Κατά την διάρκεια της έρευνας αυτής προσπαθήσαμε να πάρουμε σχεδόν ίσο αριθμό ερωτηματολογίων και από τα δυο φύλα. Η ηλικία των ερωτώμενων ήταν από 18 έως 29, με μεγαλύτερο ποσοστό 20,2% να κατέχει η ηλικία των 21 ετών, ενώ ο μέσος όρος ηλικίας ήταν 20,57 ετών.

Το δείγμα μας δεν περιορίστηκε σε σπουδαστές της σχολής μας, αλλά αφορούσε και τις τέσσερις σχολές του Τ.Ε.Ι.. Δόθηκε μεγαλύτερη βαρύτητα στη συλλογή στοιχείων από την Σ.Ε.Υ.Π. εξαιτίας της δικής μας φοίτησης στη σχολή αυτή, της οποίας το ποσοστό ανέρχεται σε 37,1% επί του συνολικού δείγματος, και από τη Σ.Τ.Ε.Φ. εξαιτίας της τεχνολογικής κατεύθυνσης της σχολής αυτής της οποίας τα τμήματα έχουν μεγαλύτερη σχέση με το περιβάλλον των Η/Υ και του διαδικτύου. Παρόλα αυτά υπήρξε συμμετοχή της σχολής Σ.Δ.Ο. με ποσοστό 19,5% και της σχολής Σ.Τ.Ε.Γ. με 9,5%.

Διάγραμμα 1.

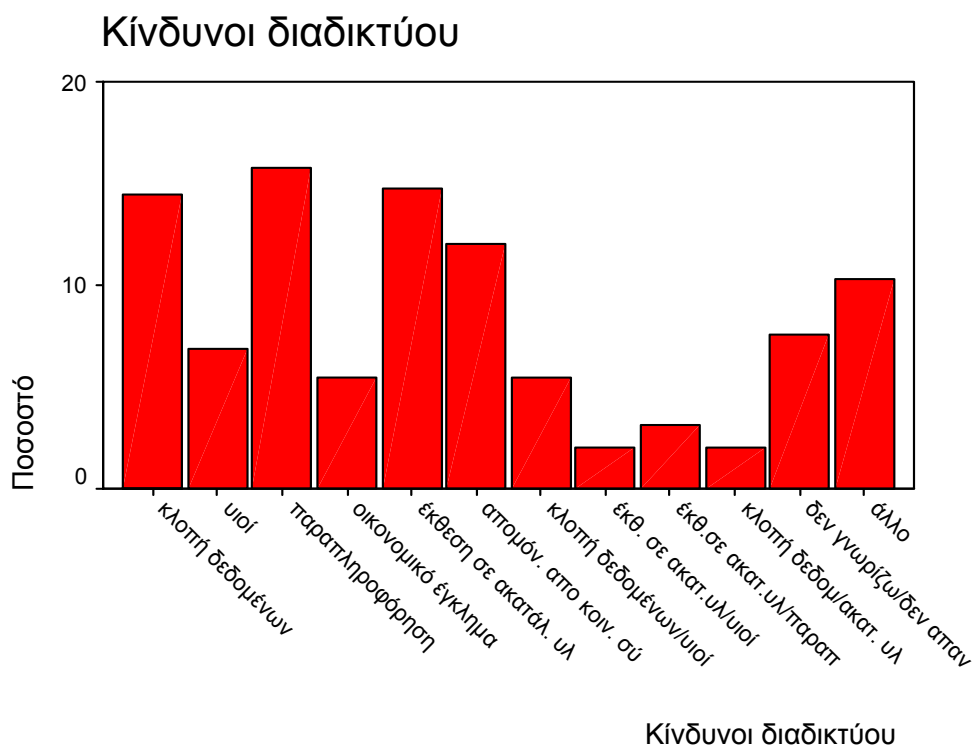
Σχολή

Κίνδυνοι Διαδικτύου

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Κλοπή δεδομένων	42	10,2	14,4	14,4
	Υιούς	20	4,9	6,9	21,3
	Παραπληροφόρηση	46	11,2	15,8	37,1
	Οικονομικό έγκλημα	16	3,9	5,5	42,6
	Έκθεση σε ακατάλληλο υλικό	43	10,5	14,8	57,4
	Απομόνωση από το κοινωνικό σύνολο	35	8,5	12,0	69,4
	Κλοπή δεδομένων / Υιοί	16	3,9	5,5	74,9
	Έκθεση σε ακατάλληλο υλικό / Υιοί	6	1,5	2,1	77,0
	Έκθεση σε ακατάλληλο υλικό/ Παραπληροφόρηση	9	2,2	3,1	80,0
	Κλοπή δεδομένων/ ακατάλληλο υλικό	6	1,5	2,1	82,1
	Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	22	5,4	7,6	89,7
	Άλλο	30	7,3	10,3	100,0
	Total	291	71,0	100,0	
	Missing System	119	29,0		
Total	410	100,0			

Διάγραμμα 2.

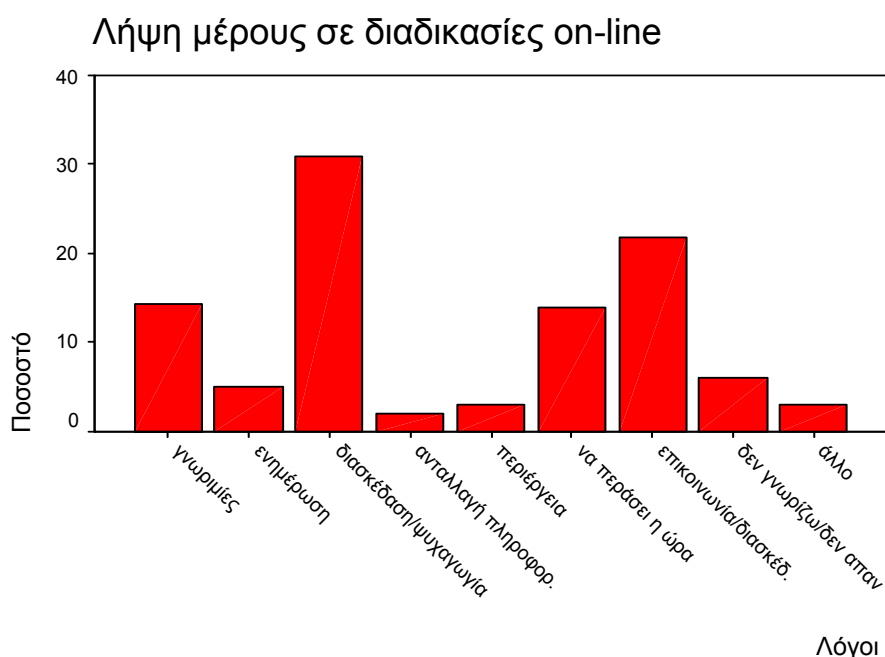

Από το συνολικό ποσοστό των ερωτώμενων το 71% θεωρεί ότι, παρόλο που το διαδίκτυο είναι ένα πολύ καλό εργαλείο επικοινωνίας και ενημέρωσης, εγκυμονεί κινδύνους. Συγκεκριμένα από το ποσοστό αυτό οι ερωτώμενοι κατηγοριοποιούν τους κινδύνους αυτούς με μεγαλύτερο ποσοστό τον κίνδυνο της παραπληροφόρησης με 15,8%, της έκθεσης σε ακατάλληλο υλικό με 14,8% και της κλοπής δεδομένων με 14,4%. Στο παραπάνω διάγραμμα φαίνονται αναλυτικά οι κίνδυνοι και τα ποσοστά τους. Στην κατηγορία «άλλο» συμπεριλαμβάνονται οι κίνδυνοι της διακίνησης παράνομων προϊόντων της παιδεραστίας, της καταστροφής των Η/Υ και της υπερχρέωσης της τηλεφωνικής σύνδεσης.

Λόγοι λήψης μέρους σε διαδικασίες on-line

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	Γνωριμίες	29	7,1	14,4	14,4	
	Ενημέρωση	10	2,4	5,0	19,4	
	Διασκέδαση/ Ψυχαγωγία	62	15,1	30,8	50,2	
	Ανταλλαγή πληροφοριών	4	1,0	2,0	52,2	
	Περιέργεια	6	1,5	3,0	55,2	
	Για να περάσει η ώρα	28	6,8	13,9	69,1	
	Επικοινωνία	44	10,7	21,9	91,0	
	Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	12	2,9	6,0	97,0	
	Άλλο	6	1,5	3,0	100,0	
	Total	201	49,0	100,0		
	Missing	System	209	51,0		
	Total		410	100,0		

Διάγραμμα 3.

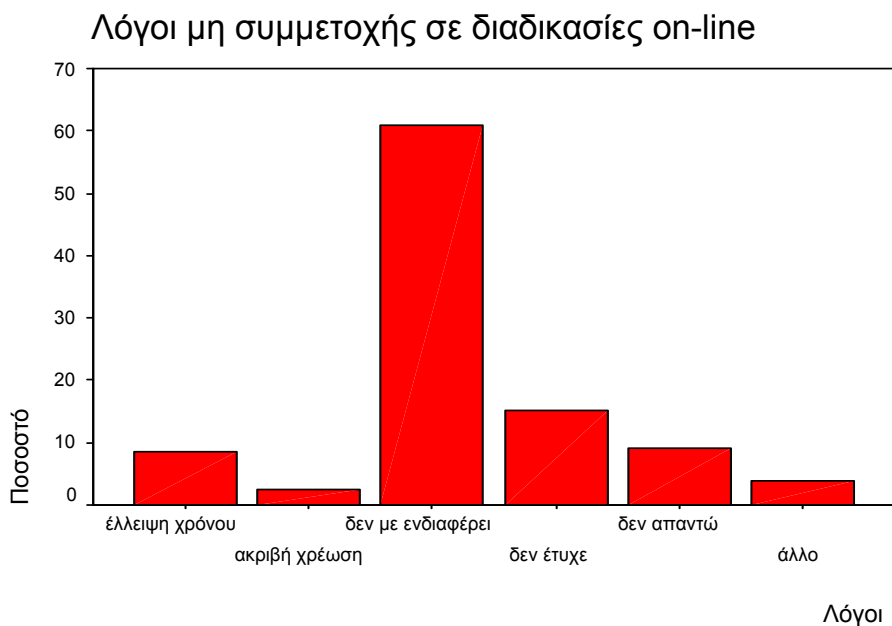

Από το σύνολο των ερωτηθέντων οι 201 απάντησαν ότι λαμβάνουν μέρος σε on-line διαδικασίες. Μέσα από το παραπάνω διάγραμμα φαίνεται ότι το 30,8% λαμβάνει μέρος σε τέτοιου είδους διαδικασίες με σκοπό την διασκέδαση και την ψυχαγωγία ενώ το αμέσως επόμενο ποσοστό 21,9% αναφέρεται στην επικοινωνία. Εντύπωση δημιουργεί το υψηλό ποσοστό χρηστών που δηλώνουν ότι χρησιμοποιούν τις διαδικασίες αυτές απλά «για να περάσει η ώρα» (13,9%). Όσον αφορά τους λόγους χρήσης στην μεταβλητή «άλλο» δηλώνουν ότι λαμβάνουν μέρος σε on-line διαδικασίες λόγω της δουλειάς τους και για αναζήτηση γνώσεων.

Λόγοι μη συμμετοχής σε διαδικασίες on-line

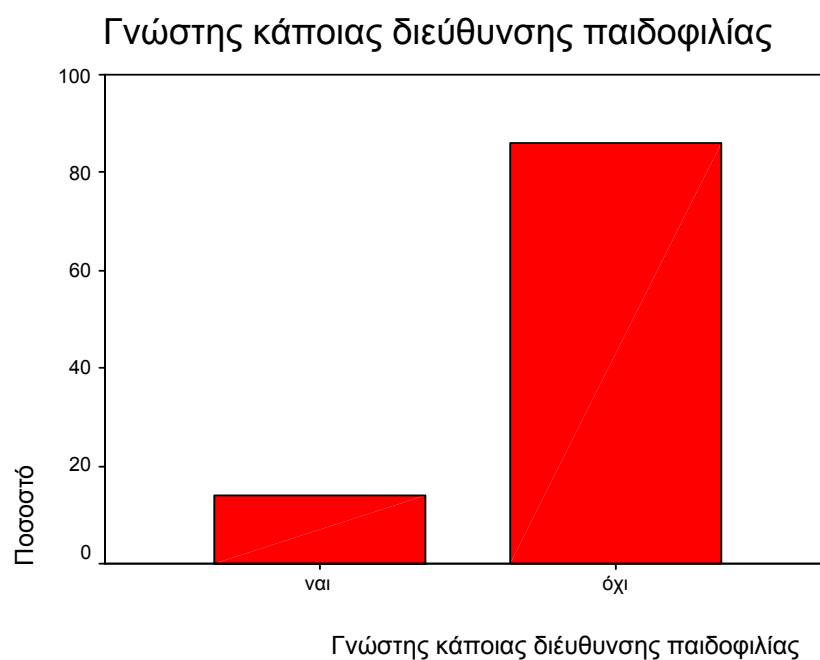
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Έλλειψη χρόνου	17	4,4	8,1	8,1
	Ακριβή χρέωση	5	1,2	2,4	10,5
	Δεν με ενδιαφέρει	128	31,2	61,2	71,8
	Δεν έτυχε	32	7,8	15,3	87,1
	Δεν απαντώ	19	4,6	9,1	96,2
	Άλλο	8	2,0	3,8	100,0
	Total	209	51	100,0	
Missing	System	201	49		
Total		410	100,0		

Διάγραμμα 4.

Από το σύνολο των ερωτηθέντων οι 209 απάντησαν ότι δεν συμμετέχουν σε αυτές τις δραστηριότητες κυρίως εξαιτίας της έλλειψης ενδιαφέροντος τους (61,2%). Η κατηγορία «άλλο» του διαγράμματος αναφέρεται κυρίως στο φόβο έκθεσης προσωπικών δεδομένων των ερωτώμενων και στην ανυπαρξία κατάλληλης γνώσης του διαδικτύου.

Διάγραμμα 5.

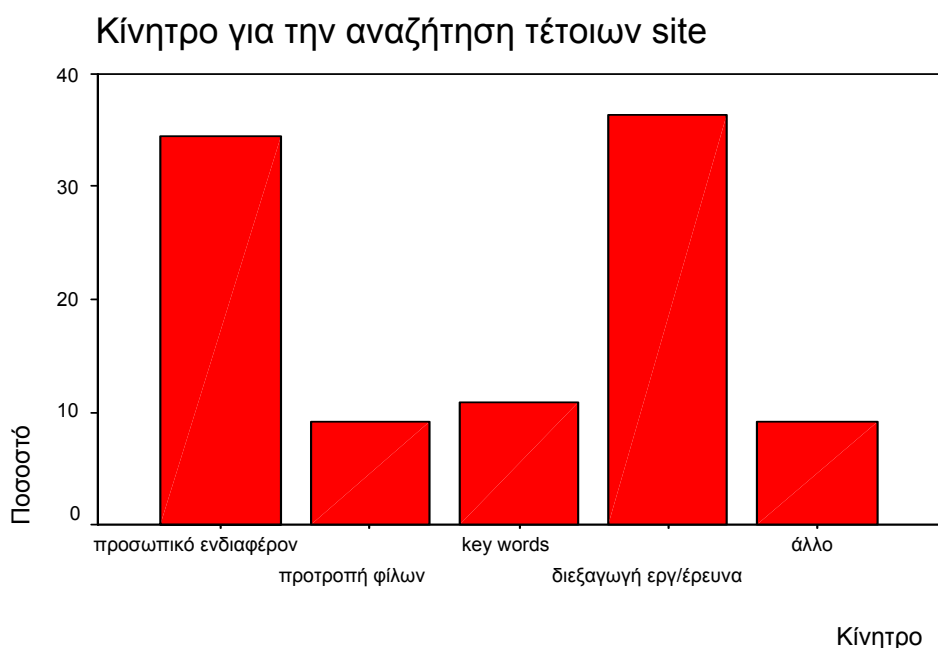

Μέσα από την έρευνα αυτή προέκυψε ένα ποσοστό της τάξης 13,9% (που ανέρχεται σε 57 ερωτηθέντες) οι οποίοι δήλωσαν ότι γνωρίζουν κάποια διεύθυνση παιδοφιλικού περιεχομένου. Το ποσοστό αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αμελητέο αν αναλογιστούμε το συνολικό αριθμό του δείγματος μας.

Κίνητρο για την αναζήτηση τέτοιων site

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Προσωπικό ενδιαφέρον	21	5,1	36,8	36,8
	Προτροπή φίλων	5	1,2	8,8	45,6
	key words	6	1,5	10,5	56,1
	Διεξαγωγή εργασίας / Έρευνα	20	4,9	35,1	91,2
	Άλλο	5	1,2	8,8	100,0
	Total	57	13,9	100,0	
	Missing System	353	86,1		
Total	410	100,0			

Διάγραμμα 6.

Από τους 57 γνώστες παιδοφιλικών sites το 36,8% δηλώνει ότι βασικό του κίνητρο στην αναζήτηση τέτοιων ιστοσελίδων ήταν το προσωπικό ενδιαφέρον τους ενώ το 35,1% αναφέρει ως κίνητρο την διεξαγωγή εργασίας ή έρευνας. Η μεταβλητή «άλλο» περιλαμβάνει δύο ακόμα κίνητρα : 1. την λανθασμένη παραπομπή από άλλο site, 2. την περιέργεια. Όσον αφορά το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό θα θέλαμε να εκφράσουμε την αμφιβολία μας για την ειλικρίνεια της απάντησης αυτής. Η αμφιβολία μας αυτή πηγάζει από το γεγονός ότι είναι ένα αρκετά πρόσφατο θέμα όπου κατά την διάρκεια της αναζήτησης υλικού για την υλοποίηση της πτυχιακής αυτής εργασίας διαπιστώσαμε την παντελή έλλειψη βιβλιογραφίας και έρευνας στη χώρα μας.

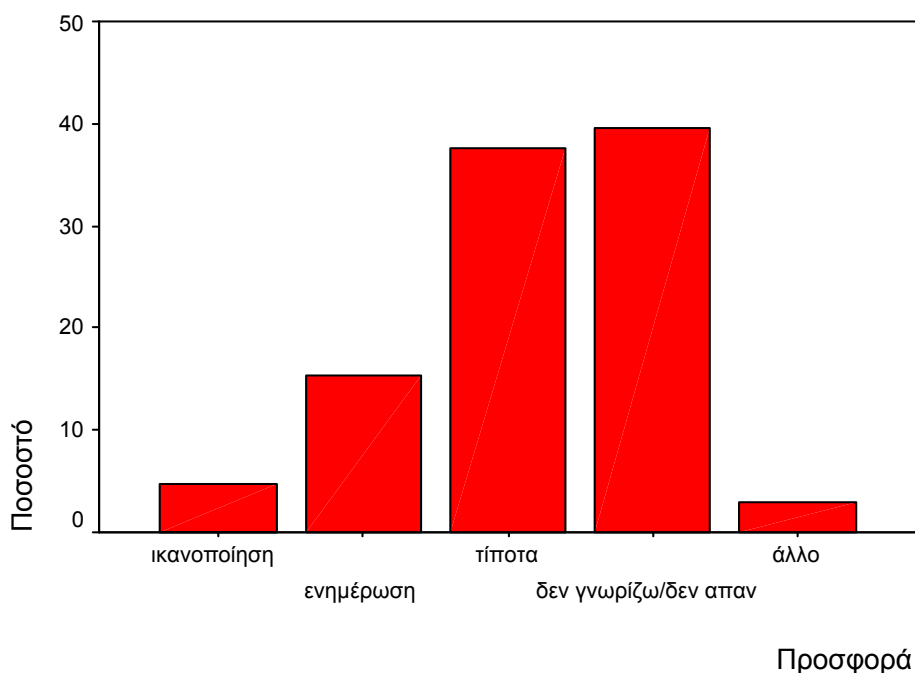
Διάγραμμα 7.

Όπως εμφανίζεται στο παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι από το σύνολο 410 ερωτηθέντων εκείνοι οι οποίοι έχουν επισκεφτεί κάποια ιστοσελίδα παιδοφιλικού περιεχομένου, για διάφορους λόγους, ανέρχονται σε 55 άτομα, ποσοστό δηλαδή 13,4%. Ο μέσος όρος ηλικίας των ατόμων αυτών είναι 19,16 και αναφέρεται στην ηλικία κατά την οποία μπήκαν για πρώτη φορά στην διαδικασία να αναζητήσουν μία σχετική ιστοσελίδα.

Διάγραμμα 8.

Τι προσφέρουν τα sites παιδοφιλίας

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα αντικατοπτρίζονται οι απαντήσεις των ερωτηθέντων για το τι νομίζουν οι ίδιοι ότι προσφέρουν οι παιδοφιλικές ιστοσελίδες. Παρατηρούμε ότι το υψηλότερο ποσοστό ερωτηθέντων (39,5%) δηλώνει ότι δεν γνωρίζει ή δεν απαντά ενώ το 37,6% δηλώνει ότι τα sites αυτά δεν προσφέρουν τίποτα στον χρήστη. Παρόλα αυτά εμφανίζεται ένα μικρότερο ποσοστό που όπως υποστηρίζει θεωρεί ότι ενημερώνεται από αυτές τις ιστοσελίδες (15,4%) και ένα ακόμη πιο μικρό ποσοστό που όπως δηλώνει η θεώρηση των ιστοσελίδων αυτών του προσφέρει ικανοποίηση (4,6%). Όσοι τώρα από τους ερωτηθέντες δήλωσαν κάτι άλλο μπορούν να καταταχθούν σε δύο ομάδες.

Πρώτον σε εκείνους που ανέφεραν ότι τους προσφέρει :

- Ευαισθητοποίηση για το συγκεκριμένο θέμα.
- Χρήσιμες πληροφορίες για πρόληψη.
- Ενημέρωση για την αντιμετώπιση του θέματος.

Δεύτερον σε εκείνους που ανέφεραν ότι τους προσφέρει :

- Δυνατότητα για κυβερνοσέξ.
- Ηδονή.
- Διασκέδαση – χαβαλέ.

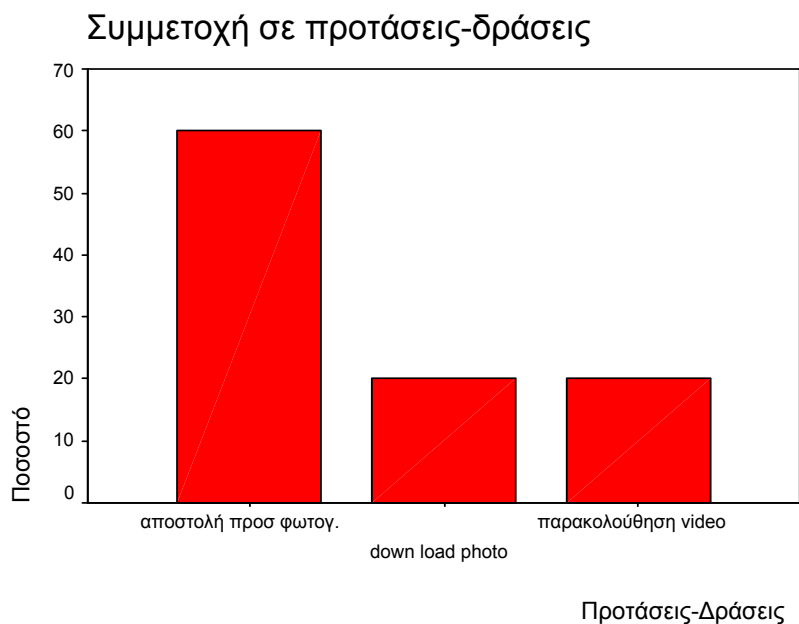
Ευτυχώς οι υποστηρικτές της δεύτερης αυτής κατηγορίας αποτελούν ένα πολύ μικρό, αν όχι μηδαμινό, ποσοστό.

Διάγραμμα 9.

Όπως παρουσιάζεται στο παραπάνω διάγραμμα εκείνοι οι οποίοι έχουν συμμετάσχει σε προτάσεις-δράσεις που προτείνονταν από ιστοσελίδες παιδοφιλικού περιεχομένου αποτελούν το 1,2% επί του συνολικού δείγματος.

Διάγραμμα 10.

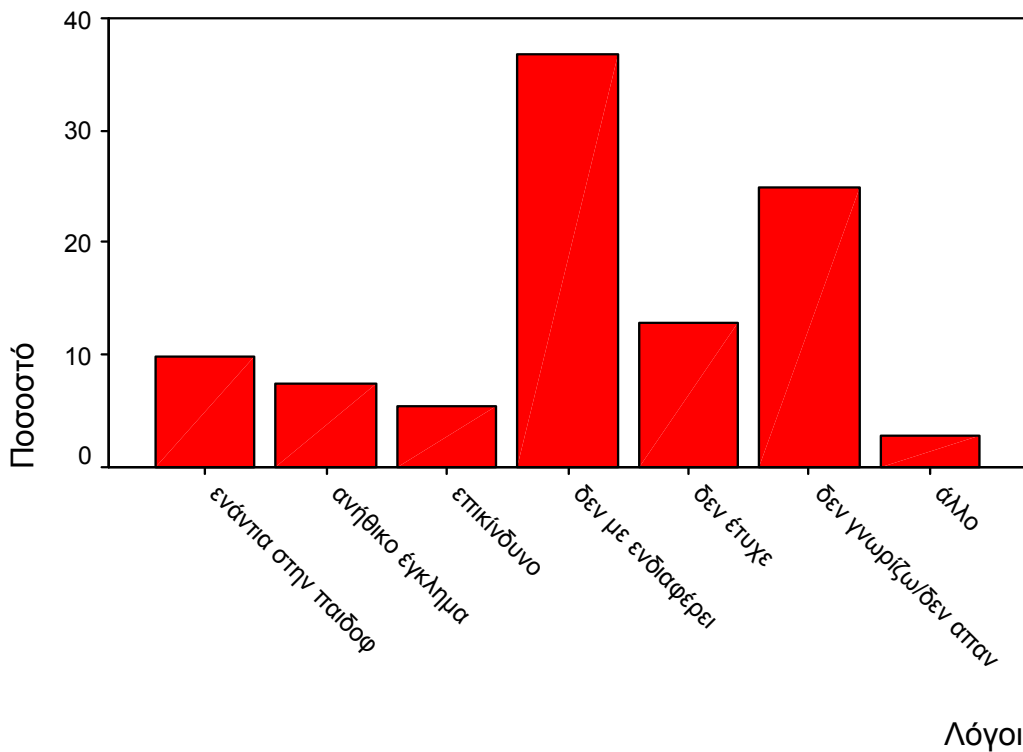
Από το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ότι έχουν συμμετάσχει σε προτάσεις που προτείνονταν από τα ακατάλληλα αυτά sites το 60% δηλώνει ότι το έκανε για να στείλει προσωπικές του φωτογραφίες ενώ το υπόλοιπο 40% δηλώνει κατά το ήμισυ ότι αυτό έγινε για να κατορθώσει να «κατεβάσει» φωτογραφίες με ακατάλληλο υλικό παιδοφιλικού περιεχομένου και κατά το δεύτερο ήμισυ για να παρακολουθήσει κάποιο σχετικό video.

Λόγοι μη συμμετοχής σε προτάσεις – δράσεις

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	Είμαι ενάντια στην παιδοφιλία	40	9,8	9,9	9,9	
	Συνιστά ανήθικο έγκλημα	30	7,3	7,4	17,3	
	Επικίνδυνο	22	5,4	5,4	22,7	
	Δεν με ενδιαφέρει	149	36,3	36,8	59,5	
	Δεν έτυχε	52	12,7	12,8	72,3	
	Δεν απαντώ	101	24,6	24,9	97,3	
	Άλλο	11	2,7	2,7	100,0	
	Total	405	98,8	100,0		
	Missing	System	5	1,2		
	Total		410	100,0		

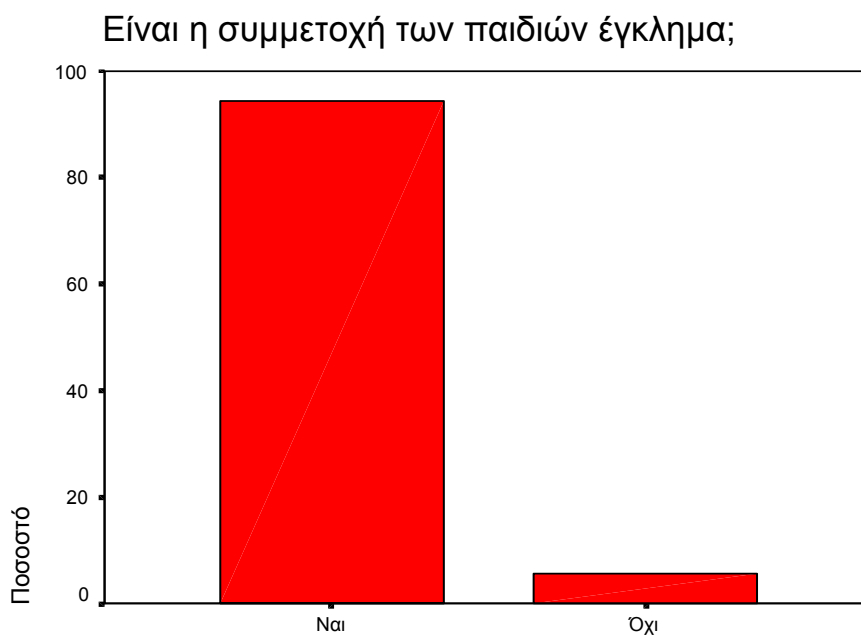
Διάγραμμα 11.

Λόγοι μη συμμετοχής σε προτάσεις-δράσεις

Εκείνοι τώρα που δήλωσαν ότι δεν έχουν συμμετάσχει σε προτάσεις παιδοφιλικών ιστοσελίδων ανέρχονται στο 98,8% επί του συνολικού δείγματος. Το μεγαλύτερο ποσοστό δήλωσε ότι δεν το έχει πράξει επειδή απλά και μόνο δεν το ενδιαφέρει (36,8%). Μεγάλη εντύπωση προκαλεί το 12,8%, ποσοστό που αναφέρεται σε αυτούς οι οποίοι υποστήριξαν ότι «δεν έτυχε» μέχρι τώρα γι' αυτό και δεν το έπραξαν. Ένα ποσοστό που θα πρέπει να θεωρηθεί ως ανησυχητικό καθώς τα άτομα της κατηγορίας αυτής θα μπορούσαν πολύ εύκολα να συμμετάσχουν σε διάφορες παράνομες δραστηριότητες σχετικές με το θέμα μας εάν τους παρουσιαζόταν απλά και μόνο η ευκαιρία. Στην κατηγορία «άλλο» οι απαντώντες τόνισαν ότι είχαν χρησιμοποιήσει τις σελίδες αυτές για εκπαιδευτικούς σκοπούς οπότε δεν ενδιαφερόταν για περαιτέρω χρήση-συμμετοχή των ιστοσελίδων αυτών.

Διάγραμμα 12.

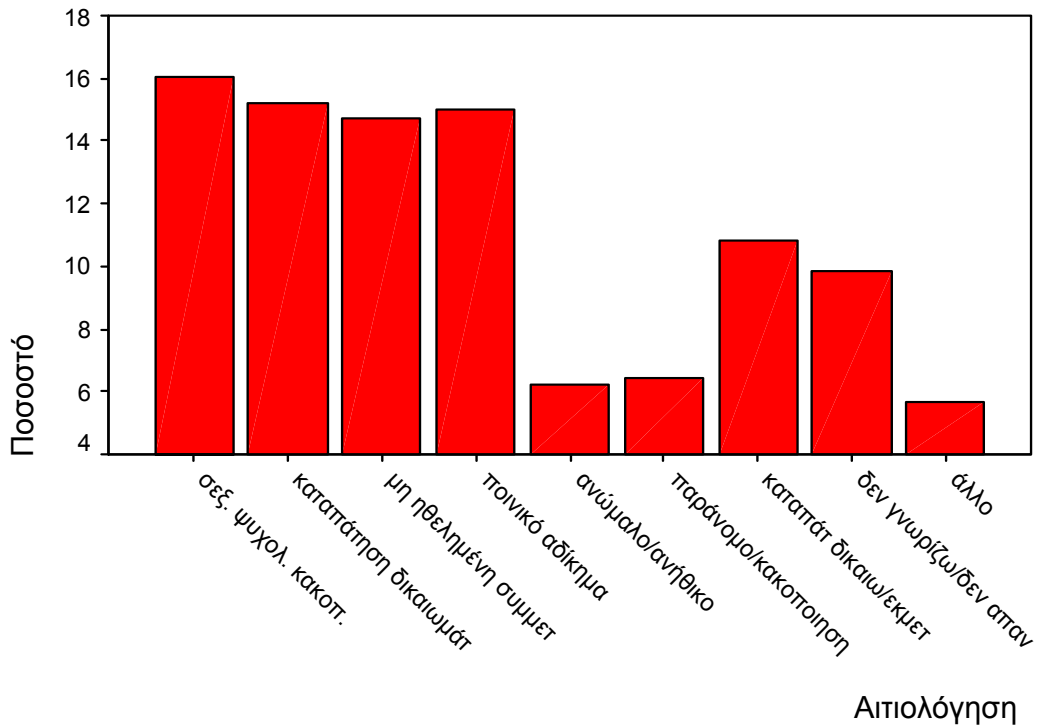
Στην παραπάνω ερώτηση, όπως φαίνεται από το διάγραμμα, το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων απάντησαν θετικά (94,4%) ενώ αυτοί που απάντησαν αρνητικά φτάνουν το 5,6%.

Η συμμετοχή των παιδιών σε πορνογραφικά site συνιστά έγκλημα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Σεξουαλική / Ψυχολογική κακοποίηση	62	15,1	16,0	16,0
	Καταπάτηση Δικαιωμάτων	59	14,4	15,2	31,3
	Μη ηθελημένη συμμέτοχη	57	13,9	14,7	46,0
	Ποινικό αδίκημα	58	14,1	15,0	61,0
	Ανώμαλο / Ανήθικο	24	5,9	6,2	67,2
	Παράνομο / Κακοποίηση	25	6,1	6,5	73,6
	Καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων/ εκμετάλλευση	42	10,2	10,9	84,5
	Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	38	9,3	9,8	94,3
	Άλλο	22	5,4	5,7	100,0
	Total	387	94,4	100,0	
Missing	System	23	5,6		
Total		410	100,0		

Διάγραμμα 13

Η συμμετοχή των παιδιών συνιστά έγκλημα

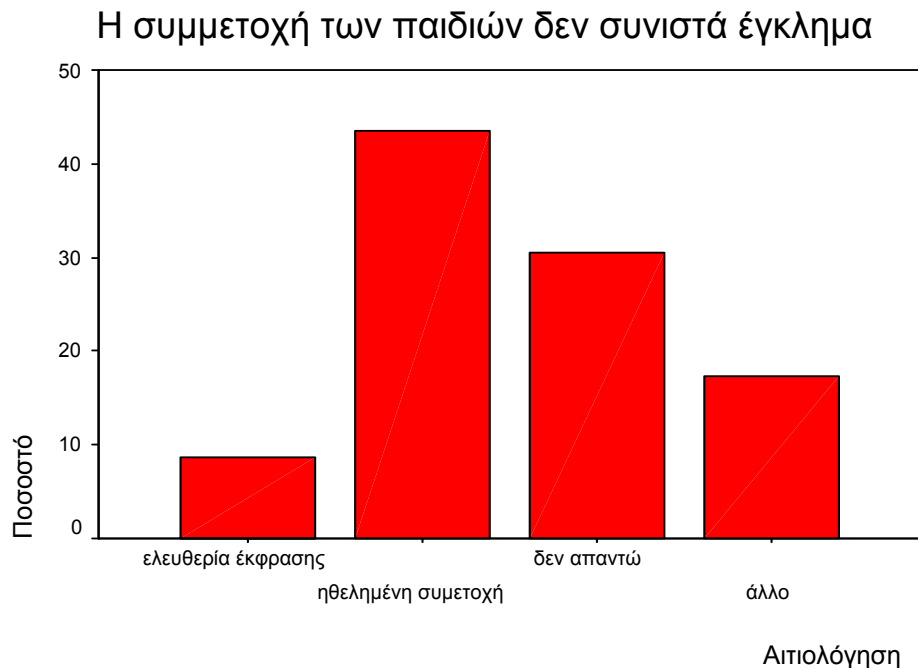

Στον παραπάνω πίνακα και διάγραμμα απεικονίζονται τα αποτελέσματα που έδωσαν οι συμμετέχοντες στο ερώτημα γιατί η συμμετοχή των παιδιών σε πορνογραφικές ιστοσελίδες συνιστά έγκλημα. Παρόλο που υπήρξε μια ποικιλία απαντήσεων αυτές που ξεχώρισαν λόγω υψηλού ποσοστού ήταν οι εξής : α) η σεξουαλική και ψυχολογική κακοποίηση που υφίσταται το παιδί με 16%, β) η καταπάτηση των δικαιωμάτων των παιδιών με 15,2%, γ) η σύσταση ποινικού αδικήματος 15% και δ) η μη ηθελημένη συμμετοχή των παιδιών στις δραστηριότητες αυτές με 14,7%. Στην μεταβλητή «άλλο» κυρίως αναφέρονται ο στιγματισμός του παιδιού, η υποτίμηση του επιπέδου του και ρατσισμός απέναντι του.

Η συμμετοχή των παιδιών σε πορνογραφικά site δεν συνιστά έγκλημα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ελευθερία έκφρασης	2	,5	8,7	8,7
	Ηθελημένη συμμετοχή	10	2,4	43,5	52,2
	Δεν απαντώ	7	1,7	30,4	82,6
	Άλλο	4	1,0	17,4	100,0
	Total	23	5,6	100,0	
Missing	System	387	94,4		
Total		410	100,0		

Διάγραμμα 14.

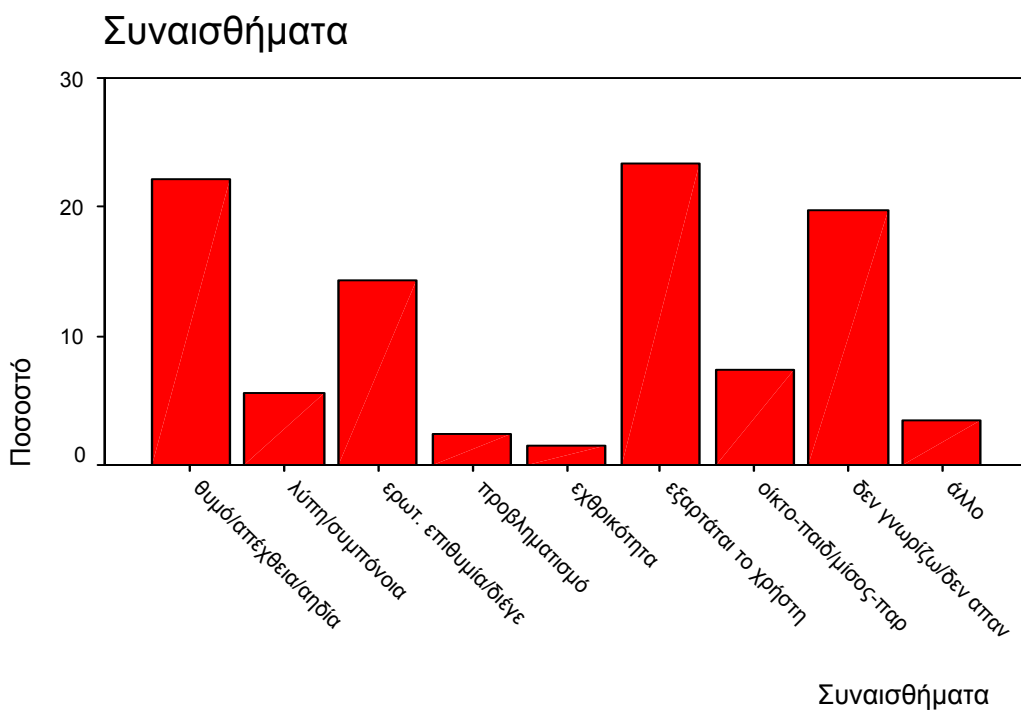
Βάσει του παραπάνω πίνακα και ραβδογράμματος την υψηλότερη θέση κατέχουν η ηθελημένη συμμετοχή (των παιδιών στις πράξεις αυτές) με ποσοστό 43,5% και εκείνοι που δεν απάντησαν με 30,4%. Στην μεταβλητή «άλλο» θα θέλαμε να εκθέσουμε κάποιες απαντήσεις αυτούσιες μιας και οι ίδιοι μείναμε έκπληκτοι από την θεώρησή τους. Κάποιος ερωτώμενος που απάντησε στην κατηγορία αυτή παραθέτει το εξής :

«είναι ανωριμότητα και απερισκεψία να εκδίδεις το σώμα σου», κάποιος άλλος υποστηρίζει ότι «τα παιδιά εμφανίζονται στις φωτογραφίες ως οπαδοί της σεξουαλικότητας», τέλος συναντήσαμε και μια άλλη γνώμη κατά την οποία «τα παιδιά γνωρίζουν πολλά από μικρή ηλικία γι' αυτό θα ήταν προτιμότερο να έχουν γνώση του αντικειμένου μέσα από κάποιο άλλο τρόπο»

Συναισθήματα

		Frequency	Ποσοστό	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Θυμό / απέχθεια / αηδία	91	22,2	22,2	22,2
	Λύπη / Συμπόνια	23	5,6	5,6	27,8
	Ερωτική επιθυμία / Διέγερση	59	14,4	14,4	42,2
	Προβληματισμό	10	2,4	2,4	44,6
	Εχθρικότητα	6	1,5	1,5	46,1
	Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	81	19,8	19,8	65,9
	Άλλο	14	3,4	3,4	69,3
	Για ορισμένους αηδία και για άλλους ηδονή	96	23,4	23,4	92,7
	Οίκτο / αηδία για τα παιδιά και μίσος για τους παραγωγούς	30	7,3	7,3	100,0
	Total	410	100,0	100,0	

Διάγραμμα 15.

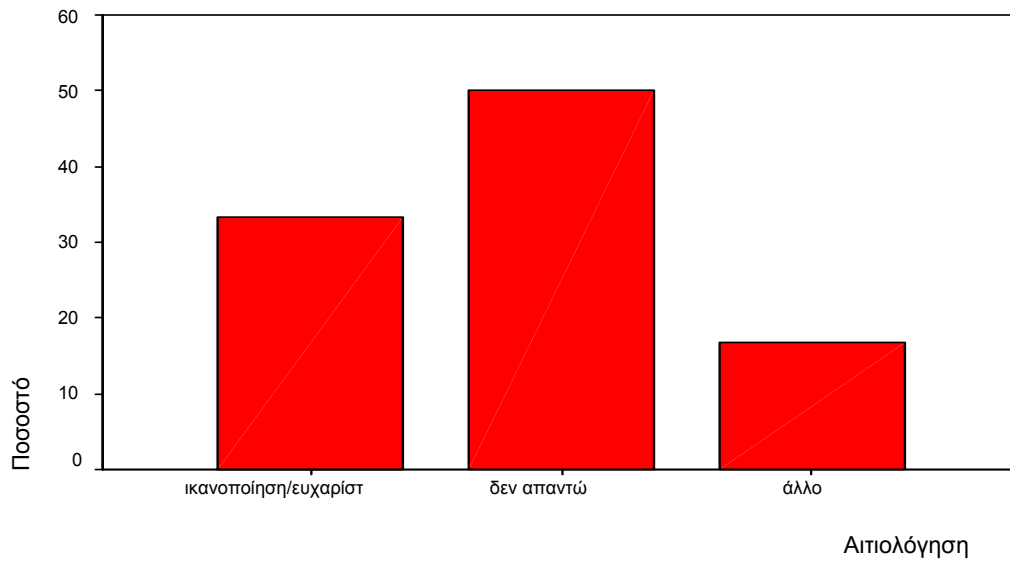
Μέσα από την παρακολούθηση ιστοσελίδων παιδικής πορνογραφίας ορισμένοι ερωτώμενοι θεωρούν ότι τα συναισθήματα που προκαλούνται είναι αρνητικά άλλοι θεωρούν ότι είναι θετικά και άλλοι ανάμεικτα. Συγκεκριμένα το πιο υψηλό ποσοστό 23,4% αποτελούν εκείνοι που πιστεύουν ότι σε ορισμένους προκαλεί αηδία και σε άλλους ηδονή, αμέσως μετά ακολουθούν τα συναισθήματα του θυμού, της απέχθειας και της αηδίας για τους παραγωγούς αυτών των ιστοσελίδων με 22,2% ενώ από την άλλη με 14,4% εμφανίζεται η εκδήλωση ερωτικής επιθυμίας και διέγερσης. Το 3,4% των ερωτηθέντων που έδωσαν μια εναλλακτική απάντηση προσδιορίζουν αφ' ενός την απογοήτευση τους, το φόβο και την αγωνία για το μέλλον και αφ' ετέρου την διασκέδαση και την αυτό-ικανοποίηση.

Αιτιολόγηση συμμετοχής σε ενέργειες που υποβοηθούν την παιδική πορνογραφία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ικανοποίηση / Ευχαρίστηση	2	,5	33,3	33,3
	Δεν απαντώ	3	,7	50,0	83,3
	Άλλο	1	,2	16,7	100,0
	Total	6	1,5	100,0	
Missing System		404	98,5		
Total		410	100,0		

Διάγραμμα 16.

Συμμετοχή σε ενέργειες που υποβοηθούν την παιδική πορνογρ.

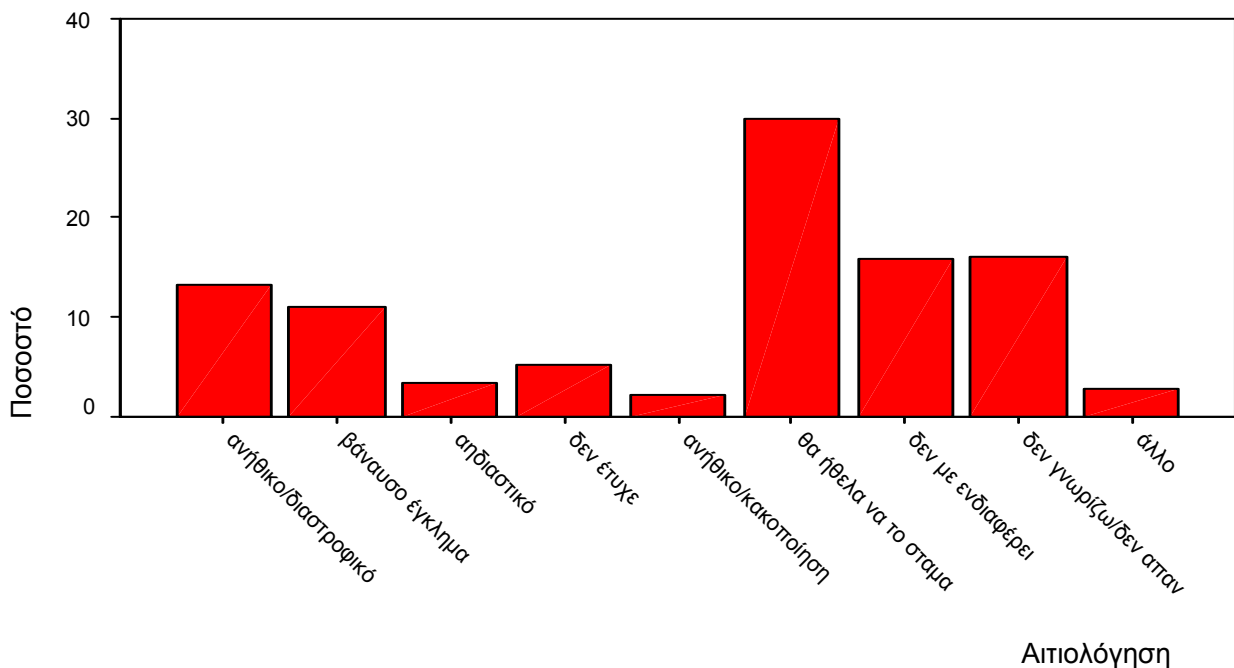
Από το σύνολο των ερωτηθέντων το 1,5% δηλώνουν ότι έχουν συμμετάσχει σε ενέργειες που υποβοηθούν τη συνέχιση της παιδικής πορνογραφίας στο διαδίκτυο. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δεν απάντησαν στο ερώτημα αυτό (50%) ενώ το 33% αιτιολόγησαν την απάντησή τους αναφέροντας ότι το έκαναν για ικανοποίηση και ευχαρίστηση.

Αιτιολόγηση μη συμμετοχής σε ενέργειες που υποβοηθούν την παιδική πορνογραφία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ανήθικο / Διαστροφικό	54	13,2	13,4	13,4
	Βάναυσο έγκλημα	45	11,0	11,1	24,5
	Αηδιαστικό	14	3,4	3,5	28,0
	Δεν με ενδιαφέρει	64	15,6	15,8	43,8
	Δεν έτυχε	21	5,1	5,2	49,0
	Ανήθικο/ Κακοποίηση	9	2,2	2,2	51,2
	Είμαι εναντίον / Θα ήθελα να το σταματήσω	121	29,5	30,0	81,2
	Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	65	15,9	16,1	97,3
	Άλλο	11	2,7	2,7	100,0
	Total	404	98,5	100,0	
	Missing	System	6	1,5	
Total		410	100,0		

Διάγραμμα 17.

Μη συμμετοχή σε ενέργειες που υποβοηθούν την παιδική πορνογραφία

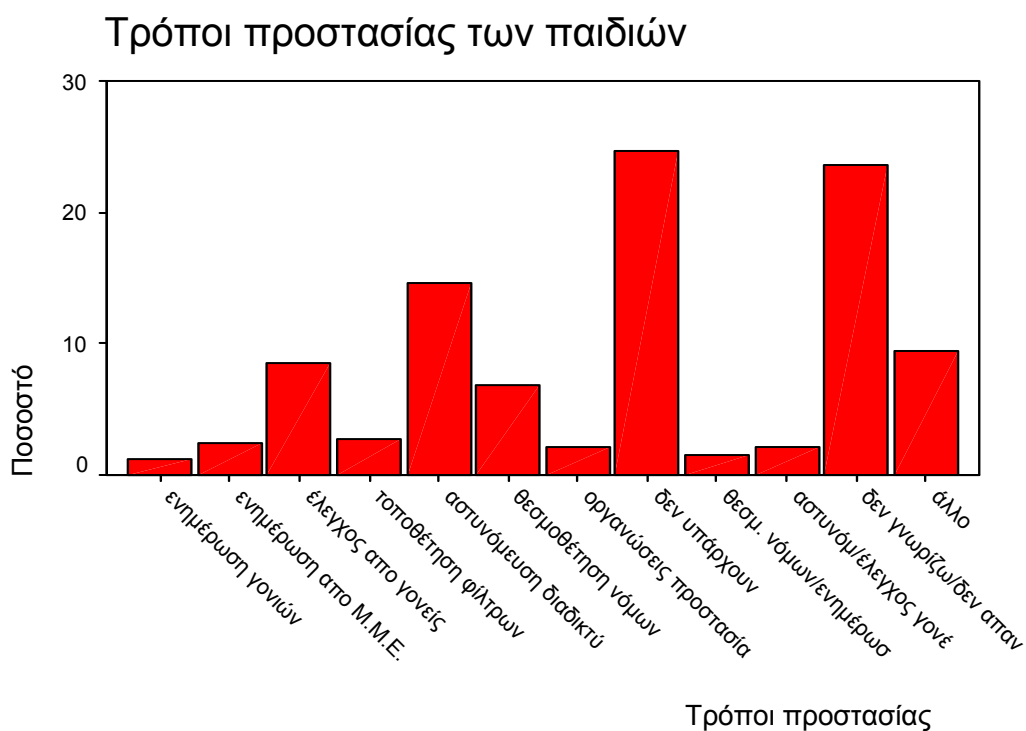

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα η πλειοψηφία των ερωτώμενων απάντησε ότι δεν υποστηρίζει ούτε θα υποστηρίξει μελλοντικά τη συνέχιση της παιδικής πορνογραφία επειδή είναι ενάντια ενώ αντίθετα θα ήθελε να το σταματήσει. Πέρα απ' αυτές τις απαντήσεις κάποιοι από τους ερωτώμενους δήλωσαν ότι δεν υποβοηθούν τη συνέχιση της παιδικής πορνογραφίας είτε λόγω φόβου είτε επειδή θεωρούν ότι αποτελεί προσβολή των ατομικών δικαιωμάτων των παιδιών.

Τρόποι προστασίας των παιδιών

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ενημέρωση γονιών	5	1,2	1,2	1,2
	Ενημέρωση από τα M.M.E.	10	2,4	2,4	3,7
	Έλεγχος από τους γονείς	35	8,5	8,5	12,2
	Τοποθέτηση φίλτρων στο Η/Υ	11	2,7	2,7	14,9
	Έντονη αστυνόμευση διαδικτύου	60	14,6	14,6	29,5
	Θεσμοθέτηση νόμων	28	6,8	6,8	36,3
	Οργανώσεις προστασίας παιδιών	9	2,2	2,2	38,5
	Δεν υπάρχουν	101	24,6	24,6	63,1
	Θεσμοθέτηση νόμων / Ενημέρωση	6	1,5	1,5	64,6
	Αστυνόμευση / έλεγχος από τους γονείς	9	2,2	2,2	66,8
	Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	97	23,7	23,7	62,3
	Άλλο	39	9,5	9,5	100
	Total	410	100,0	100,0	

Διάγραμμα 18.

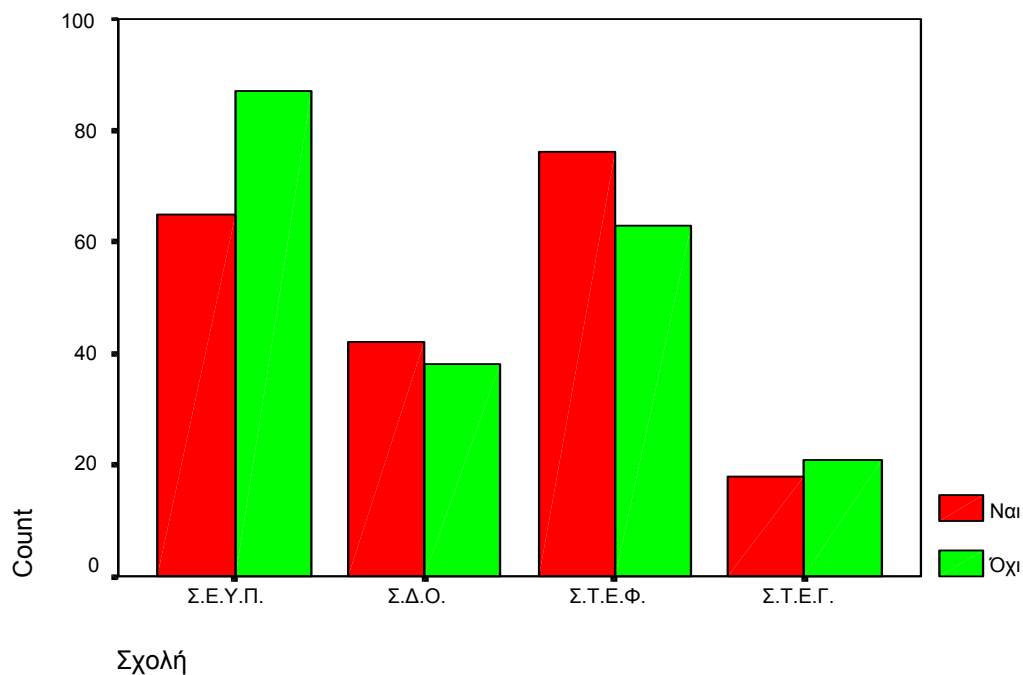
Όπως διαφαίνεται παραπάνω, προκαλεί ιδιαίτερη εντύπωση το μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων, 24,6%, που υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχουν τρόποι προστασίας των παιδιών από την εκμετάλλευσή τους στο διαδίκτυο. Το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό 23,7% είτε υποστηρίζει ότι δεν γνωρίζει τρόπους προστασίας των παιδιών είτε δεν απάντησαν σε αυτήν την ερώτηση. Πέρα από αυτά το πρώτο μέτρο αντιμετώπισης που προτείνουν με ποσοστό 14,6% είναι η έντονη αστυνόμευση διαδικτύου. Αν και τα μέτρα αντιμετώπισης που αναφέρονται στο διάγραμμα είναι πολλά καλό είναι να αναφέρουμε και εκείνα που προέκυψαν ως προτάσεις των ερωτώμενων :

- Στήριξη και σεβασμός των παιδιών.
- Ουσιαστική επικοινωνία με την οικογένεια.
- Έλεγχος των χρηστών του διαδικτύου μέσω ειδικής κάρτας.
- Προγράμματα ενημέρωσης των παιδιών από το σχολείο.

Crosstab 1.

Σχολή *Λήψη μέρους σε διαδικασίες on-line

			Λήψη μέρους σε διαδικασίες on-line		Total
			Ναι	Όχι	
Σχολή	Σ.Ε.Υ.Π.	Count	65	87	152
		% within σχολή	42,8%	57,2%	100,0%
		% within λήψη μέρους σε διαδικασίες on-line	32,3%	41,6%	37,1%
		% of Total	15,9%	21,2%	37,1%
	Σ.Δ.Ο.	Count	42	38	80
		% within σχολή	52,5%	47,5%	100,0%
		% within λήψη μέρους σε διαδικασίες on-line	20,9%	18,2%	19,5%
		% of Total	10,2%	9,3%	19,5%
	Σ.Τ.Ε.Φ.	Count	76	63	139
		% within σχολή	54,7%	45,3%	100,0%
		% within λήψη μέρους σε διαδικασίες on-line	37,8%	30,1%	33,9%
		% of Total	18,5%	15,4%	33,9%
	Σ.Τ.Ε.Γ.	Count	18	21	39
		% within σχολή	46,2%	53,8%	100,0%
		% within λήψη μέρους σε διαδικασίες on-line	9,0%	10,0%	9,5%
		% of Total	4,4%	5,1%	9,5%
Total		Count	201	209	410
		% within σχολή	49,0%	51,0%	100,0%
		% within λήψη μέρους σε διαδικασίες on-line	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	49,0%	51,0%	100,0%

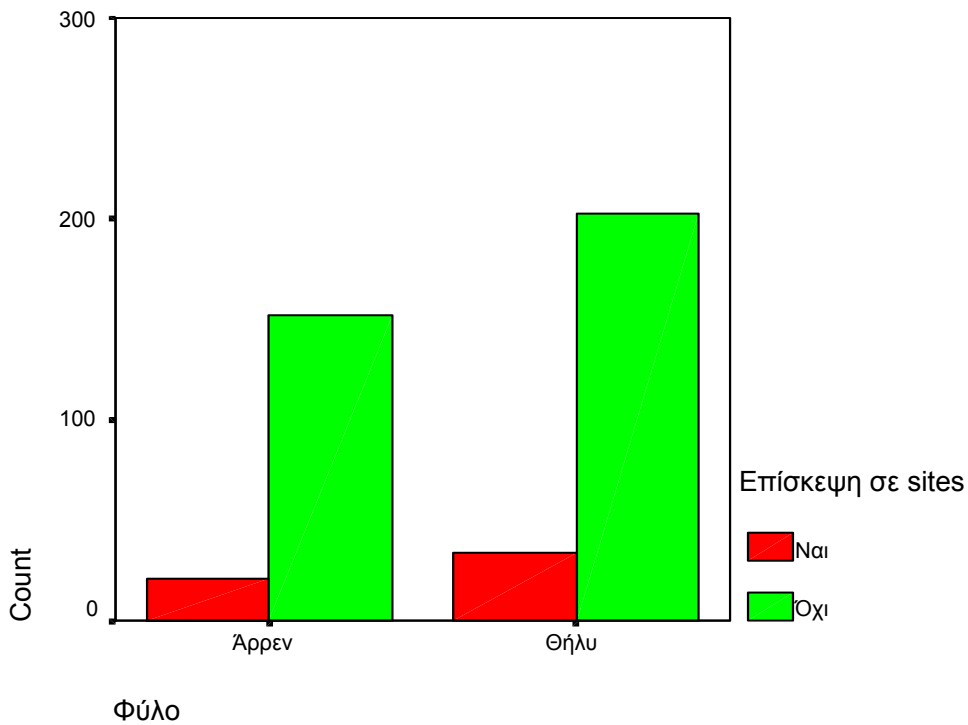

Στην παραπάνω συσχέτιση προσπαθήσαμε να δούμε κατά πόσο οι σπουδαστές των σχολών του Τ.Ε.Ι. συμμετέχουν σε on-line δραστηριότητες διαδικτύου. Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα εμφανίζεται μια σαφής υπεροχή των σπουδαστών της Σ.Τ.Ε.Φ. (με 54,7%) έναντι των σπουδαστών της δικής μας σχολής που μόνο το 42,8% δηλώνει ότι συμμετέχει σε αυτές τις δραστηριότητες.

Crosstab 2.

Φύλο * Επίσκεψη σε παιδοφιλικά sites Crosstabulation

		Επίσκεψη σε sites		Total	
		Ναι	Όχι		
Φύλο	Άρρεν	Count	21	152	173
		% within φύλο	12,1%	87,9%	100,0%
		% within επίσκεψη σε sites	38,2%	42,8%	42,2%
		% of Total	5,1%	37,1%	42,2%
Φύλο	Θήλυ	Count	34	203	237
		% within φύλο	14,3%	85,7%	100,0%
		% within επίσκεψη σε sites	61,8%	57,2%	57,8%
		% of Total	8,3%	49,5%	57,8%
Total		Count	55	355	410
		% within φύλο	13,4%	86,6%	100,0%
		% within επίσκεψη σε sites	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	13,4%	86,6%	100,0%

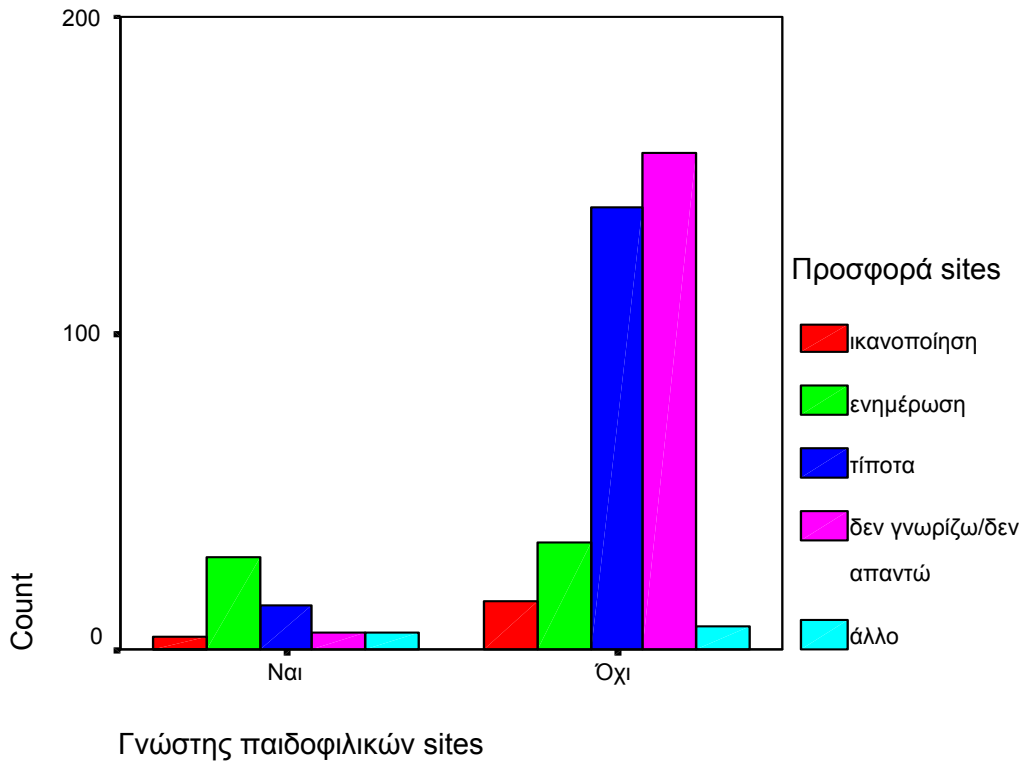

Με αυτή την συσχέτιση επιδιώξαμε να δούμε το ποσοστό επίσκεψης παιδοφιλικών sites ανάλογα με το φύλο του χρήστη. Αυτό γιατί αν και πριν την έκδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας μας θεωρούσαμε ως πιθανότερη εκδοχή οι άρρενες χρήστες να είναι πιο συχνόι επισκέπτες των παιδοφιλικών ιστοσελίδων σε σχέση με τις γυναίκες αυτό ανατράπηκε. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται παραπάνω το ποσοστό των γυναικών ανέρχεται σε 14,3% και πιο συγκεκριμένα υπερτερεί των ανδρών κατά 2,2%.

Crosstab 3.

Τι προσφέρουν τα παιδοφιλικά sites * Γνώστης παιδοφιλικών sites Crosstabulation

			Γνώστης παιδοφιλικών Sites		Total
			Ναι	Όχι	
Προσφορά sites	ικανοποίηση	Count	4	15	19
		% within προσφορά sites	21,1%	78,9%	100,0%
		% within γνώστης παιδοφιλικών sites	7,0%	4,2%	4,6%
		% of Total	1,0%	3,7%	4,6%
ενημέρωση		Count	29	34	63
		% within προσφορά sites	46,0%	54,0%	100,0%
		% within γνώστης παιδοφιλικών sites	50,9%	9,6%	15,4%
		% of Total	7,1%	8,3%	15,4%
τίποτα		Count	14	140	154
		% within προσφορά sites	9,1%	90,9%	100,0%
		% within γνώστης παιδοφιλικών sites	24,6%	39,7%	37,6%
		% of Total	3,4%	34,1%	37,6%
δεν γνωρίζω/δεν απαντώ		Count	5	157	162
		% within προσφορά sites	3,1%	96,9%	100,0%
		% within γνώστης παιδοφιλικών sites	8,8%	44,5%	39,5%
		% of Total	1,2%	38,3%	39,5%
άλλο		Count	5	7	12
		% within προσφορά sites	41,7%	58,3%	100,0%
		% within γνώστης παιδοφιλικών sites	8,8%	2,0%	2,9%
		% of Total	1,2%	1,7%	2,9%
Total		Count	57	353	410
		% within προσφορά sites	13,9%	86,1%	100,0%
		% within γνώστης παιδοφιλικών sites	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	13,9%	86,1%	100,0%

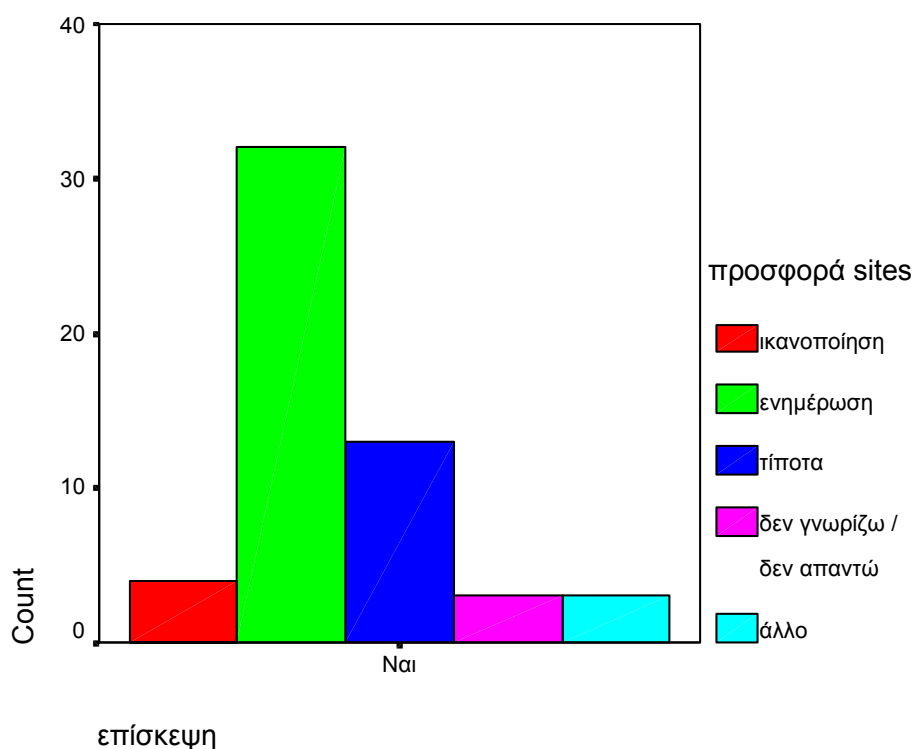

Στο σημείο αυτό θελήσαμε να εξετάσουμε τι πιστεύουν εκείνοι οι οποίοι γνωρίζουν παιδοφιλικά sites, ότι τους προσφέρουν οι ιστοσελίδες αυτές. Εκείνοι οι οποίοι κατατάσσουν τους εαυτούς τους ως γνώστες ιστοσελίδων παιδικής πορνογραφίας δηλώνουν σε μεγαλύτερο ποσοστό (50,9%) ότι τους προσφέρει ενημέρωση. Το αυξημένο αυτό ποσοστό μας κάνει να αναρωτιόμαστε εάν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα μιας και θεωρούμε ότι υπάρχουν πολλοί άλλοι τρόποι να ενημερωθεί κάποιος ο οποίος ενδιαφέρεται για το συγκεκριμένο αυτό θέμα ενώ, κατά την γνώμη μας, οι ιστοσελίδες αυτές πέρα από την παρακολούθηση πορνογραφικού περιεχομένου δεν προσφέρουν τίποτα παραπάνω.

Crosstab 4.

είναι οι οποίοι έχουν επισκεφθεί παιδοφιλικά sites τι νομίζουν ότι τους προσφέρουν Crosstabulatic

		Προσφορά sites					Total
		ικανοποίησ η	ενημέρωσ η	τίποτα	δεν γνωρίζω / δεν απαντώ	άλλο	
Επίσκεψη ναι	Count	4	32	13	3	3	55
	% within επίσκεψη	7,3%	58,2%	23,6%	5,5%	5,5%	100,0%
	% within προσφορά sites	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	7,3%	58,2%	23,6%	5,5%	5,5%	100,0%
Total	Count	4	32	13	3	3	55
	% within επίσκεψη	7,3%	58,2%	23,6%	5,5%	5,5%	100,0%
	% within προσφορά sites	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	7,3%	58,2%	23,6%	5,5%	5,5%	100,0%

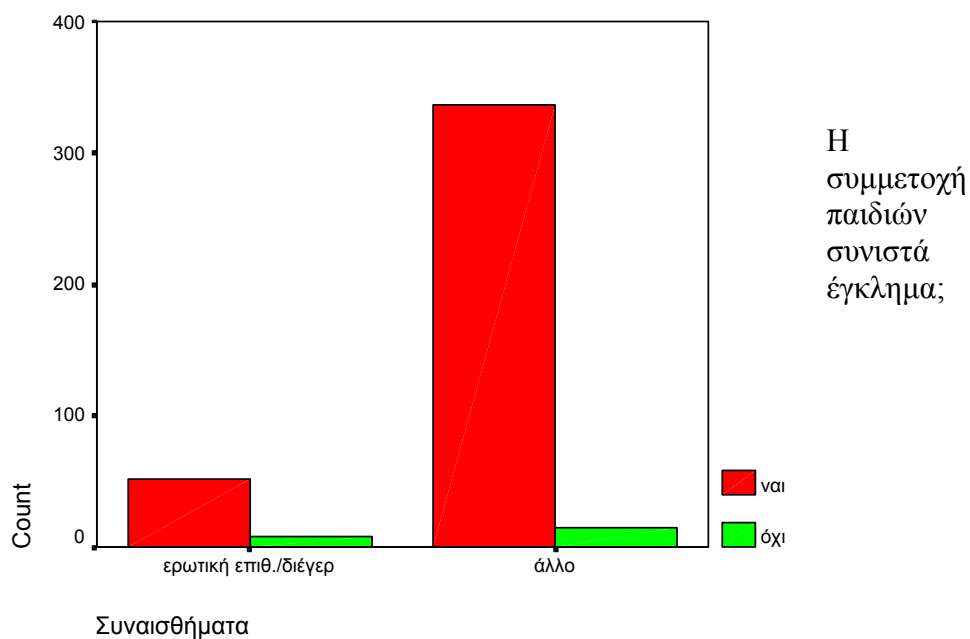

Με βάση τα δύο παραπάνω διαγράμματα βλέπουμε ότι από τους 410 απαντώντες οι 57 δηλώνουν ότι είναι γνώστες παιδοφιλικών ιστοσελίδων ενώ από αυτούς οι 55 έχουν επισκεφτεί τα sites αυτά. Για να έχουμε μία πιο ξεκάθαρη εικόνα επανακωδικοποιήσαμε την ερώτηση a19 σε na19 έτσι ώστε να λάβουμε υπόψιν μας μόνο εκείνους τους χρήστες διαδικτύου που επισκέπτονται τέτοιους ιστοχώρους. Για άλλη μία φορά το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων δηλώνει ότι η θεώρηση των σελίδων αυτών του προσφέρει ενημέρωση (σε ποσοστό 58,2%).

Crosstab 5.

α άτομα που θεωρούν ότι τα παιδοφιλικά sites τους προκαλούν ερωτική επιθυμία/διέγερση πιστεύουν ότι η συμμετοχή των παιδιών συνιστά έγκλημα ;

			η συμμετοχή των παιδιών συνιστά έγκλημα?		Total
			ναι	όχι	
Συναισθήματα ερωτική επιθυμία/διέγερση	Count		51	8	59
	% within συναισθήματα		86,4%	13,6%	100,0%
	% within συμμετοχή των παιδιών είναι έγκλημα?		13,2%	34,8%	14,4%
	% of Total		12,4%	2,0%	14,4%
Άλλο	Count		336	15	351
	% within συναισθήματα		95,7%	4,3%	100,0%
	% within συμμετοχή των παιδιών είναι έγκλημα?		86,8%	65,2%	85,6%
	% of Total		82,0%	3,7%	85,6%
Total	Count		387	23	410
	% within συναισθήματα		94,4%	5,6%	100,0%
	% within συμμετοχή των παιδιών είναι έγκλημα?		100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total		94,4%	5,6%	100,0%

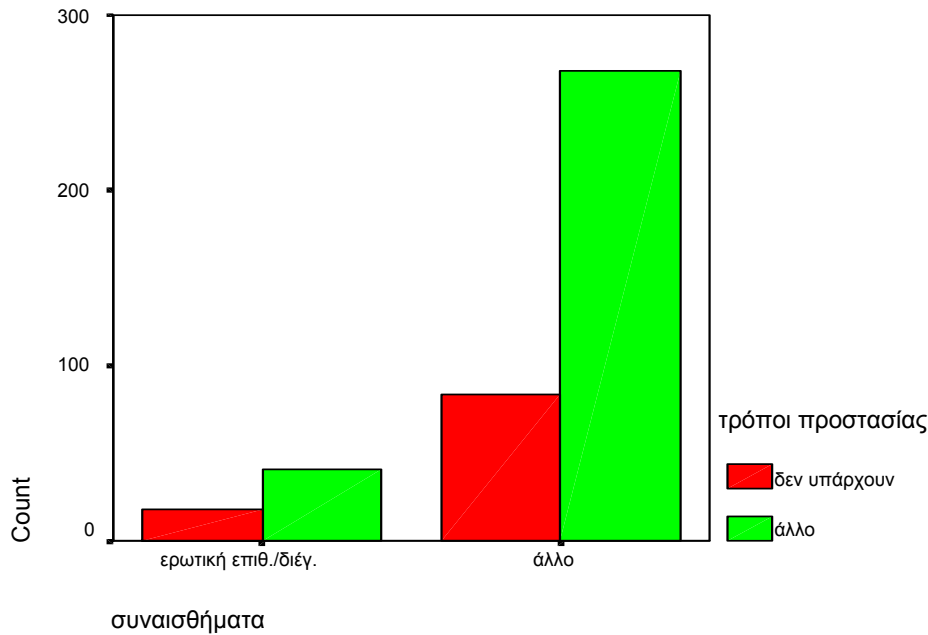

Στόχος μας στη συγκεκριμένη συσχέτιση ήταν να δούμε εάν τα άτομα που θεωρούν ότι τα παιδοφιλικά sites τους προκαλούν ερωτική επιθυμία/διέγερση πιστεύουν ότι η συμμετοχή των παιδιών σε ακατάλληλες πράξεις συνιστά έγκλημα. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος αυτός κρίθηκε απαραίτητη η επανακωδικοποίηση της ερώτησης a23 σε na23 όπου η πρώτη μεταβλητή ήταν η ερωτική επιθυμία/διέγερση και όλες οι υπόλοιπες μεταβλητές συμπεριλήφθησαν στην μεταβλητή «άλλο». Μπορούμε έτσι να διακρίνουμε μία σαφή διαφορά ανάμεσα στα άτομα που θεωρούν ότι τα ακατάλληλα αυτά sites τους προσφέρουν ερωτική επιθυμία και σε όλους τους υπόλοιπους, μιας και οι της πρώτης κατηγορίας δηλώνουν σε ποσοστό 13,6% ότι η συμμετοχή των παιδιών σε πορνογραφικές ιστοσελίδες δεν συνιστά έγκλημα ενώ οι υπόλοιποι θεωρούν το ίδιο σε ποσοστό 4,3%.

Crosstab 6.

Εκείνοι με συναισθήματα ερωτικής επιθυμίας/διέγερσης
θεωρούν ότι υπάρχουν τρόποι προστασίας διαδικτύου;

		τρόποι προστασίας		Total
		δεν υπάρχουν	άλλο	
Συναισθήματα ερωτικής επιθυμίας/διέγερση	Count	18	41	59
	% within συναισθήματα	30,5%	69,5%	100,0%
	% within τρόποι προστασίας	17,8%	13,3%	14,4%
	% of Total	4,4%	10,0%	14,4%
άλλο	Count	83	268	351
	% within συναισθήματα	23,6%	76,4%	100,0%
	% within τρόποι προστασίας	82,2%	86,7%	85,6%
	% of Total	20,2%	65,4%	85,6%
Total	Count	101	309	410
	% within συναισθήματα	24,6%	75,4%	100,0%
	% within τρόποι προστασίας	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	24,6%	75,4%	100,0%

Στην συσχέτιση αυτή χρησιμοποιήσαμε την na23 και επανακωδικοποιήσαμε την a25 σε na25 στην οποία ορίσαμε σαν πρώτη μεταβλητή την μη ύπαρξη τρόπων προστασίας των παιδιών από την εκμετάλλευσή τους στο διαδίκτυο και σε δεύτερη μεταβλητή όλες τις υπόλοιπες μεταβλητές. Με σκοπό να δούμε εάν εκείνοι οι οποίοι θεωρούν ότι τα παιδοφιλικά sites τους προσφέρουν ερωτική επιθυμία/διέγερση πιστεύουν ότι υπάρχουν τρόποι προστασίας διαδικτύου. Αυτό το οποίο προκύπτει από την ανάλυση των δεδομένων είναι ότι τα άτομα αυτά σε ποσοστό 30,5% υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχουν τρόποι προστασίας των παιδιών. Πολλοί από αυτούς αιτιολογούν την άποψη τους αυτή αναφέροντας ότι δεν υπάρχουν τρόποι προστασίας αφενός γιατί είναι ένα φαινόμενο με τεράστιες διαστάσεις στην κοινωνία της πληροφορίας σήμερα και αφετέρου γιατί θεωρείται ανεξέλεγκτο.

8.2. Συμπεράσματα έρευνας

Μέσα από την καταγραφή και ανάλυση των στοιχείων της συγκεκριμένης έρευνας προέκυψαν κάποια σημεία άξια αναφοράς, τα οποία θα θέλαμε να τονίσουμε και να παραθέσουμε ως προσωπικά μας συμπεράσματα. Θεωρούμε ότι δεν πρέπει να ανακυκλώσουμε την ήδη καταγεγραμμένη ανάλυση της έρευνας μας αλλά να συγκεκριμενοποιήσουμε τα συμπεράσματα μας σε συνδυασμό με τους αρχικούς σκοπούς και στόχους που είχαμε θέσει.

Παρακάτω παρατίθενται τα εξής συμπεράσματα :

1. αν και προσπαθήσαμε να εξασφαλίσουμε την αξιοπιστία και την σοβαρότητα των απαιτήσεων, μέσω συγκεκριμένων τρόπων, διαπιστώσαμε ότι κάποιοι ερωτώμενοι έδωσαν ψευδή στοιχεία σε κάποιες ερωτήσεις και αυτό φάνηκε από τις σοβαρές αντιφάσεις των ιδίων.

2. με την έκδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας αποκαλύφθηκε ότι πιο συχνοί επισκέπτες των παιδοφιλικών ιστοσελίδων ανήκουν στο γυναικείο φύλο.
3. σε πολύ μεγάλο βαθμό εκείνοι οι οποίοι δηλώνουν γνώστες παιδοφιλικών sites μπαίνουν αργότερα στην διαδικασία να αναζητήσουν αυτές τις ιστοσελίδες.
4. εκείνοι οι οποίοι δηλώνουν ότι έχουν συμμετάσχει σε προτάσεις – δράσεις που προτεινόταν από παιδοφιλικές ιστοσελίδες σε ανάλογο ποσοστό απαντούν ότι θα υποβοηθούσαν την συνέχιση της παιδικής πορνογραφίας, ευτυχώς σε πολύ μικρό ποσοστό.
5. είναι τρομακτικό εάν αναλογιστούμε ότι υπάρχουν άτομα στις μέρες μας που θεωρούν ότι η συμμετοχή των παιδιών σε πορνογραφικές ιστοσελίδες δεν συνιστά έγκλημα καθώς γίνεται με τη θέληση τους!.
6. ευτυχές γεγονός μπορεί να θεωρηθεί ότι πάνω από το 50% των ερωτηθέντων εκφράζονται αρνητικά για το ζήτημα της παιδοφιλίας στο διαδίκτυο, ενώ ανησυχία μας προξενεί ένα σημαντικό ποσοστό που υποστηρίζει ότι η παρακολούθηση ανάλογων ιστοσελίδων του προκαλεί συναισθήματα ερωτικής φύσεως, μεγαλύτερο από το ποσοστό εκείνων που έχουν αναζητήσει μια τέτοια ηλεκτρονική διεύθυνση.
7. εντύπωση προκαλεί ο αριθμός εκείνων των ερωτώμενων που κατά το ήμισυ δηλώνουν ότι είτε δεν υπάρχουν τρόποι προστασίας των παιδιών από την εκμετάλλευσή τους στο διαδίκτυο είτε ότι οι ίδιοι δεν τους γνωρίζουν.

Γενικότερα θεωρούμε ότι με την έκδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας αυτής και αφού πραγματοποιήθηκε η καταγραφή και η ανάλυση τους είμαστε σε θέση να υποστηρίξουμε την επαλήθευση της αρχικής υπόθεσης της πτυχιακής αυτής εργασίας. Πιο συγκεκριμένα επιτεύχθηκαν οι σκοποί και οι στόχοι που είχαμε θέσει εξ' αρχής ενώ δόθηκαν επίσης απαντήσεις σε βασικούς προβληματισμούς μας που προέκυψαν από τη μελέτη του μεγάλου όγκου του έντυπου υλικού.

Τελειώνοντας θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι η διεξαγωγή των συμπερασμάτων της έρευνας αποτέλεσε μια σημαντική συμβολή στην καταγραφή των προτάσεων μας. Κυρίως γιατί μας βοήθησαν να εντοπίσουμε τις κατευθυντήριες γραμμές που μας οδήγησαν στην σωστή υποβολή προτάσεων – λύσεων για την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΧ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Κατά την διάρκεια της συγγραφής αυτής της πτυχιακής εργασίας διαπιστώσαμε την έλλειψη βιβλιογραφικών πηγών για το συγκεκριμένο θέμα. Καταρχήν όταν αναλάβαμε την εκπόνηση του θέματος αυτού ήμασταν γνώστες των δυσκολιών που θα αντιμετωπίζαμε καθώς είναι ένα σύγχρονο και πρωτότυπο θέμα για το οποίο για πρώτη φορά γίνεται έρευνα στον Ελλαδικό χώρο. Παρόλα αυτά δεν μπορούσαμε να φανταστούμε το μέγεθος τους. Προχωρώντας όμως στην διαδικασία ανεύρεσης βιβλιογραφίας μέσα από τις βιβλιοθήκες τόσο της σχολής μας και του Τ.Ε.Ι. όσο και άλλων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, δημοτικές ή ακόμα και βιβλιοπωλεία διαπιστώσαμε παντελή ύπαρξη ελληνικής βιβλιογραφίας για το θέμα της παιδοφιλίας στο διαδίκτυο.

Ως εκ τούτου η μεγαλύτερη πηγή πληροφοριών για το θέμα μας ήταν η χρήση διαδικτύου. Μετά από χρονοβόρα έρευνα στον κυβερνοχώρο κατορθώσαμε να βρούμε αρκετά ξενόγλωσσα άρθρα καθώς και πολλούς ξένους τίτλους βιβλίων. Πολλά απ' αυτά τα βιβλία έφτασαν στα χέρια μας κατόπιν παραγγελίας και βοήθησαν σημαντικά στην συγγραφή της εργασίας αυτής.

Πιο αναλυτικά μπορούμε να πούμε ότι η πτυχιακή εργασία διήρκησε πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα καθώς ήταν ένα θέμα με μεγάλες απαιτήσεις. Αυτό γιατί αφού συγκεντρώσαμε το υλικό έπρεπε να καταβάλουμε πολύ κόπο για να τα μεταφράσουμε. Ο όγκος του υλικού αυτού ήταν αρκετά μεγάλος και με αρκετά εξεζητημένο λεξιλόγιο με αποτέλεσμα να ξεπεράσουμε τα όρια του χρονοδιαγράμματος μας. Βοηθός μας στην προσπάθεια αυτή ήταν η πολύ καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας και από τις δυο πλευρές.

Γενικότερα θα θέλαμε να παραθέσουμε θα θέλαμε να παραθέσουμε κάποια συμπεράσματα που προέκυψαν τόσο από την αναζήτηση υλικού όσο και από την έρευνα μας. Καταρχήν ήρθαμε αντιμέτωποι με ένα φαινόμενο που έχει πάρει στις μέρες μας πολύ μεγάλες διαστάσεις. Η παιδική πορνογραφία στο διαδίκτυο και η σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων για εμπορικούς σκοπούς βρίσκονται στην καρδιά του σύγχρονου κοινωνικού προβληματισμού, αποτελεί ένα πρόβλημα πολυδιάστατο, πολύπλευρο, πρόσφατο και παγκοσμιοποιημένο. Αυτό γιατί το διαδίκτυο δεν γνωρίζει ούτε εθνικά σύνορα ούτε την οποιαδήποτε διεθνή νομική νομοθεσία. Είναι ένα πρόβλημα που γνώρισε ιδιαίτερη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια και έχει απλώσει τα πλοκάμια του παντού μέσω της ταχύτατης μετάδοσης του από διάφορους ιστοχώρους του διαδικτύου.

Παρόλη όμως την σπουδαιότητα του προβλήματος αυτού μας έκανε εντύπωση η απραξία της πολιτείας. Πιο συγκεκριμένα διαπιστώσαμε ότι δεν υπάρχει ειδικό τμήμα στην ελληνική αστυνομία που να ερευνά αποκλειστικά το έγκλημα στον κυβερνοχώρο. Αντιθέτως, αντί δηλαδή την δημιουργία ενός υπεύθυνου τμήματος για το θέμα αυτό, οι ειδικοί έχουν κατατάξει την αντιμετώπιση του στην αρμοδιότητα του τμήματος ανηλίκων με την σύμπραξη της ομάδας δίωξης του Ηλεκτρονικού Οικονομικού εγκλήματος όπου επειδή κατά κανόνα τα περισσότερα εγκλήματα του κυβερνοχώρου έχουν οικονομικό χαρακτήρα, θεωρείται πιο εξειδικευμένο στο συγκεκριμένο αντικείμενο. Στην Ελληνική έννομη τάξη μέχρι πρότινος, δεν υπήρχε

γενικός νόμος που να αναφέρεται αποκλειστικώς σε θέματα διαδικτύου και ειδικότερα να ρυθμίζει την συμπεριφορά των χρηστών του διαδικτύου από άποψη ποινικού δικαίου, κατ' επέκταση δεν υπήρχε ούτε ειδική νομοθεσία που να αναφέρεται στην παιδική πορνογραφία. Μόλις το 2002 ψηφίστηκε νόμος σχετικά με την διακίνηση πορνογραφικού υλικού, μέχρι να ψηφιστεί ο νόμος αυτός υπήρχε μόνο ο νόμος 1805/88, ο οποίος όμως αφορούσε την ηλεκτρονική εγκληματικότητα.

Εν συνεχεία η πολιτεία καθίσταται υπεύθυνη και για την ανυπαρξία αρμόδιων φορέων αντιμετώπισης του προβλήματος καθώς επίσης και για την μη διοργάνωση εκστρατειών ενημέρωσης του ευρύ κοινού. Σύμφωνα με τα πρότυπα των αναπτυγμένων χωρών θα έπρεπε να παρέχεται σωστή πληροφόρηση σε γονείς, εκπαιδευτικούς και μετέπειτα στα παιδιά, πρώτιστα για κατάλληλη πρόληψη με σκοπό την προστασία των παιδιών αφενός από την θεώρηση ακατάλληλου πορνογραφικού υλικού και αφετέρου από την εκμετάλλευση τους από το κύκλωμα αυτό, ενώ ως δευτερεύον μέλημα ενημέρωση για τρόπους αντιμετώπισης που θα είναι στην διάθεση του καθενός είτε σε προσωπικό επίπεδο, είτε μέσω ενός ιδιωτικού ή δημόσιου φορέα.

Σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια αυτή μπορεί να διαδραματίσει η συμμετοχή του κοινωνικού λειτουργού . είναι γεγονός ότι ο κοινωνικός λειτουργός ως επαγγελματίας ειδικός και με εφόδια τις γνώσεις του μπορεί να φανεί πολύ χρήσιμος σε οργανωτικές δραστηριότητες που αφορούν το επίπεδο πρόληψης, αντιμετώπισης και θεραπείας του φαινομένου αυτού. Αυτό γιατί ο κοινωνικός λειτουργός όπως και κάθε ειδικός, πέρα από το ότι μπορεί να εξετάσει το πρόβλημα στην συνολική του διάσταση και με όλες τις επιμέρους παραμέτρους έχει την δυνατότητα να χρησιμοποιήσει την κριτική του άποψη με ένα πιο εποικοδομητικό τρόπο επηρεασμένος πάντα από την ιδιαίτερη ευαισθησία που τον διακρίνει.

Παρότι λοιπόν η συνδρομή του κοινωνικού λειτουργού σε συνεργασία με άλλες ειδικότητες και φορείς θα μπορούσε να αποκομίσει ουσιαστικά αποτελέσματα, έρχονται στην επιφάνεια σοβαρά εμπόδια για την υλοποίηση του. Κύριος ανασταλτικός παράγοντας όλων αυτών είναι η γενικότερη απραξία του κρατικού μηχανισμού, η αδυναμία ύπαρξης ενός ευέλικτου σώματος – τομέα που θα ασχολείται αποκλειστικά με το πρόβλημα αυτό καθώς επίσης η έλλειψη ευαισθησίας και γνώσης του κοινωνικού συνόλου για το συγκεκριμένο θέμα.

Τελειώνοντας θα θέλαμε να εφιστήσουμε την προσοχή, όλων όσων διαβάσουν την πτυχιακή αυτή εργασία, για την έκταση και τη φύση της παιδικής πορνογραφίας. Η σεξουαλική κακοποίηση παιδιών δεν είναι κάτι νέο, ούτε και η παιδική πορνογραφία. Το διαδίκτυο έχει καταστήσει βεβαίως την παιδική πορνογραφία πιο διαθέσιμη και μέσω μερικών διακριτικών διαδικασιών έχει ενισχύσει την σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών. Παρόλα αυτά η προσβολή πραγματοποιείται μέσα σ' ένα κοινωνικό πλαίσιο. Για το λόγο αυτό όλοι εμείς, η κοινωνία των πολιτών, ο ιδιωτικός τομέας και οι κυβερνητικές αρχές πρέπει να δεσμευθούμε στην υιοθέτηση μιας πιο υπεύθυνης και ευαισθητοποιημένης στάσης ενισχύοντας την προσπάθεια έναντι σε αυτούς που εκμεταλλεύονται και κακοποιούν τα παιδιά. Η διάδοση και η εμπορευματοποίηση της αντιπροσώπευσης της σεξουαλικής κακοποίησης που διαπράττεται έναντι στο πρόσωπο ενός παιδιού είναι ένα φαινόμενο που μπορεί και πρέπει να πάψει χάρη στην κοινή δράση μας για να βεβαιώσουμε το μέλλον των παιδιών μας.

Καταληκτικά θα θέλαμε να απευθυνθούμε στην ευαισθησία σας με ένα απόσπασμα από την Παγκόσμια Διακήρυξη για την Επιβίωση, Προστασία και Ανάπτυξη των παιδιών

«...Τα παιδιά σε όλον τον κόσμο είναι αθώα, ευάλωτα και δεν μπορούν να επιβιώσουν μόνα τους. Είναι επίσης περίεργα, ενεργητικά και ελπίζουν. Ο χρόνος τους θα πρέπει να είναι γεμάτος χαρά και ειρήνη, παιχνίδι, μάθηση και ανάπτυξη. Το μέλλον τους θα πρέπει να κτίζεται μέσα σε πνεύμα αρμονίας και συνεργασίας. Η ζωή τους θα ωριμάζει καθώς θα διευρύνονται οι προοπτικές τους και θα κερδίζουν εμπειρίες...»

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Άγγελος Α. Τσιγκρής, “Βιασμός το αθέατο έγκλημα”, εκδ. Αντ. Ν. Σακκουλά, Αθήνα 1996.
2. Αντον – Αντρέας Γκούα, “Σεξουαλικότητα και πορνογραφία, ο οργανωμένος αποπροσανατολισμός”, εκδ. Επίκουρος, Αθήνα 1972.
3. Γιάννης Τσιάντης, Σωτήρης Μανωλόπουλος, “Σύγχρονα θέματα παιδοψυχιατρική”, Πρώτος τόμος, Τρίτο μέρος, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1987.
4. Ι.Υ.Π. “Κακοποίηση, παραμέληση παιδιών”, εκδ. Ε. Αγάθωνος - Γεωργοπούλου, Αθήνα 1987.
5. Ι.Υ.Π. “Οικογένεια, Παιδική Προστασία, Κοινωνική Πολιτική”, εκδ. Ε. Αγάθωνος - Γεωργοπούλου, Αθήνα 1993.
6. Ι.Υ.Π. “Τα δικαιώματα του παιδιού στην υγεία, (Η εφαρμογή της σύμβασης του Ο.Η.Ε. για τα δικαιώματα του παιδιού στο σύστημα υγεία”, εκδ. Ε. Αγάθωνος - Αδάμ, Αθήνα 2002.
7. Ίδρυμα για το παιδί και την οικογένεια, “Σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών και παιδοφιλία στο Internet”, εκδ. Ι. Σιδέρης, Αθήνα 2000.
8. Κ. Στεφανής, Κ. Σολδάτος, Β. Μαυρέας, “Ταξινόμηση ICD-10 Ψυχικών διαταραχών και διαταραχών συμπεριφοράς”, εκδ. ΒΗΤΑ, Αθήνα 1992.
9. Νίκος Μάνου, “Βασικά στοιχεία κλινικής ψυχιατρικής”, εκδ. Επιστημονικών βιβλίων και περιοδικών, Θεσ/νίκη 1997.
10. Παρασκευόπουλος Ν. Ιωάννης, “Φροντίδα του παιδιού και της οικογένειας”, Αθήνα 1997.
11. The Open University, “Κακοποίηση του παιδιού”, εκδ. Π. Κουτσούμπος Α. Ε., Αθήνα 1985.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Carlos A. Arnaldo, “Child Abuse on the Internet, Ending the Silence”, edition Berghahn Books, New York 2001.
2. D. Finkelhor, “Child Sexual Abuse: New Theories and Research”, edition Free Press, New York 1984.
3. Dick Thornburgh, Herbert S. Lin, “Youth, Pornography and the Internet”, edition National Academy Press, Washington 2002.
4. First European congress on child Abuse and Neglect, Organized by the Institute of child health, “Child abuse and neglect in Europe in the 80’s”, Rhodes, Greece 6-10 April 1987.
5. Harold I. Kaplan, MD Benjamin I. Sadock, “Comprehensive Text book of psychiatry/V, edition Williams Wilkins, USA 1985.
6. Harvey Wallance, “Family Violence. Legal, Medical and Social Perspectives”, Third Edition, edition Allyn and Bacon, Boston 2002.

7. Max Taylor and Ethel Quayle, "Child Pornography, An internet crime", edition Brunner – Routledge, New York 2003.
8. Philip Jenkins, "Beyond Tolerance, Child Pornography on the Internet", edition NYU, New York 2001

INTERNET - SITES

1. <http://www.ajkids.com>
2. <http://www.andi.org.br>
3. <http://www.apa.org/releases/sexabuse/>
4. <http://www.archive.enet.gr/1998/11/16/on-line/greece.htm>
5. http://www.army.gr/html/GR_Army/drasi/Parousiaseis%20omilitwn/keimena/day1_keimeno_aggelhs.html
6. <http://www.auth.gr/virtualschool/1.4/Praxis/TheChildsRights.html>
7. <http://www.canne.net>
8. <http://www.casa-alianza.org>
9. http://www.childfamily.gr/_gr/_content/dikastes.html
10. <http://www.childhouse.uio.no.workshops>
11. <http://www.childhouse.uio.no/index.html>
12. http://www.childhouse.uio.no/redd_barna
13. <http://www.childhub.ch/webpub/dcihouse>
14. <http://www.childhud.ch/dcifp/focalpoint.html>
15. <http://www.childnet-int.org>
16. <http://www.cme.org>
17. <http://www.crin.ch>
18. <http://www.cyberangels.org>
19. <http://www.cyber-rights.org/reports/governan.htm>
20. http://www.duhaime.org/Police_station/childsex.htm
21. <http://www.ecpat.net>
22. <http://www.efcw.org>
23. <http://www.enough.org>
24. <http://www.eurochild.gla.ac.uk>
25. <http://www.europa.eu.int/scadplus/leg/el/lvb/l24030.htm>
26. http://www.europarl.eu.int/meetdocs/committees/juri/20000221/404163_el.doc
27. <http://www.familyguidebook.com>

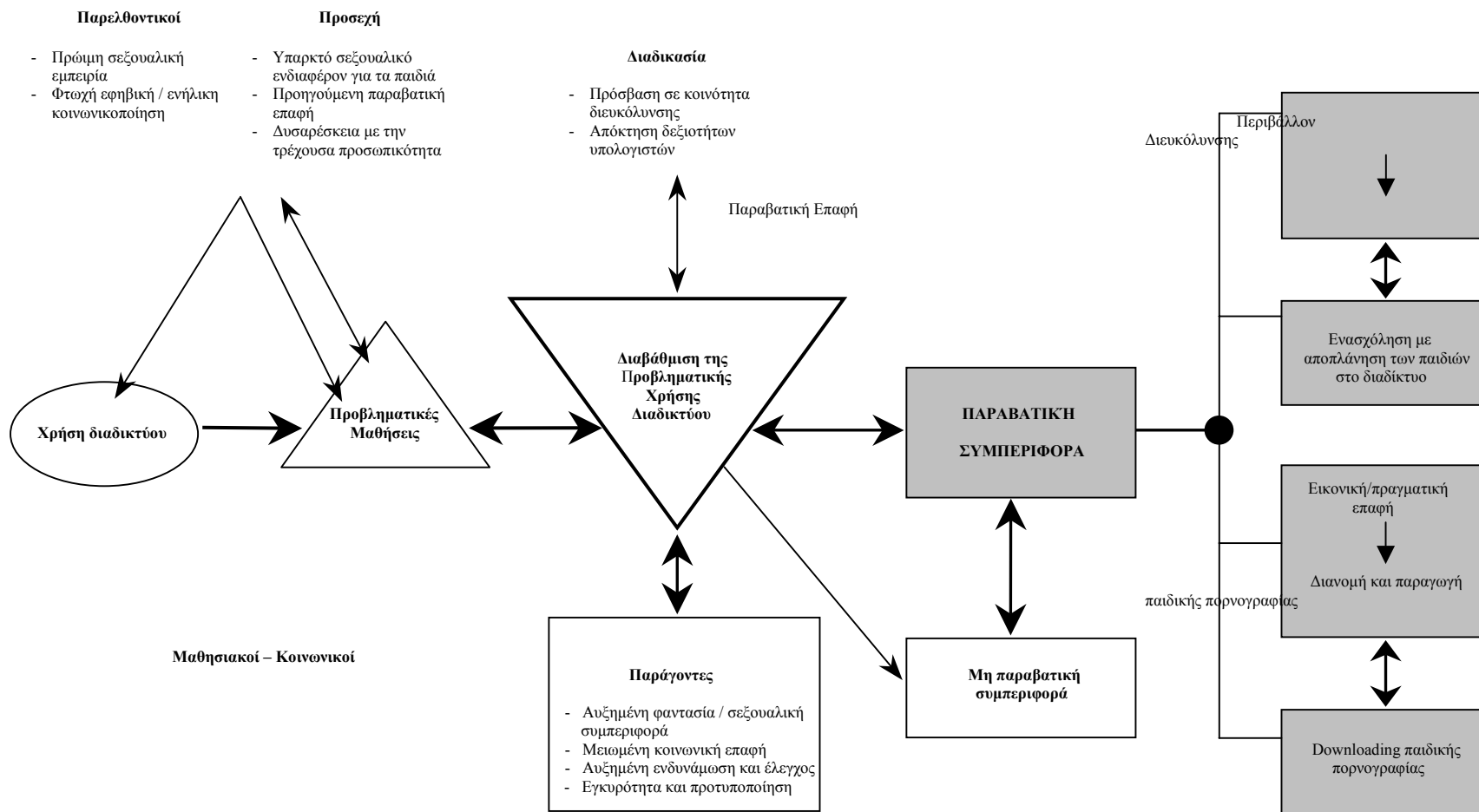
28. <http://www.fbi.gov/library/pguide/pguide.htm>
29. <http://www.geocities.com/mandy62657/definition.html>
30. <http://www.gort.gr/pk2.html>
31. http://www.hc-sc.gc.ca/hppb/familyviolence/html/nfntsxagrsex_e.html
32. http://www.hc-sc.gc.ca/hppb/familyviolence/html/nfntsxagrsexadult_e.html
33. <http://www.iaai.ca/iaaicporn.html>
34. <http://www.iatroclub.gr/pr/paidi/index.htm>
35. http://www.icc-911.com/arts/child_safety/public_info/Child_Pornography.html
36. <http://www.ilo.org/>
37. <http://www.incore.org>
38. <http://www.info.fundp.ac.be/~mapi>
39. <http://www.info.fundp.ac.be/~mapi/plan.html> ή
<http://www.info.fundp.ac.be/~mapi/mari-fr.html>
40. <http://www.inhope.org>
41. <http://www.interpol.int/public/children/default.asp>
42. <http://www.ispcan.org>
43. <http://www.iwf.org.uk>
44. <http://www.lawnet.gr/lawnet/eofn/2/cybercrime.asp>
45. <http://www.leeds.ac.uk/law/pgs/yaman/child.htm>
46. <http://www.missingkids.org>
47. <http://www.nchafc.org.uk/home.html>
48. http://www.ncptsd.org/facts/specific/fs_child_sexual_abuse.html
49. <http://www.netaware.org>
50. <http://www.net-consumers.org/erica/policy/escel.htm>
51. <http://www.net-consumers.org/erica/policy/escel.htm>
52. <http://www.nordicom.gu.se/unesco.html>
53. <http://www.pbs.org/kids/fungames/techknow>
54. <http://www.petsalnikos.gr/om25.htm>
55. <http://www.petsalnikos.gr/om42.htm>
56. <http://www.polity.co.uk/giddens/popups/internet.htm>
57. <http://www.preda.org>
58. <http://www.rd.se/engindex.htm>
59. <http://www.safeline.ics.forth.gr/legislation-gr.html>
60. <http://www.savechildren.or.jp/alliance>
61. <http://www.soc-um.org>

62. <http://www.Unesco.org/webworld/observatory/index.html>
63. <http://www.unicef.org/sexual-exploitation/>
64. <http://www.unisef.org>
65. http://www.vogon-computer-evidence.com/press_releases-33.htm
66. <http://www.web.net/~tribunal>
67. <http://www.young media.org.au/yma/cyber.html>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Μοντέλο πιθανής προβληματικής χρήσης διαδικτύου

Θέτοντας γεγονότα

Παράρτημα 1. Μοντέλο πιθανής προβληματικής χρήσης διαδικτύου.

**ΤΑΞΙΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ
ΠΟΡΝΟΓΡΑΦΙΑΣ**

Παράρτημα 1 Ταξινόμια των διαφορετικών ειδών πορνογραφίας παιδιών

Επίπεδο Όνομα

περιγραφή των ιδιοτήτων εικόνων

- 1. Ενδεικτικό**

μη-ερωτικές και μη-σεξουαλικές εικόνες που παρουσιάζουν το εσώρουχό των παιδιών, είτε από τις εμπορικές πηγές είτε από τα οικογενειακά λευκώματα, εικόνες των παιδιών που παίζουν στις κανονικές τοποθετήσεις, στις οποίες το πλαίσιο ή η οργάνωση των εικόνων από τον συλλέκτη δείχνει την απρέπεια
- 2. Γυμνιστής**

Εικόνες των γυμνών ή ημί-γυμνων παιδιών στις κατάλληλες τοποθετήσεις γυμνιστών, και από νόμιμες πηγές
- 3. Ερωτικός**

Λαθραίες ληφθείσες φωτογραφίες των παιδιών στις περιοχές παιχνιδιού ή άλλων ασφαλών περιβαλλόντων που παρουσιάζουν είτε εσώρουχο είτε που ποικίλλουν τους βαθμούς γύμνιας.
- 4. Να θέσει**

θέτει σκόπιμα πλήρως τις εικόνες των παιδιών, μερικά που ντύνονται ή γυμνά (όπου το ποσό, το πλαίσιο και η οργάνωση προτείνουν το σεξουαλικό ενδιαφέρον).
- 5. Η ερωτική τοποθέτηση**

θέτει σκόπιμα πλήρως τις εικόνες, όπου τα παιδιά είναι μερικώς ντυμένα ή γυμνά ή τα θέτει προκλητικά
- 6. Ρητή ερωτική τοποθέτηση**

Υπογράμμιση των γεννητικών περιοχών όπου το παιδί είναι είτε γυμνό, είτε μερικώς ή πλήρως ντυμένο.
- 7. Ρητή σεξουαλική δραστηριότητα**

Περιλαμβάνει το άγγιγμα, αμοιβαίο και αυτό-αυνανισμό, προφορικό σεξ και επαφή από το παιδί, μην περιλαμβάνοντας έναν ενήλικο.
- 8. Επίθεση**

Εικόνες των παιδιών που υπόκεινται σε μια σεξουαλική επίθεση, περιλαμβάνοντας ψηφιακό άγγιγμα, που περιλαμβάνει έναν ενήλικο
- 9. Μικτή επίθεση**

Συνολικά άσεμνες εικόνες της σεξουαλικής επίθεσης, που περιλαμβάνουν το διεισδυτικό σεξ, τον αυνανισμό ή το προφορικό σεξ που περιλαμβάνουν έναν ενήλικο.
- 10. Σαδιστικό / κτηνωδία**
 - α. Οι εικόνες που παρουσιάζουν ένα παιδί που είναι υποταγμένο, δεμένο, κτυπημένο, μαστιγωμένο ή υπαγόμενος σε κάτι που υπονοεί τον πόνο.
 - β. Εικόνες όπου ένα ζώο περιλαμβάνεται με κάποια μορφή σεξουαλικής συμπεριφοράς με ένα παιδί.

**Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ**

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ (Ν. 2101, ΦΕΚ 192/2-2-1992)

Επειδή, σύμφωνα με τις αρχές που διακηρύσσονται στον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, η αναγνώριση της εγγενούς αξιοπρέπειας και των ίσων και αναφαίρετων δικαιωμάτων όλων των μελών της ανθρώπινης οικογένειας, αποτελεί το θεμέλιο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο,

Έχοντας υπόψη ότι οι λαοί των Ηνωμένων Εθνών έχουν διακηρύξει εκ νέου, στον Καταστατικό Χάρτη, την πίστη τους στα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και στην αξιοπρέπεια και την αξία του ανθρώπου, και έχουν αποφασίσει να προαγάγουν την κοινωνική πρόοδο και να καθορίσουν καλύτερες συνθήκες ζωής μέσα στα πλαίσια μιας μεγαλύτερης ελευθερίας,

Αναγνωρίζοντας ότι τα Ηνωμένα Έθνη, στην Παγκόσμια Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου και στις διεθνείς συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα διακήρυξαν και συμφώνησαν ότι καθένας δικαιούται να απολαμβάνει όλα τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που αναφέρονται σε αυτές, χωρίς καμία απολύτως διάκριση ιδίως εξαιτίας της φυλής, του χρώματος, του φύλου, της γλώσσας, της θρησκείας, των πολιτικών του ή άλλων πεποιθήσεων, της εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, της περιουσίας, της γέννησης ή οποιασδήποτε άλλης κατάστασης.

Υπενθυμίζοντας ότι, στην παγκόσμια Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου, τα Ηνωμένα Έθνη διακήρυξαν ότι τα παιδιά δικαιούνται ειδική βοήθεια και υποστήριξη.

Έχοντας πεισθεί ότι η οικογένεια όντας η θεμελιώδης μονάδα της κοινωνίας και το φυσικό περιβάλλον για την ανάπτυξη και την ευημερία όλων των μελών της, και ιδιαίτερα των παιδιών, πρέπει να έχει την προστασία και την υποστήριξη που χρειάζεται για να μπορέσει να διαδραματίσει πληρέστερα το ρόλο της στην κοινότητα.

Αναγνωρίζοντας ότι το παιδί, για την αρμονική ανάπτυξη της προσωπικότητάς του, πρέπει να μεγαλώνει μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον, σ' ένα κλίμα ευτυχίας, αγάπης και κατανόησης.

Επειδή είναι σημαντικό να προετοιμαστεί πλήρως το παιδί για να ζήσει μια ατομική ζωή στην κοινωνία και να ανατραφεί μέσα στο πνεύμα των ιδανικών που διακηρύσσονται στον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και ειδικότερα μέσα σε πνεύμα ειρήνης, αξιοπρέπειας, ανοχής, ελευθερίας, ισότητας και αλληλεγγύης.

Έχοντας υπόψη ότι η ανάγκη να παρασχεθεί στο παιδί ειδική προστασία εξαγγέλθηκε στη Διακήρυξη της Γενεύης του 1924 για τα δικαιώματα του παιδιού και στη Διακήρυξη των δικαιωμάτων του παιδιού, που υιοθέτησε η Γενική Συνέλευση στις 20 Νοεμβρίου 1959 και που αναγνωρίστηκε στην παγκόσμια Διακήρυξη για τα ανθρώπινα δικαιώματα, στο διεθνές Σύμφωνο για τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα (ιδιαίτερα στα άρθρα 23 και 24), στο Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, τα κοινωνικά και τα πολιτιστικά δικαιώματα (ιδιαίτερα στο άρθρο 10) και στο καταστατικό και στα αρμόδια όργανα των ειδικευμένων οργανισμών και των διεθνών οργανώσεων που μεριμνούν για την ευημερία του παιδιού.

Έχοντας υπόψη ότι, όπως αναφέρεται στη Διακήρυξη των δικαιωμάτων του παιδιού, το παιδί, λόγω της φυσικής και διανοητικής του ανωριμότητας, χρειάζεται ειδική προστασία και μέριμνα, συμπεριλαμβανομένης και της νομικής προστασίας, τόσο πριν όσο και μετά τη γέννησή του.

Υπενθυμίζοντας τις διατάξεις της Διακήρυξης για τις νομικές και κοινωνικές αρχές σχετικά με την προστασία και την ευημερία των παιδιών, ειδικά όσον αφορά

την υιοθεσία και την τοποθέτηση σε ανάδοχες οικογένειες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, τις διατάξεις του συνόλου των ελάχιστου κανόνων των Ηνωμένων Εθνών για τη διοίκηση της δικαιοσύνης για ανήλικους (Κανόνες του Πεκίνου) και της Διακήρυξης για την προστασία των γυναικών και των παιδιών σε περίοδο επείγουσας ανάγκης και ένοπλης σύρραξης.

Αναγνωρίζοντας ότι σε όλες τις χώρες του κόσμου υπάρχουν παιδιά που ζουν κάτω από ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες, και ότι είναι αναγκαίο να δοθεί στα παιδιά αυτά ιδιαίτερη προσοχή.

Λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τη σημασία των πολιτιστικών παραδόσεων και αξιών κάθε λαού για την προστασία και την αρμονική ανάπτυξη του παιδιού, Αναγνωρίζοντας τη σημασία της διεθνούς συνεργασίας για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των παιδιών σε όλες τις χώρες, και ιδιαίτερα στις υπό ανάπτυξη χώρες,

Συμφώνησαν τα εξής:

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Άρθρο 1

Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης, Θεωρείται παιδί κάθε ανθρώπινο ον μικρότερο των δεκαοκτώ ετών, εκτός εάν η ενηλικίωση επέρχεται νωρίτερα, σύμφωνα με την ισχύουσα για το παιδί νομοθεσία.

Άρθρο 2

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη υποχρεούνται να σέβονται τα δικαιώματα, που αναφέρονται στην παρούσα Σύμβαση και να τα εγγυώνται σε κάθε παιδί που υπάγεται στη δικαιοδοσία τους, χωρίς καμία διάκριση φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων του παιδιού ή των γονέων του ή των νόμιμων εκπροσώπων του ή της εθνικής, εθνικιστικής ή κοινωνικής καταγωγής τους, της περιουσιακής τους κατάστασης, της ανικανότητάς τους, της γέννησής τους ή οποιασδήποτε άλλης κατάστασης.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα ώστε να προστατεύεται αποτελεσματικά το παιδί έναντι κάθε μορφής διάκρισης ή κύρωσης, βασισμένης στη νομική κατάσταση, στις δραστηριότητες, στις εκφρασμένες απόψεις ή στις πεποιθήσεις των γονέων του, των νόμιμων εκπροσώπων του ή των μελών της οικογένειάς του.

Άρθρο 3

1. Σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν στα παιδιά, είτε αυτές λαμβάνονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς κοινωνικής προστασίας, είτε από τα δικαστήρια, τις διοικητικές αρχές ή από τα νομοθετικά όργανα, πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη υποχρεούνται να εξασφαλίζουν στο παιδί την αναγκαία για την ευημερία του προστασία και φροντίδα, λαμβάνοντας υπόψη τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των γονέων του, των επιτρόπων του ή των άλλων

προσώπων που είναι νόμιμα υπεύθυνοι γι' αυτό, και παίρνουν για το σκοπό αυτό όλα τα κατάλληλα νομοθετικά και διοικητικά μέτρα.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη μεριμνούν ώστε η λειτουργία των οργανισμών, των υπηρεσιών και των ιδρυμάτων που αναλαμβάνουν παιδιά και που είναι υπεύθυνα για την προστασία τους να είναι σύμφωνη με τους κανόνες που έχουν θεσπιστεί από τις αρμόδιες αρχές, ιδιαίτερα στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας και σε ό,τι αφορά τον αριθμό και την αρμοδιότητα του προσωπικού τους, καθώς και την ύπαρξη μιας κατάλληλης εποπτείας.

Άρθρο 4

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη υποχρεούνται να παίρνουν όλα τα νομοθετικά, διοικητικά και άλλα μέτρα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των αναγνωρισμένων στην παρούσα Σύμβαση δικαιωμάτων. Στην περίπτωση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων, παίρνουν τα μέτρα αυτά μέσα στα όρια των πόρων που διαθέτουν και, όπου είναι αναγκαίο, μέσα στα πλαίσια της διεθνούς συνεργασίας.

Άρθρο 5

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται την ευθύνη, το δικαίωμα και το καθήκον που έχουν οι γονείς ή, κατά περίπτωση, τα μέλη της διευρυμένης οικογένειας ή της κοινότητας, όπως προβλέπεται από τα τοπικά έθιμα, οι επίτροποι ή άλλα πρόσωπα που έχουν νόμιμα την ευθύνη για το παιδί, να του παράσχουν, κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται στην ανάπτυξη των ικανοτήτων του, τον προσανατολισμό και τις κατάλληλες συμβουλές για την άσκηση των δικαιωμάτων που του αναγνωρίζει η παρούσα Σύμβαση.

Άρθρο 6

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν ότι κάθε παιδί έχει εγγενές δικαίωμα στη ζωή.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη μέρη εξασφαλίζουν, στο μέτρο του δυνατού, την επιβίωση και την ανάπτυξη του παιδιού.

Άρθρο 7

1. Το παιδί εγγράφεται στο ληξιαρχείο αμέσως μετά τη γέννησή του και έχει από εκείνη τη στιγμή το δικαίωμα ονόματος, το δικαίωμα να αποκτήσει ιθαγένεια και, στο μέτρο του δυνατού, το δικαίωμα να γνωρίζει τους γονείς του και να ανατραφεί από αυτούς.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη μεριμνούν για τη θέση σε εφαρμογή αυτών των δικαιωμάτων, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία τους και με τις υποχρεώσεις που τους επιβάλλουν οι ισχύουσες σ' αυτό το πεδίο διεθνείς συνθήκες, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, ελλείψει αυτών, το παιδί θα ήταν άπατρις.

Άρθρο 8

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να σέβονται το δικαίωμα του παιδιού για διατήρηση της ταυτότητάς του, συμπεριλαμβανομένων της

ιθαγένειάς του, του ονόματός του και των οικογενειακών σχέσεών του, όπως αυτά αναγνωρίζονται από το νόμο, χωρίς παράνομη ανάμιξη.

2. Εάν ένα παιδί στερείται παράνομα ορισμένα ή όλα τα στοιχεία που συνιστούν την ταυτότητά του, τα Συμβαλλόμενα Κράτη οφείλουν να του παράσχουν κατάλληλη υποστήριξη και προστασία, ώστε η ταυτότητά του να αποκατασταθεί το συντομότερο δυνατόν.

Άρθρο 9

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη μεριμνούν ώστε το παιδί να μην αποχωρίζεται από τους γονείς του, παρά τη Θέλησή τους, εκτός εάν οι αρμόδιες αρχές αποφασίσουν, με την επιφύλαξη δικαστικής αναθεώρησης και σύμφωνα με τους εφαρμοζόμενους νόμους και διαδικασίες, ότι ο χωρισμός αυτός είναι αναγκαίος για το συμφέρον του παιδιού. Μια τέτοια απόφαση μπορεί να είναι αναγκαία σε ειδικές περιπτώσεις, για παράδειγμα όταν οι γονείς κακομεταχειρίζονται ή παραμελούν το παιδί, ή όταν ζουν χωριστά και πρέπει να ληφθεί απόφαση σχετικά με τον τόπο διαμονής του παιδιού.

2. Σε όλες τις περιπτώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στις διαδικασίες και να γνωστοποιούν τις απόψεις τους.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται το δικαίωμα του παιδιού που ζει χωριστά από τους δυο γονείς του ή από τον έναν από αυτούς να διατηρεί κανονικά προσωπικές σχέσεις και να έχει άμεση επαφή με τους δύο γονείς του, εκτός εάν αυτό να είναι αντίθετο με το συμφέρον του παιδιού.

4. Όταν ο χωρισμός είναι αποτέλεσμα μέτρων που έχει πάρει ένα Συμβαλλόμενο Κράτος, όπως η κράτηση, η φυλάκιση, η εξορία, η απέλαση ή ο θάνατος (συμπεριλαμβανομένου του θανάτου από οποιαδήποτε αιτία, ο οποίος επήλθε κατά το χρόνο κράτησης) των δύο γονέων ή του ενός από αυτούς ή του παιδιού το Συμβαλλόμενο Κράτος δίνει, μετά από αίτηση, στους γονείς, στο παιδί ή, εάν χρειαστεί σε ένα άλλο μέλος της οικογένειας, τις ουσιώδεις πληροφορίες σχετικά με τον τόπο όπου βρίσκονται το απόν μέλος ή τα απόντα μέλη της οικογένειας, εκτός εάν η αποκάλυψη των πληροφοριών αυτών θα είναι επιζήμια για την ευημερία του παιδιού. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη φροντίζουν εξάλλου ώστε η υποβολή ενός τέτοιου αιτήματος να μην επισύρει δυσμενείς συνέπειες για το ενδιαφερόμενο ή τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα.

Άρθρο 10

1. Σύμφωνα με την υποχρέωση των Συμβαλλόμενων Κρατών δυνάμει της παραγράφου 1 του άρθρου 9, κάθε αίτηση από ένα παιδί ή από τους γονείς του για την είσοδο σε ένα Συμβαλλόμενο Κράτος ή την έξοδο από αυτό με σκοπό την οικογενειακή επανένωση αντιμετωπίζεται από τα Συμβαλλόμενα Κράτη με Θετικό πνεύμα, ανθρωπισμό και ταχύτητα. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη φροντίζουν επιπλέον ώστε η υποβολή μιας τέτοιας αίτησης να μην επισύρει δυσμενείς συνέπειες για τον αιτούντα ή για τα μέλη της οικογένειάς του.

2. Το παιδί του οποίου οι γονείς διαμένουν σε διαφορετικά Κράτη έχει το δικαίωμα να διατηρεί, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων, προσωπικές σχέσεις και τακτική άμεση επαφή με τους δύο γονείς του. Για το σκοπό αυτόν και σύμφωνα με την υποχρέωση που βαρύνει τα Συμβαλλόμενα Κράτη δυνάμει της παραγράφου 2 του άρθρου 9, τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται το δικαίωμα που έχουν το παιδί και οι γονείς του να εγκαταλείψουν οποιαδήποτε χώρα, συμπεριλαμβανομένης της χώρας

αυτού του ίδιου του Συμβαλλόμενου Κράτους και να επιστρέψουν στη δική τους χώρα. Το δικαίωμα εγκατάλειψης οποιασδήποτε χώρας μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο μόνο των περιορισμών που ορίζει ο νόμος και που είναι αναγκαίοι για την προστασία της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της δημόσιας υγείας και των δημόσιων ηθών, ή των δικαιωμάτων και των ελευθέρων των άλλων, και που είναι συμβατοί με τα υπόλοιπα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στην παρούσα Σύμβαση.

Άρθρο 11

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν μέτρα εναντίον των αθέμιτων μετακινήσεων παιδιών στο εξωτερικό και εναντίον της μη επανόδου τους.

2. Για το σκοπό αυτόν, τα Συμβαλλόμενα Κράτη ευνοούν τη σύναψη διμερών ή πολυμερών συμφωνιών ή την προσχώρηση στις ήδη υπάρχουσες συμφωνίες.

Άρθρο 12

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη εγγυώνται στο παιδί που έχει ικανότητα διάκρισης το δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης της γνώμης του σχετικά με οποιοδήποτε θέμα που το αφορά, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις του παιδιού ανάλογα με την ηλικία του και με το βαθμό ωριμότητάς του.

2. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει ιδίως να δίνεται στο παιδί η δυνατότητα να ακούγεται σε οποιαδήποτε διοικητική ή δικαστική διαδικασία που το αφορά, είτε άμεσα είτε μέσω ενός εκπροσώπου ή ενός αρμόδιου οργανισμού, κατά τρόπο συμβατό με τους διαδικαστικούς κανόνες της εθνικής νομοθεσίας.

Άρθρο 13

1. Το παιδί έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία αναζήτησης, λήψης και διάδοσης πληροφοριών και ιδεών οποιουδήποτε είδους, ανεξαρτήτως συνόρων, υπό μορφή προφορική, γραπτή ή τυπωμένη, ή καλλιτεχνική ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο της επιλογής του.

2. Η άσκηση του δικαιώματος αυτού μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο μόνο των περιορισμών που ορίζονται από το νόμο και που είναι αναγκαίοι:

α) Για το σεβασμό των δικαιωμάτων και της υπόληψης των άλλων ή

β) Για τη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της δημόσιας υγείας και των δημόσιων ηθών.

Άρθρο 14

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται το δικαίωμα του παιδιού για ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται το δικαίωμα και το καθήκον των γονέων ή, κατά περίπτωση, των νόμιμων εκπροσώπων του παιδιού, να το καθοδηγούν στην άσκηση του παραπάνω δικαιώματος κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται στην ανάπτυξη των ικανοτήτων του.

3. Η ελευθερία της δήλωσης της Θρησκείας του ή των πεποιθήσεών του μπορεί να υπόκειται μόνο στους περιορισμούς που ορίζονται από το νόμο και που είναι αναγκαίοι για τη διαφύλαξη της δημόσιας ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της

δημόσιας υγείας και των δημόσιων ηθών, ή των ελευθεριών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων των άλλων.

Άρθρο 15

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν τα δικαιώματα του παιδιού στην ελευθερία του να συνεταιρίζεται και του να συνέρχεται ειρηνικά.

2. Δεν τίθενται περιορισμοί για την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών, εκτός από αυτούς που ορίζει ο νόμος και που είναι αναγκαίοι σε μια δημοκρατική κοινωνία, προς το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας ασφάλειας ή της δημόσιας τάξης ή για την προστασία της δημόσιας υγείας ή των δημόσιων ηθών, ή των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των άλλων.

Άρθρο 16

1. Κανένα παιδί δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αυθαίρετης ή παράνομης επέμβασης στην ιδιωτική του ζωή, στην οικογένειά του, στην κατοικία του ή στην αλληλογραφία του, ούτε παράνομων προσβολών της τιμής και της υπόληψής του.

2. Το παιδί δικαιούται να προστατεύεται από το νόμο έναντι τέτοιων επεμβάσεων ή προσβολών.

Άρθρο 17

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν τη σημασία του έργου που επιτελούν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και φροντίζουν ώστε το παιδί να έχει πρόσβαση σε ενημέρωση και σε υλικό, που προέρχονται από διάφορες εθνικές και διεθνείς πηγές, ιδίως σ' αυτά που αποσκοπούν στην προαγωγή της κοινωνικής, πνευματικής και ηθικής ευημερίας του, καθώς και της σωματικής και πνευματικής υγείας του. Για το σκοπό αυτόν, τα Συμβαλλόμενα Κράτη:

α) Ενθαρρύνουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης στη διάδοση πληροφοριών και υλικού που παρουσιάζουν κοινωνική και πολιτιστική χρησιμότητα για το παιδί που είναι σύμφωνα με το πνεύμα του άρθρου 29.

β) Ενθαρρύνουν τη διεθνή συνεργασία για την παραγωγή, ανταλλαγή και διάδοση πληροφοριών και υλικού αυτού του τύπου, που προέρχονται από διάφορες πολιτιστικές, εθνικές και διεθνείς πηγές.

γ) Ενθαρρύνουν την παραγωγή και τη διάδοση παιδικών βιβλίων.

δ) Ενθαρρύνουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης να λαμβάνουν ιδιαίτερα υπόψη τους τις γλωσσολογικές ανάγκες των αυτοχθόνων παιδιών ή των παιδιών που ανήκουν σε μια μειονότητα.

ε) Ευνοούν την επεξεργασία κατάλληλων κατευθυντήριων αρχών που να προορίζονται για την προστασία του παιδιού από την ενημέρωση και το υλικό που βλάπτουν την ευημερία του, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις των άρθρων 13 και 18.

Άρθρο 18

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την εξασφάλιση της αναγνώρισης της αρχής, σύμφωνα με την οποία και οι δύο γονείς είναι από κοινού υπεύθυνοι για την ανατροφή του παιδιού και την ανάπτυξή του. Η ευθύνη για την ανατροφή του παιδιού και για την ανάπτυξή του ανήκει κατά κύριο

λόγο στους γονείς, ή κατά περίπτωση, στους νόμιμους εκπροσώπους του. Το συμφέρον του παιδιού πρέπει να αποτελεί τη βασική τους μέριμνα,

2. Για την εγγύηση και την προώθηση των δικαιωμάτων που εκφράζονται στην παρούσα Σύμβαση, τα Συμβαλλόμενα Κράτη παρέχουν την κατάλληλη βοήθεια στους γονείς και στους νόμιμους εκπροσώπους του παιδιού, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους για την ανατροφή του παιδιού, και εξασφαλίζουν τη δημιουργία οργανισμών, ιδρυμάτων και υπηρεσιών επιφορτισμένων να μεριμνούν για την ευημερία των παιδιών.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν στα παιδιά των οποίων οι γονείς εργάζονται το δικαίωμα να επωφελούνται από τις υπηρεσίες και τα ιδρύματα φύλαξης παιδιών, εφόσον τα παιδιά πληρούν τους απαιτούμενους όρους.

Άρθρο 19

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα νομοθετικά, διοικητικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά μέτρα, προκειμένου να προστατεύσουν το παιδί από κάθε μορφή βίας, προσβολής ή βιαιοπραγιών σωματικών ή πνευματικών, εγκατάλειψης ή παραμέλησης, κακής μεταχείρισης ή εκμετάλλευσης, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας, κατά το χρόνο που βρίσκεται υπό την επιμέλεια των γονέων του ή του ενός από τους δύο, του ή των νόμιμων εκπροσώπων του ή οποιουδήποτε άλλου προσώπου στο οποίο το έχουν εμπιστευθεί.

2. Αυτά τα προστατευτικά μέτρα θα πρέπει να περιλαμβάνουν, όπου χρειάζεται, αποτελεσματικές διαδικασίες για την εκπόνηση κοινωνικών προγραμμάτων, που θα αποσκοπούν στην παροχή της απαραίτητης υποστήριξης στο παιδί και σε αυτούς οι οποίοι έχουν την επιμέλειά του, καθώς και για άλλες μορφές πρόνοιας και για το χαρακτηρισμό, την αναφορά, την παραπομπή, την ανάκριση, την περίθαλψη και την παρακολούθηση της εξέλιξής τους στις περιπτώσεις κακής μεταχείρισης του παιδιού που περιγράφονται πιο πάνω, και όπου χρειάζεται, για διαδικασίες δικαστικής παρέμβασης.

Άρθρο 20

1. Κάθε παιδί που στερείται προσωρινά ή οριστικά το οικογενειακό του περιβάλλον ή το οποίο για το δικό του συμφέρον δεν είναι δυνατόν να παραμείνει στο περιβάλλον αυτό δικαιούται ειδική προστασία και βοήθεια εκ μέρους του Κράτους.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προβλέπουν γι' αυτό το παιδί μια εναλλακτική επιμέλεια, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία τους.

3. Αυτή η επιμέλεια μπορεί να έχει, μεταξύ άλλων, τη μορφή της τοποθέτησης σε μια οικογένεια, της ΚΑΦΑΛΗ του ισλαμικού δικαίου, της υιοθεσίας ή, σε περίπτωση ανάγκης, της τοποθέτησης σε ένα κατάλληλο για την κατάσταση ίδρυμα για παιδιά. Κατά την επιλογή ανάμεσα σε αυτές τις λύσεις, λαμβάνεται δεόντως υπόψη η ανάγκη μιας συνέχειας στην εκπαίδευση του παιδιού, καθώς και η εθνική, θρησκευτική, πολιτιστική και γλωσσολογική καταγωγή του.

Άρθρο 21

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη που αναγνωρίζουν και/ή επιτρέπουν την υιοθεσία διασφαλίζουν ότι εκείνο που λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη στην προκειμένη περίπτωση είναι το συμφέρον του παιδιού και:

α) Μεριμνούν ώστε η υιοθεσία ενός παιδιού να μην επιτρέπεται παρά μόνο από τις αρμόδιες αρχές, οι οποίες αποφαινόμενες, σύμφωνα με το νόμο και με τις εφαρμοζόμενες διαδικασίες και επί τη βάση όλων των αξιόπιστων σχετικών πληροφοριών, εάν η υιοθεσία είναι δυνατή εν όψει της κατάστασης του παιδιού σε σχέση με τον πατέρα και τη μητέρα του, τους συγγενείς του και τους νόμιμους εκπροσώπους του και εάν, εφόσον αυτό απαιτείται, τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα έδωσαν τη συναίνεσή τους για την υιοθεσία, έχοντας γνώση των πραγμάτων και μετά από την αναγκαία παροχή συμβουλών.

β) Αναγνωρίζουν ότι η υιοθεσία στο εξωτερικό μπορεί να αντιμετωπισθεί ως ένα άλλο μέσο εξασφάλισης στο παιδί της αναγκαίας φροντίδας, εάν αυτό δεν μπορεί να τοποθετηθεί σε μία ανάδοχη ή σε μία υιοθετούσα οικογένεια ή να ανατραφεί σωστά στη χώρα της καταγωγής του.

γ) Μεριμνούν ώστε, σε περίπτωση υιοθεσίας στο εξωτερικό, το παιδί να απολαμβάνει των ίδιων προστατευτικών μέτρων και προδιαγραφών με εκείνα που υπάρχουν στην περίπτωση εθνικής υιοθεσίας.

δ) Παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι, σε περίπτωση διακρατικής υιοθεσίας, η τοποθέτηση του παιδιού δεν απολήγει σε ανάρμοστο υλικό όφελος για τα πρόσωπα που είναι αναμιγμένα σ' αυτή.

ε) Προωθούν τους αντικειμενικούς σκοπούς του παρόντος άρθρου με τη σύναψη διμερών ή πολυμερών διακανονισμών ή συμφωνιών, ανάλογα με την περίπτωση, και προσπαθούν μέσα σ' αυτά τα πλαίσια, να επιτύχουν οι τοποθετήσεις παιδιών στο εξωτερικό να πραγματοποιούνται από αρμόδιες αρχές ή αρμόδια όργανα.

Άρθρο 22

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου ένα παιδί, το οποίο επιζητεί να αποκτήσει το νομικό καθεστώς του πρόσφυγα ή που θεωρείται πρόσφυγας δυνάμει των κανόνων και των διαδικασιών του ισχύοντος διεθνούς ή εθνικού δικαίου, είτε αυτό είναι μόνο είτε συνοδεύεται από τους γονείς του ή από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο, να χαίρει της κατάλληλης προστασίας και ανθρωπιστικής βοήθειας, που θα του επιτρέψουν να απολαμβάνει τα δικαιώματα που του αναγνωρίζουν η παρούσα Σύμβαση και τα άλλα διεθνή όργανα τα σχετικά με τα δικαιώματα του ανθρώπου ή ανθρωπιστικού χαρακτήρα, στα οποία μετέχουν τα εν λόγω Κράτη.

2. Για το σκοπό αυτό τα Συμβαλλόμενα Κράτη συνεργάζονται, όπως αυτά το κρίνουν αναγκαίο, σε όλες τις προσπάθειες που γίνονται από τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών και τους άλλους αρμόδιους διακυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς οργανισμούς που συνεργάζονται με τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών, προκειμένου να προστατεύσουν και να βοηθήσουν τα παιδιά που βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση, και προκειμένου να αναζητήσουν τους γονείς ή άλλα μέλη της οικογένειας κάθε παιδιού πρόσφυγα και για να συλλέξουν πληροφορίες αναγκαίες για την επανένωση του παιδιού με την οικογένεια του. Σε περίπτωση που ούτε ο πατέρας ούτε η μητέρα ούτε κανένα άλλο μέλος της οικογένειας είναι δυνατόν να ανευρεθεί, το παιδί έχει δικαίωμα να τύχει της ίδιας προστασίας που παρέχεται σε οποιοδήποτε άλλο παιδί στερημένο οριστικά ή προσωρινά του οικογενειακού του περιβάλλοντος για οποιονδήποτε λόγο, σύμφωνα με τις αρχές της παρούσας Σύμβασης.

Άρθρο 23

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν ότι τα πνευματικώς ή σωματικώς ανάπηρα παιδιά πρέπει να διάγουν πλήρη και αξιοπρεπή ζωή, σε συνθήκες οι οποίες εγγυώνται την αξιοπρέπειά τους, ευνοούν την αυτονομία τους και διευκολύνουν την ενεργό συμμετοχή τους στη ζωή του συνόλου.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ανάπηρων παιδιών να τυγχάνουν ειδικής φροντίδας και ενθαρρύνουν και εξασφαλίζουν, στο μέτρο των διαθέσιμων πόρων, την παροχή, μετά από αίτηση, στα ανάπηρα παιδιά που πληρούν τους απαιτούμενους όρους και σε αυτούς που τα έχουν αναλάβει, μιας βοήθειας προσαρμοσμένης στην κατάσταση του παιδιού και στις περιστάσεις των γονέων του ή αυτών στους οποίους τα έχουν εμπιστευθεί.

3. Εν όψει των ειδικών αναγκών των ανάπηρων παιδιών, η χορηγούμενη σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου βοήθεια παρέχεται δωρεάν, εφόσον αυτό είναι δυνατό, κατόπιν υπολογισμού των οικονομικών πόρων των γονέων τους και αυτών στους οποίους έχουν εμπιστευθεί το παιδί, και σχεδιάζεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε τα ανάπηρα παιδιά να έχουν αποκλειστική πρόσβαση στην εκπαίδευση, στην επιμόρφωση, στην περίθαλψη, στην αποκατάσταση αναπήρων, στην επαγγελματική εκπαίδευση και στις ψυχαγωγικές δραστηριότητες, έτσι που να επιτυγχάνεται η όσο το δυνατόν πληρέστερη κοινωνική ένταξη και προσωπική τους ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής και πνευματικής τους εξέλιξης.

4. Μέσα σε πνεύμα διεθνούς συνεργασίας, τα Συμβαλλόμενα Κράτη προωθούν την ανταλλαγή κατάλληλων πληροφοριών στον τομέα της προληπτικής περίθαλψης και της ιατρικής, ψυχολογικής και λειτουργικής θεραπείας των ανάπηρων παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της διάδοσης και της πρόσβασης στις πληροφορίες που αφορούν στις μεθόδους αποκατάστασης αναπήρων και στις υπηρεσίες επαγγελματικής κατάρτισης, με σκοπό να επιτραπεί στα Συμβαλλόμενα Κράτη να βελτιώσουν τις δυνατότητες και τις αρμοδιότητές τους και να διευρύνουν την πείρα τους σε αυτούς τους τομείς. Σ' αυτό το πεδίο λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη οι ανάγκες των υπό ανάπτυξη χωρών.

Άρθρο 24

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού να απολαμβάνει το καλύτερο δυνατό επίπεδο υγείας και να επωφελείται από τις υπηρεσίες ιατρικής θεραπείας και αποκατάστασης αναπήρων. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη επιδιώκουν να διασφαλίσουν το ότι κανένα παιδί δεν θα στερείται το δικαίωμα πρόσβασης τις υπηρεσίες αυτές.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη επιδιώκουν να εξασφαλίσουν την πλήρη εφαρμογή του παραπάνω δικαιώματος και ιδιαίτερα παίρνουν τα κατάλληλα μέτρα για:

α) Να μειώσουν τη βρεφική και παιδική θνησιμότητα.

β) Να εξασφαλίσουν σε κάθε παιδί την απαραίτητη ιατρική αντίληψη και περίθαλψη δίνοντας έμφαση στην ανάπτυξη της στοιχειώδους περίθαλψης.

γ) Να αγωνιστούν κατά της ασθένειας και της κακής διατροφής και μέσα στα πλαίσια της στοιχειώδους περίθαλψης, με την εφαρμογή - ανάμεσα στα άλλα - της ήδη διαθέσιμης τεχνολογίας και με την παροχή θρεπτικών τροφών και καθαρού πόσιμου νερού, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους της μόλυνσης του φυσικού περιβάλλοντος.

δ) Να εξασφαλίσουν στις μητέρες κατάλληλη περίθαλψη πριν και μετά από τον τοκετό.

ε) Να μπορούν όλες οι ομάδες της κοινωνίας, ιδιαίτερα οι γονείς και τα παιδιά, να ενημερώνονται για τα θέματα της υγείας και της διατροφής του παιδιού, για τα

πλεονεκτήματα του φυσικού θηλασμού, την υγιεινή και την καθαριότητα του περιβάλλοντος και την πρόληψη των ατυχημάτων και να βρίσκουν υποστήριξη στη χρήση των παραπάνω βασικών γνώσεων.

στ) Να αναπτύξουν την προληπτική ιατρική φροντίδα, την καθοδήγηση των γονέων και την εκπαίδευση και τις υπηρεσίες του οικογενειακού προγραμματισμού.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέτρα για να καταργηθούν οι παραδοσιακές πρακτικές που βλάπτουν την υγεία των παιδιών.

4. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προωθήσουν και να ενθαρρύνουν τη διεθνή συνεργασία, ώστε να επιτύχουν σταδιακά την πλήρη πραγματοποίηση του δικαιώματος που αναγνωρίζεται στο παρόν άρθρο. Εν όψει αυτού, λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη οι ανάγκες των υπό ανάπτυξη χωρών.

Άρθρο 25

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν στο παιδί, που τοποθετήθηκε από τις αρμόδιες αρχές σε μία οικογένεια, με σκοπό την παροχή φροντίδας, προστασίας ή θεραπείας της σωματικής ή πνευματικής του υγείας, το δικαίωμα σε μια περιοδική αναθεώρηση της παραπάνω θεραπείας και κάθε άλλης περίπτωσης σχετικής με την τοποθέτησή του.

Άρθρο 26

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν σε κάθε παιδί το δικαίωμα να επωφελείται από την κοινωνική πρόνοια, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών ασφαλίσεων, και παίρνουν τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσουν την πλήρη πραγματοποίηση του δικαιώματος αυτού, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία τους.

2. Τα ωφελήματα, όπου είναι αναγκαία, πρέπει να δίνονται, αφού ληφθούν υπόψη οι πόροι και η κατάσταση του παιδιού και των προσώπων που έχουν αναλάβει την ευθύνη της συντήρησής του, καθώς και κάθε άλλη εκτίμηση σχετιζόμενη με την αίτηση παροχής ωφελημάτων που γίνεται από το παιδί ή για λογαριασμό του.

Άρθρο 27

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα κάθε παιδιού για ένα κατάλληλο επίπεδο ζωής που να επιτρέπει τη σωματική, πνευματική, ψυχική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξή του.

2. Στους γονείς ή στα άλλα πρόσωπα που έχουν αναλάβει το παιδί ανήκει κατά κύριο λόγο η ευθύνη της εξασφάλισης μέσα στα όρια των δυνατοτήτων τους και των οικονομικών μέσων τους, των απαραίτητων για την ανάπτυξη του παιδιού συνθηκών ζωής.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη υιοθετούν τα κατάλληλα μέτρα, σύμφωνα με τις εθνικές τους συνθήκες και στο μέτρο των δυνατοτήτων τους, για να βοηθήσουν τους γονείς και τα άλλα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για το παιδί, να εφαρμόσουν το δικαίωμα αυτό και προσφέρουν, σε περίπτωση ανάγκης, υλική βοήθεια και προγράμματα υποστήριξης, κυρίως σε σχέση με τη διατροφή, το ρουχισμό και την κατοικία.

4. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίσουν την είσπραξη της διατροφής του παιδιού από τους γονείς του ή από τα άλλα πρόσωπα που έχουν την οικονομική ευθύνη γι' αυτό, είτε εντός της επικράτειας

είτε στο εξωτερικό. Ειδικά στην περίπτωση που το πρόσωπο το οποίο έχει την οικονομική ευθύνη για το παιδί ζει σε ένα Κράτος διαφορετικό από εκείνο του παιδιού, τα Συμβαλλόμενα Κράτη ευνοούν την προσχώρηση σε διεθνείς συμφωνίες ή τη σύναψη τέτοιων συμφωνιών, καθώς και την υιοθέτηση κάθε άλλης κατάλληλης ρύθμισης.

Άρθρο 28

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού στην εκπαίδευση και, ιδιαίτερα, για να επιτευχθεί η άσκηση του δικαιώματος αυτού προοδευτικά και στη βάση της ισότητας των ευκαιριών:

α) Καθιστούν τη στοιχειώδη εκπαίδευση υποχρεωτική και δωρεάν για όλους.

β) Ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διάφορων μορφών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τόσο γενικής όσο και επαγγελματικής, τις καθιστούν ανοιχτές και προσιτές σε κάθε παιδί, και παίρνουν κατάλληλα μέτρα, όπως η θέσπιση της δωρεάν εκπαίδευσης και της προσφοράς χρηματικής βοήθειας σε περίπτωση ανάγκης.

γ) Εξασφαλίζουν σε όλους την πρόσβαση στην ανώτατη παιδεία με όλα τα κατάλληλα μέσα, σε συνάρτηση με τις ικανότητες του καθενός.

δ) Καθιστούν ανοιχτές και προσιτές σε κάθε παιδί τη σχολική και την επαγγελματική ενημέρωση και τον προσανατολισμό.

ε) Παίρνουν μέτρα για να ενθαρρύνουν την τακτική σχολική φοίτηση και τη μείωση του ποσοστού εγκατάλειψης των σχολικών σπουδών.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή της σχολικής πειθαρχίας με τρόπο που να ταιριάζει στην αξιοπρέπεια του παιδιού ως ανθρώπινου όντος, και σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προάγουν και ενθαρρύνουν τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της παιδείας, με σκοπό να συμβάλλουν κυρίως στην εξάλειψη της άγνοιας και του αναλφαβητισμού στον κόσμο και να διευκολύνουν την πρόσβαση στις επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις και στις σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους. Για το σκοπό αυτόν, λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη οι ανάγκες των υπό ανάπτυξη χωρών.

Άρθρο 29

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη συμφωνούν ότι η εκπαίδευση του παιδιού πρέπει να αποσκοπεί:

α) Στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού και στην πληρέστερη δυνατή ανάπτυξη των χαρισμάτων του και των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων του.

β) Στην ανάπτυξη του σεβασμού για τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις Θεμελιώδεις ελευθερίες και για τις αρχές που καθιερώνονται στο Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

γ) Στην ανάπτυξη του σεβασμού για τους γονείς του παιδιού, την ταυτότητά του, τη γλώσσα του και τις πολιτιστικές του αξίες, καθώς και του σεβασμού του για τις εθνικές αξίες της χώρας στην οποία ζει, της χώρας από την οποία μπορεί να κατάγεται και για τους πολιτισμούς που διαφέρουν από το δικό του.

δ) Στην προετοιμασία του παιδιού για μία υπεύθυνη ζωή σε μία ελεύθερη κοινωνία μέσα σε πνεύμα κατανόησης, ειρήνης, ανοχής, ισότητας των φύλων και φιλίας ανάμεσα σε όλους τους λαούς και τις εθνικιστικές, εθνικές και θρησκευτικές ομάδες και στα πρόσωπα αυτόχθονης καταγωγής.

ε) Στην ανάπτυξη του σεβασμού για το φυσικό περιβάλλον.

2. Καμία διάταξη του παρόντος άρθρου ή του άρθρου 28 δεν μπορεί να ερμηνευτεί με τρόπο που να θίγει την ελευθερία των φυσικών ή νομικών προσώπων για τη δημιουργία και τη διεύθυνση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, υπό τον όρο ότι θα τηρούνται οι εκφρασμένες στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου αρχές και ότι η παρεχόμενη στα ιδρύματα αυτά εκπαίδευση θα είναι σύμφωνη με τις ελάχιστες προδιαγραφές που θα έχει ορίσει το Κράτος.

Άρθρο 30

Στα Κράτη όπου υπάρχουν εθνικές, θρησκευτικές γλωσσικές μειονότητες ή πρόσωπα αυτόχθονης καταγωγής, ένα παιδί αυτόχθονας ή που ανήκει σε μία από αυτές τις μειονότητες δεν μπορεί να στερηθεί το δικαίωμα να έχει τη δική του πολιτιστική ζωή, να πρεσβεύει και να ασκεί τη δική του θρησκεία ή να χρησιμοποιεί τη δική του γλώσσα από κοινού με τα άλλα μέλη της ομάδας του.

Άρθρο 31

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν στο παιδί το δικαίωμα στην ανάπαυση και στις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου, στην ενασχόληση με ψυχαγωγικά παιχνίδια και δραστηριότητες που είναι κατάλληλες για την ηλικία του και στην ελεύθερη συμμετοχή στην πολιτιστική και καλλιτεχνική ζωή.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται και προάγουν το δικαίωμα του παιδιού να συμμετέχει πλήρως στην πολιτιστική και καλλιτεχνική ζωή και ενθαρρύνουν την προσφορά κατάλληλων και ίσων ευκαιριών για πολιτιστικές, καλλιτεχνικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες και για δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.

Άρθρο 32

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού να προστατεύεται από την οικονομική εκμετάλλευση και από την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας που ενέχει κινδύνους ή που μπορεί να εκθέσει σε κίνδυνο την εκπαίδευσή του ή να βλάψει την υγεία του ή τη σωματική, πνευματική, ψυχική, ηθική ή κοινωνική ανάπτυξή του.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν νομοθετικά, διοικητικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά μέτρα για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Για το σκοπό αυτόν, και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές διατάξεις των άλλων διεθνών οργάνων, τα Συμβαλλόμενα Κράτη ειδικότερα:

α) Ορίζουν ένα κατώτατο όριο ή κατώτατα όρια ηλικίας για την είσοδο στην επαγγελματική απασχόληση.

β) Προβλέπουν μία κατάλληλη ρύθμιση των ωραρίων και των συνθηκών εργασίας.

γ) Προβλέπουν κατάλληλες ποινές και άλλες κυρώσεις, για να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 33

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων νομοθετικών, διοικητικών, κοινωνικών και εκπαιδευτικών μέτρων, για να προστατεύσουν τα παιδιά από την παράνομη χρήση ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών, όπως αυτές προσδιορίζονται στις σχετικές διεθνείς συμβάσεις,

και για να εμποδίσουν τη χρησιμοποίηση των παιδιών στην παραγωγή και την παράνομη διακίνηση αυτών των ουσιών.

Άρθρο 34

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προστατεύσουν το παιδί από κάθε μορφή σεξουαλικής εκμετάλλευσης και σεξουαλικής βίας. Για το σκοπό αυτόν, τα Κράτη, ειδικότερα, παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα σε εθνικό, διμερές και πολυμερές επίπεδο για να εμποδίσουν:

α) Την παρακίνηση ή τον εξαναγκασμό των παιδιών σε παράνομη σεξουαλική δραστηριότητα.

β) Την εκμετάλλευση των παιδιών για πορνεία ή για άλλες παράνομες σεξουαλικές δραστηριότητες.

γ) Την εκμετάλλευση των παιδιών για την παραγωγή θεαμάτων ή υλικού πορνογραφικού χαρακτήρα.

Άρθρο 35

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα σε εθνικό, διμερές και πολυμερές επίπεδο για να εμποδίσουν την απαγωγή, την πώληση ή το δουλεμπόριο παιδιών, για οποιονδήποτε σκοπό και με οποιαδήποτε μορφή.

Άρθρο 36

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προστατεύουν το παιδί από κάθε άλλη μορφή εκμετάλλευσης επιβλαβή για οποιαδήποτε πλευρά της ευημερίας του.

Άρθρο 37

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη επαγρυπνούν ώστε:

α) Κανένα παιδί να μην υποβάλλεται σε βασανιστήρια ή σε άλλες σκληρές, απάνθρωπες ή εξευτελιστικές τιμωρίες ή μεταχείριση. Θανατική ποινή ή ισόβια κάθειρξη χωρίς δυνατότητα απελευθέρωσης δεν πρέπει να απαγγέλλονται για παραβάσεις, τις οποίες έχουν διαπράξει πρόσωπα κάτω των δεκαοκτώ ετών.

β) Κανένα παιδί να μη στερείται την ελευθερία του κατά τρόπο παράνομο ή αυθαίρετο. Η σύλληψη, κράτηση ή φυλάκιση ενός παιδιού πρέπει να είναι σύμφωνη με το νόμο, να μην αποτελεί παρά ένα έσχατο μέτρο και να είναι της μικρότερης δυνατής χρονικής διάρκειας.

γ) Κάθε παιδί που στερείται την ελευθερία να αντιμετωπίζεται με ανθρωπισμό και με τον οφειλόμενο στην αξιοπρέπεια του ανθρώπου σεβασμό, και κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της ηλικίας του. Ειδικότερα, κάθε παιδί που στερείται την ελευθερία θα χωρίζεται από τους ενήλικες, εκτός εάν θεωρηθεί ότι είναι προτιμότερο να μη γίνει αυτό για το συμφέρον του παιδιού, και έχει το δικαίωμα να διατηρήσει την επαφή με την οικογένειά του δι' αλληλογραφίας και με επισκέψεις, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων.

δ) Τα παιδιά που στερούνται την ελευθερία τους να έχουν το δικαίωμα για ταχεία πρόσβαση σε νομική ή σε άλλη κατάλληλη συμπαράσταση, καθώς και το δικαίωμα να αμφισβητούν τη νομιμότητα της στέρησης της ελευθερίας τους ενώπιον ενός δικαστηρίου ή μιας άλλης αρμόδιας, ανεξάρτητης και αμερόληπτης αρχής, και για τη λήψη μιας ταχείας απόφασης πάνω σ' αυτό το ζήτημα.

Άρθρο 38

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να σέβονται και να διασφαλίζουν το σεβασμό στους κανόνες του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου που εφαρμόζονται σε αυτά σε περίπτωση ένοπλης σύρραξης, και των οποίων η προστασία επεκτείνεται στα παιδιά.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα δυνατά μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα πρόσωπα κάτω των δεκαπέντε ετών, δεν θα συμμετέχουν άμεσα στις εχθροπραξίες.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη απέχουν από την επιστράτευση στις ένοπλες δυνάμεις τους κάθε προσώπου κάτω των δεκαπέντε ετών. Κατά την επιστράτευση ανάμεσα σε πρόσωπα άνω των δεκαπέντε ετών αλλά κάτω των δεκαοκτώ ετών, τα Συμβαλλόμενα Κράτη προσπαθούν να δίνουν προτεραιότητα στα πρόσωπα μεγαλύτερης ηλικίας.

4. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη, σύμφωνα με την υποχρέωση που έχουν, δυνάμει του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, να προστατεύουν τον άμαχο πληθυσμό σε περίπτωση ένοπλης σύρραξης, παίρνουν όλα τα δυνατά μέτρα για την προστασία και τη φροντίδα των παιδιών, που θίγονται από την ένοπλη σύρραξη.

Άρθρο 39

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να διευκολύνουν τη σωματική και ψυχολογική ανάρρωση και την κοινωνική επανένταξη κάθε παιδιού Θύματος: οποιασδήποτε μορφής παραμέλησης, εκμετάλλευσης ή κακοποίησης, βασανισμού ή κάθε άλλης μορφής σκληρής, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας ή ένοπλης σύρραξης. Η ανάρρωση αυτή και η επανένταξη γίνονται μέσα σε περιβάλλον, που ευνοεί την υγεία, τον αυτοσεβασμό και την αξιοπρέπεια του παιδιού.

Άρθρο 40

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν σε κάθε παιδί ύποπτο, κατηγορούμενο ή καταδικασμένο για παράβαση του ποινικού νόμου το δικαίωμα σε μεταχείριση που να συνάδει με το αίσθημα της αξιοπρέπειάς του και της προσωπικής αξίας, που να ενισχύει το σεβασμό του για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες των άλλων και που να λαμβάνει υπόψη την ηλικία του, καθώς και την ανάγκη για επανένταξη στην κοινωνία και την ανάληψη από το παιδί ενός εποικοδομητικού ρόλου στην κοινωνία.

2. Για το σκοπό αυτόν, και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές διατάξεις των διεθνών οργάνων, τα Συμβαλλόμενα Κράτη επαγρυπνούν ιδιαίτερα ώστε:

α) Κανένα παιδί να μην καθίσταται ύποπτο, να μην κατηγορείται και να μην καταδικάζεται για παράβαση του ποινικού νόμου λόγω πράξεων ή παραλείψεων, που δεν απαγορεύονται από το εθνικό ή διεθνές δίκαιο κατά το χρόνο που διαπράχθηκαν.

β) Κάθε παιδί ύποπτο ή κατηγορούμενο για παράβαση του ποινικού νόμου να έχει τουλάχιστον το δικαίωμα στις ακόλουθες εγγυήσεις:

i) Να θεωρείται αθώο μέχρι να αποδειχθεί νόμιμα η ενοχή του.

ii) Να ενημερώνεται χωρίς καθυστέρηση και απευθείας για τις εναντίον του κατηγορίες ή, κατά περίπτωση, μέσω των γονέων του ή των νόμιμων εκπροσώπων

του και να έχει νομική ή οποιαδήποτε άλλη κατάλληλη συμπαράσταση για την προετοιμασία και την παρουσίαση της υπεράσπισής του.

iii) Να κρίνεται η υπόθεσή του χωρίς καθυστέρηση από μια αρμόδια, ανεξάρτητη και αμερόληπτη αρχή ή δικαστικό σώμα, σύμφωνα με μία δίκαιη κατά το νόμο διαδικασία με την παρουσία ενός νομικού ή άλλου συμβούλου και την παρουσία των γονέων του ή των νόμιμων εκπροσώπων του, εκτός αν αυτό θεωρηθεί αντίθετο προς το συμφέρον του παιδιού, λόγω κυρίως της ηλικίας ή της κατάστασής του.

iv) Να μην υποχρεώνεται να καταθέσει ως μάρτυρας ή να ομολογήσει την ενοχή του, να υποβάλλει ερωτήσεις το ίδιο ή μέσω άλλου στους μάρτυρες κατηγορίας και να επιτυγχάνει την παράσταση και την εξέταση μαρτύρων υπεράσπισης κάτω από συνθήκες ισότητας.

v) Εάν κριθεί ότι παρέβη τον ποινικό νόμο, να μπορεί να προσφύγει κατ' αυτής της απόφασης και κατά οποιουδήποτε μέτρου που λήφθηκε ως συνέπεια αυτής ενώπιον μιας ανώτερης αρμόδιας, ανεξάρτητης και αμερόληπτης αρχής ή δικαστικού σώματος, σύμφωνα με το νόμο.

vi) Να έχει τη δωρεάν βοήθεια ενός διερμηνέα, σε περίπτωση που δεν καταλαβαίνει ή δεν μιλάει τη γλώσσα που χρησιμοποιείται.

vii) Να αντιμετωπίζεται η ιδιωτική του ζωή με απόλυτο σεβασμό σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προσπαθούν να προαγάγουν τη θέσπιση νόμων, διαδικασιών, αρχών και θεσμών εφαρμοζομένων ειδικώς στα παιδιά που είναι ύποπτα, κατηγορούμενα ή καταδικασμένα για παράβαση του ποινικού νόμου και ιδιαίτερα:

α) Τη θέσπιση ενός ελάχιστου ορίου ηλικίας κάτω απ' το οποίο τα παιδιά θα θεωρούνται ότι δεν έχουν την ικανότητα παράβασης του ποινικού νόμου.

β) Την εισαγωγή μέτρων, εφόσον αυτό είναι δυνατόν και ευκαίιο, για την αντιμετώπιση τέτοιων παιδιών, χωρίς ανάγκη προσφυγής στη δικαιοσύνη, με την προϋπόθεση βέβαια ότι τηρείται ο απόλυτος σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα και στις νόμιμες εγγυήσεις.

4. Μια σειρά διατάξεων σχετικών κυρίως με την επιμέλεια, την καθοδήγηση και την επιτήρηση, τους συμβούλους, τη δοκιμασία, την τοποθέτηση σε οικογένεια, τα προγράμματα γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και τις άλλες εναλλακτικές δυνατότητες πλην της επιμέλειας, θα εξασφαλίζει στα παιδιά μια μεταχείριση που να εγγυάται την ευημερία τους και που να είναι ανάλογη και με την κατάστασή τους και με την παράβαση.

Άρθρο 41

Καμιά από τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης δεν θίγει διατάξεις ευνοϊκότερες για την πραγματοποίηση των δικαιωμάτων του παιδιού και οι οποίες είναι δυνατόν να περιέχονται:

α) Στη νομοθεσία ενός Συμβαλλόμενου Κράτους ή

β) Στο ισχύον για το Κράτος αυτό διεθνές δίκαιο.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Άρθρο 42

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν να κάνουν ευρέως γνωστές τόσο στους

ενήλικες όσο και στα παιδιά, τις αρχές και τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης με δραστήρια και κατάλληλα μέσα.

Άρθρο 43

1. Με σκοπό την έρευνα της προόδου που έχει συντελεστεί από τα Συμβαλλόμενα Κράτη σε σχέση με την τήρηση των υποχρεώσεων, οι οποίες συμφωνήθηκαν δυνάμει της παρούσας Σύμβασης, συγκροτείται Επιτροπή για τα δικαιώματα του παιδιού, η οποία επιτελεί τα καθήκοντα που ορίζονται παρακάτω.

2. Η Επιτροπή αποτελείται από δέκα εμπειρογνώμονες υψηλού ήθους και αναγνωρισμένης ικανότητας στον τομέα που καλύπτει η παρούσα Σύμβαση. Τα μέλη της εκλέγονται από τα Συμβαλλόμενα Κράτη ανάμεσα στους υπηκόους τους και συμμετέχουν υπό την ατομική τους ιδιότητα, αφού ληφθούν υπόψη η ανάγκη εξασφάλισης δίκαιης γεωγραφικής κατανομής και τα κύρια νομικά συστήματα.

3. Η εκλογή των μελών της Επιτροπής γίνεται με μυστική ψηφοφορία από έναν κατάλογο προσώπων που υποβάλλουν τα Συμβαλλόμενα Κράτη. Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος έχει τη δυνατότητα να υποδεικνύει έναν υποψήφιο από τους υπηκόους του.

4. Η διεξαγωγή των πρώτων εκλογών θα γίνει το αργότερο έξι μήνες μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας Σύμβασης. Στη συνέχεια οι εκλογές θα γίνονται κάθε δύο χρόνια. Τέσσερις τουλάχιστον μήνες πριν από την ημερομηνία κάθε εκλογής ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών καλεί γραπτώς τα Συμβαλλόμενα Κράτη να προτείνουν τους υποψηφίους τους εντός δύο μηνών. Στη συνέχεια, ο Γενικός Γραμματέας ετοιμάζει έναν κατάλογο με τα ονόματα όλων των υποψηφίων σε αλφαβητική σειρά, αναφέροντας τα Συμβαλλόμενα Κράτη που έχουν υποδείξει αυτούς και τον υποβάλλει στα Συμβαλλόμενα στην παρούσα Σύμβαση Κράτη.

5. Οι εκλογές γίνονται κατά τις συνόδους των Συμβαλλόμενων Κρατών, οι οποίες συγκαλούνται από το Γενικό Γραμματέα στην Έδρα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Στις συνόδους αυτές, κατά τις οποίες η απαρτία σχηματίζεται από τα δύο τρίτα των Συμβαλλόμενων Κρατών, εκλέγονται μέλη της Επιτροπής εκείνοι που έλαβαν το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων και την απόλυτη πλειοψηφία από τους παρόντες και ψηφίσαντες εκπροσώπους των Συμβαλλόμενων Κρατών.

6. Τα μέλη της Επιτροπής εκλέγονται για χρονική περίοδο τεσσάρων ετών. Είναι επανεκλέξιμα εάν προταθεί εκ νέου η υποψηφιότητά τους. Η θητεία πέντε μελών από τα εκλεγμένα κατά την πρώτη εκλογή λήγει μετά τη συμπλήρωση δύο ετών. Τα ονόματα των πέντε αυτών μελών επιλέγονται με κλήρο από τον πρόεδρο της συνόδου, αμέσως μετά από την πρώτη εκλογή.

7. Σε περίπτωση θανάτου ή παραίτησης ενός μέλους της Επιτροπής, ή εάν, για έναν οποιονδήποτε άλλο λόγο, ένα μέλος δηλώσει ότι δεν μπορεί πλέον να ασκεί τα καθήκοντά του στα πλαίσια της Επιτροπής, το Συμβαλλόμενο Κράτος, που είχε υποδείξει αυτό το μέλος, διορίζει έναν άλλο εμπειρογνώμονα από τους υπηκόους του, για να υπηρετήσει για το υπόλοιπο της θητείας, με την επιφύλαξη της έγκρισης της Επιτροπής.

8. Η Επιτροπή θεσπίζει η ίδια τον εσωτερικό κανονισμό της.

9. Η Επιτροπή εκλέγει τους αξιωματούχους της για μία περίοδο δύο ετών.

10. Οι σύνοδοι της Επιτροπής συγκαλούνται κανονικά στην έδρα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών ή σε οποιονδήποτε άλλο κατάλληλο τόπο, που καθορίζεται από την Επιτροπή.

Η Επιτροπή συνέρχεται κανονικά κάθε χρόνο.

Η διάρκεια των συνόδων της καθορίζεται και τροποποιείται, εάν είναι αναγκαίο, από μία συνέλευση των Κρατών Μελών στην παρούσα Σύμβαση, με την επιφύλαξη της έγκρισης από τη Γενική Συνέλευση.

11. Ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών θέτει στη διάθεση της Επιτροπής το απαραίτητο προσωπικό και τις εγκαταστάσεις για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων που της έχουν ανατεθεί, δυνάμει της παρούσας Σύμβασης.

12. Τα μέλη της Επιτροπής που συγκροτήθηκε δυνάμει της παρούσας Σύμβασης εισπράττουν, με την έγκριση της Γενικής Συνέλευσης, απολαβές από τους πόρους του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, σύμφωνα με τους όρους και με τις προϋποθέσεις που ορίζει η Γενική Συνέλευση.

Άρθρο 44

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να υποβάλλουν στην Επιτροπή, μέσω του Γενικού Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, εκθέσεις σχετικά με τα μέτρα που έχουν υιοθετήσει για την ενεργοποίηση των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στην παρούσα Σύμβαση, καθώς και σχετικά με την πρόοδο που σημειώθηκε ως προς την απόλαυση αυτών των δικαιωμάτων:

α) Εντός των δύο πρώτων ετών από την έναρξη ισχύος της παρούσας Σύμβασης για κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος.

β) Κατόπιν, κάθε πέντε χρόνια.

2. Οι εκθέσεις που συντάσσονται σε εφαρμογή του παρόντος άρθρου, πρέπει να επισημαίνουν τους παράγοντες και τις δυσκολίες, εάν υπάρχουν, που εμποδίζουν τα Συμβαλλόμενα Κράτη να τηρήσουν πλήρως τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παρούσα Σύμβαση. Πρέπει επίσης να περιέχουν επαρκείς πληροφορίες, για να δώσουν στην Επιτροπή μια ακριβή εικόνα της εφαρμογής της Σύμβασης στην εν λόγω χώρα.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη τα οποία έχουν υποβάλει στην Επιτροπή μια αρχική πλήρη έκθεση, δεν χρειάζεται να επαναλάβουν στις επόμενες εκθέσεις που υποβάλλουν, σύμφωνα με το εδάφιο β' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, τις βασικές πληροφορίες που έχουν ήδη κοινοποιήσει.

4. Η Επιτροπή μπορεί να ζητά από τα Συμβαλλόμενα Κράτη συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικές, με την εφαρμογή της Σύμβασης.

5. Η Επιτροπή υποβάλλει κάθε δύο χρόνια στη Γενική Συνέλευση, μέσω του Κοινωνικού και Οικονομικού Συμβουλίου, εκθέσεις για τις δραστηριότητές της.

6. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη καθιστούν ευρέως προσιτές τις εκθέσεις τους στο κοινό της χώρας τους.

Άρθρο 45

Για την προώθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής της Σύμβασης και για την ενθάρρυνση της διεθνούς συνεργασίας στο πεδίο το οποίο καλύπτει η Σύμβαση:

α) Οι ειδικοί οργανισμοί, το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για την παιδική ηλικία και άλλα όργανα των Ηνωμένων Εθνών έχουν το δικαίωμα να εκπροσωπούνται κατά την εξέταση της εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας Σύμβασης, οι οποίες εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους. Η Επιτροπή μπορεί να καλέσει τις ειδικευμένες οργανώσεις, το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για την παιδική ηλικία και άλλους αρμόδιους οργανισμούς, τους οποίους κρίνει κατάλληλους, να παράσχουν ειδικευμένες γνώμες για την εφαρμογή της Σύμβασης στους τομείς που ανήκουν στις

αντίστοιχες αρμοδιότητές τους. Μπορεί να καλεί τις ειδικευμένες οργανώσεις, το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για την παιδική ηλικία και άλλα όργανα των Ηνωμένων Εθνών να της υποβάλουν εκθέσεις για την εφαρμογή της Σύμβασης στους τομείς που ανήκουν στο πεδίο δραστηριότητάς τους.

β) Η Επιτροπή διαβιβάζει, εάν το κρίνει αναγκαίο, στις ειδικευμένες οργανώσεις, στο Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για την παιδική ηλικία και στους άλλους αρμόδιους οργανισμούς κάθε έκθεση των Συμβαλλόμενων Κρατών που περιέχει ένα αίτημα ή υποδεικνύει μια ανάγκη για τεχνική συμβουλή ή βοήθεια, μαζί με τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις της Επιτροπής, εάν υπάρχουν, σχετικά με το παραπάνω αίτημα ή υπόδειξη.

γ) Η Επιτροπή μπορεί να συστήσει στη Γενική Συνέλευση να ζητήσει από το Γενικό Γραμματέα να αναλάβει για λογαριασμό της μελέτες πάνω σε ειδικά θέματα, σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού.

δ) Η Επιτροπή μπορεί να κάνει υποδείξεις και συστάσεις γενικής φύσεως βασισμένες στις πληροφορίες που έχει δεχτεί κατ' εφαρμογήν των άρθρων 44 και 45 της παρούσας Σύμβασης. Οι υποδείξεις αυτές και οι συστάσεις γενικής φύσεως διαβιβάζονται σε κάθε ενδιαφερόμενο Συμβαλλόμενο Κράτος και αναφέρονται στη Γενική Συνέλευση, μαζί με τις παρατηρήσεις των Συμβαλλόμενων Κρατών μερών, όπου υπάρχουν.

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

Άρθρο 46

Η παρούσα Σύμβαση είναι ανοιχτή για υπογραφή σε όλα τα Κράτη.

Άρθρο 47

Η παρούσα Σύμβαση υποβάλλεται σε επικύρωση. Τα έγγραφα της επικύρωσης θα κατατεθούν στο Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 48

Η παρούσα Σύμβαση είναι ανοιχτή για προσχώρηση οποιουδήποτε Κράτους. Τα έγγραφα της προσχώρησης θα κατατεθούν στο Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 49

1. Η παρούσα Σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει την τριακοστή ημέρα μετά από την ημερομηνία κατάθεσης στο Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών του εικοστού εγγράφου επικύρωσης ή προσχώρησης.

2. Για κάθε Κράτος που επικυρώνει την παρούσα Σύμβαση ή προσχωρεί σε αυτήν μετά την κατάθεση του εικοστού εγγράφου επικύρωσης ή προσχώρησης, η Σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει την τριακοστή ημέρα μετά από την ημερομηνία κατάθεσης από το Κράτος αυτό του δικού του εγγράφου επικύρωσης ή προσχώρησης.

Άρθρο 50

1. Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος μπορεί να προτείνει μια τροπολογία και να καταθέσει το κείμενό της στο Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Εν συνεχεία ο Γενικός Γραμματέας διαβιβάζει όλα τα σχέδια τροπολογιών στα Συμβαλλόμενα Κράτη ζητώντας τους να του γνωρίζουν εάν επιθυμούν να συγκληθεί διάσκεψη των Συμβαλλόμενων Κρατών, με σκοπό να εξετασθούν και να τεθούν σε ψηφοφορία αυτά τα σχέδια. Εάν, εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία της διαβίβασης αυτής, το ένα τρίτο τουλάχιστον των Συμβαλλόμενων Κρατών κηρυχτεί υπέρ της σύγκλησης μιας τέτοιας διάσκεψης, ο Γενικός Γραμματέας συγκαλεί τη διάσκεψη υπό την αιγίδα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Κάθε τροπολογία, που υιοθετείται από την πλειοψηφία των παρόντων και ψηφισάντων στη διάσκεψη Συμβαλλόμενων Κρατών, υποβάλλεται για έγκριση στη Γενική Συνέλευση.

2. Κάθε τροπολογία, που υιοθετήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, αρχίζει να ισχύει όταν εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών και γίνεται δεκτή με πλειοψηφία των δύο τρίτων των Συμβαλλόμενων Κρατών.

3. Όταν μια τροπολογία αρχίσει να ισχύει έχει αναγκαστική ισχύ για τα Συμβαλλόμενα Κράτη που την αποδέχτηκαν ενώ τα υπόλοιπα Συμβαλλόμενα Κράτη παραμένουν δεσμευμένα από τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης και από όλες τις προηγούμενες τροπολογίες που έχουν αποδεχτεί.

Άρθρο 51

1. Ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών θα δεχτεί και θα διαβιβάσει σε όλα τα Κράτη το κείμενο των επιφυλάξεων που έκαναν τα Κράτη κατά το χρόνο της επικύρωσης ή της προσχώρησης.

2. Δεν επιτρέπεται καμία επιφύλαξη, που είναι ασυμβίβαστη με το αντικείμενο και το σκοπό της παρούσας Σύμβασης.

Οι επιφυλάξεις μπορούν να αποσυρθούν ανά πάσα στιγμή με γνωστοποίηση προς το Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, ο οποίος ενημερώνει γι' αυτό όλα τα Συμβαλλόμενα στη Σύμβαση Κράτη. Η γνωστοποίηση παράγει τα αποτελέσματά της από την ημερομηνία κατά την οποία παρελήφθη από το Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 52

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος μπορεί να καταγγείλει την παρούσα Σύμβαση με γραπτή γνωστοποίηση προς το Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Η καταγγελία παράγει τα αποτελέσματά της ένα χρόνο μετά από την ημερομηνία κατά την οποία η γνωστοποίηση παρελήφθη από το Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 53

Ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών ορίζεται θεματοφύλακας της παρούσας Σύμβασης.

Άρθρο 54

Το πρωτότυπο της παρούσας Σύμβασης της οποίας τα κείμενα στην αγγλική, αραβική, κινεζική, ισπανική, γαλλική και ρωσική γλώσσα έχουν την ίδια ισχύ, θα

κατατεθεί στο Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Για να πιστοποιηθούν τα παραπάνω οι υπογράφωντες, ειδικά εξουσιοδοτημένοι από τις αντίστοιχες Κυβερνήσεις τους, υπέγραψαν την παρούσα Σύμβαση.

Άρθρο δεύτερο

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, της δε κυρουμένης Σύμβασης από την ολοκλήρωση των προϋποθέσεων που καθορίζονται από το άρθρο 49 αυτής.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεση του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 2 Δεκεμβρίου 1992

Ένα πρόγραμμα για την προστασία των παιδιών στο Διαδίκτυο

Ένα πρόγραμμα για την προστασία των παιδιών στο Διαδίκτυο

<http://www.net-consumers.org/erica/policy/escel.htm>

1. Εισαγωγή

1.1 Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει εκδώσει πολυάριθμες γνωμοδοτήσεις με θέμα την ανάγκη προστασίας των παιδιών στο Διαδίκτυο. Από τότε που υιοθετήθηκε η πρώτη, το 1997, με εισηγήτρια την Dame Jocelyn Barrow, η χρήση του Διαδικτύου σε πολλές χώρες της Ευρώπης έχει αναπτυχθεί σε τεράστιο βαθμό έτσι ώστε σήμερα 100 εκατομμύρια άτομα περίπου να είναι συνδεδεμένα με το Διαδίκτυο¹. Η δυνατότητα έκθεσης σε επιβλαβές περιεχόμενο αυξάνεται παράλληλα με τα προφανή οφέλη του Διαδικτύου. Εκτός από την παράνομη χρήση του Διαδικτύου για τη διανομή παιδικής πορνογραφίας, η Ευρώπη αρχίζει να ακολουθεί τις ΗΠΑ εξετάζοντας τις περιπτώσεις απόπειρας απαγωγής ή απαγωγής παιδιών στην Ευρώπη από παιδεραστές που χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο για να τα πλησιάσουν.

1.2 Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ καλεί όλους τους παράγοντες, τις κυβερνήσεις, τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο Διαδίκτυο, τις εκπαιδευτικές αρχές² τους παρόχους περιεχομένου, τις ενώσεις γονέων, και τις ομάδες χρηστών που εργάζονται με γονείς, να καταβάλουν τις έντονες προσπάθειές που απαιτούνται για την διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας των παιδιών και την παροχή θετικών ιστοθέσεων για τα παιδιά. Το προτεινόμενο πρόγραμμά της για την προστασία των παιδιών στο Διαδίκτυο στόχο έχει να συμπληρώσει και να ενισχύσει το πρόγραμμα δράσης της Ε.Ε. για το Διαδίκτυο και για να προβάλλει την δράση αυτή στις Ομάδες που την απαρτίζουν, δηλαδή τις κοινωνικοοικονομικές ομάδες συμφερόντων.

1.3 Το Διαδίκτυο προσφέρει μεγάλα οφέλη στα παιδιά τα οποία το χρησιμοποιούν για επικοινωνία, διασκέδαση, εκπαίδευση, και πληροφόρηση. Όμως, καθώς εξαπλώνονται, τα προβλήματα που συναντώνται στις ΗΠΑ αρχίζουν να εμφανίζονται σε όλη την Ευρώπη. Χάρη στην ανωνυμία του Διαδικτύου, παιδεραστές οι οποίοι παρίσταναν τα παιδιά κατόρθωσαν να κλείσουν μαζί τους συναντήσεις που πολλές φορές κατέληξαν σε βιασμό. Ένα μέσο που χρησιμοποιούν για να τα πλησιάσουν είναι η συνομιλία σε απευθείας σύνδεση (chat rooms) του Διαδικτύου. Χάρη στις πρόσφατες διώξεις μελών σπείρας παιδικής πορνογραφίας σε όλη την Ευρώπη, στις οποίες η Σουηδία διαδραμάτισε ηγετικό ρόλο, τονίστηκαν οι νέες ευκαιρίες κακοποίησης των παιδιών που υπάρχουν. Η αστυνομία αναφέρει χιλιάδες παιδιά υφίστανται κακοποιήσεις για την παραγωγή φωτογραφιών και βιντεοταινιών που προβάλλονται στο Διαδίκτυο Και εκτός από εγκληματικές δραστηριότητες, έρευνες που διεξήχθησαν μεταξύ των παιδιών αποκαλύπτουν την εύκολη πρόσβαση σε επιβλαβές περιεχόμενο. Πράγματι, ακόμη και λίγων λεπτών τυχαία "περιήγηση" αρκεί³.

1.4 **Πορνογραφία** : υπολογίζεται ότι ένα ποσοστό 30% των επισκέψεων σε ιστοσελίδες και 50-60.000 ιστοθέσεις σχετίζονται με την πορνογραφία. Οι διανομείς ήπιας πορνογραφίας συχνά δεν επιθυμούν να στοχεύσουν τα παιδιά - πράγματι, τα παιδιά δεν είναι καλοί πελάτες επειδή δεν μπορούν να πληρώσουν. Ωστόσο, η πρόσβαση είναι εξαιρετικά εύκολη.

1.4.1. Ορισμένοι πορνογραφικοί κόμβοι χρεώνουν ακριβότερα τέλη και περιλαμβάνουν προειδοποιήσεις που πιθανόν τα παιδιά να αγνοούν. Σε ορισμένες χώρες, όχι όμως σε όλες, οι εταιρείες τηλεπικοινωνιών γράφουν στους συνδρομητές προειδοποιώντας τους για τους παχύς λογαριασμούς. Ακόμη και τότε, οι λογαριασμοί μπορεί να έχουν ήδη υπερβεί τα 200 ευρώ.

1.5 **Τυχερά παιχνίδια :** Υπάρχουν λίγα στοιχεία τα οποία υποδεικνύουν ότι τα τυχερά παιχνίδια στο Διαδίκτυο ρυθμίζονται, μολονότι ορισμένες χώρες, όπως η Γαλλία, δεν επιτρέπουν στους πολίτες να παίζουν τυχερά παιχνίδια με χρήματα στο Διαδίκτυο. Πολλοί κόμβοι δεν έχουν περιορισμούς ηλικίας και προσφέρουν τυχερά παιχνίδια είτε για διασκέδαση είτε για κέρδος. Όταν ο "περιηγητής" επισκέπτεται κόμβους με τυχερά παιχνίδια, τότε εμφανίζονται στην οθόνη επιγραφές με ανάλογες διαφημίσεις. Μια έρευνα στην Ελλάδα αποκάλυψε ότι παιδιά παίζουν τυχερά παιχνίδια με τις πιστωτικές κάρτες των γονέων τους και έρευνες στην Αυστρία και το ΗΒ αποκάλυψαν ότι τα τυχερά παιχνίδια στο Διαδίκτυο αποτελούν ανησυχητικό φαινόμενο και για τα παιδιά επίσης⁴.

1.6 **Βία:** δύο έγκυρες αμερικανικές εκθέσεις έχουν εξετάσει χίλια δείγματα ερευνών κατά τη διάρκεια 30 ετών και έχουν καταλήξει ότι τα παιδιά επηρεάζονται δυσμενώς από τη βία που προβάλλεται στα μαζικά μέσα ενημέρωσης. Ειδικότερα, επηρεάζονται η επιθετικότητά τους, η απευαισθητοποίησή τους, και η ανάπτυξη αισθήματος φοβίας. Η πλειοψηφία των εν λόγω μελετών καταλήγει στα ίδια συμπεράσματα, ως αναφέρουν οι εκθέσεις, δηλαδή ότι η βία των μαζικών μέσων ενημέρωσης οδηγεί στον πραγματικό κόσμο της βίας⁵. Για το ρατσισμό και την ξενοφοβία, βλέπε γνωμοδότηση για την εγκληματικότητα στον κυβερνοχώρο⁶.

1.6.1 Ωστόσο, μέσω του Διαδικτύου, τα παιδιά μπορούν να έχουν πρόσβαση σε βίαια ηλεκτρονικά παιχνίδια και βιντεοταινίες χωρίς να το αντιλαμβάνονται οι γονείς τους. Ένας κόμβος του Διαδικτύου δείχνει φωτογραφίες πραγματικών δολοφονιών και θύματα αυτοκτονιών. Αυτό κρίθηκε απόλυτα νόμιμο από τα φινλανδικά δικαστήρια. Ένας κόμβος λευκών ρατσιστών προσφέρει μία ιστοσελίδα για τα παιδιά και ένας κόμβος για τους ταραχοποιούς του ποδοσφαίρου οργανώνει ευκαιρίες για βίαιες συγκρούσεις.

1.7 Υπάρχουν, επίσης, ορισμένα προβλήματα με την προώθηση της πώλησης του καπνού και των οιοπνευματωδών ποτών στα παιδιά μέσω του Διαδικτύου.

2. Προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της ΟΚΕ

2.1 Η ΟΚΕ υποστηρίζει την ευρύτερη δυνατή χρήση του Διαδικτύου και την κατάρτιση σχετικά με τη χρήση του. Στη γνωμοδότησή της για την Ηλεκτρονική Ευρώπη 2002 : Κοινωνία πληροφοριών για όλους, της 24ης Ιανουαρίου 2001, η ΟΚΕ κατέληγε ότι δεν πρέπει " να υπάρξει ευρωπαίος πολίτης οποιουδήποτε μορφωτικού επιπέδου, ή επιχείρηση οποιουδήποτε μεγέθους, που θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι δεν είχε την ευκαιρία ή τη δυνατότητα εξοικείωσης με την κοινωνία της πληροφορίας". Στη γνωμοδότησή της, η ΟΚΕ απηύθυνε έκκληση για εκσυγχρονισμό των σχολείων προκειμένου να μπορέσουν να υιοθετήσουν το νέο αυτό μέσο και στήριξη των περιφερειών που υστερούν.

2.2 Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η ρύθμιση του Διαδικτύου πρέπει να είναι ευαίσθητη, αναλογική, να μην εισάγει διακρίσεις, και να προσκρούει όσο το δυνατόν λιγότερο προς τις αρχές της ιδιωτικότητας και της ελευθερίας του λόγου. Ωστόσο, φρονεί

ότι απαιτείται μια ορισμένη ρύθμιση λόγω της ανάγκης προστασίας των ανηλίκων, των γυναικών, των εθνικών μειονοτήτων και για τον πρακτικό λόγο ότι πολυάριθμες έρευνες κατέδειξαν πως ανησυχίες σχετικά με το επιβλαβές και παράνομο περιεχόμενο στο Διαδίκτυο αποθαρρύνουν τη χρήση του από τους καταναλωτές. Στη γνωμοδότησή της, το 1998, σχετικά με την "Προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας στο πλαίσιο των οπτικοακουστικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών πληροφόρησης"⁸ η ΟΚΕ εξέφρασε την ανησυχία ότι *"εξαιτίας της έλλειψης προστασίας έναντι του παρανόμου και επιβλαβούς περιεχομένου"* αποθαρρύνεται η χρήση του Διαδικτύου⁹.

2.3 Στη γνωμοδότησή της το 1997 σχετικά με το "Πράσινο Βιβλίο για την προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας στο πλαίσιο των οπτικοακουστικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών πληροφόρησης"¹⁰ η ΟΚΕ πρότεινε " να συσταθεί κάποιο είδος πανευρωπαϊκού οργανισμού αυτορρύθμισης ο οποίος θα εποπτεύεται/διοικείται από μια διεθνή αρχή. Αυτός ο οργανισμός αυτορρύθμισης θα εξετάζει τυχόν προσφυγές για τη μετάδοση παράνομου ή επιβλαβούς περιεχομένου και θα εντοπίζει τους παραβάτες. Επίσης, θα είναι υπεύθυνος για την προβολή απαιτήσεων για την αφαίρεση παράνομου περιεχομένου, και σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, θα αναλαμβάνει δράση κατά των παραβατών".

2.4 Το 1998, η ΟΚΕ ζητούσε :

- τη χρήση συστημάτων κατάταξης και λογισμικών φίλτραρίσματος
- εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες και πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης
- ένα ευρωπαϊκό (ή ακόμα διεθνές αποδεκτό) πλαίσιο κωδικών συμπεριφοράς, κατευθυντηρίων γραμμών, και μέτρα σε επίπεδο βασικών οργανώσεων όπως, π.χ., "θερμές γραμμές" και υπεύθυνους για την προστασία των ανηλίκων.

2.5 Μετά τις γνωμοδοτήσεις αυτές, η ΕΕ υιοθέτησε ένα πρόγραμμα δράσης για ένα ασφαλέστερο Διαδίκτυο. Ωστόσο, πρόσφατα, στη γνωμοδότησή της σχετικά με τις αρχές και τις κατευθυντήριες γραμμές της κοινοτικής πολιτικής στον οπτικοακουστικό τομέα στην ψηφιακή εποχή¹¹, η ΟΚΕ τόνισε ότι "η προστασία των ανηλίκων γίνεται όλο και πιο δύσκολη στην ψηφιακή εποχή και, για το λόγο αυτό, πρέπει να υιοθετηθεί μια αυστηρότερη προσέγγιση όσον αφορά τα πρότυπα και μηχανισμούς, για παράδειγμα".

- θα μπορούσαν να τοποθετηθούν στις τηλεοπτικές συσκευές και στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές μηχανισμοί προστασίας των παιδιών ώστε να διασφαλίζεται το υψηλότερο δυνατό επίπεδο προστασίας. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να προβλεφθεί η δυνατότητα αφαίρεσης ή περιορισμού της χρήσης των μηχανισμών προστασίας ανάλογα με τις προσωπικές ανάγκες κάθε ατόμου
- η πληροφόρηση για την παιδική/ανθρώπινη αξιοπρέπεια και τα συστήματα προστασίας και αξιολόγησης πρέπει να

διατίθενται στις σελίδες του Διαδικτύου, σε φυλλάδια, και μπροσούρες σε σημεία πώλησης

- η αξιολόγηση προγραμμάτων και περιεχομένου θα πρέπει να γίνει υποχρεωτική
- η χρήση ονομάτων τομέα πρέπει να επεκτείνει το σύστημα αξιολόγησης των ταινιών στο Διαδίκτυο
- θα μπορούσαν να αναληφθούν ενεργές και δυναμικές πρωτοβουλίες για την κατάρτιση ποιοτικών και ελκυστικών προγραμμάτων όπως, π.χ., το γερμανικό "Παιδικό Κανάλι".

2.6 Η γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο¹² τάσσεται κατά της ανωνυμίας στο Διαδίκτυο και απηύθυνε έκκληση για τη σύσταση διεθνούς φορέα διαχείρισης του Διαδικτύου με εκτεταμένη συμμετοχή των δημοσίων αρχών.

3. Το κοινοτικό πρόγραμμα δράσης για ένα ασφαλέστερο Διαδίκτυο¹³

3.1 Στις 25 Ιανουαρίου 1999, η Επιτροπή υιοθέτησε ένα πολυετές κοινοτικό πρόγραμμα δράσης που αποσκοπεί στην προώθηση της ασφαλέστερης χρήσης του Διαδικτύου για την καταπολέμηση του παράνομου και επιβλαβούς περιεχομένου στα παγκόσμια δίκτυα, εν μέρει αποκρινόμενη στις εργασίες της ΟΚΕ.

3.2 Το πρόγραμμα δράσης για ένα ασφαλέστερο Διαδίκτυο διαρθρώνεται γύρω από τέσσερις γραμμές δράσης :

- Δημιουργία ενός ασφαλέστερου περιβάλλοντος
- Δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικτύου "θερμών γραμμών" για να αναφέρουν οι καταναλωτές τις υποψίες τους για παιδική πορνογραφία¹⁴.
- Ενθάρρυνση της αυτορρύθμισης και των κωδίκων συμπεριφοράς.
- Ανάπτυξη συστημάτων φιλτραρίσματος και κατάταξης
- Επίδειξη των οφελών των εθελοντικών συστημάτων φιλτραρίσματος και κατάταξης όπως, π.χ., το ICRA.
- Διευκόλυνση της διεθνούς συμφωνίας για τα συστήματα κατάταξης.
- Ενθάρρυνση δράσεων ευαισθητοποίησης
- Προετοιμασία του πεδίου για δράσεις ευαισθητοποίησης.
- Ενθάρρυνση της εκτέλεσης δράσεων ευαισθητοποίησης ευρείας κλίμακας.
- Δράσεις στήριξης
- Εκτίμηση των νομικών συνεπειών.
- Συντονισμός με συναφείς διεθνείς δράσεις.

- Αξιολόγηση του αντίκτυπου των κοινοτικών μέτρων.
- 3.3 Η ευρεία αυτή προσέγγιση προσυπογράφηκε από σημαντική μελέτη πανεπιστημιακών εμπειρογνομόνων που εκπονήθηκε από το ίδρυμα Bertelsmann.
- Το πρόγραμμα δράσης για το Διαδίκτυο απέφερε καρπούς. Για παράδειγμα, οι "Θερμές γραμμές" του συνέβαλαν ώστε να αποκαλυφθεί ένα δίκτυο παιδεραστών. "Θερμές γραμμές", στις οποίες οι χρήστες του Διαδικτύου ενθαρρύνονται να αναφέρουν περιστατικά παιδικής πορνογραφίας, υπάρχουν σε όλα τα κράτη μέλη εκτός της Ελλάδας και της Πορτογαλίας.
- 3.4 Δράσεις ευαισθητοποίησης, τα οποία στηρίζονται από το πρόγραμμα δράσης για ένα ασφαλέστερο Διαδίκτυο, για την εκπαίδευση γονέων και παιδιών, όπως, π.χ., κώδικες οι οποίοι προειδοποιούν γονείς και παιδιά ώστε να μην συναντούν τα παιδιά άγνωστους από το Διαδίκτυο και μηχανισμοί φιλτραρίσματος και κατάταξης, όπως το υπόδειγμα της Ένωσης για την Κατάταξη του Περιεχομένου του Διαδικτύου (ICRA), διατίθενται δωρεάν στους καταναλωτές.
- 3.5 Το πρόγραμμα ενθαρρύνει ένα φάσμα συστημάτων φιλτραρίσματος. Το ICRA βασίζεται στους εκδότες των ιστοσελίδων για την κατάταξή τους από αυτούς τους ίδιους σύμφωνα με κριτήρια όπως, π.χ., το σεξ, η γυμνότητα, τα τυχερά παιχνίδια. Τα κριτήρια στηρίζονται σε γενικότερες εργασίες του οργανισμού για την επιλογή περιεχομένου του Διαδικτύου, Platform for Internet Content Selection (PIC).
- 3.6 Οι καταναλωτές αποφασίζουν οι ίδιοι ποια είδη ιστοθέσεων θέλουν να αποφύγουν όταν εγκαθιστούν το σύστημα στον υπολογιστή τους. Ο φυλλομετρητής, ή άλλο λογισμικό, διαβάζει τους τίτλους και εμποδίζει την πρόσβαση στις ιστοθέσεις αυτές εκτός και εάν πληκτρολογηθεί ένας κωδικός διέλευσης. Οι πάροχοι συστημάτων εκμετάλλευσης και προγραμμάτων σύνδεσης με το Διαδίκτυο πρέπει να ενθαρρυνθούν να αναπτύξουν ταχέως και να ενσωματώσουν στα προγράμματά τους εξυπνότερα συστήματα αναγνώρισης κειμένου και φιλτραρίσματος, τα οποία να μην εμποδίζουν χωρίς να χρειάζεται την πρόσβαση σε ορισμένες επιστημονικές ή εγκυκλοπαιδικές ιστοθέσεις που αφορούν, για παράδειγμα, θέματα βιολογίας ή σεξουαλικής αγωγής.
- 3.7 Μπορεί να χρησιμοποιηθούν και άλλα συστήματα. Ο χρήστης μπορεί να αγοράσει ένα λογισμικό ή μια δέσμη παρόχου υπηρεσιών Διαδικτύου που κατατάσσει τις ιστοθέσεις κατά κατηγορίες και χρησιμοποιεί λέξεις ελέγχου ή εικόνες για να αναλύσει δυναμικά το περιεχόμενο των ιστοθέσεων. Λογισμικά μπορούν να καταγράφουν τις δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των συνομιλιών σε απευθείας σύνδεση, να ελέγχουν τον κατάλογο ηλεκτρονικών διευθύνσεων των παιδιών, και να αποτρέπουν την αποστολή ορισμένων πληροφοριών όπως, π.χ., τον αριθμό των πιστωτικών καρτών.
- 3.8 Το πλεονέκτημα του συστήματος ICRA είναι ότι, χάρη στο πρόγραμμα δράσης για το Διαδίκτυο, διατίθεται στους καταναλωτές δωρεάν και έχει ήδη εγκατασταθεί σε πολλούς φυλλομετρητές.

- 3.9 Κανένα από τα εν λόγω προγράμματα μπορεί πράγματι να εμποδίσει την εμφάνιση υλικού στο Διαδίκτυο. Αυτό που κάνουν είναι ότι δίδουν τη δυνατότητα στον τελικό χρήστη να επιλέγει τι εμφανίζεται και τι δεν μπορεί να εμφανίζεται στην οθόνη του ή στην οθόνη των παιδιών του.

Προτάσεις της ΟΚΕ για ένα πρόγραμμα προστασίας των παιδιών στο Διαδίκτυο

- 4.1& Η σχεδόν παγκόσμια και αξιόπαινη αποδοχή της "Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού"¹⁵ αναφέρεται στην ανάγκη "ενθάρρυνσης της ανάπτυξης κατάλληλων κατευθυντηρίων γραμμών για την προστασία του παιδιού από πληροφορίες και υλικό που μπορούν να βλάψουν για την ευημερία του".

4.2 Παράνομες δραστηριότητες

- 4.2.1 Η δίωξη των υπευθύνων της παιδικής πορνογραφίας είναι χρονοβόρος. Η αστυνομία κατορθώνει να εντοπίσει ένα ελάχιστο ποσοστό από τις χιλιάδες των παιδιών οι φωτογραφίες των οποίων προβάλλονται στο Διαδίκτυο. Η αστυνομία χρειάζεται επαρκές προσωπικό, κατάλληλη εκπαίδευση για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο, και αποτελεσματική διεθνή συνεργασία. Πρέπει να ενισχυθούν τόσο η Ιντερπόλ όσο και η Ευρωπόλ. Πρέπει να δημιουργηθούν "θερμές γραμμές" σε όλα τα κράτη μέλη και να τους διατεθούν πιστώσεις για διαφήμιση ανάλογες προς το ζωτικό τους ρόλο. Οι ειδικές αστυνομικές δυνάμεις πρέπει να διαθέτουν εξοπλισμό και λογισμικά προσαρμοσμένα στις έρευνές τους και από τα πλέον σύγχρονα, ώστε να αγωνίζονται με τα ίδια όπλα.

- 4.2.2 Η διάκριση μεταξύ της ιδιωτικότητας (π.χ., το δικαίωμα περιορισμού της χρήσης των οικονομικών στοιχείων ενός ατόμου) και της ανιχνευσιμότητας πιθανόν να επαναπροσδιορισθεί μετά τα τρομοκρατικά πλήγματα εναντίον των ΗΠΑ ώστε να βελτιωθεί δυνατότητα πρόσβασης (δεόντως εξουσιοδοτημένων) αστυνομικών οργάνων σε ενδεχομένως ύποπτο υλικό στον κυβερνοχώρο. Οι πάροχοι περιεχομένου πρέπει να έχουν πραγματικές διευθύνσεις και πρέπει να επανεξεταστεί η φραγή της ταυτότητας του καλούντος.

- 4.2.3 Πρέπει να διασαφηνιστούν και να εκσυγχρονιστούν οι ισχύοντες νόμοι έτσι ώστε να προβλέπουν και τα εγκλήματα του δολοφονικού ή της παραπλάνησης παιδιών με σκοπό την προσωπική συνάντηση. Σχετικά, η ΟΚΕ επικροτεί την ίδρυση του ευρωπαϊκού φόρουμ για την εγκληματικότητα στον κυβερνοχώρο και προτείνει την δημιουργία ενός παρόμοιου φόρουμ ή ειδικής ομάδας για την εξέταση των κυριότερων προβλημάτων που συνδέονται με τα παιδιά στο Διαδίκτυο (συμπεριλαμβανομένου του επιβλαβούς περιεχομένου) και της αντιμετώπισής τους ολοκληρωμένα με το έργο που επιτελείται για την εγκληματικότητα στον κυβερνοχώρο.

- 4.2.4& Το Διαδίκτυο δεν μπορεί να διαφεύγει των κανόνων δικαίου. Οι ποινικές παραβάσεις και οι κυρώσεις πρέπει να είναι ακριβείς και ο ορισμός τους να αποτελεί αντικείμενο κοινής αποδοχής σε ευρωπαϊκό και, ει δυνατόν, σε παγκόσμιο επίπεδο, με σεβασμό στην αρχή ότι ο νόμος επιτρέπει οτιδήποτε δεν απαγορεύει ρητώς. Το αναντικατάστατο αυτό εργαλείο επικοινωνίας ανθρώπων και πολιτισμών, κατάρτισης και εκπαίδευσης, ψυχαγωγίας και

οικονομικών συναλλαγών, πρέπει να συνεχίσει να αποτελεί χώρο ελεύθερης έκφρασης και γνώμης, ελεύθερου εμπορίου και βιομηχανίας, σεβασμού του απορρήτου της αλληλογραφίας και της ιδιωτικής ζωής. Οποιοδήποτε μέτρο τείνει να περιορίσει τις θεμελιώδεις ελευθερίες πρέπει να είναι αυστηρά αναλογικό και να δικαιολογείται για σκοπούς προστασίας σημαντικών συμφερόντων της κοινωνίας, όπως η αναζήτηση και η σύλληψη φυσικών ή νομικών προσώπων που ευθύνονται για αδικήματα ή εγκλήματα αναγνωρισμένα από το ποινικό δίκαιο.

4.3 Ευαισθητοποίηση του κοινού

4.3.1 Μέρος της λύσης θα ήταν να γνωρίζουν οι γονείς τις ιστοθέσεις που επισκέπτονται τα παιδιά τους στο Διαδίκτυο και να θέτουν εύλογους κανόνες. Κυρίως υπεύθυνοι για τα παιδιά είναι οι γονείς τους. Ωστόσο, δεν είναι πολύ ασύνηθες τα παιδιά να γνωρίζουν για ένα θέμα περισσότερο από ό,τι οι γονείς τους (ή ακόμη και οι καθηγητές τους) και οι πρακτικές συνέπειες της γνώσης αυτής είναι σημαντικές. Για το λόγο αυτό, το έργο της εκπαίδευσης των γονέων και των εκπαιδευτικών πρέπει να ληφθεί υπόψη σοβαρά. Εξάλλου, οι πάροχοι περιεχομένου πρέπει να αντιληφθούν ότι τα παιδιά συνήθως είναι μόνα τους όταν χρησιμοποιούν του Διαδίκτυο και γι' αυτό πρέπει να επιδείξουν μεγαλύτερη υπευθυνότητα.

4.3.2 Οι πτυχές ευαισθητοποίησης του κοινού του προγράμματος δράσης προστασίας των παιδιών στο Διαδίκτυο είναι πολύ σημαντικές. Επιπλέον, η ΕΕ θα πρέπει να τις συμπεριλάβει στο σχεδιασμό της δια βίου μάθησης, π.χ., τις πρωτοβουλίες e-Europe και ηλεκτρονική εκπαίδευση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενημερώνονται αμοιβαία σχετικά με τις ορθές πρακτικές. Για παράδειγμα, η Πορτογαλία έχει ένα πειραματικό πρόγραμμα με μικρά λεωφορεία εξοπλισμένα με υπολογιστές τα οποία επισκέπτονται τα σχολεία ώστε οι γονείς να μπορούν να διδάσκονται τη χρήση του Διαδικτύου από τα παιδιά τους.

4.3.3 Οι επιχειρήσεις, οι εργατικές ενώσεις, οι ενώσεις καταναλωτών, και οι οικογενειακές ενώσεις μπορούν να συμβάλουν στην εκπαίδευση των παιδιών και των γονέων. Η ΟΚΕ παροτρύνει τους γονείς και το εκπαιδευτικό προσωπικό να επιδεικνύουν εμφανώς δίπλα στους υπολογιστές τους κανόνες που αναφέρονται παραπάνω. Οι εν λόγω κανόνες πρέπει να εμφανίζονται με έντονα στοιχεία στην πρώτη σελίδα των παρόχων υπηρεσιών Διαδικτύου (ISP) και να επαναλαμβάνονται στο "χαλάκι" του ποντικιού. Εξαιτίας των παιδεραστών που δρουν στο Διαδίκτυο, είναι εξαιρετικά σημαντικό να μάθουν τα παιδιά να μη συναντούν κανένα που γνώρισαν μέσω του Διαδικτύου εκτός και εάν συμφωνούν οι γονείς τους και τα συνοδεύουν στη συνάντηση που θα πραγματοποιηθεί σε δημόσιο χώρο.

4.4 Επιβλαβές περιεχόμενο

4.4.1 Δεδομένου ότι, π.χ., είναι πολύ ευκολότερο για ένα παιδί έξι χρονών να δει πορνογραφικές σκηνές, είναι ακόμη σημαντικότερο να ορισθεί το επιβλαβές περιεχόμενο και να παρασχεθεί προστασία¹⁶.

4.4.2 Ορισμένα περιεχόμενα είναι ιδιαίτερα επικίνδυνα για το κοινό εάν ενθαρρύνουν τη βία ή το σεξουαλικό ή φυλετικό μίσος. Για παράδειγμα, όλες

οι ιστοθέσεις λευκών ρατσιστών έχουν ειδικές ιστοσελίδες για παιδιά και έχει αναφερθεί η περίπτωση παροχής συμβουλών σε απευθείας σύνδεση για την κατασκευή βομβών ή για επίδοξους αυτόχειρες. Η ΟΚΕ προτείνει την επέκταση του φάσματος του επιβλαβούς περιεχομένου. Για παράδειγμα, η Γαλλία έχει απαγορεύσει τις ρατσιστικές ιστοθέσεις. Στη γνωμοδότησή της για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο, η ΟΚΕ απηύθυνε έκκληση για εναρμόνιση της νομοθεσίας και των κυρώσεων σχετικά με την καταπολέμηση των αιρέσεων, των ρατσιστικών θεωριών και, γενικότερα, της προώθησης της πορνογραφίας και της βίας.

4.4.3 Η πρόκληση είναι η εφαρμογή των κανόνων σε ιστοθέσεις από την άλλη άκρη του πλανήτη και ιδιαίτερα στις ανώνυμες ιστοθέσεις. Η γαλλική απαγόρευση έχει προσβληθεί στα αμερικανικά δικαστήρια. Απαιτείται διεθνής σύμβαση ή συμφωνία περί ισχύος του νόμου της χώρας του χρήστη. Σχετικά με το σημείο αυτό, η ΟΚΕ επικροτεί τις εργασίες του Συμβουλίου της Ευρώπης.

4.4.4 Σχετικά με το επιβλαβές, αλλά όχι παράνομο, περιεχόμενο, η ΟΚΕ υποστηρίζει μια πολιτική "λήψης υπό σημείωση και καταγραφής" σε συνδυασμό με μια αποτελεσματική χρήση των προγραμμάτων επισήμανσης και φιλτραρίσματος. Ένας φορέας προτύπων θα δέχεται παράπονα σχετικά με ιστοθέσεις και σε περίπτωση που τα παράπονα αυτά θα γίνονται δεκτά, θα ζητά τους παρόχους υπηρεσιών Διαδικτύου και τις μηχανές αναζήτησης να απαγορεύουν την πρόσβαση κατά το ίδιο τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι προσβλητικές διαφημίσεις σε ορισμένα κράτη μέλη.

4.4.5 Η ΟΚΕ εκφράζει τη δυσαρέσκειά της για το μικρό ποσοστό περιεχομένου στο Διαδίκτυο που έχει επισημανθεί. Οι εθελοντικές δεν ήταν αρκετές και υπάρχει πλέον ανάγκη οι κυβερνήσεις να επέμβουν με μια προσέγγιση ""επιβράβευσης και τιμωρίας" για να διασφαλιστεί ταχεία ανάπτυξη της κατάταξης.

4.4.6 Η ΕΕ πρέπει να καταβάλει μία συνεχή και δημόσια προσπάθεια ώστε όλοι οι πάροχοι περιεχομένου να επισημάνουν το περιεχόμενό τους, πράγμα που θα αποτελεί μια ελάχιστη απαίτηση βάσει των κανόνων του ICRA. Όσοι δεν το επισημάνουν θα αποκλειστούν από την αγορά επειδή δεν θα επιλέγονται από τα συστήματα φιλτραρίσματος. Όλοι οι υπολογιστές που πωλούνται στην εγχώρια αγορά θα πρέπει να έχουν προεγκαταστημένο λογισμικό για την ασφάλεια των παιδιών και να διαθέτουν εξαρχής υψηλό επίπεδο ασφάλειας που ο χρήστης μπορεί να μειώσει ή να απεγκαταστήσει. Θα πρέπει να συνοδεύονται από ενημερωτικό υλικό που θα γίνεται εύκολα αντιληπτό το οποίο θα εξηγεί τους βασικούς κανόνες ασφάλειας της άμεσης σύνδεσης και τους κανόνες για το φιλτράρισμα και την κατάταξη σε κατηγορίες. Στους ιδιοκτήτες παλαιότερων υπολογιστών πρέπει να προσφερθεί ένας φτηνός και εύκολος τρόπος για την υιοθέτηση παρόμοιων συστημάτων. Προγράμματα για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στο Διαδίκτυο πρέπει να ζητούν από τα μέλη τους να κατατάσσουν τις ιστοθέσεις τους.

4.4.7 Μολονότι μπορεί να κατανοηθεί η φύση της σύγχρονης οικογένειας, οι γονείς οφείλουν να επιβλέπουν την περιήγηση των παιδιών τους στο Διαδίκτυο όταν μπορούν. Ιδιαίτερα, πρέπει να τους παρέχεται βοήθεια για

να κατανοούν τις τεχνικές επιλογές που υπάρχουν για την προστασία των παιδιών τόσο από το επιβλαβές περιεχόμενο όσο και από την παραπλάνηση. Στις επιλογές αυτές περιλαμβάνονται οι "ασφαλείς κήποι" (κατάλογοι με κόμβους που μπορούν να επισκέπτονται τα παιδιά), μαύροι κατάλογοι, που σκοπό έχουν να εμποδίσουν την πρόσβαση χειρότερων παραβατών στο Διαδίκτυο, και συστήματα κατάταξης που θα επιτρέπουν στους γονείς να επιβάλουν τις δικές τους προτιμήσεις. Στις έρευνες εμφανίζονται οι αδυναμίες των σημερινών συστημάτων και απαιτούνται μεγαλύτερες προσπάθειες για να καταστούν τα συστήματα αυτά αποτελεσματικότερα και πιο εύχρηστα. Στη νέα ψηφιακή εποχή, πρέπει να διατηρηθεί στην ΕΕ παράδοση της δημόσιας υπηρεσίας στον τομέα των εκπομπών.

4.4.8 Εκτός από τους λίγους αυτούς παρόχους υπηρεσιών Διαδικτύου που εξειδικεύονται για μια ενήλικη πελατεία, οι πάροχοι υπηρεσιών Διαδικτύου θα πρέπει να διαφημίζουν φιλικές μηχανές αναζήτησης για τα παιδιά και να παρέχουν χώρους που προβλέπονται ειδικά για τα παιδιά. Οι ορθές πρακτικές πρέπει να μεταφέρονται.

4.5 Γραμμές με ακριβά τέλη

Βίαια παιχνίδια και βίαιο υλικό θα μπορούν να επιτρέπονται μόνον όταν υπάρχει αποδεδειγμένα εντολή από ενήλικο και τηλεφορτώνονται από γραμμές με ακριβά τέλη και να αποτρέπονται εκτός και εάν υπάρχει επιβεβαίωση ενήλικου. Η αμερικανική πρακτική της επιβεβαίωσης από ενήλικο της αγοράς η οποία έχει γίνει σε απευθείας σύνδεση πρέπει να υιοθετηθεί. Οι επιχειρήσεις τηλεφωνίας θα πρέπει, όπως γίνεται στη Γαλλία, να προειδοποιούν αμέσως τους συνδρομητές τους, με επιστολή ή με τηλεφωνικό μήνυμα, όταν εμφανίζονται στον λογαριασμό τους χρεώσεις ασυνήθιστου ποσού.

4.6 Συνομιλία σε απευθείας σύνδεση

4.6.1 Οι παροχοί υπηρεσιών Διαδικτύου που επιτρέπουν τα παιδιά στα δίκτυά τους, και την πρόσβασή τους συνομιλία σε απευθείας σύνδεση ή σε άλλους διαύλους συνομιλίας, θα πρέπει να παρέχουν και να προωθούν ελεγχόμενη συνομιλία σε απευθείας σύνδεση ειδικά για τα παιδιά. Μηνύματα για την προστασία της συνομιλίας σε απευθείας σύνδεση πρέπει να εμφανίζονται έντονα πλησίον ή στους χώρους συνομιλίας και πρέπει ακόμη να προβλέπονται μηχανισμοί που θα επισημαίνουν τις ύποπτες συμπεριφορές έναντι των παιδιών. Οι συμπεριφορές αυτές θα πρέπει να αναφέρονται και να εξετάζονται χωρίς καθυστέρηση. Πρέπει να υπάρχει ένα σύστημα χορήγησης αδειών για τους συντονιστές όπως και για τους λοιπούς ενήλικους που επιτηρούν παιδιά.

4.6.2 Οι σημερινές διαδικασίες των παρόχων υπηρεσιών Διαδικτύου πρέπει να επανεξεταστούν ώστε να συμπεριλαμβάνουν όταν είναι δυνατόν την καταγραφή και την αποθήκευση των συζητήσεων που διεξάγονται σε απευθείας σύνδεση, όπως ήδη εφαρμόζονται στις τηλεφωνικές υπηρεσίες με ακριβά τέλη, που συνδέονται με την ταυτότητα των συμμετεχόντων. Το κόστος μπορεί να διατηρηθεί σε χαμηλά επίπεδα με τη χρήση λογισμικού συμπίεσης για την αύξηση της ικανότητας/ του χώρου αποθήκευσης.

4.7 Διαφήμιση

Η ΕΕ πρέπει να διασφαλίσει ότι η προώθηση των πωλήσεων μέσω του Διαδικτύου δεν εκμεταλλεύεται την παρορμητικότητα και την απειρία των παιδιών. Εξάλλου, πρέπει να υπάρξει η δέουσα τήρηση των περιορισμών αναφορικά με τη διαφήμιση των προϊόντων καπνού και των οινόπνευματων μέσω του Διαδικτύου.

5. Συμπεράσματα

- 5.1 Η ΟΚΕ επιθυμεί να τονίσει τα οφέλη του Διαδικτύου για τα παιδιά και την ανάγκη μεταφοράς της αρχής της δημόσιας υπηρεσίας στον τομέα των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών στα νέα μέσα προκειμένου πολλαπλασιαστεί το κατάλληλο περιεχόμενο που προσφέρεται στα παιδιά. Παράλληλα, πρέπει να καταπολεμηθεί με νέα ώθηση το διαδεδομένο επιβλαβές περιεχόμενο.
- 5.2 Η ΟΚΕ ανησυχεί για το γεγονός ότι η αστυνομία δεν είναι ικανή να εντοπίσει την πλειονότητα των παιδιών που υφίστανται κακοποίηση για την παραγωγή πορνογραφίας που προβάλλεται στο Διαδίκτυο. Επικροτεί την πρόθεση της Επιτροπής να ενισχύσει τη συνεργασία στον τομέα αυτό. Ειδικότερα, πρέπει να εστιαστούν η Ιντερπόλ και η Ευρωπόλ.
- 5.3 Η ΟΚΕ επικροτεί το πρόγραμμα δράσης για την προστασία των παιδιών στο Διαδίκτυο και ζητά να διατεθούν σ' αυτό περισσότεροι πόροι. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, το πρόγραμμα πρέπει να στηριχθεί από τη νομοθεσία και νέους θεσμούς και με την ενεργό δράση των κυβερνήσεων, των παρόχων υπηρεσιών Διαδικτύου, και των ομάδων κοινωνικοοικονομικών συμφερόντων.

ΑΣΦΑΛΕΣΤΕΡΗ ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ : ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΣΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

- Ορισμένοι πάροχοι υπηρεσιών Διαδικτύου προσφέρουν ασφαλείς χώρους για παιδιά ή δέσμες φιλτραρίσματος. Μπορείτε, επίσης, να αγοράσετε λογισμικό. Όμως, ακόμα και με τα μέτρα αυτά, τα παιδιά πρέπει να μάθουν το κώδικα ασφαλούς χρήσης του Διαδικτύου για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν προστατεύονται.
- Πρέπει να βεβαιωθείτε ότι τα παιδιά σας δεν συναντούν κανένα που γνώρισαν για πρώτη φορά στο Διαδίκτυο εκτός και εάν συμφωνείτε να τα συνοδεύσετε - σε ένα δημόσιο χώρο.
- Μάθετε στα παιδιά σας να προστατεύουν τα προσωπικά δεδομένα - να μην αποστέλλουν σε κανένα με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο την διεύθυνση της κατοικίας σας, τον αριθμό τηλεφώνου σας, ή το όνομα του σχολείου τους - ή την φωτογραφία τους - και να δίνουν τις πληροφορίες αυτές κατά τη διάρκεια απευθείας σύνδεσης. (Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μπορεί να απολεσθεί ή να διαβαστεί από άτομα στα χέρια των οποίων μπορεί να περιέλθει. Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μοιάζει κατά κάποιον τρόπο με τις ταχυδρομικές κάρτες. Η απευθείας σύνδεση, επίσης, μοιάζει με δημόσιο χώρο : ποτέ δεν ξέρεις ποιος σε κοιτά ή ποιος σε ακούει).
- Πρέπει να αντιληφθούν ότι οι άνθρωποι στο Διαδίκτυο δεν είναι πάντοτε αυτοί που φαίνεται ότι είναι. Ακόμα και αυτοί με τους οποίους αλληλογραφούν. Οι άνθρωποι δεν λένε πάντοτε την αλήθεια στο Διαδίκτυο.

- Συχνά, τα παιδιά αποφεύγουν να αναφέρουν τα δυσάρεστα πράγματα που συναντούν στο Διαδίκτυο. Έτσι, πρέπει να μάθουν ότι εάν κάποιος τους πει ή τους γράψει κάτι κατά τη διάρκεια απευθείας σύνδεσης, ή με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, το οποίο είναι δυσάρεστο ή τους προκαλεί ανησυχίες δεν φταίνε αυτά και, γι' αυτό, να το αναφέρουν σε εσάς και στον πάροχο υπηρεσιών Διαδικτύου.
- Τα παιδιά πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικά κατά τη συνομιλία σε απευθείας σύνδεση. (Ακόμη και σε ένα χώρο συνομιλίας που λέγει ότι είναι μόνο για παιδιά, δεν είναι προς το παρόν δυνατόν να ελεγχθεί εάν όλοι οι συμμετέχοντες είναι παιδιά. Μπορεί να είναι ένα μεγάλο παιδί ή ένα ώριμο παιδί που προσπαθεί να σε παραπλανήσει).
- Να εξακριβώσετε εάν ο πάροχος υπηρεσιών Διαδικτύου προβλέπει "συντονιστή" στο χώρο συνομιλίας ειδικό για παιδιά της ηλικίας σου : στην περίπτωση αυτή, να χρησιμοποιείς μόνο αυτούς τους χώρους συνομιλίας εάν πράγματι θέλεις να κουβεντιάσεις. Αυτό σημαίνει ότι στην επικοινωνία αυτή συμμετέχει συνεχώς ένας ενήλικος που είναι υπεύθυνος για να απομακρύνει οτιδήποτε πρόστυχο. Μην ανησυχείς όμως! Ο ενήλικος δεν θα παρέμβει και πιθανόν να μην μάθεις ότι είναι εκεί, εκτός και εάν κάποιος αρχίσει να συμπεριφέρεται ύποπτα.
- Μάθετε στα παιδιά σας να μην απαντάνε ποτέ σε πρόστυχα ή δελεαστικά μηνύματα. Εάν λαμβάνουν πρόστυχα ή προσβλητικά μηνύματα ή μηνύματα που δεν κατανοούν ή δουν απρεπείς εικόνες στο Διαδίκτυο, πρέπει πάντοτε να σας το λένε. Παρακαλείσθε να αναφέρετε παρόμοια προβλήματα στον πάροχο υπηρεσιών Διαδικτύου. (Υπάρχουν οργανώσεις, όπως το Ίδρυμα Παρακολούθησης του Διαδικτύου (www.iwf.org.uk) που μπορούν να σταματήσουν αυτά τα πράγματα. Εάν συμβαίνει κάτι τέτοιο, πρέπει να αναφερθεί στο IWF).
- Άλλες συμβουλές που πρέπει να δώσετε στα παιδιά σας
- Δεν είναι φρόνιμο να στείλεις σε κανένα τον αριθμό της πιστωτικής σου κάρτας ή τον αριθμό του τραπεζικού σου λογαριασμού (πριν να ελέγξεις πρώτα με το γονέα σου ή τον κηδεμόνα σου περί τίνος πρόκειται. Κάποιοι θα μπορούσε να τα χρησιμοποιήσει για να σε κλέψει).
- Δεν πρέπει να δίνεις σε κανένα τον κωδικό πρόσβασης του λογαριασμού που έχεις στο Διαδίκτυο (διότι θα μπορούσαν να προφασιστούν ότι είσαι εσύ ή να διαβάσουν τα ηλεκτρονικά μηνύματά σου).
- Να θυμάσαι ότι εάν κάποιος σου προσφέρει κάτι που σου φαίνεται υπερβολικό για να είναι αλήθεια, ίσως να πρόκειται για κάποιο τέχνασμα!
- Πρέπει οπωσδήποτε να αποφεύγεις τους κόμβους που είναι για τους "άνω των 18 ετών". (Οι προειδοποιήσεις υπάρχουν για να σε προστατέψουν. Οι κόμβοι για τους ενήλικους μπορεί ορισμένες φορές να κοστίζουν πολύ ακριβά στον τηλεφωνικό σου λογαριασμό).
- Μην κλικάρεις στους συνδέσμους του Διαδικτύου που υπάρχουν στα ηλεκτρονικά μηνύματα και να μην ανοίγεις τα προσαρτήματα των ηλεκτρονικών μηνυμάτων που προέρχονται από άτομα που δεν γνωρίζεις ήδη και δεν εμπιστεύεσαι. Το ίδιο ισχύει και για την τηλεφόρτωση αρχείων από κόμβους του Διαδικτύου. (Μην τα ανοίγεις εκτός και εάν προέρχονται από κόσμο που γνωρίζεις και εμπιστεύεσαι. Πιθανόν να μεταδοθεί ιός στον υπολογιστή σου ή σε κάποιο άλλο αρχείο που θα μπορούσε να τον βλάψει ή να τον καταστρέψει).

Οδηγίες για τα παιδιά¹⁷

- Εάν πρόκειται να συναντήσω άτομα που γνώρισα από το Διαδίκτυο, η συνάντηση πραγματοποιείται οπωσδήποτε σε δημόσιο χώρο και οι γονείς μου είναι παρόντες.
- Δεν δίνω μέσω του Διαδικτύου την διεύθυνση της κατοικίας μου, τον αριθμό τηλεφώνου μου, το όνομα του σχολείου μου, ή τη φωτογραφία μου.
- Γνωρίζω ότι τα άτομα που γνωρίζω στο Διαδίκτυο δεν είναι πάντοτε αυτά που ισχυρίζονται ότι είναι. Αυτό ισχύει ακόμη γι' αυτούς με τους οποίους αλληλογραφώ. Πιθανόν να θέλουν να με εξαπατήσουν.
- Είμαι ιδιαίτερα προσεκτικός κατά τη διάρκεια συνομιλίας σε απευθείας σύνδεση. Χρησιμοποιώ χώρους συνομιλίας που είναι για παιδιά της ηλικίας μου μόνο.
- Εάν κάποιος μου στείλει ένα πρόστυχο μήνυμα ή μια πρόστυχη εικόνα - οτιδήποτε το απρεπές, σταματώ αμέσως τη συνομιλία και το αναφέρω στους γονείς μου.
- Δεν δίνω ποτέ τον κωδικό μου, ή τον αριθμό πιστωτικής κάρτας ή τραπεζικού λογαριασμού σε κανένα εάν οι γονείς μου δεν το γνωρίζουν γιατί ξέρω ότι τα άτομα αυτά μπορούν να με κλέψουν.
- Δεν ανοίγω ηλεκτρονικό ταχυδρομείο από άτομα που δεν γνωρίζω γιατί μπορούν να μεταδώσουν ιούς¹⁸ στον υπολογιστή μου.

¹(NUA) Ένωση των χρηστών του Διαδικτύου, έρευνες σχετικά με το Διαδίκτυο (<http://www.nua.ie>).

² Σε ορισμένες χώρες, οι διευθυντές των σχολείων μπορούν να διαδραματίσουν ένα ρόλο.

³Π.χ., τον Ιούλιο του 1999, ένα στα πέντε παιδιά ανέφερε ότι βρήκε τυχαίως προκλητική πληροφόρηση, δεν το είπε, όμως, σε κανένα διότι δεν ήθελε να στερηθεί την πρόσβαση στο Διαδίκτυο.

⁴Έρευνα στο πλαίσιο του κοινοτικού προγράμματος δράσης για το Διαδίκτυο που διενήργησαν το European Research into Consumer Affairs, το E.K.A.T.O στην Ελλάδα, και το LAK στην Αυστρία. (βλ. παράρτημα 3)

⁵Αμερικανική Παιδιατρική Ακαδημία, Αμερικανική Ένωση Ψυχιάτρων, Αμερικανική Ένωση Ψυχολόγων, Αμερικανικός Ιατρικός Σύλλογος, Αμερικανική Ακαδημία Παιδοψυχιατρικής και Ψυχιατρικής Εφήβων : Κοινή δήλωση σχετικά με την επίδραση της "ψυχαγωγικής βίας" στα παιδιά, διάσκεψη κορυφής του Κογκρέσου για τη δημόσια υγεία, 26 Ιουλίου 2000. "Παιδιά, βία, και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης" : έκθεση της επιτροπής της Γερουσίας για το δικαστικό σώμα για

τους γονείς και τους υπεύθυνους για τη χάραξη της πολιτικής, πρόεδρος : ο γερουσιαστής Orrin G. Hatch; Utah, 14 Σεπτεμβρίου 1999.

⁶Γνωμοδότηση της ΟΚΕ, CES 1115/2001.

⁷ΕΕ αριθ. C 123 της 25.04.2001, σελ. 36.

⁸ΕΕ αριθ. C 214 της 10.07.1998 σελ. 25.

⁹Βρετανική έρευνα αποκάλυψε ότι το ενδεχόμενο να δουν τα παιδιά τους ανεπιθύμητο περιεχόμενο στο Διαδίκτυο προκάλεσε φρίκη στο 70% των γονέων, National Opinion Poll, Ιούλιος 2000.

¹⁰ΕΕ αριθ. C 287 της 22.09.1997 σελ. 11.

¹¹ΕΕ αριθ. C 116 της 20.04.2001, σελ. 30.

¹²Γνωμοδότηση της ΟΚΕ CES 1115/2001.

¹³<http://europa.eu.int/ISPO/iap/index.html>

¹⁴Αναφορές μπορούν να υποβληθούν στις ακόλουθες διευθύνσεις : melding@stoplevel.at στην Αυστρία, grj@grj.be στο Βέλγιο, redbarnet@redbarnet.dk στη Δανία, contact@pointdecontact.org στη Γαλλία, hotline@jugendschutz.net ή hotline@fsm.de στη Γερμανία, report@hotline.ie στην Ιρλανδία, crimino@unige.it στην Ιταλία, meldpunt@meldpunt.org στις Κάτω Χώρες, a.acpri@terra.es στην Ισπανία, rb-hotline@telia.com ή minor@press.rb.se στη Σουηδία και report@iwf.org.uk στην Βρετανία. Στην Πορτογαλία υπάρχει η εξής ιστοθέση : www.pgr.pt/english/index.htm

¹⁵"Τα συμβαλλόμενα μέρη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού για προστασία από την οικονομική εκμετάλλευση και την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας η οποία μπορεί να είναι επικίνδυνη ή να εμποδίσει την εκπαίδευσή του ή να είναι επικίνδυνη για την υγεία του ή τη σωματική, πνευματική, ηθική ή κοινωνική του ανάπτυξη." Σύμβαση των ΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού", 1989, άρθρο 32, παράγραφος 1.

¹⁶Βλέπε, π.χ., την υποσημείωση 12.

¹⁷Κατευθυντήριες γραμμές που κατήρτισε η European Research into Consumer Affairs με τη συνδρομή της NCH Action for Children και του προγράμματος δράσης της ΕΕ στο Διαδίκτυο.

¹⁸Προσανατολισμοί που βασίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές του Childfocus του Βελγίου και του ERICA.

ΣΧΕΔΙΟ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

1999

2004

Επιτροπή Νομικών Θεμάτων και Εσωτερικής Αγοράς

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟ
1999/0822(CNS)
ΑΝΑΘ.

8 Φεβρουαρίου 2000

ΣΧΕΔΙΟ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ

της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων και Εσωτερικής Αγοράς

προς την Επιτροπή Ελευθεριών και Δικαιωμάτων των Πολιτών,
Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

σχετικά με την πρωτοβουλία της Δημοκρατίας της Αυστρίας για τη
λήψη απόφασης του Συμβουλίου που αφορά την καταπολέμηση της
παιδικής πορνογραφίας στο Ίντερνετ
(10317/1999 - C5-0318/99 - 1999/0822 (CNS))

Συντάκτρια γνωμοδότησης: Charlotte Cederschiöld

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Κατά τη συνεδρίασή της στις 10 και 11 Ιανουαρίου 2000, η Επιτροπή Νομικών Θεμάτων και Εσωτερικής Αγοράς όρισε συντάκτρια γνωμοδότησης την κ. Charlotte Cederschiöld.

Κατά τις συνεδριάσεις της στις 31 Ιανουαρίου και 1 Φεβρουαρίου, η επιτροπή εξέτασε το σχέδιο γνωμοδότησης.

Κατά την τελευταία ως άνω συνεδρίαση, η επιτροπή ενέκρινε τις κατωτέρω τροπολογίες με ... ψήφους υπέρ, ... κατά και ... αποχές/ομόφωνα.

Ήσαν παρόντες κατά την ψηφοφορία οι βουλευτές: ..., πρόεδρος/ασκών/ασκούσα την προεδρία: ..., αντιπρόεδρος: ..., αντιπρόεδρος: ..., συντάκτης/ρια γνωμοδότησης: ..., ... (αναπλ. ...), ... (αναπλ. ... σύμφωνα με το άρθρο 153, παράγραφος 2, του Κανονισμού), ... και

ΙΣΤΟΡΙΚΟ/ ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Παγκόσμιο Συνέδριο για τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών για εμπορικούς σκοπούς, που διενεργήθηκε στη Στοκχόλμη από τις 27 έως τις 31 Αυγούστου 1996, καθώς και η διάσκεψη της UNESCO, που πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι 18 και 19 Ιανουαρίου 1999, καταδίκασαν τη διάδοση μέσω Ίντερνετ εικόνων και κειμένων με θέμα την παιδική πορνογραφία.

Το 1996, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε:

- Πράσινο Βιβλίο για την προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας στο πλαίσιο των οπτικοακουστικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών πληροφόρησης¹, και πρόταση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας στο πλαίσιο των οπτικοακουστικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών πληροφόρησης,
- ανακοίνωση σχετικά με τη δημοσίευση παράνομου ή βλαβερού περιεχομένου στο Ίντερνετ², που παρουσιάζει τις επιλογές πολιτικής για ανάληψη άμεσης δράσης για την καταπολέμηση του βλαβερού και παράνομου περιεχομένου που δημοσιεύεται στο Ίντερνετ και,
- ανακοίνωση σχετικά με την καταπολέμηση του παιδεραστικού σεξουαλικού τουρισμού³.

¹ COM(96)0483.

² COM(96)0487.

³ COM(96)0547.

Μετά το ψήφισμα που ενέκρινε το Συμβούλιο Υπουργών Τηλεπικοινωνιών στις 27 Σεπτεμβρίου 1996, η Επιτροπή υπέβαλε διάφορα έγγραφα σχετικά με την πρόληψη της διάδοσης παράνομου περιεχομένου στο Ίντερνετ και ιδίως την παιδική πορνογραφία.

Μετά την ανακοίνωση και το Πράσινο Βιβλίο, ακολούθησε, στις αρχές Νοεμβρίου 1996, έκθεση της ομάδας εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με το παράνομο και βλαβερό περιεχόμενο στο Ίντερνετ. Σύμφωνα με την έκθεση της ομάδας εργασίας, στο αυτορρυθμιζόμενο σύστημα θα πρέπει να περιληφθεί και κώδικας δεοντολογίας για τους φορείς παροχής υπηρεσιών Ίντερνετ, μία ειδική γραμμή υποβολής καταγγελιών εκ μέρους του κοινού και η σύσταση ενός ανεξάρτητου αυτορρυθμιστικού οργάνου στο οποίο θα συμμετέχουν εκπρόσωποι του κλάδου και χρήστες, προκειμένου να γνωμοδοτεί για περιπτώσεις παραβιάσεων του κώδικα δεοντολογίας.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε πολλά ψηφίσματα για την προστασία των παιδιών: ψήφισμα για τον Ευρωπαϊκό Χάρτη των Δικαιωμάτων των Παιδιών στις 21 Σεπτεμβρίου 1992, ψήφισμα για τους ανηλίκους που πέφτουν θύματα βίας, στις 19 Σεπτεμβρίου 1996⁴, ψήφισμα για τα μέτρα για την προστασία των ανηλίκων στην Ευρωπαϊκή Ένωση στις 12 Δεκεμβρίου 1996⁵ και ψηφίσματα στις 24 Οκτωβρίου 1997, 13 Μαΐου 1998, 2 Ιουλίου 1998 και 17 Νοεμβρίου 1998⁶.

Στο ψήφισμά του της 19^{ης} Σεπτεμβρίου 1996, σχετικά με τους ανηλίκους που είναι θύματα βίας, το Κοινοβούλιο καλούσε την Ευρωπαϊκή Ένωση να αναθεωρήσει την αποτελεσματικότητα της δράσης της για την προστασία των παιδιών και να εφαρμόσει σε επίπεδο Ένωσης, το πρόγραμμα δράσης που συμφωνήθηκε στο συνέδριο της Στοκχόλμης.

Επιπλέον, το Κοινοβούλιο υποστήριξε όλες τις προαναφερθείσες πρωτοβουλίες της Επιτροπής (με τα ψηφίσματά του αντίστοιχα της 13^{ης} Μαΐου 1998, 24 Απριλίου 1997 και 6 Νοεμβρίου 1997).

Τις πρωτοβουλίες αυτές ακολούθησε πρόταση για πολυετές κοινοτικό σχέδιο δράσης για την προώθηση της ασφαλούς χρήσης του Ίντερνετ⁷. Το σχέδιο δράσης επί του οποίου το Κοινοβούλιο γνωμοδότησε θετικά στις 2 Ιουλίου 1998 και 17 Νοεμβρίου 1998⁸, εγκρίθηκε τελικώς από το Συμβούλιο στις 25 Ιανουαρίου 1999⁹.

Πρέπει επίσης να μνημονευτεί και η κοινή δράση για τη θέσπιση προγράμματος ενθάρρυνσης και ανταλλαγής υπευθύνων για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας

⁴ ΕΕ C 320 της 28.10.1996, σελ. 190.

⁵ Έκθεση πρωτοβουλίας της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων A4-0393/96, Εισηγήτρια η κ. Zimmermann.

⁶ Εκθέσεις A4-0227/97, A4-0153/98, A-40234/98, και A4-0377/98, αντιστοίχως

⁷ COM(1997)0582, ΕΕ C 48 της 13.2.1998, σελ. 8.

⁸ A4-0234/1998 και A4-0377/1998.

⁹ Απόφαση αριθ. 276/1999/EC του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25^{ης} Ιανουαρίου 1999, ΕΕ L 33 της 6.2.1999, σελ. 1.

και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών¹⁰ που το Συμβούλιο ενέκρινε στις 29 Νοεμβρίου 1996 βάσει του άρθρου Κ.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, κατόπιν πρωτοβουλίας του Βελγίου.

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1998

Στις 20 Νοεμβρίου 1998, το Συμβούλιο ενέκρινε, βάσει του άρθρου Κ.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σχέδιο κοινής δράσης για την καταπολέμηση της παιδικής πορνογραφίας στο Ίντερνετ (10850/5/98 - C4-0674/98 - 98/0917(CNS)).

Το Κοινοβούλιο ενέκρινε το εν λόγω σχέδιο κοινής δράσης στις 14 Απριλίου 1999 με τροπολογίες¹¹.

Η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ

Η πρωτοβουλία της Δημοκρατίας της Αυστρίας για την έγκριση κανονισμού του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της παιδικής πορνογραφίας στο Ίντερνετ, αντικαθιστά (λόγω της έναρξης ισχύος της Συνθήκης του Άμστερνταμ) και είναι σχεδόν ταυτόσημη με το κοινό σχέδιο δράσης που υποβλήθηκε το Νοέμβριο του 1998, καθόσον στοχεύει στο να υποχρεώσει τα κράτη μέλη να εγκρίνουν μέτρα για την καταπολέμηση της παιδικής πορνογραφίας στο Ίντερνετ:

- παροτρύνοντας τους χρήστες του Ίντερνετ να ενημερώνουν τις αρχές σε περίπτωση υποψίας υλικού παιδικής πορνογραφίας στο Ίντερνετ,
- προτείνοντας τη σύσταση ειδικευμένων μονάδων στα κράτη μέλη,
- διευκολύνοντας τη συνεργασία μεταξύ των αρχών των κρατών μελών, καθώς και μεταξύ των χρηστών του Ίντερνετ και των δικτυακών αρχών,
- υποχρεώνοντας τους φορείς παροχής υπηρεσιών Ίντερνετ (αντί απλώς να τους ζητούν όπως γίνεται στο σχέδιο δράσης) να λάβουν μέτρα για την εξάλειψη της διανομής υλικού παιδικής πορνογραφίας και να ενημερώνουν τις αρχές,
- επιφορτίζοντας τους φορείς παροχής υπηρεσιών Ίντερνετ να δημιουργήσουν δικά τους συστήματα ελέγχου για την αποτροπή και τον εντοπισμό της διανομής υλικού παιδικής πορνογραφίας,
- ενθαρρύνοντας την παραγωγή φίλτρων και άλλων τεχνικών μέσων για την αποτροπή και τον εντοπισμό της διανομής υλικού παιδικής πορνογραφίας, και
- αξιολογώντας την αποτελεσματικότητα ορισμένων μέτρων.

ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Η πρόταση βασίζεται στο Άρθρο 34(2)(γ) της ΣΕΕ. Το Άρθρο 32 (2) αποκλείει «οιαδήποτε προσέγγιση των νομοθεσιών και κανονισμών των κρατών μελών». Αντιθέτως, το Άρθρο 34(2)(β) επιτρέπει στο Συμβούλιο να «εγκρίνει αποφάσεις πλαίσιο με στόχο την προσέγγιση των νομοθεσιών και των κανονισμών των κρατών μελών».

¹⁰ ΕΕ L 322 της 12.12.1996, σελ. 7.

¹¹ A4-0141/99.

Η παρούσα πρόταση μεταξύ άλλων, ορίζει ότι:

- τα κράτη μέλη εξετάζουν τα μέτρα που θα επιβάλλουν υποχρεώσεις στους φορείς παροχής υπηρεσιών Ίντερνετ (Άρθρο 3), και
- τα κράτη μέλη επαληθεύουν κατά πόσο πρέπει να υπάρξει τροποποίηση της ποινικής τους δικονομίας (Άρθρο 4).

Οι διατάξεις αυτές πρέπει να οδηγήσουν σε προσέγγιση των νομοθεσιών και των κανονισμών στα κράτη μέλη.

Συνεπώς, φαίνεται ότι το άρθρο 34 (2)(β) της ΣΕΕ αποτελεί καλύτερη νομική βάση για την πρόταση.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

Όσον αφορά το σχέδιο κοινής δράσης, μπορούμε να εκφράσουμε τη λύπη μας για το γεγονός ότι δεν αναλαμβάνονται στο κείμενο της πρότασης δεσμεύσεις, καθόσον η διατύπωση είναι εξαιρετικά αισχυντηλή.

Παρόλ' αυτά, η πρωτοβουλία είναι θετική, καθόσον η καταπολέμηση της παιδικής πορνογραφίας αποτελεί απόλυτη αναγκαιότητα. Το υλικό πρόβλημα της ειδικής πορνογραφίας δεν μπορεί να συνειδητοποιηθεί αν δεν κατανοηθεί η ιδιαιτερότητα που καθιστά την παιδική πορνογραφία κακοποίηση παιδιού. Σύμφωνα με εμπειρογνώμονες, η εντεινόμενη ζήτηση υλικού παιδικής πορνογραφίας μεταφράζεται άμεσα σε όλο και εντονότερη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών. Η παραγωγή προϊόντων παιδικής πορνογραφίας αποτελεί καθεαυτού πράξη κακοποίησης ή σεξουαλικής κακομεταχείρισης παιδιού¹².

Παρόλ' αυτά, υπάρχουν ορισμένα σημαντικά σημεία:

EUROPOL

Η Europol δεν έχει αρμοδιότητες στις υποθέσεις παιδικής πορνογραφίας. Συνεπώς, είναι απαραίτητο να υπάρξει τροποποίηση της Σύμβασης για τη Europol, προκειμένου να της ανατεθεί και η αρμοδιότητα αυτή. Το θέμα αυτό το είχε επισημάνει και ο κ. Crowley στη γνωμοδότησή του επί του σχεδίου κοινής δράσης.

ΦΟΡΕΙΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΙΝΤΕΡΝΕΤ

Η σημερινή διατύπωση του άρθρου 3(δ) στοχεύει στο να υποχρεώσει τους φορείς παροχής υπηρεσιών Ίντερνετ να «δημιουργήσουν τα δικά τους συστήματα ελέγχου,

¹² Akdeniz Y 'The Regulation of Pornography and Child Pornography on the Internet', [1997 \(1\) The Journal of Information, Law and Technology \(JILT\)](http://elj.warwick.ac.uk/jilt/internet/97_1akdz/).
<http://elj.warwick.ac.uk/jilt/internet/97_1akdz/>

προκειμένου να καταπολεμηθεί η παραγωγή, επεξεργασία, διανομή και κατοχή πορνογραφικού υλικού με θέμα παιδιά».

Το άρθρο 3 της απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου αριθ. 276/1999/ΕΚ της 25^{ης} Ιανουαρίου 1999, για την έγκριση πολυετούς κοινοτικού σχεδίου δράσης για την προώθηση της ασφαλούς χρήσης του Ίντερνετ με την καταπολέμηση του παράνομου και βλαβερού περιεχομένου στα παγκόσμια δίκτυα¹³, προϋποθέτει την αυτορρύθμιση του κλάδου στο θέμα αυτό.

Η σύσταση 98/560/ΕΚ της 24^{ης} Σεπτεμβρίου 1998, σχετικά με την προώθηση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών υπηρεσιών και υπηρεσιών πληροφόρησης για την προαγωγή εθνικών δικτύων που θα στοχεύουν στην επίτευξη αντίστοιχου και αποτελεσματικού επιπέδου προστασίας των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας¹⁴ συνιστούσε επίσης «εθελοντικά εθνικά πλαίσια», «αυτορρύθμιση», προώθηση «τεχνολογικών εξελίξεων», «κωδίκων δεοντολογίας» κλπ.

Στο μεταξύ, το άρθρο 15(1) της πρότασης οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών, και ιδιαίτερα του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά, που εγκρίθηκε κατά την πρώτη ανάγνωση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο¹⁵, ορίζει ότι τα κράτη μέλη δεν θα επιβάλουν γενική υποχρέωση στους φορείς παροχής υπηρεσιών κατά την παροχή υπηρεσιών, όπως απλή μετάδοση, κατοχή και διανομή, να εποπτεύουν τις πληροφορίες που διαβιβάζουν ή αποθηκεύουν, ούτε και την γενική υποχρέωση να δραστηριοποιούνται ενεργά για τον εντοπισμό στοιχείων ή περιπτώσεων στις οποίες ενδέχεται να έχει σημειωθεί παράνομη δραστηριότητα.

Το άρθρο 3(δ), με τη σημερινή του διατύπωση, επιβάλλει γενική υποχρέωση ελέγχου, που δεν συνάδει με τα μέσα που έχουν επιλεγεί στο πλαίσιο των υφισταμένων κανόνων ούτε αυτών που προτείνονται τώρα.

ΠΡΟΫΠΑΡΧΟΝ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η κοινή δράση της 24^{ης} Φεβρουαρίου του 1997 για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών¹⁶, περιλαμβάνει έναν πλήρη κατάλογο κανόνων σχετικά με τους τρόπους αντιμετώπισης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών, αλλά δεν περιλαμβάνει δεσμευτική διατύπωση και, κατά συνέπεια, δεν είχε πολύ συγκεκριμένα αποτελέσματα.

Υπενθυμίζουμε επίσης το ψήφισμα της 17ης Ιανουαρίου 1995 για τη νόμιμη παρακολούθηση των τηλεπικοινωνιών¹⁷ και την προαναφερθείσα σύσταση 98/560/ΕΚ της 24ης Σεπτεμβρίου 1998.

¹³ ΕΕ L 33 της 6.2.1999, σελ. 1.

¹⁴ Celex 398x0560.

¹⁵ Α4-0248/1999, ΕΕ C 279 της 1. 10 1999, σελ. 8.

¹⁶ Celex 497x0154.

¹⁷ Celex 496y1104(01).

Αναφέραμε ήδη την απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την έγκριση πολυετούς κοινοτικού σχεδίου δράσης για την προώθηση της ασφαλέστερης χρήσης του Ίντερνετ με την καταπολέμηση του παράνομου και βλαβερού περιεχομένου στα παγκόσμια δίκτυα, που εγκρίθηκε στις 25 Ιανουαρίου 1991¹⁸, που προβλέπει τη διάθεση 25 εκατ. ευρώ κατά την επόμενη τετραετία, με τους εξής στόχους:

- προώθηση της αυτορρύθμισης του κλάδου
- ενθάρρυνση της χρήσης φίλτρων και συστημάτων ταξινόμησης
- αύξηση της ευαισθητοποίησης των χρηστών
- εκτίμηση των νομικών επιπτώσεων
- διεθνής συνεργασία

Επιπλέον, συνιστούμε, ορισμένες δράσεις που ορίζει η παρούσα πρωτοβουλία, να εφαρμοστούν στο πλαίσιο του πολυετούς κοινοτικού σχεδίου δράσης, που διαθέτει το αναγκαίο προϋπολογισμό για την εν λόγω υλοποίηση.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΟΡΝΟΓΡΑΦΙΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Η πρόταση δεν περιέχει ορισμό του παιδικής πορνογραφίας περιεχομένου. Είναι απαραίτητο να υπάρξει ένας τέτοιος ορισμός, καθόσον τα κράτη μέλη πρέπει να συμφωνήσουν σχετικά με τον τύπο του υλικού για το οποίο πρέπει να συνεργαστούν να καταπολεμήσουν. Το θέμα του ορισμού της ηλικίας του παιδιού, που ζητούσε η τροπολογία 7 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να περιληφθεί στο κοινό σχέδιο δράσης, είναι πιο προβληματική. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όριζε την ηλικία αυτή στα 15 έτη, ενώ στη νομοθεσία ορισμένων κρατών μελών ως όριο θεωρείται το 16^ο έτος ηλικίας. Τα κράτη μέλη πρέπει να προσπαθήσουν να υιοθετήσουν κοινό ορισμό.

Η Επιτροπή Ελευθεριών και Δικαιωμάτων των Πολιτών, κατά τη διάρκεια της τελευταίας νομοθετικής περιόδου, κατέληξε στον προσδιορισμό της ηλικίας αυτής στα 16 έτη. Ίσως όμως, μια ρεαλιστική ηλικία στην οποία μπορούμε όλοι να συγκλίνουμε είναι τα 18 έτη, καθώς αυτή είναι και η ηλικία που, σύμφωνα με τον ΟΗΕ, αποτελεί το όριο της παιδικής ηλικίας.

Υπάρχει επίσης και το θέμα των ψευδοφωτογραφιών, που αποτελούν εικόνες που δημιουργούνται απλώς και μόνο με τη χρήση υπολογιστών, χωρίς την φυσική κακοποίηση παιδιών. Αυτού του είδους οι φωτογραφίες πρέπει να περιληφθούν στον ορισμό, όπως συμβαίνει και με τον νόμο του 1978, του Ηνωμένου Βασιλείου για την προστασία των παιδιών, μετά τις τροποποιήσεις που έγιναν στο τμήμα 84 (4) του νόμου περί ποινικής δικονομίας και δημόσιας τάξης του 1994.

Οι ψευδοφωτογραφίες αποτελούν φωτογραφίες που έχουν παραχθεί με τη χρήση της τεχνολογίας, αλλά παράγονται με τη χρήση λογισμικού υπολογιστών, όπως το MS Paintbrush με τη χρήση περισσότερων της μιας εικόνας.

Οι εμπειρογνώμονες πιστεύουν ότι οι παραγωγοί και οι κάτοχοι ψευδοφωτογραφιών θα καταλήξουν στην κακοποίηση παιδιών. Επιπλέον, η συμπερίληψη των

¹⁸ Απόφαση 276/1999/EK, ΕΕ L 33 της 6.2.1999, σελ.1.

ψευδοφωτογραφιών μειώνει το χάσμα μεταξύ των προβλημάτων που ενδέχεται να ανακύψουν στο μέλλον όσον αφορά τη δίωξη τέτοιων περιπτώσεων, καθόσον θα καταστεί δύσκολος ο διαχωρισμός μιας ψευδοφωτογραφίας από μία πραγματική¹⁹.

¹⁹ Βλέπε Akdeniz Y 'The Regulation of Pornography and Child Pornography on the Internet', [1997 \(1\) *The Journal of Information, Law and Technology \(JILT\)*](#).
<http://elj.warwick.ac.uk/jilt/internet/97_1akdz/>

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΕΣ

Η Επιτροπή Νομικών Θεμάτων και Εσωτερικής Αγοράς καλεί την Επιτροπή Ελευθεριών και Δικαιωμάτων του Πολιτών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, ως αρμόδια επί της ουσίας, να ενσωματώσει στην έκθεσή της τις κάτωθι τροπολογίες:

Κείμενο του Συμβουλίου²⁰

Τροπολογίες του Κοινοβουλίου

(Τροπολογία 1) Αιτιολογική σκέψη –1

τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ),

τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο β),

Αιτιολόγηση: Άρθρο 34(2) (γ) της ΣΕΕ. Το Άρθρο 32 (2) αποκλείει «την προσέγγιση των νομοθετικών και των κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών», ενώ το Άρθρο 34(2) (β) παρέχει στο Συμβούλιο τη δυνατότητα «να υιοθετεί αποφάσεις-πλαίσιο με σκοπό την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών». Καθώς η απόφαση θα επέφερε προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών, ως νομική βάση πρέπει να επιλεγεί το Άρθρο 34(2) (β) της ΣΕΕ.

(Τροπολογία 2) Άρθρο 1(1) (νέο)

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η παραγωγή, η επεξεργασία, η προμήθεια και η διανομή όσον αφορά το Ίντερνετ και η κατοχή μέσω Ίντερνετ, υλικού παιδικής πορνογραφίας, καθώς και η παρότρυνση και υποκίνηση τέτοιας φύσεως συμπεριφοράς, θα διώκονται ποινικώς με την επιβολή αποτελεσματικών, κατάλληλων, και αποτρεπτικών ποινών.

Αιτιολόγηση: Για να διασφαλιστεί η συναίνεση των κρατών μελών όσον αφορά την καταπολέμηση της παιδικής πορνογραφίας στο Internet, πρέπει να διασφαλιστεί ο χαρακτηρισμός των πράξεων της παραγωγής, διανομής κλπ ως ποινικώς κολάσιμης πράξης σε όλα τα κράτη μέλη.

²⁰ ΕΕ C 362 της 16.12.1999, σελ. 8.

(Τροπολογία 3)
Άρθρο 1(2) (νέο)

3. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως «υλικό παιδικής πορνογραφίας» νοείται το πάσης φύσεως ανήθικου περιεχομένου υλικό που αναπαριστά ή περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα παιδιά, ανεξαρτήτως του είδους του υλικού, όπως: φωτογραφίες, ψευδοφωτογραφίες, βιντεοταινίες, σχέδια κλπ.

Αιτιολόγηση: Είναι απαραίτητο να δοθεί ο ορισμός του υλικού παιδικής πορνογραφίας, καθόσον τα κράτη μέλη πρέπει να συμφωνήσουν περί του είδους του υλικού που πρέπει να αντιμετωπίσουν από κοινού.

(Τροπολογία 4)
Άρθρο 1(1)

1. Προκειμένου να ενταθούν τα μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση της παραγωγής, επεξεργασίας, διανομής και κατοχής πορνογραφικού υλικού με θέμα παιδιά και για την προώθηση της αποτελεσματικής διερεύνησης και δίωξης ποινικών αδικημάτων που διαπράττονται στον τομέα αυτό, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να ενθαρρύνουν τους χρήστες του Ίντερνετ να ενημερώνουν τις αρχές επιβολής του νόμου, είτε άμεσα είτε έμμεσα, για εικαζόμενη διανομή πορνογραφικού υλικού με θέμα Παιδιά μέσω του Ίντερνετ, εάν υποπέσει στην αντίληψή τους τέτοιο υλικό. Οι χρήστες του Ίντερνετ ενημερώνονται για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να έλθουν σε επαφή με τις αρχές επιβολής του νόμου ή με μονάδες που διατηρούν ιδιαίτερες καλές σχέσεις με τις αρχές αυτές, ώστε να μπορέσουν οι εν λόγω αρχές να ασκήσουν το καθήκον τους για την πρόληψη και την καταπολέμηση της παιδικής πορνογραφίας στο Ίντερνετ.
1. Στο πλαίσιο της απόφασης αριθ. 276/1999/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 25ης Ιανουαρίου 1999, για την έγκριση πολυετούς κοινοτικού σχεδίου δράσης για την προαγωγή της ασφαλέστερης χρήσης του Internet με την καταπολέμηση του παράνομου και βλαβερού περιεχομένου στα παγκόσμια δίκτυα, προκειμένου να ενταθούν τα μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση της Παραγωγής, επεξεργασίας, διανομής και κατοχής πορνογραφικού υλικού με θέμα παιδιά και για την προώθηση της αποτελεσματικής διερεύνησης και δίωξης ποινικών αδικημάτων που διαπράττονται στον τομέα αυτό, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να ενθαρρύνουν τους χρήστες του Ίντερνετ να ενημερώνουν τις αρχές επιβολής του νόμου, είτε άμεσα είτε έμμεσα, για εικαζόμενη διανομή πορνογραφικού υλικού με θέμα παιδιά μέσω του Ίντερνετ, εάν υποπέσει στην αντίληψή τους τέτοιο υλικό. Οι χρήστες του

Ίντερνετ ενημερώνονται για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να έλθουν σε επαφή με τις αρχές επιβολής του νόμου ή με μονάδες που διατηρούν ιδιαίτερες καλές σχέσεις με τις αρχές αυτές, ώστε να μπορέσουν οι εν λόγω αρχές να ασκήσουν το καθήκον τους για την πρόληψη και την καταπολέμηση της παιδικής πορνογραφίας στο Ίντερνετ.

Αιτιολόγηση: Τα μέτρα που παρατίθενται στο άρθρο αυτό, περιλαμβάνονται ήδη στην απόφαση αριθ. 276/1999/ΕΚ της 25ης Ιανουαρίου 1999, για την έγκριση πολυετούς κοινοτικού σχεδίου δράσης για την προαγωγή της ασφαλέστερης χρήσης του Ίντερνετ με την καταπολέμηση του παράνομου και βλαβερού περιεχομένου στα παγκόσμια δίκτυα, που διαθέτει και τα κονδύλια που ζητήθηκαν για την υλοποίησή της.

(Τροπολογία 5)
Άρθρο 1(2)

2. Όπου είναι αναγκαίο, και λαμβάνοντας υπόψη τη διοικητική δομή εκάστου κράτους μέλους, ένα μέτρο για την προώθηση της αποτελεσματικής διερεύνησης και δίωξης των αδικημάτων στον τομέα αυτό θα μπορούσε να είναι η σύσταση ειδικευμένων ομάδων, στα πλαίσια των αρχών επιβολής του νόμου, με ειδική εμπειρία και τα μέσα που απαιτούνται ώστε να είναι ικανές να αντιδράσουν ταχέως στις πληροφορίες για εικαζόμενη παραγωγή, επεξεργασία, διανομή και κατοχή πορνογραφικού υλικού με θέμα παιδιά.

2. Για την προώθηση της αποτελεσματικής διερεύνησης και δίωξης των αδικημάτων στον τομέα αυτό, τα κράτη μέλη προχωρούν στη σύσταση ειδικευμένων ομάδων, στα πλαίσια των αρχών επιβολής του νόμου, με ειδική εμπειρία και τα μέσα που απαιτούνται ώστε να είναι ικανές να διερευνήσουν και να αντιδράσουν ταχέως στις πληροφορίες για εικαζόμενη παραγωγή, επεξεργασία, διανομή και κατοχή πορνογραφικού υλικού με θέμα παιδιά.

Αιτιολόγηση: Εφόσον η Ένωση προχωρήσει στην έγκριση απόφασης για την καταπολέμηση της παιδικής πορνογραφίας στο Ίντερνετ, πρέπει να ληφθούν αυστηρές δεσμεύσεις αντί των ασαφών και αισχυνηλών διακηρύξεων.

(Τροπολογία 6)

Άρθρο 3, εισαγωγή

Τα κράτη μέλη, ενώ αρχίζουν εποικοδομητικό διάλογο με τη βιομηχανία, εξετάζουν τα ενδεδειγμένα μέτρα, οικειοθελούς ή νομικά δεσμευτικής φύσης, για την εξάλειψη της παιδικής πορνογραφίας στο Ίντερνετ. Ιδίως, τα κράτη μέλη ανταλλάσσουν τις εμπειρίες τους σχετικά με την αποτελεσματικότητα των μέτρων που έχουν λάβει για την εξάλειψη της παιδικής πορνογραφίας στο Ίντερνετ. Εξετάζουν, στο πλαίσιο αυτό, τα ακόλουθα μέτρα με τα οποία παροτρύνουν τις υπηρεσίες που παρέχουν πρόσβαση στο Ίντερνετ:

Τα κράτη μέλη, ενώ αρχίζουν εποικοδομητικό διάλογο με τη βιομηχανία, λαμβάνουν τα ενδεδειγμένα μέτρα, οικειοθελούς ή νομικά δεσμευτικής φύσης, για την εξάλειψη της παιδικής πορνογραφίας στο Ίντερνετ. Ιδίως, τα κράτη μέλη ανταλλάσσουν τις εμπειρίες τους σχετικά με την αποτελεσματικότητα των μέτρων που έχουν λάβει για την εξάλειψη της παιδικής πορνογραφίας στο Ίντερνετ. Εξετάζουν, στο πλαίσιο αυτό, τα ακόλουθα μέτρα με τα οποία παροτρύνουν τις υπηρεσίες που παρέχουν πρόσβαση στο Ίντερνετ, στο πλαίσιο της απόφασης αριθ. 276/1999/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 25ης Ιανουαρίου 1999, για την έγκριση κοινοτικού σχεδίου δράσης για την προαγωγή ασφαλέστερης χρήσης του Ίντερνετ με την καταπολέμηση του παράνομου και βλαβερού περιεχομένου στα παγκόσμια δίκτυα:

Αιτιολόγηση: το προϋπάρχον νομικό πλαίσιο ενθαρρύνει την περί αυτορρύθμισης προσέγγιση όσον αφορά τους φορείς παροχής υπηρεσιών Ίντερνετ, ενώ η απόφαση αριθ. 276/1999/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 25ης Ιανουαρίου 1999 για την έγκριση κοινοτικού σχεδίου δράσης για την προαγωγή ασφαλέστερης χρήσης του Ίντερνετ με την καταπολέμηση του παράνομου και βλαβερού περιεχομένου στα παγκόσμια δίκτυα, εξασφάλισε τις ζητηθείσες για την προαγωγή της επιλογής αυτής πιστώσεις του προϋπολογισμού.

(Τροπολογία 7)

Άρθρο 6 (1)

1. Το Συμβούλιο εξετάζει σε ποιο βαθμό τα κράτη μέλη έχουν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από την κοινή δράση 97/154/ΔΕΥ καθώς και την αποτελεσματικότητα των μέτρων που προτείνονται στην παρούσα απόφαση.

1. Το Συμβούλιο εξετάζει σε ποιο βαθμό τα κράτη μέλη έχουν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από την κοινή δράση 97/154/ΔΕΥ καθώς και την αποτελεσματικότητα των μέτρων που ορίζει η παρούσα απόφαση.

Αιτιολόγηση: εφόσον ζητούμε η απόφαση να καταστεί πιο δεσμευτική από το

προτεινόμενο κείμενο, η διατύπωση πρέπει να γίνει σύμφωνα με αυτά που ορίζει το Άρθρο 6(1).